

Tilaa uusille tarinoille

Tilinpäätös 2017

Suomi
Finland
100

Sisällys

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
1.1. Kaupunginjohtajan katsaus.....	4
1.2. Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
1.4. Olennaiset muutokset taloudessa ja toiminnassa.....	19
1.5. Henkilöstö.....	29
1.6. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	29
1.7. Ympäristötekijät	30
2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	31
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	34
4. RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	36
5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	38
6. KOKONAISTULOT JA – MENOT	40
7. KUUSAMO-KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	41
7.1. Konsernitilinpäätöksen sisältyvät yhteisöt	41
7.2. Olennaiset, konsernia koskevat tapahtumat.....	41
7.3. Konsernin toiminnan ohjaus ja konsernivalvonnan järjestäminen.....	42
7.4. Konsernin henkilöstö	42
7.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	43
8. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	46
9. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	48
9.1. Toimielimille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	48
Kaupungin tulokortti.....	48
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vuonna 2016	48
Kaupunginhallitus	63
Perusturva	72
Kasvatus- ja sivistys.....	79
Yhdyskuntatekniikka	79
Laskennallisesti eriytetyt yksiköt.....	91
Investointimäärärahojen ylitykset	92
Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratilat	94
KSAK Oy.....	97
Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy	98
Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy	103
9.2. Investointiosan toteutuminen	110
9.3. Rahoitusosan toteutuminen	115
10. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	118
11. LIITETIEDOT.....	151
12. ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET	168
13. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	172
14. LUETTELOT JA SELVITYKSET	173

Toimintakertomus

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Suomen satavuotisjuhlavuosi oli tulevaisuuden toivoa herättävä. Maailman talous kehittyi vakaasti ja talouden näkymä on seesteinen Euroopassa. Kuusamon kaupungin talous oli viidettä vuotta peräkkäinen tasapainossa, mikä vahvistaa kykyä valmistautua rakenteellisiin muutoksiin.

Työttömyys Kuusamossa oli vuoden lopussa 11,8 %. Työttömien määrä väheni vuodessa 127 henkilön verran. Koko työvoima Kuusamossa oli 6 803 ja työttömiä oli 804 henkilöä. Ponnisteluja työpaikkojen lisäämiseksi Kuusamossa tarvitaan yhä.

Matkailun kasvu oli viime vuonna nopeaa ja erityisesti kansainvälisten asiakkaiden määrä kasvoi reippaasti. Rekisteröidyistä yöpymisistä on ulkomaisten asiakkaiden osuus noin 25 %. Kansainvälisten asiakkaiden määrä voidaan kaksinkertaistaa, mikä mahdollistaisi elinkeinon ympärivuotisuuden rakentamisen.

Uuden teollisuusalueen kaavoitus on käynnistynyt. Alueelle suunnitellaan jätevedenpuhdistamoa. Tämä investointi on hyvä alku, Metsäteollisuuden kuitupuun kysyntä oli kasvussa, mikä vahvistaa metsätalouden toimintaedellytyksiä. Yksityisteihin investoitiin viime vuonna entistä enemmän. Tieverkon kohentamista on syytä jatkaa. Maatalous on edelleen ollut tuottajahintojen osalta tiukoilla. Meijerimme on kuitenkin kääntynyt kannattavaksi, mikä lisää alan tulevaisuudenuskoa.

Elinvoimatyö on jatkunut tiiviinä. Yhdyskuntatekniikan toimiala, Naturpolis Oy ja koulutusjärjestelmämme kiinteä yhteistyö on edelleen tärkeää. Tänä vuonna pohditaan, miten voisimme entistäkin paremmin palvella yrityksiä. Valmisteilla on runsaasti investointeja, jotka kohentavat työllisyyttä alueellamme.

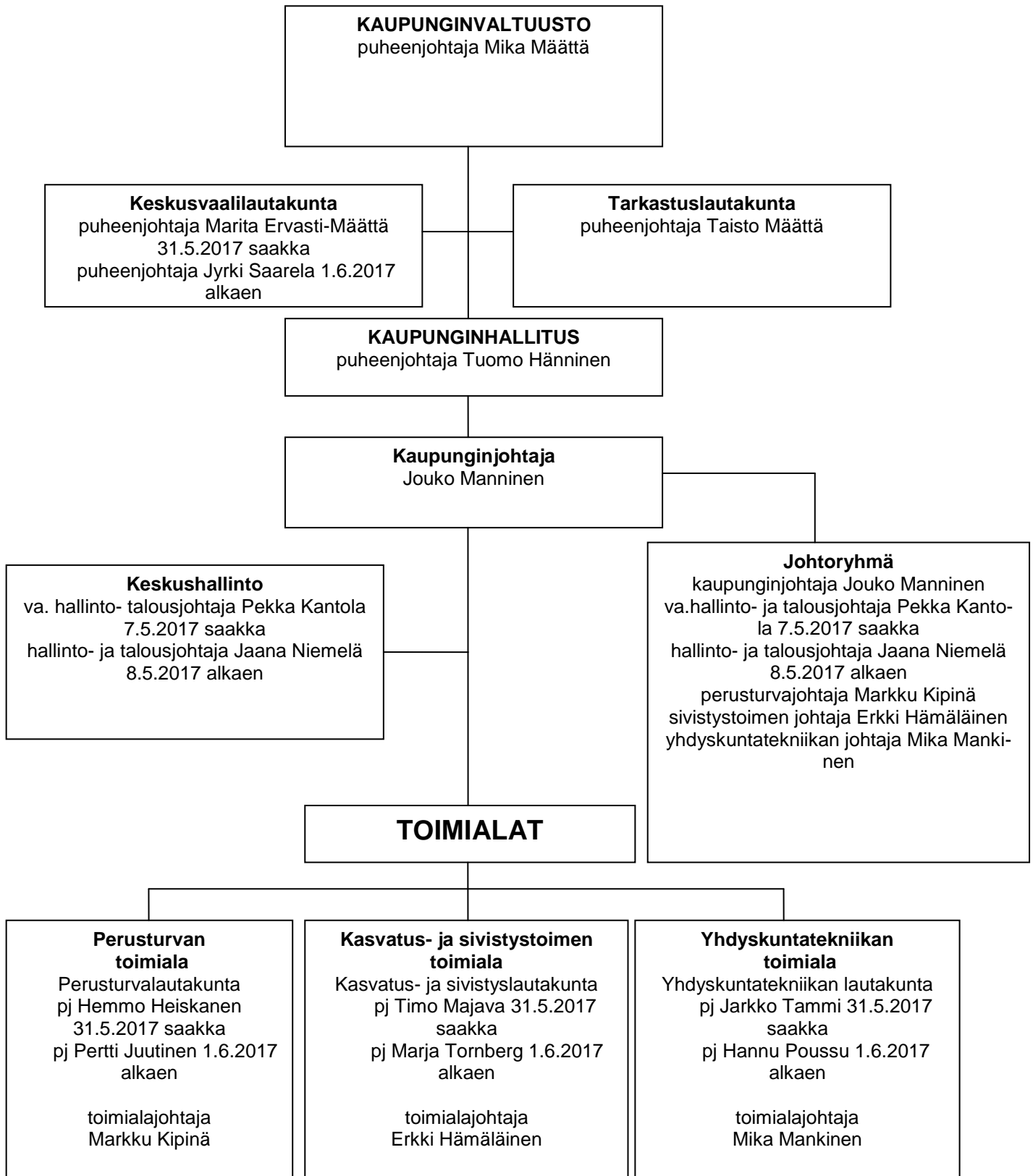
Kuusamossa on poikkeuksellisen monipuoliset mahdollisuudet koulutukseen, liikkumiseen ja kulttuurista nauttimiseen. Kuusamon verkostomaiset koulutuspalvelut täydentyivät Lapin yliopiston tarjoamalla valokuvauksen maisteriohjelmalla. Paikallista kulttuuritarjontaa rikastuttaa uusi teatteritila Kuusamo opistolla. Liikunta- ja jäähallin peruskorjaus valmistuu syksyllä 2018. Tämä investointi on Kuusamon kaupungin historian suurimpia.

Perusturvassa on tehty useita muutoksia, jotta olisimme valmiita siirtymään uuteen maakuntaan. Terveyskeskuksen peruskorjaus on osa palvelujen kehittämistä. Kaupunkimme päättäjät ja virkamiehet ovat osallistuneet lukuisiin maakunnan valmistelukokouksiin. Olemme olleet yhdessä rakentamassa tulevaisuuden maakuntaa. Samalla on varauduttu muutoksen vaikutuksiin kaupungin palveluissa.

Kiitos vuoden 2017 uurastuksesta ja hyvää Kuusamon kaupungin 150 v. juhlavuotta!

Jouko Manninen
kaupunginjohtaja

Kuusamon kaupungin organisaatio 1.1.2017

1.2. Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunkistrategia on kaupunginvaltuuston antama strateginen ohjenuora kokonaisuuden toimeenpanoa koordinoivalle kaupunginhallitukselle ja strategiaa toteuttavalle toimielin- ja henkilöstöorganisaatiolle konsernin laajuisesti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2013 kokouksessa Kuusamon kaupunkistrategian vision vuoteen 2021, menestystekijät ja painopisteet.

Visio 2021

Kaikkien aikojen Kuusamo. Elinvoimainen edelläkävijä ja moniarvoinen Pohjolan luontopääkaupunki.*

Kuusamo on rajoja ylittävä, omatoimisten ja yritteliäiden ihmisten vieraanvarainen alueensa keskus. Innostus ja rohkeus ovat yhteistyön perustana - täällä asiat tehdään vähän eri tavalla.

Hyvä elämä kukoistaa kansainvälisessä ja luovassa ympäristössä. Kuusamon menestyminen perustuu toimiviin palveluihin, ympärivuotiseen matkailuun, puhtaan luonnon ja sen raaka-aineiden kestäväan käyttöön.

*www.kuusamo.fi/ymparistojulistus1993

Kriittiset menestystekijät

Hyvinvointi

Aktiivinen ja hyvinvoiva kuusamolainen

Tasapainoinen väestöra-
kenne

Suvaitsevainen ja hyväksy-
vä ilmapiiri

Toimivat yhteisöt ja palvelut

Elinvoima

Kuusamo –maineen hallinta

Yrittäjyys ja työllisyyden
nostaminen

Kestävä ja monipuolinen
puhtaan luonnon ja luon-
nonvarojen hyödyntäminen

Osaaminen ja koulutus

Hyvät yhteydet ja kehittyvä
toimintaympäristö

Kehittyvä kaupunki

Kansainvälinen, kilpailuky-
kyinen ja verkostoitunut
seutukeskus

Kaupunkikonsernin talou-
den tasapaino ja ohjaus

Uusiutuva ja innovatiivinen
palvelukaupunki

Muutosjohtaminen ja tuot-
tava henkilöstö

Hyvinvointi –näkökulmassa keskeisenä toimijana on kuusamolainen ihminen, jonka toiminta oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistäjänä ja toteuttajana korostuu. Kaupungin roolina on osaltaan luoda edellytyksiä ihmisten ja yhteisöjen toiminnalle. Hyvinvointi –näkökulmaan liittyvät toimenpiteet valmistellaan ja kootaan hyvinvointityöryhmässä. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle annetaan vuosittainen hyvinvointikertomus toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisesta. Työssä hyödynnetään sähköistä hyvinvointikertomusta.

Elinvoima –näkökulman keskeisinä toimijoina ovat Kuusamossa ja alueella toimivat yritykset, elinkeinojen kehittämisorganisaatiot ja koulutustoimijat. Kaupungin elinvoiman kannalta tärkein tavoite liittyy yrityssektorin työpaikkojen määrän lisäämiseen. Sen edellytyksenä ovat yritysten tuotteiden kehittäminen ja myynnin lisääminen sekä osaan henkilöstön saannin varmistaminen. Kaupungin roolina on osaltaan ylläpitää ja kehittää toimintaympäristöä yritysten kilpailukykyisen liiketoiminnan kasvattamiselle. Kaupungin keskeisenä roolina on yhteensovittaa ja edistää eri toimialojen kehitystä kaupunkistrategian valintojen mukaisesti. Elinvoima–näkökulman toimenpiteiden valmistelu- ja koordinoituvastuu yrityssektorin kehityshankkeissa on seudullisella kehittämissyhtiöllä. Yleisten toimintaympäristöjen kehittämistä ohjaavien ja toteuttavien toimenpiteiden valmistelun koordinoituvastuu on kaupunginjohtajalla ja yhdyskuntatekniikan toimialalla.

Kehittyvä kaupunki–näkökulmaan on koottu erityisesti kaupunkiorganisaation toimintaa koskevat menestystekijät ja painopisteet. Keskeisenä toimijana on kaupungin linjaorganisaatio. Kaupunkitason valmisteluvastuu on kaupungin johtoryhmällä. Muutosjohtamisosaamisen ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen liittyvät valmistelut ovat operatiivisen johdon ja yhteistoimintaorganisaatioiden vastuulla.

Tuloskorttitavoitteet

Kaupunginvaltuusto asettaa strategian pohjalta tuloskorttitavoitteet ja linjaa keskeiset toimenpiteet vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Vuoden 2017 talousarvion käyttötalousosan tuloskortissa on esitetty menestystekijät sekä tavoitteet talousarviovuodelle 2017. Toimialakohtaiset tuloskortit esitetään käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä. Kaupunginvaltuustolle raportoidaan strategian toteuttamisesta osavuosikatsauksissa ja vuosittaisissa toimintakertomuksissa.

Kaupunginhallitus vastaa strategian käytännön jalkauttamiseen liittyvistä toimeenpano- ja seurantatehtävistä tiiviissä yhteistyössä toimialalautakuntien, keskushallinnon ja operatiivisen viranhaltijajohdon kanssa. Kaupungin julkiset hankinnat uuteen tarkasteluun/voidaanko lisätä paikallisia ostoja, yritysvaikutusarviointia käytetään päätöksenteossa.

Tuloskorttitavoitteiden, elinvoima- ja tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen on raportoitu talousarvion toteutuminen kohdassa 9.

Kaupunginvaltuusto 1.1.2013–31.5.2017

Kaupunginvaltuusto käyttää ylintä päätösvaltaa kaupungin organisaatiossa. Valtuustokaudelle 1.1.2013 – 31.5.2017 valitussa kaupunginvaltuustossa oli yhteensä 43 jäsentä, joista uusia valtuutettuja 16 ja naisia valtuutetuista oli 14. Valtuutetut jakautuvat puolueittain seuraavasti: Suomen Keskusta 25, Perussuomalaiset 5, Kansallinen Kokoomus 5, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 3, Vihreä Liitto 3 ja Vasemmistoliitto 2 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston kokoonpano 31.5.2017 saakka:

Puheenjohtaja Mika Määttä, keskusta

1. varapuheenjohtaja Matti Ervasti 31.7.2016 saakka, kokoomus. Tuula Mustonen 1.8.2016 alkaen, kokoomus

2. varapuheenjohtaja Henna Hentilä-Määttä, keskusta

Suomen Keskusta: Hemmo Heiskanen, Henna Hentilä-Määttä, Antti Hokkinen, Tuomo Hänninen, Heikki Härkönen, Pertti Juutinen, Heikki Kallunki, Kirsti Karvonen, Elina

Kemppainen, Timo Majava, Juhani Määttä, Mika Määttä, Taisto Määttä, Veli Määttä, Ulla Parviainen, Hannu Poussu, Vesa Ronkainen, Pauli Saapunki, Jyrki Saarela, Liisa Siikaluoma, Juha Säkkinen, Osmo Säkkinen, Jarkko Tammi, Marja Tornberg ja Hannu Tuovila

Perussuomalaiset: Kimmo Karjalainen, Joukamo Korttesalmi, Vuokka Käsmä, Krista Poutanen ja Esko Törmänen

Kansallinen Kokoomus: Hannu Ervasti, Matti Ervasti, Hannu Hiltula 25.8.2014 asti, 26.8.2014 alkaen Pertti Ervasti, Tuula Mustonen ja Martti Turunen
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue: Päivi Käkelä, Leena Mustonen ja Jaana Tyni 31.12.2016 saakka, 1.1.2017 alkaen Eevaliisa Räisänen
Vihreä Liitto: Mika Flöjt, Jyrki Mäkelä ja Pekka Virtanen
Vasemmistoliitto: Anne Murto, Tarmo Raatikainen 2.2.2015 asti, Tuija Karjalainen 3.2.2015 alkaen

Kaupunginvaltuusto 1.6.2017–31.5.2021

Valtuustokaudelle 1.6.2017–31.5.2021 valitussa kaupunginvaltuustossa on 39 jäsentä, joista uusia valtuutettuja 11 ja naisia valtuutetuista on 14. Valtuutetut jakautuvat puolueittain seuraavasti: Suomen Keskusta 24, Kansallinen Kokoomus 5, Vihreä Liitto 4 ja 19.6.2017 alkaen 5, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 2, Vasemmistoliitto 2 ja Perussuomalaiset 2 ja 19.6.2017 alkaen 1 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston kokoonpano 1.6.2017 alkaen:

Puheenjohtaja Mika Määttä, keskusta
1. varapuheenjohtaja Martti Turunen, kokoomus
2. varapuheenjohtaja Ulla Parviainen, keskusta

Suomen Keskusta: Hemmo Heiskanen, Tuomo Hänninen, Heikki Härkönen, Pertti Juutinen, Heikki Kallunki, Elina Kemppainen, Jukka Kihlman, Jouni Mustonen, Markku Mustonen, Juhani Määttä, Mika Määttä, Taisto Määttä, Veli Määttä, Ulla Parviainen, Hannu Poussu, Tuomo Pulkkanen, Salme Sahi, Liisa Siikaluoma, Juha Säkkinen, Jarkko Tammi, Tiina Tiermas, Marja Tornberg, Mervi Tornberg-Karjalainen ja Hannu Tuovila

Kansallinen Kokoomus: Hannu Ervasti, Matti Ervasti, Arto Hannola, Tuula Mustonen ja Martti Turunen
Vihreä Liitto: Mika Flöjt, Helena Karjalainen, Marjo Kämäräinen, Pekka Virtanen ja 19.6.2017 alkaen Vuokko Käsmä
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue: Inka Hokkanen ja Päivi Käkelä
Vasemmistoliitto: Tuija Karjalainen ja Tarmo Raatikainen
Perussuomalaiset: Joukamo Korttesalmi ja 15.6.2017 saakka Vuokko Käsmä

Kaupunginvaltuuston sihteerinä on toiminut asianhallintasihteerinä Leena Tervo.

Valtuuston kokoukset ja käsitellyt asiat v. 2010 - 2017:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kokouksia	7	6	8	8	9	8	9	7
Käsitellyjä asioita	67	56	70	83	87	92	84	67

Lisäksi kaupunginvaltuusto on pitänyt kokousten yhteydessä erillisiä iltakouluja seuraavista aiheista:

- 5.9.2017, Elinvoima

- 16.10.2017, Kaupunkistrategia
- 13.11.2017, Maaningan tuulivoimapuisto
- 4.12.2017, Kitkantien uudistaminen

Aiheesta Luottamushenkilön rooli kunnallisessa päätöksenteossa on järjestetty koulu-
tus 9.6.2017.

Valtuusto teki päätökset v. 2017 mm. seuraavista asioista:

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2017 - 2018
- Kuusamon kaupungin omistajapolitiikka
- Eron myöntäminen keskusvaalilautakunnan jäsenille ja varajäsenille sekä lautakun-
nan täydentäminen
- Kaupungin asukkaiden tekemät aloitteet vuodelta 2016
- Valtuutettujen aloitteet vuodelta 2016
- Vuonna 2016 valmistuneet hankkeet
- Vuoden 2016 talousarvion ylitykset yhdyskuntatekniikan toimialalla investointien
osalta
- Liikuntahallin laajennuksen ja jää-/monitoimihallin määrärahavaruksen tarkentami-
nen
- Hallintosääntö 1.6.2017 lukien
- Kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan asettaminen toimikaudeksi 1.6.2017 -
31.5.2021 valtuustossa suoritettavia suhteellisia vaaleja varten
- Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vaali toimikaudeksi
1.6.2017 - 31.5.2021
- Tarkastuslautakunnan vaali toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021
- Keskusvaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 1.6.2017- 31.5.2021
- Kaupunginhallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä puheenjohtajan, ensimmäisen
varapuheenjohtajan ja toisen varapuheenjohtajan vaali toimikaudeksi 1.6.2017 -
31.5.2021
- Perusturvalautakunnan vaali toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021
- Kasvatus- ja sivistyslautakunnan vaali toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021
- Yhdyskuntatekniikan lautakunnan vaali toimikaudeksi 1.6.2017 -31.5.2021
- Käräjäoikeuden lautamiesten valitseminen toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021
- Oulun poliisin neuvottelukunnan jäsenten ja varajäsenten valitseminen toimikaudek-
si 1.6.2017 - 31.5.2021
- Kunnallisneuvos U.A. Virranniemen rahaston toimikunnan valitseminen toimikau-
deksi 1.6.2017 - 31.5.2021
- Edustajien valitseminen Pohjois-Pohjanmaan liiton edustajainkokoukseen
- Edustajien valitseminen Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän val-
tuustoon toimikaudeksi 2017–2018
- Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten vaali toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021
- Kaupungin ilmoitusten tiedoksi saattaminen kaupunginvaltuuston toimikaudella
1.6.2017 - 31.5.2021
- Kuntavaalien 2017 tulos
- Lisämäärärahaesitys vuoden 2017 talousarvion investointiosaan
- Lisämääräraha Askeleen toimintaan vuodelle 2017
- Kuusamon kaupungin tilinpäätöksen 2016 hyväksyminen ja vastuuvapauden myön-
täminen
- Henkilöstökertomus vuodelta 2016
- Arviointikertomus vuodelta 2016
- Kuusamon kaupungin vuoden 2017 ensimmäinen osavuosisikatsaus
- Lisämäärärahaesitys talousarviovuoden 2017 käyttötalousosaan tilapäisen tekojää-
radan toteuttamiseen
- Eron myöntäminen Minttu Koskenkorvalle luottamushenkilön tehtävistä

- Kaupunginvaltuuston päätöksen 29.6.2016 § 57 kumoaminen
- Rukan asemakaavan muutos korttelissa 105
- Kuusamon kaupungin rakennusjärjestyksen uudistaminen
- Kuusamon jäteaseman muuttaminen laskennallisesti eriytetyksi yksiköksi
- Rukan asemakaavan muutos korttelissa 19 sekä siihen liittyvillä lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelujen alueilla
- Arviointikertomus 2016
- Kuusamon kaupungin vuoden 2017 toinen osavuositarkastus
- Vuoden 2018 veroprosentit
- Sidonnaisuuksien ilmoittaminen
- Suomen Kuntaliiton valtuuskunnan vaali
- Kaupungin sisäisen vuokrauksen menettelytavat
- Itseoikaisu kaupunginvaltuuston 18.9.2017 § 50 tekemään päätökseen
- Kuusamon kaupungin talousarvio vuodelle 2018 sekä taloussuunnitelma vuosille 2019-2020

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan on KuntaL 121 §:n mukaan valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Kaupungin tilintarkastusyhtiönä on toiminut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut 28.9.2015 alkaen JHT, KHT Juha Väärälä.

Tarkastuslautakunta on tilikauden aikana kilpailuttanut Kuusamon kaupungin ja tytäryhtiöiden tilintarkastuspalvelujen hankinnan vuosille 2018-2019 sekä optiona vuosille 2020-2021. Tarkastuslautakunta on kilpailutuksen tuloksena ja kokonaistaloudellisen vertailun perusteella päättänyt esittää kaupunginvaltuustolle, että tilintarkastajaksi valitaan BDO Auditor Oy.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2017 on ollut seuraava:

Tarkastuslautakunta 1.1.2017 - 31.5.2017

Jäsen

Määttä Taisto, pj
 Mustonen Tuula, vpj
 Karkama Ritva
 Määttä Viljo
 Tapio Lämsä, 1.2.2016 alkaen

Varajäsen

Lehtinen Keijo
 Kivimäki Riitta
 Kurtti Kaisa A.
 Kurvinen Pentti
 Määttä Veikko

Tarkastuslautakunta 1.6.2017 - 31.12.2017

Varsinainen jäsen

Taisto Määttä, puheenjohtaja
 Arto Hannola, varapuheenjohtaja
 Kauko Määttä
 Anna-Maija Rautiainen
 Lea Törmänen

Henkilökohtainen varajäsen

Kalevi Lämsä
 Tarmo Polojärvi
 Seppo Kurtti
 Leena Mustonen
 Kaisa Kurtti

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, KHT Juha Väärälä (KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy).

Vuoden 2017 aikana tarkastuslautakunta piti yhdeksän kokousta. Kokouksissa on käsitelty muun muassa toimialajohtajien ajankohtaiskatsauksia, tilintarkastuksen kilpailutusta, vuoden 2016 arviointikertomukseen saatuja vastineita, saapuneet sidonnaisuusilmoitukset, tilintarkastuskertomus 2016, vuoden 2016 arviointikertomus, tilintarkastajan tarkastussuunnitelma vuodelle 2017 ja tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaa vuodelle 2017.

Tilivelvollisuus

Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenten (pl. kaupunginvaltuusto ja tarkastuslautakunta) lisäksi:

Kaupunginjohtaja Jouko Manninen
va. Hallinto- ja talousjohtaja Pekka Kantola 7.5.2017 saakka
Hallinto- ja talousjohtaja Jaana Niemelä 8.5.2017 alkaen
Perusturvajohtaja Markku Kipinä
Tulosaluejohtaja Hanna Raittinen
Tulosaluejohtaja Satu Kangas
Tulosaluejohtaja Kaisu Palosaari
Sivistystoimenjohtaja Erkki Hämäläinen
Tulosaluejohtaja Aini Naumanen
Tulosaluejohtaja Marke Vornanen
Yhdyskuntatekniikan toimialajohtaja Mika Mankinen
Kehityspäällikkö Jari Karsikko
Tulosaluejohtaja Anne-Kaisa Olva
Tulosaluejohtaja Vesa Kuosku

1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Talous kasvoi vuoden 2017 aikana selvästi nopeammin kuin edellisenä vuonna. Vauhdikkaan vuoden jälkeen Suomen talouden kasvu hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Lähivuosina taloutta tukevat sekä ulkomaankauppa että kotimainen kysyntä. Viennin kasvu tasoittuu maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja nettoviennin kasvua tukeva vaikutus pienenee. Kotitalouksien kulutuskysyntää rajoittaa reaalisten käytettävissä olevien tulojen hidastuva kasvu. Myös yksityisten investointien kasvu hidastuu, mutta investoinnit nousevat pitkästä ajasta yli 19 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Maailmantaloudessa vahva vire

Maailmantalouden myönteiset näkymät vahvistuivat kuluvan vuoden aikana. Erityisesti euroalueen talousnäkymät ovat vahvistuneet. Talouskasvun kiihtymisen myötä myös maailmankauppa on piristynyt ja kasvaa nyt selvästi maailman BKT:n kasvua nopeammin. Maailmankaupan kasvun suhde mailman BKT:n kasvuun on suurempi kuin viime vuosina, mutta pienempi kuin viime vuosikymmenellä. Maailmankauppa keskittyy aiempaa enemmän investointihyödykkeisiin, mikä johtuu näkymien kohentumisesta keskeisissä talouksissa.

Euroalueen vahva kasvu jatkuu, luottamus on korkealla ja investoinnit ovat elpyneet lähelle finanssikriisiä edeltävää tasoa. Työllisyystilanne on hyvä, mutta kuten Yhdysvalloissa, palkkakehitys on useissa maissa maltillista, mikä heijastuu ostovoiman

vaatimattomana kasvuna ja vaimeina inflaatio-odotuksina. Tästä huolimatta kuluttajien odotukset talouskehityksestä ovat useissa maissa myönteisiä.

Noususuhdanne jatkuu tulevina vuosina

Vuonna 2017 Suomen BKT:m ennustetaan kasvavan 3,1 %. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden kohenemisen tukemana, asuntorakentamisen suhdanteessa ei näy vielä rauhoittumista ja tuotannollisia investointeja on tehty runsaasti. Viennin nopeaan toipumiseen on vaikuttanut ennen kaikkea maailmankaupan kasvu ja myönteinen talouskehitys useimmissa Suomen tärkeimmistä vientimaista.

Vuonna 2018 talouskasvu hidastuu 2,4 prosenttiin. Syksyllä 2017 myönteiset merkit suhdannenousun jatkumisesta ovat vahvistuneet. Näitä ovat mm. teollisuuden uusien tilausten kasvu sekä kasvukeskusten vahvana jatkuva rakennustoiminta. Tuotantomahdollisuuksia vuosia rajoittanut kysynnän vähäisyys näyttää vaivaavan yrityksiä aiempaa vähemmän.

Vienti kasvoi kysynnän vetämänä reippaasti 11,7 % v. 2017 edelliseen vuoteen verrattuna ja Suomi ei enää menetä markkinaosuuksia. Yritysten kustannuskilpailukyvyyn paraneminen tukee viennin suotuisaa kehitystä. (<https://www.eurojatalous.fi>)

Vuonna 2018 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen. Kuitenkin kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu hidastuu inflaation nopeutuessa, mikä osaltaan hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua.

Vuonna 2017 ansiotaso kehittyi pääosin työmarkkinaosapuolten neuvotteleman kilpailukyky sopimuksen mukaisesti. Sopimuspalkkoja ei korotettu ja julkisen sektorin lomarahoja leikattiin 30 %. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksena sopimuspalkkojen arvioidaan laskevan keskimäärin 0,3 %. Muiden tekijöiden kuin sopimuspalkkojen oletetaan nostavan ansioita 0,5 %. Näin ollen nimellisten ansioiden arvioidaan kasvavan 0,2 % v. 2017.

Valtiovarainministeriö ennustaa työllisyyden kohentuessa palkkasumman kasvavan 3,0 % vuonna 2018 ja vuonna 2019 2,6 %.

Vuonna 2019 BKT kasvaa 1,9 %. Kasvun hidastuminen johtuu pitkälti yksityisestä kulutuskysynnästä, sillä kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu jää vuotta 2018 hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen hidastaa reaalista käytettävissä olevien tulojen kasvua, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukeekin sitä.

Taloudellisen aktiviteetin laajapohjainen ja nopea voimistuminen lisäsi työllisyyttä alkuvuoden 2017 aikana, mutta työttömyys ei ole juurikaan alentunut alkuvuonna 2017. Työttömyys on laskenut hyvin hitaasti vuonna 2017 ja työttömyysasteen trendi on 8,5 prosentissa. Työttömyysasteen laskun pysähtyminen johtuu ainakin osittain piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantuessa. Piristyneisiin talouslukuihin suhteutettuna työttömyyden lasku oli kuitenkin pettymys. Myös työttömyys kääntyi loppuvuonna hienoiseen laskuun. Työttömyysaste päättyi 8,6 prosenttiin.

Talouskasvu ja talouskehityksen riskit

Suotuisa suhdanne kohentaa julkista taloutta. Noususuhdanne lisää verotuloja, mikä vahvistaa sekä valtiontaloutta että kuntataloutta. Nousukausi ei kuitenkaan poista

julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa. Nopeasta talouskasvusta huolimatta julkisen talouden tulot eivät riitä kattamaan menoja.

Etenkin valtion talous on edelleen huomattavasti alijäämäinen. Myös paikallishallinnon menot ylittävät tulot. Julkisyhteisöjen velka kääntui laskuun suhteessa BKT:n v. 2016. Bruttokansantuotteen nopea kasvu alentaa velkasuhdetta, ja velkasuhde näyttäisi painuvan hieman 60 prosentin alapuolelle v. 2019.

Maailmantaloudessa riskit painottuvat yhä jonkin verran alasuuntaan. Määrällisesti keventämiseen painottunut rahapolitiikka on kasvattanut likviditeettiä rahoitusmarkkinoilla, ja korkeiden varallisuushintojen ja korkean velkaantuneisuuden yhdistelmä herättää huolta. Korkotason odotettavissa oleva nousu lisää velanhoidon rasitusta. Pankkijärjestelmien riskinsietokyky on kohentunut Euroopassa, mutta yksittäisissä jäsenmaissa on edelleen niiden kantokykyyn nähden huolestuttavia riskikeskittymiä.

Positiivisista riskeistä huomattavin on talouden odotettua nopeampi kasvu teollisuusmaissa, etenkin Euroopassa, jos kasvua tukevien rakenneuudistusten toimeenpano jatkuu.

Kotimaan taloudessa riskit ovat tasapainossa. Kotitalouksien kulutus voi kasvaa ennustettua nopeammin, jos työllisyys yllättää positiivisesti ja kotitalouksien luottamus pysyy korkealla. (Lähde: Taloudellinen katsaus, talvi 2017, Valtiovarainministeriö).

Kuntatalous

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioesityksen (TAE) valmistelun yhteydessä laadittuun Kuntatalousohjelmaan vuodelle 2018 sekä Julkisen talouden suunnitelmaan ja kuntatalousohjelmaan vuosille 2018 - 2021 (Valtiovarainministeriö 28.4.2017).

Manner-Suomen kuntien talous vahvistui vuoteen 2016 verrattuna: kuntien rahoituksen riittävyys parani selvästi ja lainakannan kasvu suhteellisesti hidastui. Kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukykysovimuksen toimenpiteistä, kuntatyönantajan eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista. Kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa selvästi kevään 2017 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Etenkin verotulot ovat kasvaneet aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantumisen saakka. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa mm. koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen vuoksi kohdistu vastaavia menopaineita kuin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kuntatalouden menopaino pitäisi näin ollen helpottua vuodesta 2020 alkaen ja velkaantuminen hidastua. Nettoinvestoinnit pysyvät lähivuosina korkealla tasolla. Nettoinvestointeja siirtyy kuntataloudesta maakuntien omistamalle toimitilapalveluista vastaavalle palvelukeskukselle noin 600 milj. euroa. Maakuntasektorille siirtyy myös merkittävä määrä velkaa. Arvio siirtyvästä velkamäärästä on nostettu noin 3.4 mrd. euroon. Määrä on suurempi kuin sairaanhoitopiirien nykyinen velkasumma, koska sairaanhoitopiirien lähi vuosien investoinnit lisäävät siirtyvän velan määrää.

Kunnat saavat uudistusta seuraavina vuosina tilitysviiveiden vuoksi verotuloja jonkin verran vielä sote- ja maakuntauudistusta edeltävien veroperusteiden mukaisesti, mikä parantaa väliaikaisesti kuntien rahoitusasemaa.

Kuntatalouden kehitys

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos vahvistui v. 2017. Kansantalouden tilinpidon käsittein paikallishallinto on 0,4 % alijäämäinen suhteessa BKT:hen. Kuntataloutta vahvistavat etenkin hallitusohjelman mukaiset suorat sopeutustoimet. Palvelutarpeen kasvu aiheuttaa kuitenkin edelleen menopaineita kuntatalouteen. Myös investointitarpeet, korjausvelka ja kasvukeskusten palvelujen ja infrastruktuurin laajentaminen, pysyvät mittavina. Tilikauden tuloksen ylijäämästä huolimatta tulo-rahoitus ei riitä kattamaan nettoinvestointeja, ja kuntatalouden velkaantuminen jatkuu.

Suomen talous on selvässä nousussa. BKT:n kasvu jatkuu myös seuraavina vuosina, tosin hivenen hidastuen. Hyvä talouskasvu ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopainetta. Myös kasvanut maahanmuutto on lisännyt kuntien tuottamien palvelujen tarvetta.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat maltillisesti vuonna 2018 menopaineista huolimatta. Hallitusohjelman kuntataloutta vahvistava vaikutus on jäämässä arvioita huomattavasti matalammaksi. Myöskään kilpailukyky-sopimuksen työajan pidennyksestä arvioituja säästöjä ei olla saavuttamassa – ainakaan arvioidussa ajassa. Työajan pidennys tuo säästöä, jos henkilöstön määrää vähennetään sen ansiosta. Kilpailukyky-sopimus pienentää kuntatalouden toimintamenoja, mutta alentaa myös kuntien verotuloja ja valtionosuuksia. Nettovaikutukseltaan sopimus on vuonna 2018 kuntataloutta heikentävä.

Kuntatalouden tulot kehittyvät vuonna 2018 hyvin vaatimattomasti. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksukorotukset paransivat viime vuoden maksutuloja. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta johtuva maksutuottojen lasku ja oletettu tuotantokustannusten kasvu kompensoidaan kunnille valtionosuuksien, yhteisöveron ja kiinteistöveron kautta 110 milj. eurolla vuodessa 2018 alkaen. Vuoden 2017 yhteisöveron kasvu selittyi osaltaan kertaluonteisella vuotta 2016 koskeneella ennakonpidätystäydennysmaksulla, joka näkyi vuoden 2017 kassakertymässä. Sen vaikutus ei ulotu vuoteen 2018 saakka ja yhteisöverotulot kääntyvät laskuun.

Verotulojen kehitys Kuusamossa

Vuodelle 2017 kaupunginvaltuusto vahvisti Kuusamon kaupungin;

- tuloveroprosentiksi 20,00

kiinteistöveroprosenteiksi

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10

- vakinaiset asuinrakennukset 0,50

- muut kuin vakinaiset asuinrakennukset 1,10

- voimalaitokset 2,50

- yleishyödylliset yhteisöt 0,00

- rakentamattomista rakennuspaikoista ei peritty erityistä kiinteistövero-a vuonna 2017.

Vuoden 2017 talousarvioon verotulot arvioitiin Kuntaliiton kuntakohtaisen ennusteen 10/2016 perusteella (Taulukko 1) eli 50 934 000 euroa.

Kuusamo					1 000 €	S
0						
Yhteenveto						
TILIVUOSI	2014	2015	2016**	2017**	2018**	2019**
Verolaji						
Kunnallisvero	42 418	42 248	41 528	40 751	41 028	42 120
<i>Muutos %</i>	4,3	-0,4	-1,7	-1,9	0,7	2,7
Yhteisövero	3 086	3 595	3 275	3 325	3 475	3 647
<i>Muutos %</i>	4,4	16,5	-8,9	1,5	4,5	4,9
Kiinteistövero	6 847	6 873	6 858	6 858	6 858	6 858
<i>Muutos %</i>	7,9	0,4	-0,2	0,0	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	52 351	52 716	51 660	50 934	51 361	52 625
<i>Muutos %</i>	4,8	0,7	-2,0	-1,4	0,8	2,5

Taulukko 1. Kuntaliiton kuntakohtainen veroennuste 10/2016 (ta 2017 valmistelu)

Veroperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

Vuoden 2017 verotulojen kertymä yllätti kunnat myönteisesti. Verotulot kasvoivat +2,0 %:lla vuodesta 2016. Vuoden 2017 talousarvioissaan kunnat arvioivat verotulojen kertymäksi 21,79 mrd. € (-1,4 %), kun kertymäksi lopulta muodostui 22,55 mrd. €.

Verotulojen kasvu vuoteen 2016 verrattuna muodostuikin pääosin yhteisöveroista (+21,5 % eli 330 milj.€). Pääosa yhteisöveron vuoden 2017 kertymän kasvusta muodostui verovuoden 2016 veroista. Verovuoden 2016 kunnille maksuunpantu yhteisövero kasvoi reilut 250 miljoonaa euroa enemmän, kuin talousarvioita laadittaessa ennustettiin. Ennustettua suuremmat verotulot kertyivät kunnille osittain keväällä ennakon-täydennysmaksuina ja jäännösveroina verotuksen valmistuttua syksyllä 2017.

Kunnallisvero

Kuntien talousarvioissa kunnallisverotulojen arvioitiin laskevan vuodesta 2016 lähinnä kilpailukyky sopimuksen ja siihen liittyvien veronalennusten johdosta. Myönteisen talouskehityksen ja työttömyyden ennusteita nopeamman laskun seurauksena kunnallisverokertymä säilyi kuitenkin vuoden 2016 tasolla (+0,1 %). Ansiotuloveroperusteita lievennettiin v. 2017 kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatkettiin hallitusohjelman mukaisesti, mikä lisää kunnallisveron tuottoa 13 milj. eurolla. Vuonna 2017 otettiin käyttöön ns. yrittäjävähennys, jonka arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa 53 milj. eurolla. Työllisyyden edistämiseksi myös kotitalousvähennystä korotettiin, mikä puolestaan vähentää kunnallisveron tuottoa 13 milj. eurolla.

Kilpailukyky sopimuksen tukemiseksi työtulojen verotusta kevennettiin yhteensä 423 milj. eurolla v. 2017. Verotus kevenee tasaisesti kaikissa tuloryhmissä. Kevennys vähentää kunnallisveron tuottoa 211 milj. eurolla. Eläketulon verotusta kevennetään yhteensä 136 milj. eurolla, josta kunnallisveron osuus on 62 milj. euroa. Nämä verotulo menetykset kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta. Kilpailukyky sopimuksella on myös epäsuoria, työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen muutoksista ja palkkasumman pienenemisestä aiheutuvia vaikutuksia kunnallisveron tuottoon. Näitä verotuottomenetyksiä ei kuitenkaan kompensoida.

Yhteensä veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa nettomääräisesti 390 milj. eurolla, ja valtionosuuksiin tehdään vastaavansuuruinen lisäys kompensationsa.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaan kiinteistöveroa korotetaan hallituskauden aikana päätöspuolesta 25 miljoonalla eurolla vuosittain. Vuodelle 2017 hallitus kuitenkin päätti tämän lisäksi korottaa kiinteistöverotusta 50 miljoonalla eurolla. Vuodelle 2018 hallitus päätti toteuttavansa osan, 25 miljoonaa euroa, varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensatiosta kunnille kiinteistöverotusta korottamalla. Tähän mennessä hallitus on siten korottanut kiinteistöveroa vuosina 2016 ja 2017 yhteensä 100 miljoonalla eurolla ja esittää korottavansa kiinteistöveroa vuodelle 2018 50 miljoonalla eurolla ja vuodelle 2019 25 miljoonalla eurolla.

Kiinteistöverolain 30.10.2015 vahvistetut muutokset korottivat yleisen ja vakituisten asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälien ala- ja ylärajoja verovuodelle 2017.

Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli nousi 0,80 - 1,55 prosentista 0,93 - 1,80 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten vaihteluväli 0,37 - 0,80 prosentista 0,41 - 0,90 prosenttiin. Lisäksi muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentti, jonka vaihteluväliksi vahvistettiin 0,93 - 1,80.

Kunta voi myös määrätä erikseen rakentamattomalle rakennuspaikalle veroprosentin, joka on vähintään 2,00 ja enintään 6,00 prosenttia.

Kunta voi myös määrätä voimalaitokseen sekä ydinpolttoaineen loppusijoituslaitokseen kuuluviin rakennuksiin ja rakennelmiin sovellettavan erillisen veroprosentin, joka on enintään 3,10. Vesi- ja tuulivoimalaitokseen, jonka nimellisteho on enintään 10 megavoltiampeeria, sovelletaan kuitenkin yleistä kiinteistöveroprosenttia.

Kiinteistöveron kertymä kasvoi 6,3 % (noin 100 milj. €). Kasvusta noin 60 milj. € perustui kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälien muutoksiin ja loppuosa koostui kiinteistökannan kasvusta ja kuntien veronkorotuksista.

Yhteensä lakimuutoksien perusteella kuntien kiinteistöverotulojen arvioidaan siten kasvavan vuodelle 2017 noin 75 miljoonalla eurolla.

Kuntien valtionosuudet

Kunnille myönnettiin vuonna 2017 valtionosuuksia yhteensä 8 499 miljoonaa euroa. Peruspalvelujen valtionosuus (VM) oli 8 569 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionosuuden kuntien osuus -70 milj. euroa vuonna 2017. Kotikuntakorvaustuloja kunnat saivat 108 milj. euroa ja muut opetuksen järjestäjät 173 milj. euroa.

Merkittävimmät muutokset kuntien vuoden 2017 valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukykysovimuksen voimaantulosta (-349 milj. euroa), veromenetysten kompensatioista (+395 milj. euroa) ja perustoimeentulotuen hallinnon ja maksatuksen siirrosta kunnista Kelaan vuoden 2017 alussa (-331 milj. euroa).

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuodelle 2017 oli 25,23 % ja kunnan omarahojutusosuus on 3 627,38 euroa/asukas. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tehdään vuosittain, ja vuoden 2014 tietojen perusteella tehtävä tarkistus lisää peruspalvelujen valtionosuutta 34,5 milj. eurolla. Vuonna 2017 peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistettiin indeksidonnaisten menojen lisästä, 75 milj. euroa. Valtionosuutta alensi myös edellisellä vaalikaudella päätetty valtionosuusleikkaus, 50 milj. euroa. Valtionosuusjärjestelmän kautta tehtävät veroperustemuutosten kompensatiot

puolestaan kasvoivat 390 milj. eurolla. Valtionosuuksien indeksitarkistus oli -0,7 % v. 2017, mikä vähentää peruspalvelujen valtionosuutta n. 50 milj. eurolla.

Vuonna 2017 otettiin käyttöön yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien kertaluonteinen eläketuki. Muutos vähensi kuntien kustannuksia työmarkkinatuesta arviolta noin 33 milj. eurolla, ja peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin vastaavan suuruinen vähennys.

Kilpailukyky sopimus vaikutti sekä kuntatalouden menoihin että tuloihin. Se alensi kuntien verotuloja mm. työntekijämaksujen muutosten kautta. Kilpailukyky sopimukseen liittyvä ansiotuloverojen kevennys ei sen sijaan vaikuta kuntatalouden rahoitusasemaan, koska verotulojen aleneminen kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Sopimuksen arvioidaan alentavan kuntien työvoimakustannuksia vajaalla 700 milj. eurolla v. 2017. Työnantajamaksujen alenemisesta ja lomarahaleikkauksesta seuraava säästö toteutuu välittömästi; sen sijaan työajan pidennyksestä syntyvän säästön arvioidaan realisoituvan asteittain. Työajan pidennyksen ei kuitenkaan arvioida tuottavan säästöä opetussektorilla. Työajan pidennyksen arvioitu kustannussäästö otetaan osittain huomioon peruspalvelujen valtionosuuden mitoituksessa v. 2017. Lomarahaleikkauksista vastaava säästö vähennetään valtionosuuksista sen sijaan täysimääräisesti. Kilpailukyky sopimukseen liittyvä valtionosuuden vähennys on OKM:n hallinnonalalla yhteensä n. 16 milj. euroa ja peruspalvelujen valtionosuudessa n. 356 milj. euroa. Valtionosuusvähennysten jälkeen kilpailukyky sopimuksen kokonaisvaikutus kuntatalouden rahoitusasemaan arvioidaan n. 90 milj. euroa heikentäväksi v. 2017. Pidemmällä aikavälillä myös kuntatalous hyötyy kilpailukyky sopimuksen suotuisista vaikutuksista kasvuun ja työllisyyteen.

Kuusamon kaupungin toteutuneet verotulot suhteessa vuoden 2017 talousarvioon ja vuoden 2016 tilinpäätökseen.

Talousarvioon nähden verotuloja kertyi 1 651 471 euroa enemmän. Kunnallisveroa kertyi 1 030 307 euroa enemmän kuin oli arvioitu talousarvioon, yhteisövero puolestaan 741 843 euroa enemmän ja kiinteistövero 120 680 euroa vähemmän kuin oli talousarvioon ennakoitu.

Kuusamon kaupungin kokonaisverotulojen kertymä vuodelta 2017 oli yhteensä 52 585 471 euroa. Edelliseen vuoteen 2016 verrattuna kasvua 1,5 % eli 791 070 euroa (vuoden 2016 verotulojen kokonaiskertymä oli 51 794 401 euroa). Vuonna 2016 verotulojen oikaisukorko oli 3 731 euroa ja vuonna 2017 vastaavasti 727 euroa. (Taulukko 2)

	2016	2017	Muutos
Kunnallisvero	41 661 756 euroa	41 781 307 euroa	kasvua 119 552 eli 0,3 %
Kiinteistövero	6 828 307 euroa	6 737 320 euroa	laskua 90 987 eli 1,3 %
Yhteisövero	3 304 338 euroa	4 066 843 euroa	kasvua 762 505 eli 23,1 %
Yhteensä	51 794 401 euroa	52 585 471 euroa	kasvua 791 070 eli 1,5 %

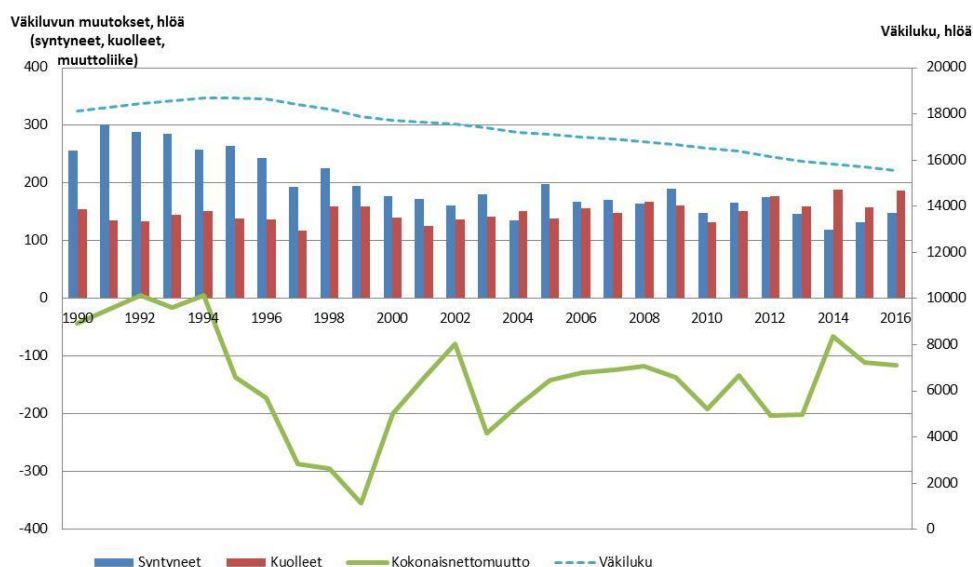
Taulukko 2. Verotulojen vertailu vuodesta 2016 vuoteen 2017

Työttömyyden ja asukasmäärän kehittyminen Kuusamossa vuonna 2017

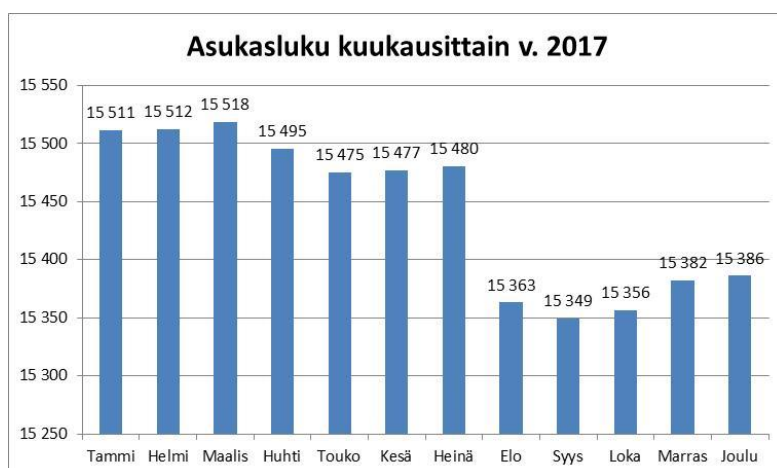
	Työttömyysaste	Työttömien lukumäärä
Tammikuu	13,2	915
Helmikuu	13,0	883
Maaliskuu	13,1	894
Huhtikuu	13,1	891
Toukokuu	13,1	891
Kesäkuu	13,2	895
Heinäkuu	13,1	888
Elokuu	11,6	788
Syyskuu	10,8	735
Lokakuu	11,3	771
Marraskuu	11,4	777
Joulukuu	11,8	804

Taulukko 3. Työttömyyden kehitys Kuusamossa vuonna 2017

Vuonna 2017 keskimääräinen työttömyysaste Kuusamossa oli 12 prosenttia. Kuusamon kaupungin asukasluku joulukuussa oli Tilastokeskuksen mukaan 15.386 henkeä eli 147 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2016, jolloin asukkaita oli 15.533. Väestön prosentuaalinen vähentyminen vuodesta 2016 vuoteen 2017 oli 0,9 %.

Kuvio 1. Väestömuutokset Kuusamossa 1990 -2016. Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 2. Asukasluku kuukausittain vuonna 2017

Vuoden lopussa rakennuslupien määrä on edellisvuoteen verrattuna noin 7 % pienempi. Rakennusten kerrosala on kuitenkin 33 % suurempi ja tilavuus samoin kasvanut 70 %. Rakennusjärjestys on valtuustossa hyväksytty. Lupapiste.fi on käytössä ja sen kautta luvista kulkee nyt 100 %. Neuvontaa ja opastusta luvan hakijoille on järjestetty aina tarvittaessa.

1.4. Olennaiset muutokset taloudessa ja toiminnassa

Vuonna 2017 kertyi sijoitusarvopapereiden myyntivoittoja 689.743,21 euroa budjetoidun 929.766 euron sijaan.

Tilinpäätökseen on tehty kertaluontoisena poistona 1.000.480,29 euron lisäpoisto suunnitelmanmukaisten poistojen lisäksi.

Tilinpäätökseen 2017 on kirjattu lomapalkka- ja sivukulujaksotusten oikaisuja 211.796,64 euroa.

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja toteutui 129.713,79 euroa vuonna 2017 sekä osakkeiden alaskirjauksia 309.918,52 euroa.

Maankäyttösopimukseen perustuva rakentamisveloitteen laiminlyöntiin liittyvä sopimussakko vuosilta 2011 - 2016 on kirjattu luottotappioihin 329.034 euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätöksen analysointia

Kuusamon kaupungin tilinpäätös vuodelta 2017 on 1.417.284,46 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2017 tilinpäätöksen toimintakate oli 91.019.868,65 euroa. Muutetun talousarvion mukainen toimintakate oli 92.878.766 euroa. Alitusta muutettuun talousarvioon nähden tuli 1.858.897,35 euroa ja alkuperäiseen nähden 1.558.897,35 euroa.

	Talousarvio 2017	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama (toteuma-muutettu talousarvio)
Toimintatuotot	19.158.931	19.158.931	21.625.745,59	2.466.814,59
Valmistus omaan käyttöön	400.000	400.000	583.156,82	183.156,82
Toimintakulut	112.137.697	112.437.697	113.228.771,06	791.074,06
Toimintakate	92.578.766	92.878.766	91.019.868,65	1.858.897,35

Taulukko 4. Toimintatuottojen, toimintakulujen ja toimintakatteen muutokset ja toteuma vuonna 2017

Talousarviomäärärahojen muutokset ja ylitykset v. 2017 sitovuustason mukaisesti

Käyttötalous kv:n päätös	Ta 2017 netto	Talousarvio- muutos netto	Muutettu TA 2017 netto	Toteutuma netto	Ylitys/alitus
5.6.2017 §35 Yhdyskuntatekniikka, Askeleen toiminta		-160 000			
19.6.2017 §44 Yhdyskuntatekniikka, tilapäinen tekojäärata		-140 000			
	-2 016 965	-300 000	-2 316 965	-2 252 204	-64 761
Käyttötalouden määrärahat yhteensä	-92 578 766	-300 000	-92 878 766	-91 019 869	-1 858 897

Investoinnit kv:n päätös	Ta 2017 netto	Talousarvio- muutos netto	Muutettu TA 2017 netto	Toteutuma netto	Ylitys/alitus
Määrärahamuutokset					
5.6.2017 §34 Kiinteistöjen peruskorjaus	-500 000	-200 000	-700 000	-813 699	113 699
Investointimäärärahat yhteensä	-7 925 000	-200 000	-8 125 000	-7 668 569	-456 431

Määrärahan ylitykset

91000010 Irtaimisto, keskushallinto	TA	-100 000	0	-100 000	-118 950	18 950
94000011 Irtaimisto, sivistystoimi	TA	-200 000	0	-200 000	-221 725	21 725
96000096 Kiinteistöjen peruskorjaus ja takuuajan työt	TA	-500 000	-200 000	-700 000	-813 699	113 699
Tulojen alitus						
900000 Käyttöomaisuuden myynti	TA	350 000	0	350 000	130 130	219 870

Ulkoisen ja sisäisen toteuma toimintakatteen osalta vuodelta 2017

Kaupunginhallitus alitti talousarvion 622.978,97 eurolla.

Perusturva alitti talousarvion 1.328.653,45 eurolla.

Kasvatus- ja sivistystoimi alitti talousarvion 73.970,93 eurolla.

Yhdyskuntatekniikka alitti muutetun talousarvion 64.761,03 eurolla.

Vuoden 2017 verorahoitus

Vuonna 2017 verorahoitusta kertyi yhteensä 98.772.612,01 euroa. Vuoteen 2016 nähden verorahoitus eli valtionosuus- ja verotulot nousivat 377.869,86 euroa eli 0,4 %. Verorahoitus vuonna 2016 oli yhteensä 98.394.742,15 euroa.

Vuoden 2017 talousarvioon oli arvioitu kokonaisverorahoituksen (verotulot + valtionosuudet) määräksi 96.721.000 euroa. Talousarvioon nähden verorahoitusta kertyi 2.051.612,01 euroa arvioitua enemmän.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2015	2016	2017**	2018**	2019**	2020**
Verolaji						
Kunnallisvero	42 248	41 666	41 783	41 762	42 832	44 003
<i>Muutos %</i>	-0,4	-1,4	0,3	-0,1	2,6	2,7
Yhteisövero	3 595	3 304	4 067	3 866	4 111	4 339
<i>Muutos %</i>	16,5	-8,1	23,1	-4,9	6,3	5,6
Kiinteistövero	6 873	6 828	6 737	6 954	6 954	6 954
<i>Muutos %</i>	0,4	-0,7	-1,3	3,2	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	52 716	51 798	52 586	52 582	53 897	55 297
<i>Muutos %</i>	0,7	-1,7	1,5	0,0	2,5	2,6

Taulukko 6. Kuntaliiton 1.3.2018 ennuste Kuusamon verotuloista

Valtionosuustulot ylittyivät 400.141 eurolla talousarvioon nähden (talousarvioon valtionosuudeksi arvioitu 45.787.000, lopullinen päätös vuoden 2017 valtionosuuksista tuli 01/2017).

Vuosikate oli 8.054.063,23 euroa eli 523,26 euroa/asukas, tilinpäätösarvioiden mukaan koko maan keskiarvo vuonna 2017 oli 585 euroa/asukas. Kumulatiivinen ylijäämä on vuoden 2017 tilinpäätöksen tulos huomioiden 15.998.850,38 euroa.

Muutokset vuoden 2017 investointiohjelmaan

Bruttoinvestointien toteutuma oli 8.378.774,05 euroa ja nettoinvestointien 7.668.568,66 euroa. Muutetussa talousarviossa bruttoinvestoinnit olivat 13.590.000 euroa ja nettoinvestoinnit 8.125.000 euroa. Nettoinvestoinnit muutettuun talousarvioon verrattuna alituiivat 456.431,34 eurolla.

Investointien osalta kaupunginvaltuusto teki merkittävimpiä muutoksia vuoden 2017 aikana mm. seuraavasti:

- Kaupunginvaltuuston päätös 5.6.2017 § 34 lisämääräraha investointiosaan Kiinteistöjen peruskorjaus ja takuuajan töihin yhteensä 200.000 €, jolloin määrärahavaraus oli kokonaisuutena 700.000 €.
- Kaupunginvaltuuston päätös 18.9.2017 § 48, jossa kumottiin kaupunginvaltuuston aiemmin 26.9.2016 § 57 tekemä päätös Länsi- ja Itä-Rukan yhdistävä kevyen liikenteen gondolin toteuttamisesta.

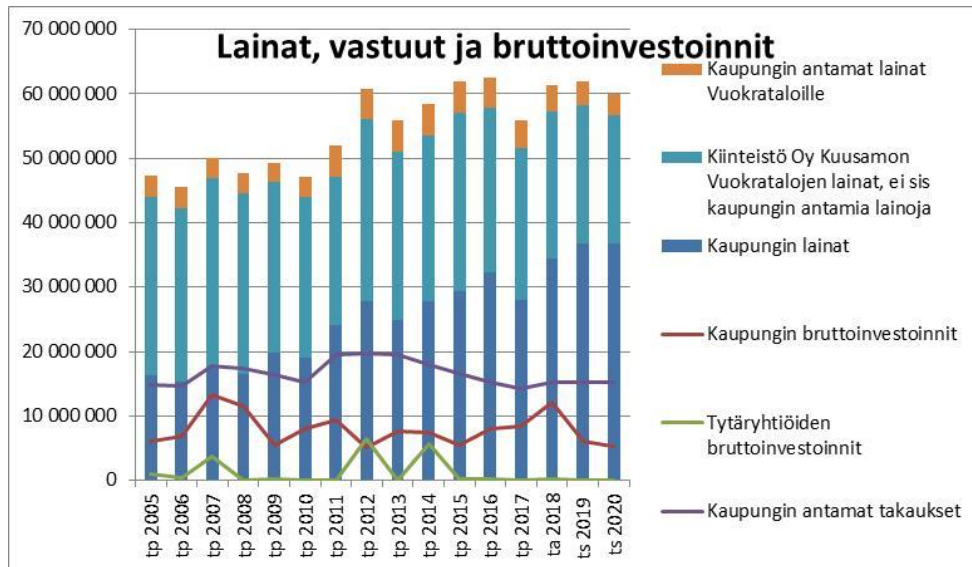
Kuusamon kaupungin vuoden 2017 lainakanta, rahastosijoitukset ja takaukset

Pitkäaikaista lainaa ei nostettu vuonna 2017. Pitkäaikaista lainaa 31.12.2017 oli 28.065.692,50 euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 4.193.954,79 eurolla. Lyhytaikaista kuntatodistusluottoa 31.12.2017 ei ollut. Kuntien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien lainakanta vuonna 2017 oli 2.921 euroa/asukas.

Vaihtuvakorkoisten lainojen osuus oli 19.269.284 euroa ja kiinteäkorkoisten lainojen osuus 8.796.408,50 euroa. Kaupungin rahastosijoitusten markkina-arvo vuoden 2017 lopussa oli 24.249.153 euroa. Vastaavasti vuoden 2016 lopussa markkina-arvo oli 23.325.187 euroa. Rahastosalkkujen markkina-arvo kasvoi 923.966 euroa eli 4.0 prosenttia vuoden aikana.

Kuusamon kaupungin myöntämät takaukset tytäryhtiöille on 31.12.2017 tilanteen mukaan 11.737.015,50 euroa ja muille 2.505.916,73 euroa eli yhteensä 14.242.932,23 euroa.

Taulukkoon 7 on koottu graafi lainojen, vastuiden ja bruttoinvestointien kehityksestä vuosina 2005-2020.

Taulukko 7 Lainojen, vastuiden ja bruttoinvestointien kehitys vuosina 2005-2020

Kaupungin korkoriskien hallinta

Kaupungilla oli vuoden 2017 loppuun mennessä koronvaihtosopimuksilla suojattuna 17,85 miljoonaa euroa nostaen suojausasteen 95 %:iin. Suhteellisen korkea suojausaste on perusteltu sillä korot ovat ottaneet pohjakosketuksensa ja nousupaineet ovat todellisia euroalueen talustilanteen ollessa vahva ja EKP:n purkaessa rahallista elvytystä. Vuoden 2017 aikana kaupunki on tehnyt suojausjakausta, jotka pitävät suojausasteen vähintään 90 %:in tasolla aina vuoden 2023 loppuun saakka. Tämä huomioiden nykyinen lainasalkku eli ilman tulevan lainanoton vaikutusta.

Kaupungin lainasalkun suojausaste laskee alle 80 %:in vuoden 2025 aikana. Tämän tarkastelun lisäksi kaupungin tulee kuitenkin korkojen kääntyessä nousuun ottaa kantaa myös talousarviohorisontin aikana nostettaviin uusiin lainoihin ja niiden korkoriskien (bruttolainanotto). Niihin voidaan reagoida etukäteen tekemällä tulevaisuudesta alkavia koronvaihtosopimuksia sekä ottamalla alla oleva laina samassa korkoreferenssissä ja samalla lyhennysohjelmalla kuin ennen rahantarvetta tehty korkosuojaus. Talousarviohorisontin lopussa eli vuonna 2020 nykyinen lainasalkku on vain 16,0 miljoonaa eli nykyisen lainasalkun suojausasteen tarkastelu niin pitkälle ilman tulevan korkoriskien huomioimista antaakin virheellisen kuvan kaupungin tulevasta korkoriskistä. Tämä johtuen siitä, että todellisen velkamäärän oletetaan tuoreimman talousarvion mukaan olevan 36,7 miljoonaa euroa. Yli puolet tulevasta salkusta koostuu siis lainoista, joita ei ole vielä otettu. Näin ollen lainasalkun todellinen suojausaste olisi vuoden 2020 lopussa vain 42 %. Tulevien lainojen suojaamisesta tehtiin hallinnollinen periaatepäätös valtuutuksen osalta loppuvuodesta 2017 ja asiaan tullaan ottamaan kantaa käytännön tasolla vuoden 2018 aikana markkinatilanteen kehittymisen mukaan.

Kaupunki seuraa aktiivisesti korkoriskiään ja reagoi nopeastikin markkinakorkojen liikkeisiin. Korkoriskien hallinnassa otetaan huomioon myös tuleva lainanotto investointeihin sekä vanhojen lainojen lyhennyksiin. Rahoitusriskien hyvä hallinnoiminen on suu-

resta taloudellisesta lisäarvosta. Korkotason muutokset nostavat kaupungin korkokuluja merkittävästi ja näin ollen vähentävät taloudellista liikkumavaraa kaupungin taloudessa. Markkinakorkotasot ovat olleet pitkään ennätysalhaisina, mutta varsinkin pitkät korot ovat jossain määrin jo reagoineet talouskasvun piristymiseen ja alkaneet nousta. Tästä syystä rahoitusriskien hallinta onkin tärkeä fokusalue myös tulevaisuudessa. Lähde: Operandi Oy.

1.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistus

Sote- ja maakuntauudistuksessa perustetaan uudet maakunnat, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä siirretään maakunnille uusia tehtäviä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 alkaen.

Suurin muutos on jako kolmeen hallinnon tasoon. Jatkossa Suomen julkinen hallinto järjestetään kolmella tasolla, jotka ovat valtio, maakunta ja kunta.

Maakunnan tehtävät

Maakuntien tehtävien perustana on selkeä työnjako kunnan, maakunnan ja valtion välillä.

Maakunta- ja sote -uudistuksessa uuteen maakuntaorganisaatioon siirtyvät tehtäviä ELY-keskuksista, TE-toimistoista, aluehallintovirastoista, maakuntien liitoista ja muista kuntayhtymistä sekä kunnista.

Maakunnat vastaavat 1.1.2020 alkaen:

- sosiaali- ja terveydenhuollosta,
- pelastustoimesta,
- ympäristöterveydenhuollosta,
- alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä,
- maakuntakaavoituksesta,
- maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä sekä
- maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.

Kunnat		Paikallisen osallistumisen, demokratian ja elinvoiman yhteisöjä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä.	<ul style="list-style-type: none"> • Osaaminen ja sivistys • Terveys ja hyvinvointi • Liikunta ja kulttuuri • Nuorisotoimi • Paikallinen elinkeinopolitiikka • Maankäyttö ja rakentaminen
Maakunnat		<ul style="list-style-type: none"> • Sosiaali- ja terveydenhuolto • Hyvinvoinnin ja terveyden sekä turvallisuuden edistämisen asiantuntija • Pelastustoimi • Ympäristöterveydenhuolto • Aluekehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus • Työ- ja elinkeinopalvelut • Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenteen alueellinen suunnittelu • Maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut
Valtio		<ul style="list-style-type: none"> • Oikeusvaltion ylläpito ja kehitys • Perusoikeuksien turvaaminen ja arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuustehtävät • Valtakunnalliset ja kv-tehtävät • Yleinen edunvalvonta

Kun maakuntien toiminta käynnistyy vuoden 2020 alussa, maakunnilla on maakuntalaskuun mukaan 25 tehtävää.

1. sosiaali- ja terveydenhuolto
2. hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijatuki kunnille ja ehkäisevät palvelut
3. alueellinen alkoholihallinto
4. pelastustoimi
5. terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut
6. maatalous ja maaseudun kehittäminen
7. maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta
8. kalatalous ja vesitalous
9. aluekehittämisviranomaisen tehtävät, alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen, näihin liittyvä koulutus ja osaamisen kehittäminen, kulttuurin edistäminen, yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestäminen sekä kotoutumisen edistäminen
10. alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu
11. maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus
12. kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen
13. luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito
14. liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun
15. vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät
16. alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät
17. maakunnallisen identiteetin edistäminen alueella yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa
18. kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista
19. vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta
20. vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu
21. ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen
22. maakunnan varautuminen ja alueellisen varautumisen yhteensovittaminen
23. maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestäminen sekä poronhoitajien sijaisavun kustannusten korvaaminen
24. alueelliset romansiasiain neuvottelukuntia ja romansiasioita koskevat tehtävät
25. yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen.

Laissa määritellään lisäksi kuusi tehtäväkokonaisuutta, joita voidaan ottaa maakunnan tehtäviksi.

Maakunnan väliaikaishallinto

Hallituksen uusien linjausten mukaan uudet maakunnat on tarkoitus perustaa 1.6.2018 alkaen. Tuolloin joka maakuntaan asetetaan väliaikainen valmistelutoimielin, joka vas-

taa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta ja käyttää päätösvaltaa kunnes maakuntavaltuusto aloittaa.

Väliaikaisen toimielimen tehtävänä on valmistella toimintaa ja taloutta maakunnan kokonaisuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti. Valmistelutoimielimen tehtävänä on:

- kartoittaa maakunnille siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja –sopimuksiksi
- osallistua maakunnille siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen
- osallistua maakunnille siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen
- osallistua maakunnille siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tietojen ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen
- valmistella maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämistä
- päättää maakunnan vuoden 2018 talousarviosta
- osallistua ensimmäisten maakuntavaalien järjestämiseen
- valmistella muut maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat

Väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta sopivat kunkin maakunnan alueet toimijat eli maakunnan liitto, kunnat, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueet, sairaanhoitopiirit, erityishuoltopiirit, pelastuslaitokset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä työ- ja elinkeinotoimistot. Valmistelutoimielimen jäsenet on valittava näiden organisaatioiden viranhaltijoista. Viranhaltijoilla on oltava tehtävään riittävä asiantuntemus ja toimielimen kokoamisessa on noudatettava tasa-arvolakia.

Tarkoituksena on, että väliaikaishallinnon jäsenenä toimivat viranhaltijat pysyisivät virkasuhteessa omiin organisaatioihinsa. Heidät vapautettaisiin varsinaisista tehtävistään siten, että he voisivat tarvittaessa toimia valmistelutoimielimessä kokoaikaisesti. Virkasuhteen organisaatiot vastaisivat tänä aikana edelleen työnantajavelvoitteista. Valmistelutoimielimen jäsenet käyttäisivät toimielimessä itsenäisesti toimivaltaansa, eivätkä he olisi tässä tehtävässä työnantajansa edunvalvojia. He hoitaisivat tehtäviään maakunnan yleisen edun näkökulmasta.

Valmistelutoimielin voi tehdä maakuntaa sitovia sopimuksia määräaikaisesti voimassa oleviksi korkeintaan vuoden 2019 loppuun saakka. Toimielin ei valmistele poliittisia linjauksia vaativia päätöksiä.

Maakuntien ja kuntien rahoitus

Hallituksen linjausten mukaisesti kunnilla ei ole jatkossa merkittävää vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta, vaan rahoitusvastuu siirtyy valtiolle. Sen myötä uudistetaan verotusta ja kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä. Lisäksi tarkoitetaan yksinkertaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavainen rahoitusjärjestelmä.

Verotusta uudistetaan

Koko kuntatalouden tasolla kuntien tuloja on tarkoitus alentaa saman verran kuin kunnilta siirtyy tehtäviä. Kunnallisveron ja yhteisöveron tuottoa alennetaan. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan tämän hetken arvion mukaan 12,3 prosenttiyksiköllä. Vastaavasti valtion verotusta kiristetään, koska valtio rahoittaa maakuntien tehtävät.

Uudistus toteutetaan hallituksen linjausten mukaisesti siten, että työn verotus ei kiristy eikä kokonaisveroaste nouse.

Rahoituslaki säättää valtion rahoituksesta maakunnille

Maakuntien rahoituslailla on tarkoitus säättää valtion rahoituksesta maakunnille. Maakuntien väliset erot ja rahoitustarpeet huomioidaan valtion rahoituksessa. Näin varmistetaan kunkin maakunnan riittävät edellytykset järjestää palveluja asukkailleen. Maakunta päättää itsenäisesti rahoituksensa käytöstä.

Rahoittajana valtio kuitenkin ohjaa maakuntien taloudenpitoa. Maakunnille on tarkoitus luoda talouden ohjausmalli, jotta maakunnat selviävät tehtäviensä hoitamisesta ja jotta sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia voidaan hillitä tavoitteiden mukaisesti.

Maakunnilla ei ole verotusoikeutta uudistuksen voimaantullessa, joten niiden tulonlähteinä ovat valtion rahoitus sekä asiakas- ja käyttömaksut. Maakunnilla ei ole myöskään muita merkittäviä tulonlähteitä.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää uudistetaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntien muiden tehtävien siirto maakunnille vuoden 2020 alusta vaikuttaa merkittävästi koko kuntakenttään mutta erityisesti yksittäisten kuntien talouteen. Maakunnille siirtyvien tehtävien kustannuksissa on eri kuntien välillä suuria eroja, kuten myös kunnille uudistuksen jälkeen jäävissä kustannuksissa. Niin ikään kunnilta maakuntien rahoitukseen siirrettävien kunnallisverotulojen, yhteisöverotulojen ja valtionosuuksien kunnittaiset erot ovat paikoin suuria.

Valtionosuustehtävien muuttumisen vuoksi ja uudistuksessa syntyvien kuntakohtaisten muutosten kohtuullistamiseksi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistetaan. Uuden järjestelmän tehtävä on turvata kunnille riittävä rahoitus jäljelle jääviin tehtäviin sekä ensivaiheessa tasata uudistuksesta johtuvia suuria vaikutuksia. Mittavista tasaustoimenpiteistä huolimatta järjestelmän määräytymistekijöiden toimivuus pyritään säilyttämään. Muutoksen suuruuden takia valtionosuusjärjestelmän uudistus on tehtävä monessa osassa. (Lähde: <http://alueuudistus.fi>)

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusuudistus sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä yli puolet – vuoden 2019 tasolla arvion mukaan noin 17,64 miljardia euroa – kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyisi maakuntiin, kun kuntien lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi.

Kun valtio ottaa vastuun maakuntien rahoittamisesta, kokonaisveroasteen nousun estämiseksi siirtyvien tehtävien kustannuksia vastaava määrä kuntatalouden tuloja siirretään maakuntien rahoitukseen.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä maakuntien rahoitukseen siirtyvä määrä olisi hieman alle 6 miljardia euroa. Tämän lisäksi kunnilta maakuntiin siirtyisi 11,06 miljardia euroa kunnallisveroa sekä osa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,59 miljardia euroa).

Koko maan tasolla kuntien tehtävien muutoksesta aiheutuva kustannusten ja tulojen siirto on kustannusneutraali, mutta koska siirtyvät kustannukset ja tulot eivät vastaa

kuntakohtaisesti toisiaan, ovat muutokset kunnittain tarkasteltuna lähtökohtaisesti suuret. Kuntakohtaisia eroja pyritään rajoittamaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla. (Lähde: <http://alueuudistus.fi>)

Valtionosuusjärjestelmään esitettävät muutokset

Valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa lähtökohtana on kuntien rahoituksen turvaaminen jäljelle jääviin tehtäviin sekä valtionosuusjärjestelmän määräytymistekijöiden merkityksen säilyttäminen. Järjestelmän peruskriteerit reagoisivat jatkossakin kunnan tarpeissa ja olosuhteissa tapahtuviin muutoksiin. Myös verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen peruslogiikka säilyisi, joskin siihen esitettäisiin tasauslisä- ja tasausvähennysprosentteja koskevia muutoksia.

Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta, suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyisi alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella. Koska kunnilla olisi muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä sosiaali- ja terveysmenojen ennaltaehkäisyssä, esitetään valtionosuusjärjestelmän tarve- ja olosuhde-eroperusteisiin kriteereihin uutena kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Uudistuksen yhteydessä luovuttaisiin nykyisestä työpaikkaomavaraisuuden kriteeristä. Tämän lisäksi työttömyysaste siirrettäisiin laskennallista kustannuksista valtionosuuden lisäosiin.

Muutosten yhteydessä kiinteistövero sisällytettäisiin 50 prosenttisesti verotuloihin perustuvaan valtionosuuksien tasaukseen. Voimalaitosten osalta tasauksessa käytettäisiin yleistä kiinteistöveroprosenttia (muut voimalaitokset kuin ydinvoimalaitokset rajataan tasauksen ulkopuolelle). Tasauslisäprosentti nousisi 90 prosenttiin, mikä hyödyttäisi tasausrajan alenemisesta kärsiviä kuntia. Tasausvähennysprosentiksi esitetään kiinteää 15 prosenttia, mikä taas hyödyttäisi niitä kuntia, joilta siirtyy suhteellisesti eniten verotuloja maakuntiin. Tasausraja olisi edelleen 100 prosenttia.

Edellä kuvatuttujen muutosten lisäksi valtionosuusjärjestelmään esitetään toistaiseksi pysyvää, sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutoksen rajoitinta. Rajoittimessa ei huomioitaisi valtionosuusjärjestelmän varsinaisia uusia kriteerimuutoksia, vaan pelkästään puhtaasti sote-tehtävien siirrosta aiheutuvat taloudelliset muutokset, toisin sanoen se määritettäisiin uudistuksen voimaantulon ”poikkileikkaushetkellä”. Rajoittimen suuruus olisi symmetrisesti 60 prosenttia eli sekä positiivisesta että negatiivisesta muutoksesta kunnan omavastuulle jäisi 40 prosenttia. (Lähde: <http://alueuudistus.fi>)

Kuntien taloudellisen tilanteen muutosta rajataan voimakkaasti

Suurten kuntakohtaisten muutosten minimoimiseksi edellä kuvattuun uuteen järjestelmään siirryttäisiin lähtökohtaisesti määräaikaisen, vaikkakin osin pysyväksi jäävän siirtymätasauksen kautta. Sote- ja maakuntauudistuksen voimaantulovuonna kunnan talouden tasapainotilan muutos rajattaisiin nolnaan eli tasapaino (tasapainotilalla tarkoitetaan vuosikatetta poistojen jälkeen) pysyisi uudistusta edeltävällä tasolla. Siirtymätasauksen määrä alenisi vuosittain siten, että muutos rajattaisiin +/- 25 euroon/asukas per vuosi. Viidentenä vuonna eli vuonna 2024 muutos olisi enintään +/- 100 euroa/asukas, joka jää toistaiseksi pysyvänä voimaan. Näin uudistuksesta aiheutuva kunnan tasapainotilan muutos olisi pysyvästi enintään +/- 100 euroa/asukas, mikä ei ylitä yhdenkään kunnan yhden tuloveroprosenttiyksikön tuottoa vastaavaa määrää.

Uudistuksen voimaantulon jälkeen kuntien talouden tilaan vaikuttaa merkittävästi lähtökohtatilanne. Siirtymätasauksella ei muuteta kuntien uudistusta edeltävää epätasapai-

notilannetta tasapainoon uudistuksen jälkeen. Uudistuksella ei myöskään kateta kuntien aikaisemmin kertynyttä alijäämää. (Lähde: <http://alueuudistus.fi>)

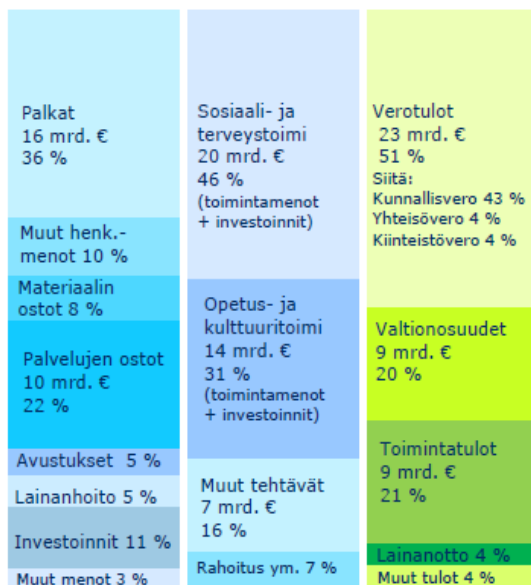
Uudistukseen sisältyy kuntataloutta vakauttavia tekijöitä

Sote- ja maakuntauudistukseen sisältyy useita kuntataloutta vakauttavia tekijöitä, jotka osaltaan helpottavat kuntien talouden tasapainotusta ja muutosten ennakoitua. Vaikka tuloveroprosentteja alennetaan, kuntien veroprosentin tuotto ei muutu uudistuksen myötä, vaan päinvastoin jopa hieman vahvistuu.

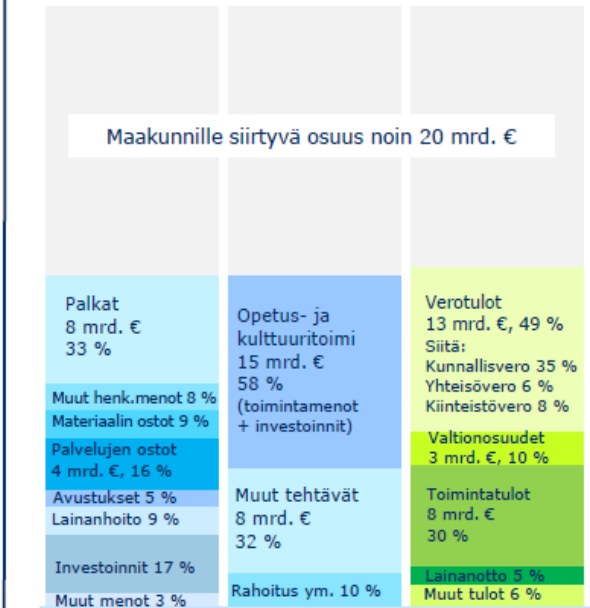
Kuntien taloudesta poistuisi myös varsin vaikeasti ennakoitavat erikoissairaanhoidon kustannukset, mikä helpottaa talousarvion laadintaa ja taloudenhoitoa talousarviovuoden aikana. Samalla poistuisi myös suuri osa sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvista investointitarpeista. Näiden lisäksi kuntataloutta vakauttaisi suhdannevaihteluille alttiin kuntien yhteisöveron osittainen siirtäminen maakuntien rahoitukseen. Kuntien yhteisövero-osuuden alentaminen vähentää samalla myös tarvetta alentaa kuntien tuloveroprosentteja. (Lähde: <http://alueuudistus.fi>)

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

HAHMOTELMA VUODESTA 2020 noin 25 mrd. €

Kuvio 3. Kuntatalous nyt ja tulevaisuudessa. Lähde: VM 19.9.2017/Kuntaliitto

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset Kuusamoon

Kuusamon edustajia oli viime vuonna maakuntauudistuksen poliittisissa ohjausryhmissä että valmistelutoimielimissä. Olemme olleet yhdessä rakentamassa uutta maakuntamallia. Kuusamon sosiaali- ja terveystalvet ovat jatkossakin nykyisellä hyvällä sekä kattavalla tasolla.

Viime vuonna olimme mukana Uusi kunta hankkeessa, jossa 22 maakuntamme kuntaa pohti yhdessä tulevaisuuden kunnan tehtäviä. Maakuntauudistuksen toteutuessa kunnat joutuvat muuttamaan toimintoja mm. tukipalvelujen osalta. Vuoden 2018 aikana selvitetään eri vaihtoehtoja tukipalvelujen järjestämiseksi.

1.6. Henkilöstö

Kuusamon kaupungin palveluksessa oli 1 176 henkilöä 31.12.2017.

Kaupungin palvelutuotannossa tehtiin noin 956 henkilötyövuotta v. 2017.

Henkilöstön palkkakustannukset laskivat 2,01 milj. € edellisvuoteen verrattuna, henkilöstökustannukset henkilötyövuotta kohti laskien 1 422 €/htv.

Muutokseen vaikuttivat esim. kilpailukyky sopimuksen mukainen työ- ja virkaehtosopimusten lomapalkkavarausten väheneminen ja työnantajan sivukulujen alentaminen sekä tavoitteelliset työkykyä tukevat toimenpiteet.

Kuusamon kaupungin pysyväisluontoisen ja määräaikaisen henkilöstön lukumäärä (31.12.) on vuosina 2011 - 2017 ollut toimialoittain alla olevan taulukon mukainen.

	v. 2017	v. 2016	v. 2015	v. 2014	v. 2013	v. 2012	v. 2011
Kaupunginhallitus	103	107	111	108	111	115	38
Perusturvalautakunta	488	495	498	509	505	497	497
Kasvatus- ja sivistysltk.	424	457	466	476	465	452	504
Yhdyskuntatekniikan ltk.	161	121	126	120	128	131	138
Tukipalvelukeskus							87
Yhteensä	1 176	1 180	1 201	1 213	1 209	1 195	1 264
- josta määräaikaisia	269	257	296	267	274	294	351

Henkilöstömenot ovat vuodesta 2000 vuoteen 2017 kasvaneet 6.0 milj. euroa eli 13 prosenttia. Palvelujen ostot ovat vastaavasti vuodesta 2000 vuoteen 2017 nousseet 33.7 milj. euroa eli 217 prosenttia. Toimintakatteen nousu vuodesta 2000 vuoteen 2017 on 32.8 milj. euroa eli 56 prosenttia. Aikajaksoon sisältyy mm. ammatillisen koulutuksen siirtäminen Kainuun ammattiopiston hoidettavaksi ja useita toimintojen ulkoistamisia.

Vuodelta 2017 on laadittu erillinen henkilöstökertomus.

1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Nykyisellään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen perusteella toimintakertomuksessa tulee esittää arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä. Asiasta on nyt otettu määräykset myös kuntalakiin. Kaupunginvaltuusto teki 3.2.2014 päätöksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Merkittäviä epävarmuustekijöitä lähitulevaisuudessa ovat maailman talouden jännityksen kiristyminen Yhdysvalloissa, Korean niemimaalla, Venäjällä ja Kiinassa, niiden heijastusvaikutukset myös Suomen talouteen. Epävarmuutta aiheuttavat myös maan hallituksen kuntasektorille kohdistamat lainsäädännölliset, rakenteelliset ja taloudelliset toimenpiteet, kuten mm. sote- ja maakuntauudistus, valtionosuusuudistukset ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuominen.

Rahoitusriskejä, joita ovat korkoriski, valuuttariski, likviditeettiriski ja luottoriski. Syksyllä 2013 kaupunki teetti lainasalkkuanalyysin Operandi Oy:llä ja saman tahon kanssa solmittiin helmikuussa 2015 yhteistyösopimus korkorisikienhallinnan osalta. Korkoriskejä pyritään hallitsemaan johdannaissopimusten avulla kohdassa 1.4. kuvatulla tavalla.

Sote- ja maakuntauudistuksen toteutuminen edellyttää talouden tasapainon ylläpitämistä sekä toiminnan tehokkuuden ja tuottavuuden lisäämistä että rakenteellisia ratkaisuja palvelutuotantoon. Talouden ohjauksessa tulee varautua entistä tehokkaammin väestön muuttoliikkeen ja erityisesti väestön ikärakenteen muutoksen aiheuttamiin talouden tasapainottamisongelmiin.

Riski ja epävarmuus ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön riittävydestä tulee kasvamaan lähivuosina merkittävästi suurten ikäluokkien siirtyessä eläkeikään. Toteutessaan sote- ja maakuntauudistus muuttaa kaupungin henkilöstömäärää ja –rakennetta radikaalisti. Erityisenä riskinä on riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä ja haasteet yhteisten tukipalvelujen tehokkaiden tuottamisedellytysten turvaamisesta. Muutoksen hallintaa, henkilöstön työkykyyn ja työmotivaatioon resurssien vähetessä on kiinnitettävä lisääntyvää huomiota.

Kaupungin omaisuus-, keskeytys-, metsä-, rakennus- ja asennustyö-, julkisyhteisön vastuu-, hallinnonvastuu ja oikeusturvavakuutuksien sekä liikenne- ja ajoneuvovakuutuksien osalta vakuutusyhtiönä toimii Pohjola Vakuutus Oy 1.1.2015 alkaen.

Kaupungin lakisääteisen tapaturma-, ryhmätapaturma- ja matkavakuutuksien osalta vakuutusyhtiönä toimii LähiTapiola Keskinäinen 1.1.2015 alkaen.

1.8. Ympäristötekijät

Ympäristöasioiden toteutuminen on esitetty kaupungin tuloskortissa. Kuusamon strategisen yleiskaava on hyväksytty valtuustossa joulukuussa 2016. Kaavasta on sittemmin jätetty valitus.

2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHAL- LINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta operatiivisena toimintana kuuluvat kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle tai pormestarille sekä kunnan muulle johdolle.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää sekä kuntalain 38 §:ssä kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon, taloudenhoidon ja kunnan muun toiminnan johtotehtävää. Kuusamon kaupunginvaltuusto hyväksyi 3.2.2014 § 6 Kuusamon kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Talouden seuranta

Kaupungin hallintokunnat ja tytäryhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan, tavoitteiden toteutumisesta ja taloustilanteestaan 30.4.2017 ja 31.8.2017 osavuositarkastuksissa. Lisäksi kaupunginhallitus on käsitellyt vuoden 2017 aikana kaksi kertaa konsernin talouden toteumaa erillisen talousraportin perusteella.

Sisäisen valvonnan ohjeistus

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 2.6.2014 § 140 Sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivityksen, johon on sisällytetty sisäisen valvonnan eri kohdealueet sekä 2.6.2014 § 141 riskienhallintapolitiikka-asiakirjan. Kuusamon kaupungin tavoitteet on määritelty talousarvioissa ja taloussuunnitelmissa, jotka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla kehitetään yhteisiä menettelytapoja tunnistaa, arvioida sekä hallita kaupungin toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen Kuusamon kaupungissa

Kuusamon kaupungissa ei ole erillistä sisäistä valvontaa. Kaupungin tilintarkastusyhtiö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy on tarkastanut Kuusamon kaupungin tytäryhtiöiden kirjanpidon ja hallinnon tilikaudelta 2017 helmi-maaliskuun 2018 aikana.

Sähköisen asioinnin ja verkkopalvelujen laajentuminen sekä tietotekniikan hyödyntäminen palveluprosesseissa edistävät tuottavuutta, helpottavat asiointia ja kuntalaisten osallistumista. Samalla riippuvuus tietotekniikasta, tietoturvaluusuriskit ja alttius toimintahäiriöille kasvavat. Kuusamon kaupungin toiminnassa em. kehityksen tuomat haasteet on huomioitu kaupungin riskienhallinta- ja tietoturvatyössä.

Kuusamon kaupungin riskienhallinnan tarkoitus on osaltaan tukea kaupungin vision ja strategian toteutumista sekä varmistaa häiriötön palvelutuotanto sekä toimintojen jatkuvuus. Riskienhallinta järjestetään kokonaisvaltaisesti kaupungin johtamisjärjestelmän ja hyvän hallintotavan mukaisesti. Riskienhallinta on osa jatkuvaa toiminnan ja talouden suunnittelua, toteutusta ja seuranta.

Riskienhallinta on järjestelmällistä toimintaa missä riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niiden hallintakeinoja suunnitellaan, toteutetaan sekä seurataan.

Riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisiin tapahtumiin ja muutoksiin, jotka vaikuttavat pitkän aikavälin suunnitelmiin ja strategiaan tavoitteisiin
- Operatiiviset riskit, jotka liittyvät organisaation päivittäiseen toimintaan

- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituskellisiin tekijöihin
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista.

Eri riskialueisiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinnassa noudatetaan soveltuvin osin ISO 31 000 – standardia. Riskienhallintapolitiikka koskee koko kaupunkikonsernia.

Keskushallinnon toimiala

Henkilöriskien osalta on kiinnitetty varahenkilöjärjestelmän toimivuuteen huomiota niin ateria- ja puhtaanapidon tehtävissä kuin hallinnon tehtävissäkin. Kaupungin vakuutus- turvassa on huomioitu myös hallinnon vastuuvakuutukset. Toimialalla on edelleen kiinnitetty huomiota ammatillisen koulutuksen tason nostamiseen

Tietoturvan osalta kaupungilla on tietohallintotiimi, tietoturvatyöryhmä ja tietoturva- asioihin liittyvä varautumissuunnitelma ja häiriötilanneohjeiden kattavuutta on lisätty. Riskien hallinnan keinoina ovat mm. tietojärjestelmien pääkäyttäjätöimintojen kehittäminen ja järjestelmien hallintaosaamisen vahvistaminen. Henkilöstön eläköitymisestä ja vaihtumisesta johtuen on tarpeen kiinnittää huomiota perehdyttämiseen, hiljaisen tiedon siirtämiseen ja osaamisen vahvistamiseen. Toimialalle rekrytoitiin vuoden 2017 aikana uusia henkilöitä, joiden osalta edellä esitettyihin asioihin on kiinnitetty ja kiinnitetään huomiota.

Perusturva

Perusturvan toiminnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää sisäisen valvonnan ohjeistusta, muun muassa työtehtävien vaarallisia yhdistelmiä välttämällä ja käyttäjätunnuksia tarkistamalla. Toimialan johtoryhmä koordinoi sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa. Perusturvan käyttösuunnitelmassa on määritelty päälinjat sisäisen valvonnan järjestämisestä toimialalla.

Perusturvan tilivelvollisia lautakunnan lisäksi ovat vuonna 2017 olleet Markku Kipinä, Hanna Raittinen, Satu Kangas ja Kaisu Palosaari.

Sisäistä valvontaa on jatkettu toimialan hallintopalvelujen johdolla. Vuodelle 2017 laskujen tiliointiin ja hyväksyntään nimettiin työyksiköihin vastuuhenkilöt virheellisten kirjausten vähentämiseksi. Talouden hallinta ja seuranta ovat parantuneet, mutta niihin on edelleen panostettu.

Toimialalla on käytössä omavalvontasuunnitelmia, jotka antavat selkeät toimintamallit toiminnassa esiintyvien riskien hallintaan ja minimointiin. Lisäksi huomiota on kiinnitetty henkilötietojen käsittelyyn ja toiminnassa havaittuihin epäkohtiin on puututtu. Tietosuoja-asioissa on ryhdytty tulevan lainsäädännön edellyttämiin toimiin.

Perusturvan arkistovastuuhenkilö on osallistunut aktiivisesti koko kaupunkia koskevaan arkistoinnin kehittämistyöhön ja on saattanut kuluneen vuoden aikana perusturvan asiakirja-arkiston säännösten mukaiseksi.

Vuoden 2017 aikana kaupunkiorganisaatiossa toteutetun henkilöstön hyvinvointikartoituksen tulokset on työyksiköissä käsitelty ja tulosten pohjalta on sovittu työyksikkökoh- taisia kehittämistoimia epäkohtien poistamiseksi.

Kasvatus- ja sivistystoimi

Laadittu kasvatus- ja sivistystoimen eri yksiköille ICT-valmiussuunnitelmat, jotka ovat osa koko Kuusamon kaupungin suunnitelmaa.

Ollaan mukana laatimassa kaupungin tietoturvaselostetta kasvatus- ja sivistystoimen osalta. Työ aloitettu 2017 ja jatkuu vuodelle 2018.

Talouden toteutumista ja hankerahoituksia on seurattu toimialan johtoryhmän kokouksissa.

Toimialan saatavat on saatettu lautakunnalle tiedoksi puolivuositain.

Kassantarkistukset on suoritettu määräajoin ja toimitettu lautakunnalle tiedoksi.

Käyttösuunnitelmassa on määritelty laskujen hyväksymisoikeudet ja henkilöstön toimivaltuudet päätöksenteossa. Toimialajohtajan ja tulosaluejohtajien päätöspöytäkirjat on saatettu kuukausittain lautakunnalle tiedoksi. Tulosityksikköjohtajat ovat toimittaneet päätöspöytäkirjat tulosaluejohtajalle puolivuositain.

Yhdyskuntatekniikka

Yhdyskuntatekniikan toimialalla vuosi 2017 toteutui talouden osalta kokonaisuutena arvioituna hyvin. Toimialan keskeiset tavoitteet ja painopisteet on saavutettu toimintakateen alittamisesta huolimatta. Varojen käyttöä ja talouden yleistä toteutumaa on seurattu keskushallinnosta saatujen ohjeiden sekä toimialan ja toimialajohtajan delegointipäätösten mukaisesti.

Sisäinen valvonta on ollut ilmeisen riittävää. Siinä on noudatettu mm KH 2.6.2014 § 140 vahvistettua ohjeistusta, sekä tehtyjä erillispäätöksiä sisäisen valvonnan perusteista ja tehostamisesta (mm KV 3.2.2014 § 6, KH 13.4.2015 § 98, KH 12.10.2015 § 252). Toimialan sisäinen valvonta koostuu kolmesta osatekijästä: 1) sisäisestä tarkkailusta eli päivittäisestä valvonnasta, jota esimiehet suorittavat osana jokapäiväistä toimintaa, 2) luottamushenkilöiden ja johdon suorittamasta seurannasta (talous- ja osavuositarkastukset) sekä 3) sisäisestä tarkastuksesta ja arvioinnista, jota on tehty vuonna 2017 lähinnä pistokoemaisesti. Yksi viranhaltijapäätös vietiin toimielinkäsittelyyn toimivallan ylityksen johdosta.

Säännösten, päätösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oleellisia ongelmia tai puutteita. Tehtyihin päätöksiin on esitetty oikaisuvaatimuksia toiminnan volyymiin nähden suhteellisen vähän (7 kpl). Toimialalla on tehty 393 viranhaltijapäätöstä, ja lautakunta on käsitellyt 256 asiaa, ympäristöjaosto 64 asiaa, lupa- ja valvontajaosto 7 asiaa sekä tiejaosto 1 asian.

Sopimustoimintaan liittyen toimialalla ei ole ollut ongelmia sopimusten mukaisten ehtojen noudattamisessa, yksittäistapausta lukuunottamatta. Toimiala on laskuttanut n 329 000 sopimussakon maankäyttösopimukseen liittyneen rakentamisvelvoitteen lainlyönnin johdosta, joka tosin jouduttiin kirjaamaan luottotappioksi.

3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Ulkoinen	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	21 626	23 227
Valmistus omaan käyttöön	583	466
Toimintakulut	-113 229	-115 112
Toimintakate	-91 020	-91 418
Verotulot	52 585	51 794
Valtionosuudet	46 187	46 600
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16	-35
Muut rahoitustuotot	946	1 701
Korkokulut	-511	-502
Muut rahoituskulut	-149	-235
Vuosikate	8 054	7 905
Poistot ja arvonalentumiset	-7 051	-6 251
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	1 003	1 654
Rahastojen lisäys/vähennys	414	540
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 417	2 194

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,2	20,3
Vuosikate/Poistot, %	114,2	126,5
Vuosikate, euroa/asukas	523	509
Asukasmäärä	15 392	15 543

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tuottoina kertynyt tilikauden tulorahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ns. ulkoiset erät eli kaupungin ulkopuolelta saadut tuotot ja ulkopuolelta syntyneistä hankinnoista ja muista eristä syntyneet kulut. Toimintakertomuksessa laskelmat esitetään kokonaiskuvan saamiseksi tuhansina euroina. Lisäksi laskelmat esitetään sentin tarkkuudella tilinpäätöskirjan tilinpäätöslaskelmat -osassa.

Tuotot

Kuusamon kaupungin tuottojen kokonaismäärä (toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot) oli yhteensä 121.359.899 euroa. Tuottojen määrä oli 1.927.637 euroa pienempi kuin vuonna 2016.

- Toimintatuotot laskivat vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna 1.601.705,10 euroa eli 6,9 %
- Verotulot kasvoivat vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna 791.069,86 euroa eli 1,5 %.
- Valtionosuudet laskivat vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna 413.200,00 euroa eli 0,9 %.
- Rahoitustuotot (korkotuotot sekä muut rahoitustuotot) laskivat vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna 703.802,25 euroa eli 42,3 %.

Kulut

Vuonna 2017 kaupungin kulujen kokonaismäärä oli 113.228.771,06 euroa. Kulut laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 1.883.284,72 euroa eli 1,6 %. Merkittävimmän erän muodostivat henkilöstökulut, yhteensä 50.418.641,61 euroa. Henkilöstökulut laskivat vuoden 2016 toteumaan nähden 1.951.306,02 euroa eli 3,7 %. Kilpailukyky sopimuksen mukainen lomarahaleikkaus oli arviolta n. 0,55 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 palveluiden ostoihin käytettiin 49.377.898,77 euroa ja palveluiden ostot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 2.609.657,36 euroa eli 5,6 %. Avustukset vuonna 2017 olivat 4.117.150,27 euroa, jotka laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 2.990.845,39 euroa eli 42,1 %. Toimeentulotuki siirtyi Kelan hoidettavaksi vuoden 2017 alusta. Kaupunki myönsi toimeentulotukea vuonna 2016 n. 1,2 milj. euroa. Palvelusetelimenot on kirjattu vuonna 2016 JHS:n 192 suosituksen mukaan avustuksiin, kun ne vuonna 2017 on kirjattu palveluiden ostoihin.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintakatteella osoitetaan, paljonko kuluista saadaan katetuksi palvelutoiminnan myynti- ja maksutuloilla. Loput toimintakuluista katetaan käytännössä vero- ja valtionosuustuloilla. Kunnissa toimintakate on negatiivinen. Vuoden 2017 toimintakate oli 91.019.868,65 euroa. Toimintakate parani vuoteen 2016 verrattuna 398.293,42 euroa eli 0,4 %.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Tulorahoituksen riittävyttä arvioitaessa vuosikate on keskeinen luku. Perusoletuksen mukaan tulorahoitus on riittävä, mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot vastaavat vuotuista investointitasoa. Vuonna 2017 Kuusamon kaupungin vuosikate oli 8.054.063,23 euroa, poistot ja arvonalentumiset 7.050.777,58 euroa ja nettoinvestoinnit 7.668.568,66 euroa. Vuosikate kattoi 114,2 prosenttia poistoista.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä lasketavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

4. RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 054	7 905
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät	-30	-1 396
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 379	-8 055
Rahoitusosuudet investointeihin	580	753
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	247	1 403
Toiminnan ja investointien rahavirta	472	611
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	314	130
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	6 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 194	-3 609
Oman pääoman muutokset	0	707
Muut maksuvalmiuden muutokset	672	-1 690
Rahoituksen rahavirta	-3 208	2 038
Rahavarojen muutos	-2 736	2 649
Rahavarat 31.12.	27 216	29 952
Rahavarat 1.1.	29 952	27 303
Toiminnan ja investoinnin rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	5 305	4 161
Investointien tulorahoitus, %	103,3	108,3
Lainanhoitokate	1,8	2,0
Kassan riittävyys, pv	79	86
Asukasmäärä	15 392	15 543

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate
=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus investointien omahankintamenosta on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella. Jos tunnusluku on alle 100, joudutaan osa investoinneista rahoittamaan pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai kassavaroilla. Kuusamon kaupungissa prosenttiosuus vuonna 2017 oli 103,3 %.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluku lainanhoitokate on suurempi kuin 1. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kuusamon kaupungin lainanhoitokate oli 2,41 vielä vuonna 2008. Vuoden 2011 tilinpäätöksessä lainanhoitokate laski 0,6:een. Vuonna 2016 lainanhoitokate oli 2,0 sekä vuonna 2017 se oli 1,8.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivässä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla, joihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kuusamon kaupungin kassan riittävyys oli vuoden 2017 lopussa 79 päivää.

5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty sen-tin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöslaskelmat -osassa.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1000€	1000€		1000€	1000€
PYSYVÄT VASTAAVAT	92 267	91 964	OMA PÄÄOMA	81 122	80 119
Aineettomat hyödykkeet	658	761	Peruspääoma	54 182	54 182
Aineettomat oikeudet	2	8	Arvonkorotusrahasto	2 425	2 425
Muut pitkävaikutteiset menot	656	753	Muut omat rahastot	8 516	8 930
Ennakkomaksut			Edell. tilik. yli-/alijäämä	14 582	12 388
			Tilikauden yli-/alijäämä	1 417	2 194
Aineelliset hyödykkeet	78 021	76 990			
Maa- ja vesialueet	17 147	16 624	PAKOLLISET VAARAUKSET	632	545
Rakennukset	45 742	47 971	Muut pakolliset varaukset	632	545
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 004	9 708			
Koneet ja kalusto	1 378	1 778	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	111	121
Muut aineelliset hyödykkeet	52	52	Valtion toimeksiannot	0	5
Ennakkomaks. ja keskener. hank.	4 698	857	Lahjoitusrahastojen pääomat	109	110
			Muut toimeksiantojen pääomat	2	6
Sijoitukset	13 588	14 213			
Osakkeet ja osuudet	8 462	8 773	VIERAS PÄÄOMA	43 412	47 791
Muut lainasaamiset	4 885	5 199	Pitkäaikainen	23 937	28 066
Muut saamiset	241	241	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	23 890	28 013
			Lainat julkisyhteisöiltä	47	52
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	37	41			
Valtion toimeksiannot	1	4	Lyhytaikainen	19 475	19 725
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	36	36	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	4 123	4 188
			Lainat julkisyhteisöiltä	6	6
VAIHTUVAT VASTAAVAT	32 972	36 571	Saadut ennakot	1 739	1 782
Vaihto-omaisuus	380	356	Ostovelat	6 100	5 755
Aineet ja tarvikkeet	325	301	Muut velat	770	829
Valmiit tuotteet ja tavarat	55	55	Siirtovelat	6 737	7 164
Saamiset	5 376	6 263	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	125 277	128 575
Pitkäaikaiset saamiset	1 200	1 200			
Myyntisaamiset	854	930			
Muut saamiset	346	269			
Lyhytaikaiset saamiset	4 176	5 064			
Myyntisaamiset	2 252	1 960			
Muut saamiset	480	975			
Siirtosaamiset	1 444	2 128			
Rahoitusarvopaperit	23 082	22 265			
Osakkeet ja osuudet	23 080	22 263			
Muut arvopaperit	1	2			
Rahat ja pankkisaamiset	4 134	7 687			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	125 277	128 575			

Taseen tunnusluvut

	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	65,7	63,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,6	37,8
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	35,4	38,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	15 999	14 582
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 039	938
Lainakanta 31.12., 1000 €	28 066	32 260
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 823	2 076
Lainasaamiset, 1000 €	4 885	5 199
Asukasmäärä	15 392	15 543

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainakanta 31.12./asukas

= $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})) / \text{Asukasmäärä}$

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Kuusamon kaupungin taseen loppusumma oli n. 125 miljoonaa euroa, 3,298 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Taseen kumulatiivinen ylijäämä ottaen huomioon vuoden 2017 tilinpäätöksen tuloksen oli 15,999 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Kuusamon kaupungin omavaraisuusaste oli hieman alle tavoitetason 65,7 prosenttia. Lainakanta laski vuoden 2016 tasosta 28,07 miljoonaan euroon, ollen näin 1.823 euroa asukasta kohti. Asukaskohtainen lainamäärä laski vuoteen 2016 verrattuna 252 euroa. Keskimäärin kunnissa on lainaa per asukas 2.921 euroa (vuoden 2017 tilinpäätösarvotieto).

Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selvittää velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Kuusamon kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 34,6 prosenttia.

6. KOKONAISTULOT JA – MENOT

Kuusamon kaupungin kokonaistulot ja -menot

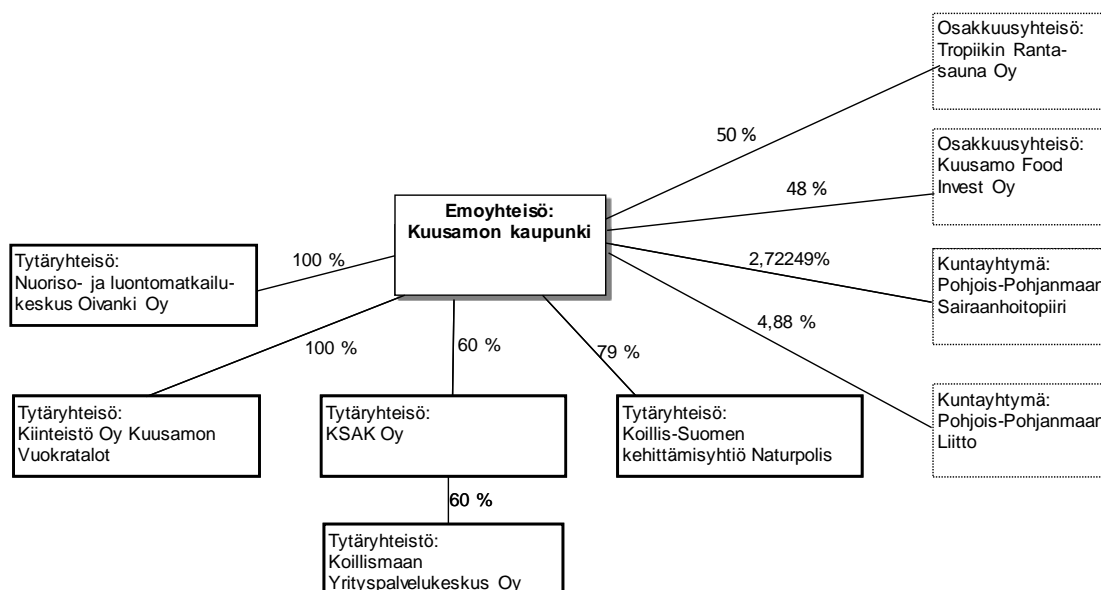
TULOT	teur	MENOT	teur
Varsinainen toiminta		Varsinainen toiminta	
Toimintatuotot	21 626	Toimintakulut	113 229
Verotulot	52 585	-Valmistus omaan käyttöön	-583
Valtionosuudet	46 187	Korkokulut	511
Korkotuotot	16	Muut rahoituskulut	149
Muut rahoitustuotot	946	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödyk-		- Pakoll. varausten lis.(+), väh.(-)	-87
keiden luovutusvoitot	-117	- Pysyvien vastaavien hyödyk-	
Investoinnit		keiden luovutustappiot	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	580	Investoinnit	
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	247	Investointimenot	8 379
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	314	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 194
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisen lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	122 384	Kokonaismenot yhteensä	125 792

7. KUUSAMO-KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

7.1. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuusamon konsernirakenne

Kuusamon kuntakonserniin kuuluvat yhtiöistä Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot, Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy, KSAK Oy sekä sen tytäryhtiö YPK Valmennus Oy sekä kuntayhtymistä Pohjois-Pohjanmaan Liitto ja Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoitopiiri. Kuusamon kuntakonserniin kuuluu lisäksi osakkuusyhtiöt Kuusamo Food Invest Oy, joka on perustettu vuonna 2015 ja ensimmäinen tilikausi päättyy vuoden 2016 lopussa sekä Tropiikin Rantasauna Oy, joka on perustettu vuonna 2016 ja ensimmäinen tilikausi päättyy vuoden 2017 lopussa.

7.2. Olennaiset, konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöjen toiminnasta on raportoitu tarkemmin tilinpäätöksen luvussa 9.

7.3. Konsernin toiminnan ohjaus ja konsernivalvonnan järjestäminen

Kuntalain mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Tytäryhtiöt ja niille asetetut tavoitteet on sisällytetty vuosittain kaupungin talousarvioon lukuun ottamatta kuntayhtymiä. Kuusamon kaupungin päivitetty konserniohjeet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 24.6.2014 § 47. Hyväksytyt ohjeet pitävät sisällään 1.1.2014 voimaan tulleet kuntalain muutokset koskien sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Konserniohjeissa on määritelty konsernijohto ja sen vastuut. Kaupunginhallitus johtaa kuntakonsernia. Konsernin operatiivinen johtaminen on kaupunginjohtajan vastuulla.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan, taloudestaan ja tavoitteiden toteutumisesta kaupunginvaltuustolle osavuosikatsauksissa kolmannesvuosittain. Konsernijohtamista - ja omistajaohjausta on toteutettu yhtiökokousedustajien ja kaupunginhallituksen asettamien hallitusten jäsenten evästämällä.

Konsernissa hoidetaan keskitetysti Koillis-Suomen Kehittämisyhtiö Naturpolis Oy:n, Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalojen, Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n taloushallinto ja maksuliikenne. Sijoitusten ja vakuutusten sekä tilintarkastuspalvelujen kilpailutusprosessit on aikanaan tehty yhteistyössä kaupungin ja tytäryhtiöiden kanssa.

7.4. Konsernin henkilöstö

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen henkilöstömäärä 31.12.2017 oli 1 259. Kaupungin henkilöstömäärä oli 1 176, Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalojen 10, KSAK Oy:n 45, YPK Valmennus Oy ei henkilöstöä tilikaudella 2017, Koillis-Suomen kehittämisyhtiö Naturpolis Oy:n 17 ja Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n 11.

7.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	47 965	49 234
Toimintakulut	-135 461	-136 667
Osuus osakkuusyhteistöjen voitosta (tappiosta)	2	1
Toimintakate	-87 493	-87 432
Verotulot	52 585	51 794
Valtionosuudet	46 187	46 600
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	20	-30
Muut rahoitustuotot	993	1 726
Korkokulut	-914	-954
Muut rahoituskulut	-110	-237
Vuosikate	11 269	11 469
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 888	-8 407
Arvonalentumiset	-334	0
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	2 047	3 062
Tilinpäätössiirot	414	538
Tilikauden verot	-46	-15
Laskennalliset verot	-66	-147
Vähemmistöosuudet	-39	2
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 310	3 440

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35,4	36,0
Vuosikate/Poistot, %	122,2	136,4
Vuosikate, euroa/asukas	732	738
Asukasmäärä	15 392	15 543

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$$

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 269	11 469
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-46	-15
Tulorahoituksen korjauserät	-71	-1 142
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 976	-9 326
Rahoitusosuudet investointimenoihin	580	753
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	674	1 405
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 431	3 144
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-7
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 049	7 170
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 993	-5 938
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-450	-313
Oman pääoman muutokset	0	850
Muut maksuvlamiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-7	1
Vaihto-omaisuuden muutos	-33	17
Saamisten muutokset	420	-711
Korottomien velkojen muutokset	277	-1 214
Rahoituksen rahavirta	-4 737	-146
Rahavarojen muutos	-2 306	2 999
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	31 134	33 440
Rahavarat 1.1.	33 440	30 442
	-2 306	2 999

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investoinnin rahavirran kertymä 5 vuodelta €	11 126	3 062
Investointien tulorahoitus, %	119,9	133,8
Lainanhoitokate	1,8	1,8
Kassan riittävyys, pv	75	80

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate
=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2017 1 000 €	2016 1 000 €	VASTATTAVAA	2017 1 000 €	2016 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	123 997	124 114	OMA PÄÄOMA	85 280	83 213
Aineettomat hyödykkeet	922	1 042	Peruspääoma	54 182	54 182
Aineettomat oikeudet	150	197	Yhdistysten ja säätiöiden peruspä	5	5
Muut pitkävaikutteiset menot	700	798	Muut omat rahastot	10 012	10 467
Ennakkomaksut	72	46	Edell. tilik. yli-/alijäämä	18 771	15 119
Aineelliset hyödykkeet	119 150	118 958	Tilikauden yli-/alijäämä	2 310	3 440
Maa- ja vesialueet	16 601	15 967	VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 445	1 401
Rakennukset	84 836	88 371	PAKOLLISET VARAUKSET	1 597	1 461
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 043	9 754	Eläkevaraukset		
Koneet ja kalusto	2 865	3 353	Muut pakolliset varaukset	1 597	1 461
Muut aineelliset hyödykkeet	87	105	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	758	489
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	5 717	1 409	VIERAS PÄÄOMA	76 228	81 280
Sijoitukset	3 926	4 115	Pitkäaik. korollinen vpo	49 041	53 959
Osakkuusyhteisöosuudet	629	610	Pitkäaik. koroton vpo		
Muut osakkeet ja osuudet	2 507	2 689	Lyhytaik. korollinen vpo	6 334	6 810
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	26	Lyhytaik. koroton vpo	20 853	20 511
Muut lainasaamiset	546	546	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	165 308	167 844
Muut saamiset	244	244			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	681	406			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 629	43 323			
Vaihto-omaisuus	562	529			
Saamiset	8 934	9 354			
Pitkäaikaiset saamiset	1 200	1 200			
Lyhytaikaiset saamiset	7 734	8 154			
Rahoitusarvopaperit	23 774	22 858			
Rahat ja pankkisaamiset	7 360	10 583			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	165 308	167 844			
Konsernitaseen tunnusluvut					
	2017	2016			
Omavaraisuusaste, %	53,1	51,1			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,6	53,6			
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	51,9	54,3			
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	21 082	18 559			
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1370	1194			
Konsernin lainat, €/asukas	3598	3 910			
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	55 375	60 769			
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	546	572			
Kunnan asukasmäärä	15 392	15 543			

Omavaraisuusaste,%

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

=100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot+Vuokravastuut)/Käyttötulot

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut saamiset

8. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallitus esittää, että tilikauden tulokseen 1.003.285,65 euroon lisätään

- Kuusamon kehittämis- ja investointirahastosta 387.159,25 euroa seudullisiin kehittämishankkeisiin
- henkilöstön kehittämisrahastosta 4.122,60 euroa henkilöstön kehittämiseen käytettyjen menojen kattamiseksi ja
- vakuutusrahastosta 22.716,96 euroa alle täysturvavakuutuksen omavastuuosuuden menojen kattamiseksi

Tilikauden ylijäämä 1.417.284,46 euroa siirretään taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille. Tuloksen jälkeen kaupungin taseeseen jää 15.998.850,38 euroa ylijäämää.

Talousarvion toteutuminen

9. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9.1. Toimielimille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin tulokortti

Näkökulma	1. Hyvinvointi	Kriittinen menestystekijä	1. Aktiivinen ja hyvinvoiva kuusamolainen
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.1.1. Lapset Puheeksi -toimintamallin käyttöönotto		KASI: LP-menetelmä on käytössä varhaiskasvatuksessa 2-vuotiailla, peruskouluissa 1. lk, 3. lk. ja 7. lk eli nivelvaiheissa. LP-koulutettuja kaupungilla on yhteensä 197. Lisäksi neuvonpitäjiä on koulutettu lisää. Lapset puheeksi -polku on kuvattu varhaiskasvatuksessa.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.1.2. Liikuntareseptin vakiinnuttaminen, omatoimisuuden lisääminen		KASI: Terveystieteiden ja sosiaalipuolen ammattilaisten lähettämänä liikuntapalveluille on tullut useita henkilöitä. Liikuntaneuvonta toimii tietyjen kohderyhmien osalta hyvin. Asiakkaita on vuodessa yli 300. YHTEK: Askeleen terveystarkastuksien kautta tarjottiin mahdollisuus 150 työttömälle henkilölle sporttikortin hankkimiseen. Kortti on tarkoitettu mahdollistamaan työttömän omatoiminen ja säännöllinen liikuntapalvelujen käytön kohtuullisin kustannuksin. Seurannan perusteella suuri osa mahdollisuuden saaneista on kortin lunastanut ja sitä suhteellisen aktiivisesti myös käyttänyt. Kuntouttavana työtoimintana toteutettavien hyvinvointiryhmien toimintaa lisättiin vuoden aikana siten, että liikunta- ja muita hyvinvointiin liittyviä ryhmiä oli vuoden lopussa 3 kertaa viikossa. Osallistujia ryhmissä oli vuoden aikana yhteensä yli 100 eri henkilöä.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.1.3. Kaupungin ateriapalveluiden tuottamille aterioille haetaan sydänmerkki-tunnusta		KH: Sydänmerkkiateria -tunnuksen käyttöönotto siirretty vuodelle 2018, jolloin on AROMI-ohjelmiston päivityksen myötä mahdollista ottaa Sydänmerkki-tunnuksen lisäksi myös muita tunnuksia.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.1.4. Terveyskeskuksen toiminnan rakenteellisten vaihtoehtojen selvittäminen - alueellisen toiminnan vahvistaminen		PETU: Terveyskeskuksen vuodeosastojen yhdistämisen remontti aloitettu ja neuvola on muuttanut vuoden lopussa terveyskeskuksen tiloihin, päivystyksen uusien tilojen remontti alkaa seuraavana.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.1.5. Päivähoidon tilojen uudelleenjärjestelyn suunnittelu		KASI: Päätös palveluseteliin siirtymisestä tehtiin marraskuussa ja yksityisen päiväkotipalvelun tuottaja ja investori laitettiin hakuun joulukuussa.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.1.6. Soteyritystoiminnan kehittäminen – isot ketjut/paikalliset toimijat		Naturpolis: Sote- ja hyvinvointialan yritysten tukemiseksi valmisteltu kehittämisshanke yhteistyössä KAMK:in ja Pudasjärven kaupungin kanssa. PETU: Yritysten kanssa käytyjä keskusteluja toimitila- ja palveluasioista.	

Näkökulma	1. Hyvinvointi	Kriittinen menestystekijä	2. Tasapainoinen väestörakenne
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.2.1. Nuorten osallisuuden lisääminen päätöksenteossa		KH: Nuorisovaltuusto nimetty. KASI: Koululaiset tuottaneet kuvia ja tekstejä elokuussa käynnistyneeseen kaupungin strategiasuunnitteluun. Nuorisovaltuusto toimii aktiivisesti.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.2.2. Vapaa-ajan asukkaiden vakituinen osoite Kuusamoon		KH: vapaa-ajan asukkaiden asunnon käyttötarkoituksen muuttamista vakituiseksi asunnoksi tehtiin muutamia, ja kaikki olleet määräaikaista muutoksia. Määräaika viisi vuotta.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.2.3. Tervetulo paketti paikkakunnalle muuttajille		KH: Tervetulo paketteja on toimitettu 386 kpl tammi-joulukuun 2017 aikana paikkakunnalle muuttaneelle perhekunnalle. Naturpolis: Muuttajatutkimus ja sen hyödyntämisuunnitelma tehty.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.2.4. Suvauskriteereiden toimeenpano		KH: Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely toteutettiin marraskuussa. Sähköiseen kyselyyn vastasi 347 työntekijää. Tuloksia on käsitelty esimies- ja työpaikkalavereissa. Sukupuolivaikutukset arvioidaan ja tuodaan esiin osana henkilöstöä koskevien suunnitelmien valmistelu- ja päivitystyötä. Toteutettu vuonna 2017 henkilöstö- ja koulutus suunnitelman sekä aktiivisen tuen toimintatapojen valmistelutyön yhteydessä.	

Näkökulma	1. Hyvinvointi	Kriittinen menestystekijä	3. Suvaitsevainen ja hyväksyvä ilmapiiri
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.3.1. Järjestöyhteistyön lisääminen		Järjestötilaselvitys on tehty ja tilan toteutuksesta neuvotellaan järjestöjen sekä muiden osapuolien kanssa. Kumppanuushanke on käynnissä.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.3.2. Monikulttuurisuus ja erilaisuuden hyväksyminen		PETU: Asiakas saa tarvitsemansa palvelun ja arvostavan kohtelun. Asiakaspalveluun panostetaan ja asiakaspalveluaikoja muutetaan vastaamaan kysyntää.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.3.3. Maahanmuuttajien kotouttaminen		PETU: Oleskeluluvan saaneet ovat olleet Ely:n järjestämässä kotouttamiskoulutuksessa. Paperittomat eivät ole hakeneet Kuusamossa hätäapua. Toimialalta on osallistuttu kotouttamisohjelman valmisteluun. KASI: Kaikki maahanmuuttajalapsen ja nuoret ovat integroituna yleisopetusryhmiin, kaksi oppilasta opiskelee erityisopetusryhmässä. Suomalaisnuorten ja maahanmuuttajien välinen sosiaalinen kanssakäyminen vielä vähäistä.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.3.4. Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen		KASI: Kulttuurikasvatussuunnitelma valmis.	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
H.3.5. Kiva koulu -menetelmän tehostaminen		KASI: Koulut käyttävät KiVa-koulu materiaalia hyvin. Kiusaamistapauksia selvitetään joko KiVa-menetelmällä tai sovitellen. Aktiivisesti ohjataan kiusaamistilanteiden selvittämistä KiVa-tiimille Pidetään KiVa-oppitunteja Varhaiskasvatuksessa yksikkökohtaiset kiusaamisen ehkäisy suunnitelmat ja työntekijät on koulutettu Miniverson käyttöön.	

Vuositavoite	Tilannekuvaus
H.3.6. Kaupungin työilmapiirin kehittäminen	KH: Työyksikkökohtaisia toimenpiteitä on kirjattu TYHY –kyselyn tuloksien pohjalta 54 eri työyksikössä. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan työyksiköissä säännöllisesti vuosien 2017 – 2018 aikana. Työhyvinvointiohjelman 2018 – 2021 valmistelussa on huomioitu työhyvinvointikyselystä saatuja tuloksia.

Näkökulma	1. Hyvinvointi	Kriittinen menestystekijä	4. Toimivat yhteisöt ja palvelut
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
H.4.1. Soteen valmistautuminen – organisaation rakentaminen ”sote- asentoon”	PETU: Sote-linjausten mukaisen organisaation sisäänajo on onnistunut hyvin, toimintojen ja toimintaprosessien käsittely jatkuu edelleen.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
H.4.2. Alueen kuntayhteistyön selvittäminen	KH: osallistuttu Uusi kunta 2019 selvityshankkeeseen. Hankkeen loppuseminaari pidettiin marraskuussa 2017. Tulokset valmistuneet ja hyödynnettävissä.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
H.4.3. Kuusamo mallia eteenpäin – ei vaativan erikoissairaanhoidon toiminnan vahvistaminen	PETU: Coronarian kanssa on tarkennettu kumppanuussopimusta ja käyty neuvotteluja uusista yhteistyömuodoista erityisesti v. 2018 alusta leikkaustoimintaa koskevia muutoksia silmällä pitäen.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
H.4.4. Tietotekniikan toimivuus ja kattavuus - koulutusta käyttämiseen	Tietotekniikan toimivuus on ollut tarpeita vastaavalla, sopimuksien mukaisella tasolla muutamia ennakoimattomia poikkeamia lukuun ottamatta. Käyttäjätyytyväisyys (11/2017) on säilynyt hyvällä tasolla 4,5/6. Henkilöstöstä tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksen on suorittanut 720 työntekijää. Office365 koulutukseen on osallistunut yhteensä 125 käyttäjää. Asiakaspalvelutoimintojen ICT-valmiussuunnitelmat on laadittu. EU Tietosuoja-asetuksen siirtymäkauden päättymisen (25.5.2018) edellyttämät valmistelut on käynnistetty.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
H.4.5. Digitalisaation hyödyntäminen - itsehoidon vahvistaminen, papereista luopuminen hallinnossa 1.8.2017	Uudet toimitelimet ovat pääosin siirtyneet paperittomaan esityslistakäyttöön. Laajakaistapalvelujen tilannekatsaus (KH §213/ 23.10.2017). Kaupunginvaltuustosalin digi-varustelu on uudistettu.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
H.4.6. Muistomerkkien kunnossapitojärjestelmän perustaminen	YHTEK:Aloitettu yhteistyössä veteraanityötä tekevien järjestöjen kanssa, kunnossapidon avustusperiaatteet on hyväksytty.		

Näkökulma	2. Elinvoima	Kriittinen menestystekijä	1. Kuusamo –maineen hallinta
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
E.1.1. Yrittäjyhteistyön lisääminen		<p>Naturpolis: Jatkuvaa toimintaa, yrityskehityksen työkalut ja yrittäjyyttä ja toimintaympäristön kehittymistä tukeva hanketoiminta.</p> <p>KASI: Kuusamo, Posio, Taivalkoski /Koillismaan alueen Yrittäjyyskasvatuksen kehittämistiimi (KYKY-tiimi) on kokoontunut kaksi kertaa. Toisella kerralla laajennetussa kokouksessa mukana varsinaisen tiimin ulkopuolisia kutsuttuja henkilöitä. Mm. opettajia.Laaja-alaisena osaamisalueina L6 Yrittäjyys ja työelämätaidot lukuvuonna 2017-18. Kuusamon kaupunki sitoutui kolmeksi seuraavaksi vuodeksi lähettämään perusopetuksen 6. vuosiluokan oppilaat päiväksi Oulussa olevaan TAT:n Yrityskylään. Ensimmäinen kerran 6. vuosiluokka menee lukuvuonna 2017-2018. Yrityskylä kokonaisuus on kirjattu maakunnalliseen yrittäjyyskasvatusstrategiaan.</p>	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
E.1.2. Kaupungin aktiivinen someviestintä kaikilla toimialoilla		<p>KH: Some-käytön periaatteista on laadittu ohjeistus, jonka johtoryhmä on hyväksynyt.</p> <p>PETU: Viestinnän tärkeyttä on painotettu toiminnassa.</p> <p>KASI: Lukiolla, Nilon ja Rukan yläkouluilla on omat facebook-sivut Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kaikilla tuloksyksiköillä facebook-sivut, nuorisopalveluilla ja kirjastotoimella käytössä myös Instagram.</p> <p>Varhaiskasvatuksella on omat facebook-sivut ja osa yksiköistä käyttää WhatsAppia tiedotukseen.</p>	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
E.1.3. Kaupungin sisäisen ja ulkoisen viestinnän lisääminen sekä laadun kehittäminen		<p>KH: Viestintäsuunnitelman mukaisesti uusi brändi otetaan käyttöön Kuusamon kaupungin 150-vuotisjuhluvuonna. Viestintään on palkattu uusi hallinnon assistentti, jonka yhtenä tärkeimmistä vastuualueista on sosiaalinen media ja sen käytön lisääminen koko kaupunkiorganisaatiossa.</p>	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
E.1.4. Nettisivujen kehittäminen		<p>Kaupungin nettisivustoa ylläpidetään aktiivisesti ja uusia sisältöjä tuotetaan tarpeen mukaan. Kuusamon kaupungin palvelut on kuvattu eSuomi.fi palvelutietovarantoon lain edellyttämällä tavalla 1.7.2017 mennessä. Nuorisotoimen alisivuston tuotantovaihe käynnistettiin syksyllä 2017. Tietojen sisältöä täydennetään ja ylläpidetään jatkuvasti.</p> <p>Kuusamotalon alisivustosta on pyydetty tarjous loppuvuodesta 2017. Hankintapäätös siirtyi vuoden 2018 puolella tehtäväksi.</p>	

Näkökulma	2. Elinvoima	Kriittinen menestystekijä	2. Yrittäjyys ja työllisyyden nostaminen
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
E.2.1. Elinvoimatoimialan yhteistyön tiivistäminen		<p>YHTEK: Verkostoyhteistyö työllistämässä (mm. Askel, Työhype- hanke). Vuoden 2017 aikana yrityksiin ja yksityishenkilöille työllistyneiden määrä kasvoi lähes 20 % ollen nyt 143 henkilöä. Työllistäneitä yhdistyksiä oli 12, jossa oli nousua edellisvuoteen 175 %. Yhdistyksiin työllistyneiden henkilöiden määrä nousi 75 % 21 henkilöön.</p>	
Vuositavoite		Tilannekuvaus	
E.2.2. Tapahtumayhteistyö matkailuyhdistyksen kanssa		<p>Kaupunki rahoittaa yhden henkilön palkkauskustannukset matkailuyhdistykselle.</p>	

Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.2.3. Työpaikkatavoite 7000 kpl, uudet yritykset 60, yritysneuvontakäynnit 300 kpl Kuusamossa.	Naturpolis: Kuusamoon perustettu 70 kpl uusia yrityksiä. Neuvontatapah-tumia 254, 105:n eri yrityksen kanssa..YHTEK:Toimiala on tukenut tavoitetta vaikuttavilla hankkeilla: ns gondolihanke kaupungin hankkeena on keskey-tetty ja uudelleenvalmistelun pohjalta käsitelty uudelleen lokakuussa (ml maankäyttösopimukset), kaavoituksella ja maapolitiikalla sekä Askeleen palveluilla.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.2.4. Ajoharjoittelutoiminnan kehittäminen ---> yrityshankkeena	YHTEK: Puitesopimus Kurkijärven moottoriturheilu- ja ajoharjoittelukeskuk-sen kehittämiseksi on hyväksytty.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.2.5. Uusien yritysten systemaattinen systemaattinen huomiointi ja tervetulo-paketti	Naturpolis: Haettu Invest in Kuusamo Region –kehittämishanketta, jolle ei saatu rahoitusta.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.2.6. Pitkäaikaistyöttömyyden alenta-minen, aktiivista toimintaa yritysten kanssa	Naturpolis: Yritys- ja kehittämishankkeissa yhteistyötä työllistämishankkei-den ja -toimijoiden kanssa. YHTEK: Työllistämisen tulosityksikön eli Askeleen asiakkaista työllistyi erimittaisiin työsuhteisiin vuoden 2017 aikana 234 hen-kilöä. Kasvua edelliseen vuoteen oli 6 %. Yrityksiin ja yksityishenkilöille työl-listyminen kasvoi edellisvuodesta 19 %, ollen nyt 143 henkilöä. Yhdistyksiin työllistyneiden määrä kasvoi 75 %, 21 henkilöön. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski 4 % vuoden takaisesta, ollen vuoden 2017 lopussa 173 henkilöä. Kunnan maksuvelvollisuuden piirissä kuukausittain keskimäärin olleiden määrä laski 16 % eli 20 henkilöllä.

Näkökulma	2. Elinvoima	Kriittinen me- nestystekijä	3. Kestävä ja monipuolinen puhtaan luonnon ja luonnonva-rojen hyödyntäminen
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.3.1. Uuden teollisuusalueen rakenta-misen käynnistäminen	YHTEK: Uuden teollisuusalueen osayleiskaavan konsultti on valittu ja työ on käynnissä.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.3.2. Metsä ja puujalostus: Biojalosta-mohanke, puurakentamisen hankkeet	YHTEK: Tropiikin rantasauna on valmis ja Kuusamon monitoimihallin raken-nustyöt on aloitettu heinäkuussa.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.3.3. Jätteenkäsittelylaitoksen perus-tamisen selvittäminen	YHTEK: Jätteenkäsittelylaitoksen selvittelyä on tehty muun työn ohessa, mm. tutustuttu Kainuun ekokymppin toimintoihin. Lisäksi palavan jätteen varastohalli on valmistunut.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.3.4. Tuulivoiman rakentamisen edis-täminen	YHTEK: Tuulivoimakaava on luonnosvaiheessa. Kuusamon strategisessa yleiskaavassa alue on osoitettu, odottaa ko. tuulivoima-alueen osoittamista 3. vaihemaakuntakaavassa.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.3.5. Elintarvikealan kasvuohjelman toimeenpano: Luonnontuotealan koe-keittiö ja yrityshautomo, teollinen tuo-tanto	Naturpolis: Perustettu WildFood –osuuskunta, vähempiarvoisen kalan arvo-keijun kehittämishanke käynnistynyt, elintarvikealan uuden (tuotekehitys) kehittämishankkeen suunnittelutyö käynnissä.		

Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.3.6. Mobiilikaupan kehittäminen; tuotteet, matkailu	Naturpolis: Matkailun kehittämishankkeissa keskeisenä toimenpiteenä yrittäjälähtöisesti.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.3.7. Hossan kansallispuiston avajaisten järjestelyt ja kehittämishankkeet	Naturpolis: Hossan kansallispuistoa tukevan matkailuyhteistyön kehittämishanke (Hossa+).
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.3.8. Jokikalastuksen rakenteiden kehittäminen	Naturpolis: suunnittelussa.

Näkökulma	2. Elinvoima	Kriittinen menestystekijä	4. Hyvät yhteydet ja kehittyvä toimintaympäristö
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.4.1. Yksitysteiden peruskorjausten aktivointi	YHTEK: Yksitystiekuntien aktivointia on tehty. Työn tuloksena tiekunnat ovat käynnistäneet 5 peruskorjauksen suunnitteluhanketta ja 21 pienimuotoista peruskorjausta. Moisasensuontien ja Hautarannatien peruskorjaukset sekä Lehtomannisentien sillan kansilankutuksen uusiminen ovat valmistuneet.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.4.2. Reitistölinjaukset ja toimintaan kannustustavoitteet sekä toimenpiteet	YHTEK: Reitistöjen kehittämissuunnitelman laadinta on aloitettu.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.4.3. Tietohallinnon uudelleen organisointi	Linjataan Uusi kunta 2019 –hankkeen sekä maakunta- ja sote-uudistuksen pohjalta vaihtoehdot. Vaihtoehtojen selvitys kesken.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.4.4. Tukipalvelujen kehittäminen (kiinteistöhuolto, ruoka ja siisteys)	YHTEK: Konserniyhtiöiden kanssa valmisteltu yhteistyön laajentamista.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.4.5. Emon ja tytäryhtiöiden toimintojen tarkastelu yhteishankintana ja paikallisen markkinan kehittäminen	Jatkettu paikallisen markkinavuoropuhelun kehittämistä Pohjois-Pohjanmaan yrittäjien hankinta-asiamies -projektissa. Otettu käyttöön sähköinen kilpailuttamisjärjestelmä, jota voidaan hyödyntää emon lisäksi tytäryhtiöissä.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.4.6. Maailmancup Lappi -yhteistyö ja cup-kuukausi	Valmistelu on kesken.		

Näkökulma	2. Elinvoima	Kriittinen menestystekijä	5. Osaaminen ja koulutus
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
E.5.1. Koulujen digitalisaation kehittäminen	KASI: Osaava koulutus on edistänyt uuden opetussuunnitelman toteutumista kouluissa, osa koulutuksista on suuntautunut tieto- ja viestintäteknologiaan, osa muihin ops -teemoihin. Opettajilla on ollut tavoitteena suorittaa 1. taso TVT-taidoissa lukuvuoden 2016 -17 aikana, jatkaa siitä 2. tasolle seuraavien lukuvuosien aikana. OPSin teemoihin on paneuduttu peruskoulun opettajien OPS-Caféissa. Digitutor-opettajien määrittäminen/koulutuksen suunnittelu käynnissä, toteutetaan syksyllä. Laitehankinnat käynnissä määrärahojen puitteissa.		

Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.5.2. Elinvoimakoulutusyhteistyö	Naturpolis: Kansainvälinen elinkeinolähtöisen matkailukoulutuksen kehittämishanke käynnistynyt. KASI: Maisteriohjelman opiskelijavalinnat tehty. Hakuaika päättyi maaliskuussa. Hakijoita oli 39 eri puolilta Suomea. Ohjelma on käynnistynyt syksyllä 2017.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.5.3. Ammattiopisto- ja ammattikorkeakouluyhteistyön kehittäminen	Naturpolis: Käynnissä ja suunnitteilla useita toimenpiteitä ja hankkeita oppilaitosten kanssa yhteistyössä. KASI: Matkailualan koulutuksen osalta sisällön suunnittelu käynnissä. Kajaanin AMKn kanssa pidetty yhteinen suunnittelupalaveri tutkintoon tähtäävän koulutuksen (tradenomi) käynnistämistä.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.5.4. Elinkeinoelämän tarpeita ja kehittämistä tukevan koulutus suunnitelman laatiminen yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa.	KASI: Matkailualan koulutuksen osalta sisällön suunnittelu käynnissä. Kajaanin AMKn kanssa pidetty yhteinen suunnittelupalaveri tutkintoon tähtäävän koulutuksen (tradenomi) käynnistämistä.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
E.5.5. Liikuntasuosituksen käyttöönotto varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	KASI: Liikuntakeskuksen kävijämäärä vuonna 2017 242 807 ja vuonna 2016 180 867, kasvua 62 000 (huom. uimahalli oli remontissa kesän 2016 ja uusi kävijälaskuri otettu käyttöön). Action-passien määrä 2017 132 kpl, 2016 166, vähennystä 34 kpl. Senioripassien määrä vuonna 2017 781 kpl, vuonna 2016 781 kpl, lisäystä 33 kpl.

Näkökulma	3. Kehittyvä kaupunki	Kriittinen menestystekijä	1. Kansainvälinen, kilpailukykyinen ja verkostoitunut seutukeskus
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.1.1. Maakuntarakennemuutoksen organisaatiovaihtoehdot	PETU: Viranhaltijoita on osallistunut aktiivisesti maakunta- ja sote -työryhmiin ja selvityksiin.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.1.2. Matkailuyritysten yhteistyön vahvistaminen. Kansainvälisen markkinoinnin edistäminen ja yhteistyön tiivistäminen	Naturpolis: Käynnissä useita matkailun kehittämishankkeita, joiden kautta kansainvälisen markkinoinnin edistämistä ja matkailuyritysten yhteistyön vahvistamista.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.1.3. Kuntatason yhteistyön lisääminen naapurikuntien kanssa	Linjataan Uusi kunta 2019 -hankkeen sekä maakunta- ja sote-uudistuksen selvitysten pohjalta vaihtoehdot.		

Näkökulma	3. Kehittyvä kaupunki	Kriittinen menestystekijä	2. Kaupunkikonsernin talouden tasapaino ja ohjaus
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.2.1. Konsernin talouden suunnittelun ja seurannan kehittäminen	KH: Opiferus Johdon työpöytä ja talouden seurantajärjestelmän käyttö aloitettu. Johdon raportointijärjestelmän kehittäminen jatkuu.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.2.2. Ennen velan ottamista panokset työpaikkojen luomiseen; suunnitelmallisuutta velan ottamiseen, velanmaksukyvyn arviointi sotemuutoksen jälkeen	Kaupungin panostukset Naturpolikseen ja Askel projektiin ovat osaltaan vaikuttaneet Kuusamon työllisyystilanteen paranemiseen. Kuusamon työttömyysaste oli vuoden lopussa 11,8 % ja työttömiä oli 127 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Uutta velkaa ei otettu vuonna 2017 ja velkojen suojausmahdollisuudet selvitettiin. Kaupungin strategiapäivityksen yhteydessä käytiin kaupunginvaltuuston kanssa periaatekeskustelua kaupungin taloudesta ja velkamäärästä.		

Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.2.3. Kiinteistöleasing-vaihtoehdon tarkasteleminen investoinneissa	YHTEK: Ei ole ollut hankkeita joissa vaihtoehto olisi tullut tarkasteluun.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.2.4. Soteirtaimiston leasing- vaihtoehdon selvittäminen1. Soteirtaimiston kartoittaminen 2. Leasing-mahdollisuuden selvittäminen	PETU: Sote-irtaimiston kartoittaminen on tehty ja leasing-mahdollisuutta on selvitetty. Uudet kone- ja laitehankinnat tehdään leasingilla.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.2.5. Maatalouden investointien kannustaminen	YHTEK: Yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa on järjestetty koulutusta viljelijöiden osaamisen lisäämiseksi.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.2.6. Kiinteistöstrategian päivitys – alueen tyhjiä toimitilojen suunnitelma 30.4.2017 mennessä	Suunnitelma on laadittu ja käsitelty toimitielimessä.

Näkökulma	3. Kehittyvä kaupunki	Kriittinen menestystekijä	3. Uusiutuva ja innovatiivinen palvelukaupunki
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.3.1. Uuden valtuuston strategiatyö - koko kunta mukaan ja opiskelijat	Uuden valtuuston strategiatyö käynnistyi virallisesti elokuussa pidetyllä seminaarimatalla, joka suuntautui Kemiin ja Tornioon Syksyllä tehtiin strategiatyöhön liittyen henkilöstö- ja kuntalaiskysely, joita hyödynnetään strategiatyössä.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.3.2. Valtuuston työjärjestyksen päivityminen	Käytössä 1.6.2017 alkaen.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.3.3. Suomi 100 v-juhlaohjelman toteuttaminen	KH: Suomi 100 tapahtumat toteutettiin laaditun ohjelman mukaisesti. KASI: Toteutui varhaiskasvatuksessa suunnitelman mukaisesti erilaisin tapahtumin. Vakan yhteinen pääjuhla järjestettiin 17.11.2017. Koulujen Suomi 100-juhlat 26.5.2017 yhteistyössä musiikkiopiston ja Kuusamon seurakunnan kanssa. Ruokapalvelu tarjoaa juhhalounaan samaisena päivänä. Kuusamotalossa järjestetty useita Suomi 100-tapahtumia, jotka mukana valtakunnallisessa ohjelmassa. Kulttuuritoimi mukana Suomi100-tapahtumissa.		
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.3.4. Kuusamon 150 v -juhlien valmistelu	Kuusamo 150 juhluvuoden työryhmä valmisteli juhluvuoden tapahtumista suunnitelman, joka esiteltiin marraskuussa kaupunginvaltuuston ja – hallituksen puheenjohtajistolle.		

Näkökulma	3. Kehittyvä kaupunki	Kriittinen menestystekijä	4. Muutosjohtaminen ja tuottava henkilöstö
Vuositavoite	Tilannekuvaus		
K.4.1. Tukipalvelujen kehittäminen sote- ja maakuntalinjaukset huomioiden (ateria- ja puhtaanapito, kiinteistöhuolto, talous- ja henkilöstöhallinto, ict)	Linjataan Uusi kunta 2019 –hankkeen sekä maakunta- ja sote-uudistuksen pohjalta organisoitumisen vaihtoehdot, jonka pohjalta tehdään päätös.		

Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.4.2. Aktiivinen osallistuminen maakunnallisiin yhteistyöryhmiin	KH: Kaupungin edustajat ovat olleet aktiivisesti mukana eri ohjaus- ja työryhmissä. Tietohallintojohtaja on toiminut osa-aikaisena (60 %) POP ICT-muutoksen valmistelijana 23.10.2017 alkaen. PETU: Viranhaltijoita on osallistunut aktiivisesti maakunta- ja sote -työryhmiin ja selvityksien tekoon. Kuusamo ikäihmisten palveluista on mukana aktiivisia osanottajia maakunnallisessa kehittämistyössä, I&O-hankkeessa. Kuusamo on vastuorganisaatio Kuntouttavan kotihoidon maakunnallisen mallin kehittämisessä. Perusturvajohtaja valittiin osa-aikaiseksi valmistelijaksi maakuntaan.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.4.3. Määräaikaisten palvelussuhteiden perusteiden juridinen tarkastelu	Määräaikaaisuksien tarkastelua on toteutettu toimialoilla johtoryhmän linjauksen mukaisesti. Perusturvassa vakinaistettu vuoden aikana 13 määräaikaista työntekijää.
Vuositavoite	Tilannekuvaus
K.4.4. Sairauspoissaolojen määrän väheneminen	Sairauspoissaolojen määrä 1-12/2017 16.458 kpv (1-12/2016 18.173 kpv).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vuonna 2017

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ollut kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti keskeisenä painopisteenä vuodesta 2009 alkaen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osa-alueineen kuuluu kaikkien toimialojen toiminnaksi. Hyvinvointityötä koordinoi eri toimialojen edustajista muodostettu hyvinvointityöryhmä. Työryhmä kokoontui vuonna 2017 neljä kertaa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön keskeisiä asioita ovat osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden lisääntymiseen, syrjäytymisen vähentymiseen sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumiseen tähtäävät toimenpiteet. Hyvinvointi-näkökulmassa keskeisenä toimijana on kuusamolainen ihminen, jonka toiminta oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistäjänä ja toteuttajana korostuu. Kaupungin roolina on luoda edellytyksiä kuntalaisten ja yhteisöjen toiminnalle.

Asiakaspalvelu Askel

Asiakaspalvelu Askel siirtyi kokonaisuudessaan vuoden 2017 alussa osaksi yhdyskuntatekniikan hallinto- ja talous -tulosaluetta. Toimintoja organisoitiin tietyin osin uudelleen, mutta toiminnan tavoitteet ja keskeiset sisällöt säilyivät ennallaan. Askeleen järjestämä kuntouttavan työtoiminnan ja työllistämisen tavoitteena on edelleen tukea kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten omaehtoista selviytymistä, elämänhallintaa ja työllistymistä, sekä koulutukseen hakeutumista.

Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksia on Askeleessa toteutettu 9 vuoden ajan. Asiakkaat ohjautuvat terveystarkastukseen Askeleen, sosiaalityön ja TE -hallinnon kautta. Asiakas voi ottaa myös itse yhteyttä ja pyytää tarkastusta. Kaikille asiakkaille on pystytty tarjoamaan asiakkaan tarvitsema terveystapaaminen, terveystarkastus tai laaja terveystarkastus työkykyarvioineen. Terveystarkastuksia tekee tällä hetkellä kaksi sairaanhoitajaa. Vuoden 2017 aikana terveystarkastuksia tehtiin 160 uudelle asiakkaalle ja terveystapaamisia sekä vastaanotokäyntejä toteutui yli 1200 kpl. Asiakkaille on pystytty luomaan terveydentilan huomioiva yksilöllinen kuntoutus/aktiivointisuunnitelma, joka selkeästi näkyy vähentyneinä palveluista poissaoloina ja on edesauttanut yhä useamman kuntoutumispolun johtamiseen avoimille työmarkkinoille. Askeleen asiakkaista 234 työllistyi vuoden aikana erimittaisiin työsuhteisiin. Tässä oli nousua edellisvuoteen 6 %. Yrityksiin ja yhdistyksiin työllistyminen kasvoi 24 %.

Askeleen terveystarkastuksien kautta tarjottiin mahdollisuus 150 työttömälle henkilölle liikuntahallin Sporttikortin hankkimiseen. Kortti on tarkoitettu mahdollistamaan työttömän omatoiminen ja säännöllinen liikuntapalvelujen käytön kohtuullisin kustannuksin. Seurannan perusteella suuri osa mahdollisuuden saaneista on kortin lunastanut ja sitä suhteellisen aktiivisesti myös käyttänyt.

Kuntouttavana työtoimintana toteutettavien hyvinvointiryhmien toimintaa lisättiin vuoden aikana siten, että liikunta- ja muita hyvinvointiin liittyviä ryhmiä oli vuoden lopussa 3 kertaa viikossa. Osallistujia ryhmissä oli vuoden aikana yhteensä yli 100 eri henkilöä.

Varhaiskasvatus

Kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.9.2017 ja esiopetussuunnitelmaa on jalkautettu edelleen. Suunnitelmien keskeisinä tavoitteina ovat laaja-alainen osaaminen, eri oppimisen alueet sekä lasten ja vanhempien aito osallisuus. Varhaiskasvatus osallistui maakunnalliseen ja alueelliseen Toimiva arki (LAPE) – muutosh-

jelmaan. Lapset puheeksi menetelmän käyttöön on Kuusamossa koulutettu yhteensä 197 osajaa eri lapsiperhepalveluissa (varhaiskasvatus, perusopetus sekä lasten ja perheiden sote-palvelut). Varhaiskasvatuksessa on laadittu yksikkökohtaiset kiusaamisen ehkäisy-suunnitelmat ja Miniverso on käytössä.

Terveyskeskuksen ryhmätoiminta

Ryhmätoimintaa on kehitetty edelleen. Fysioterapiaosastolla oli vuoden aikana yhteensä 286 ryhmää joissa oli yhteensä 2006 asiakasta. Vuoden aikana toteutettiin mm selkä-, tasapaino-, alaraaja-, olka-pää-, sydän-avh tulppa- ja painonhallintaryhmä. Tasapainoryhmiä on myös Porkkapirtillä ja liikuntahallilla. Tulpparyhmän jälkeen henkilöt voivat halutessa jatkaa sydänliik. nonstop-ryhmässä. Ryhmään otetaan myös keuhkopotilaita. Lisäksi on kaksi olkapää nonstop ryhmää. Molemmissa noin 10-12 osallistujaa lähes koko ajan ympäri vuoden. Syksyllä alkoi myös yksi painonhallintaryhmä.

Ravitsemus

Ravitsemusterapeutti aloitti täysipäiväisesti toukokuussa. Vastaanotolle pääsee matalalla kynnyksellä.

Terveyden edistämiseen liittyen työhön on kuulunut myös mm. henkilöstön ravitsemuskoulutukset, osallistuminen erilaisiin tapahtumiin ja luennot eri tahoille.

Hammashoito

Suun terveyden edistämistä sekä suun terveydentilan tarkastuksia on suunnattu seniorineuvolan 75 ja 80-vuotiaille sekä Porkkatörmän päivätoiminnan asiakkaille tarjoamalla suuhygienistin tarkastukset ja infotilaisuudet Porkkatörmän tiloissa. Asiakkaina ovat olleet myös veteraanit sekä osa omaishoitajista. Terveyskeskuksen asiakkaisiin on kohdennettu suun terveyden edistämistä ja infoa suuhygienistin esittelypöydän merkeissä terveyskeskuksen aulassa. Infotilaisuuksia on ollut eri järjestöille ja tahoille.

Ikäihmisten palvelut

Kehittämisen painopisteenä on ollut vahvistaa ns. ennakoivaa ja matalan kynnyksen toimintaa sekä kehittää palvelujen kohdentamista asiakaslähtöisesti ja oikea-aikaisesti. Syksyllä otettiin käyttöön uusi yleinen palveluohjaus- ja neuvontanumero, jonka avulla mahdollistetaan kuntalaisille helppo yhteyden-ottokanava ikäihmisten elämään liittyvissä asioissa. Porkkapirtin kuntoutustiimin vastaanottoa on kehitetty. Vastaanotolle ohjautuvien ikäihmisten kanssa tehdään suunnitelmaa siitä, miten hän voi parantaa ja ylläpitää hyvinvointiaan sekä toimintakykyään.

Helmikuussa aloitettiin Kotisairaalassa/Kotikuntoutuksessa arviointi – ja kuntoutusjaksot, mitkä järjestetään uusille kotihoidon asiakkaille. Arviointijakson aikana selvitetään ja arvioidaan tarkemmin asiakkaan toimintakykyä sekä todellista hoidon- ja palvelun-tarvetta.

Kotihoidon asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin on määritelty asiakkaiden ulkoilusuunnitelmat. Asiakkaita kannustetaan myös erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin. Sosiaalista ympäristöä on lisätty erityisesti niiden asiakkaiden kohdalla, joiden palvelun tarve on korkea. Asumisyksiköissä seurataan asukkaiden ulkoilukertoja ja tuetaan sekä kannustetaan ulkoiluun. Seniorineuvolassa toteutettiin 47 hyvinvointia edistäviä kotikäyntiä 80-vuotta täyttäneen kotona, 63 terveystapaamista 75-vuotiaiden kanssa ja 39 hyvinvointi- ja terveystapaamista omaishoitajien kanssa.

Voimaa ja varmuutta kuntosalilta, VoiTas –ryhmät on kohdennettu ikäihmisille joilla on vaikeuksia tasapainossa tai liikkumisessa. Vanhassa vara parempi hankkeen avulla on vahvistettu ja kehitetty uusita toimintamuotoja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Kulttuurin kuntouttavaa toimintaa on kehitetty yhdessä paikallisten taitelijoiden kanssa. Vanhusneuvosto kokoontuu kerran kuukaudessa ja jalkautuu sivukylille kahdesti vuodessa. Kinestetikka osaamisen vahvistaminen jatkuu koulutuksen ja kinestetikkavastuutyöntekijöiden johdolla.

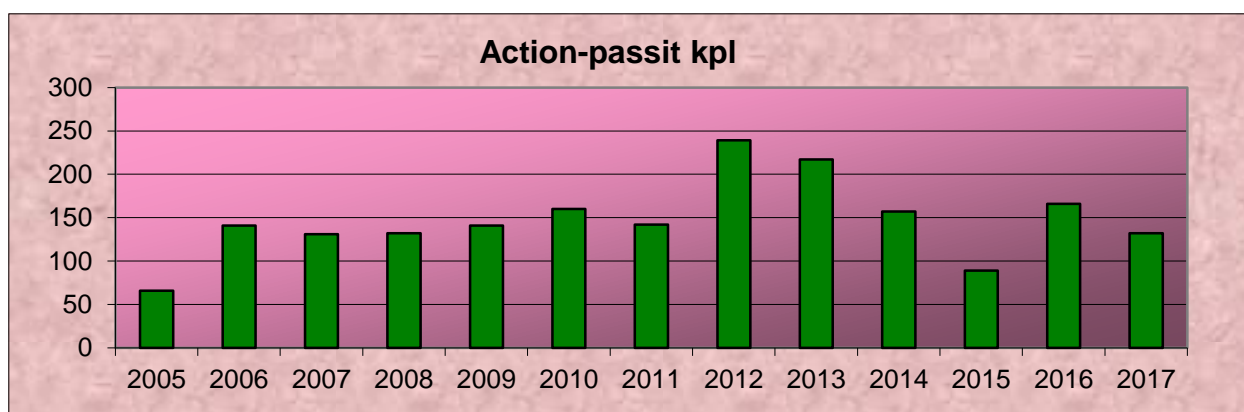
Nuoriso

Nuorisopalvelut toteuttaa ja kehittää nuorten hyvinvointiin tähtääviä palveluita mm. seuraavasti: toimitilojen ja monipuolisten toimintojen tarjoaminen, harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen, tieto- ja neuvontapalvelut esim Winssi Chat, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien taloudelliset avustukset ja ohjauksellinen tuki, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten kasvatuksellinen ohjaus ja ympäristökasvatus sekä mahdollisuus vaikuttaa nuoria koskeviin asioihin vaikuttamisjärjestelmien kautta monialaisen yhteistyön kanssa.

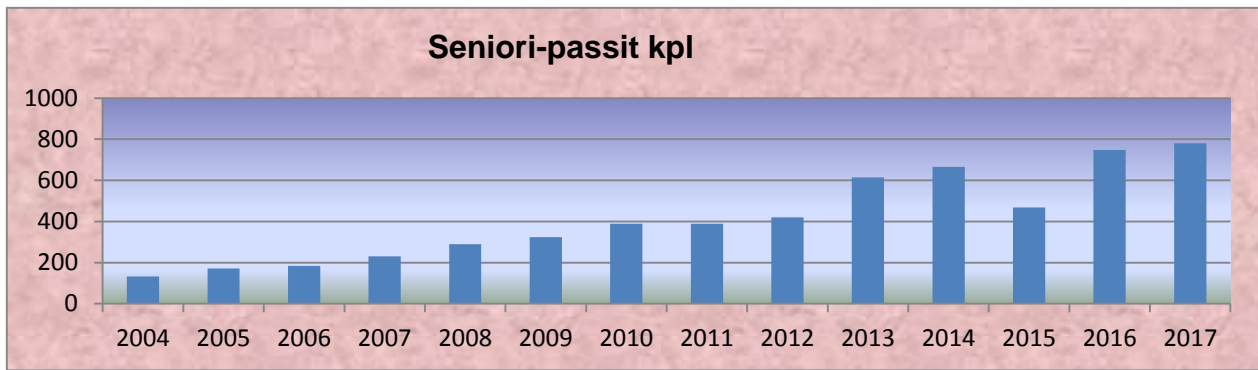
Liikunta

Liikuntaneuvonnassa tehdään eniten yhteistyötä perusturvan kanssa. Asiakkaita ohjautui tätä kautta liikuntaneuvonnan pariin n. 300. Lisäksi kehonkoostumusmittausten ja muiden tapahtumien kautta tavoitettiin 150-200 kuntalaista. Kaikkiaan noin 500 kuntalaista on liikuntaneuvonnan piirissä vuosittain. Liikuntaneuvonta tavoittaa hyvin sosioekonomiset erityisryhmät (Riihi, Askel, Keva-keskus), mutta varsinkin työikäisten osalta on parantamisen varaa. Liikuntaresepti on käytössä, mutta henkilökunnan sisällä innokkuus liikuntareseptin käyttöön vaihtelee.

Action-passi on vuosina 1999 – 2014 syntyneille nuorille suunnattu henkilökohtainen kulkukortti liikuntakeskukseen. Passilla pääsee rajattuina aikoina edullisesti liikkumaan liikuntakeskuksen kuntosalilla, uimahallissa ja jäähallissa. Passiin sisältyy myös sali- ja vesijumpia, sisäpyöräilyä, trampoliinia ja yleisurheilua. Kuvassa 1 näkyy nuorten hankkimien action-passien määrän kehittyminen vuosina 2005 – 2017. (2017 luku 2.1.2018)

Senioripassi on ikääntyneille, 65-vuotta täyttäneille, suunnattu henkilökohtainen vuoden kausikortti liikuntakeskukseen. Kortti sisältää uimahallin ja kuntosalien käytön lisäksi osallistumisen ohjattuihin liikuntaryhmiin.

Liikuntakeskuksen kävijämäärät 2013 – 2017

2013	2014	2015	2016	2017
205 707	208 234	188 368	180 867	242 807

Uimahalli oli suljettuna yli vuoden 2015 – 2016 ja se näkyy notkahduksena kävijämäärissä. Remontin valmistuttua uimahallin kävijämäärä lisääntyi n. 15 000 käyntiä/vuosi. Samalla uusittiin kulunvalvonta liikuntahallinkin osalta ja näin saatiin tarkemmat kävijämääräluvut.

Kulttuuri

Kulttuuritoimi on tarjonnut monipuolisia kulttuuripalveluja ja runsaasti ohjelmaa eri taiteen aloilta eri ikäryhmille. Vuoden 2017 tarjonnassa oli useita erityisesti lapsille sekä ikäihmisille suunnattuja esityksiä. Ikäihmisille järjestettiin ensimmäistä kertaa Seniори65+ -tapahtumia. Osallistumisen kynnystä pyrittiin madaltamaan pitämällä pääsymaksut mahdollisimman alhaisina ja järjestämällä esityksiä päiväaikaan. Tapahtumat tavoittivat noin 1 500 senioria. Ikäihmiset ja lapset on huomioitu kulttuuritarjonnassa alennetuilla pääsylipun hinnoilla. Kuusamotalon saavutettavuutta on parannettu lisäämällä pysäköintialueelle pyörätuoliluiska ja Oulankasalin katsomosta on laadittu induktiosilmukkakartta kuuluvuuden parantamiseksi.

Taiteella ja kulttuurilla on runsaasti hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia, mikä vuoksi niiden tarjonta ja erilaisten harrastusmahdollisuuksien luominen ja turvaaminen on tärkeää. Kulttuurin ja taiteen mahdollisuudet tulisi myös entistä tehokkaammin ottaa käyttöön osana poikkialaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Yhdyskunta

Kuntalaisten liikkumismahdollisuuksia edistävinä investointeina on parannettu Munakan ja Tolpanniemen pururatojen käytettävyyttä pinnoitteen, valaistuksen ja tasauksen muodossa. Tolpanniemeen on tehty pulkkamäki, rantareiteille on lisätty valaistusta, kevyenliikenteen väyliä on päällystetty ja kunnostettu, Lahtelan ulkoilureitistö on parannettu sekä tehty Rukan alueella reitistöjen käytettävyyden parantamistoimia.

Uuden monitoimihallin rakentaminen on aloitettu ja tehty työmaa-aikainen tekojää. Nilonkankaan koulun liikuntasali on peruskorjattu.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta

Toimintakertomuksessa on raportoitu vuodesta 2009 alkaen seuraavien hyvinvointia ja terveyttä kuvaavien indikaattoreiden toteutuminen viiden vuoden periodilta:

Sairastavuusindeksi, vakioitu (koko maa 100)	2012	2013	2014	2015	2016
Pohjois-Pohjanmaa	113,8	114,3	114,2	113,8	113,5
Kuusamo	121,7	123	125,6	124,2	127,3

(Lähde: Kela)

Kansantaudit, vakioitu (koko maa 100)	2012	2013	2014	2015	2016
Pohjois-Pohjanmaa	135,5	137,9	137,4	136,2	135,4
Kuusamo	150,9	149,9	147,6	146,3	144,6

(Lähde: Kela)

Nuorisotyöttömät, % 18 – 24 –vuotiaasta työvoimasta*)	2012	2013	2014	2015	2016
koko maa	12,4	14,6	16,0	17,3	17,0
Pohjois-Pohjanmaa	18,0	21,0	22,9	23,7	22,5
Kuusamo	18,8	21,9	26,1	23,8	23,7

*)Nuorisotyötön on 15 – 24 – vuotias työtön. Indeksii kuvaa 15 – 24 – vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18 – 24 –vuotiaasta työvoimasta. (Lähde: Sotkanet)

Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkuudet, % ikäluokasta 18 – 24 –vuotiaat	2012	2013	2014	2015	2016
Koko maa	3,1	3,4	3,6	3,6	3,6
Pohjois-Pohjanmaa	2,6	2,4	2,5	2,6	2,4
Kuusamo	5,3	4,3	3,9	3,2	2,6

(Lähde: Sotkanet)

Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkuudet, % ikäluokasta 25 - 64 –vuotiaat	2012	2013	2014	2015	2016
koko maa	2,1	2,2	2,3	3,4	2,4
Pohjois-Pohjanmaa	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Kuusamo	1,8	2,0	1,8	1,9	1,7

(Lähde:Sotkanet)

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 – vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	2012	2013	2014	2015	2016
Koko maa	10,8	9,4	8,6	8,3	8,3
Pohjois-Pohjanmaa	9,1	7,7	6,8	6,9	6,7
Kuusamo	8,0	7,2	5,6	5,4	6,0

(Lähde: Sotkanet)

Taulukko 1. Eronneiden/ opintonsa keskeyttäneiden määrän kehitys toisen asteen oppilaitoksissa Kuusamossa

Lukuvuosi	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	syksy 2017
Kuusamon lukio								
Eronneet/keskeyttäneet	13	21	14	12	8	10	2	3
Opiskelijamäärä ka. 20.9./20.1.	356	319	295	277	268	246	249	237
Ero %	3,6	6,6	4,7	4,3	3,0	4,1	0,8	1,3
Kainuun ammattiopisto Kuusamo								
Eronneet/keskeyttäneet	24	22	23	10	19	24	6	8
Opiskelijamäärä ka. 20.9./20.1.	512	495	457	444	420	324	336	299
Ero %	4,7	4,4	5,0	2,3	2,8	6,4	1,8	2,7

Visio vuoteen 2021

**Kaikkien aikojen Kuusamo.
Elinvoimainen edelläkävijä ja moniarvoinen
Pohjolan luontopääkaupunki.***

Kuusamo on rajoja ylittävä, omatoimisten ja yritteliäiden ihmisten vieraanvarainen alueensa keskus. Innostus ja rohkeus ovat yhteistyön perustana - täällä asiat tehdään vähän eri tavalla.

Hyvä elämä kukoistaa kansainvälisessä ja luovassa ympäristössä. Kuusamon menestyminen perustuu toimiviin palveluihin, ympärivuotiseen matkailuun, puhtaan luonnon ja sen raaka-aineiden kestävään käyttöön.

*www.kuusamo.fi/ymparistojulistus1993

Toiminta-ajatus

Kuusamon kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvälle elämälle edistämällä Kuusamon kehitystä Koillis-Suomen alueellisena palvelukeskuksena ja Suomen tunnetuimpana matkailu- ja luontokaupunkina.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä muodostavat konserniohjeen mukaisesti konsernijohton. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen alainen keskushallinto vastaa strategisesta suunnittelusta, kaupunginhallituksen ja valtuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, yhteistoiminta- ja luottamusmiesjärjestelmien toiminnasta, kunta- ja valtiollisista vaaleista, suhdetoiminnasta, yleisestä tiedottamisesta sekä ystävyyskuntatoiminnasta.

Lisäksi keskushallinnon palveluyksiköt hankkivat tai tuottavat kaupunkiorganisaation tarvitsemat tukipalvelut kuten taloushallinto ja kirjanpito, henkilöstöhallinto- ja palkanlaskenta, tietohallinto ja kaupunginarkisto, ICT - palvelut, hankinta-asiat sekä ateria- ja puhtaanapitopalvelut.

Kaupunginhallituksen kokoonpano 1.1.2017–31.5.2017:

Puheenjohtaja, agronomi Tuomo Hänninen
I varapuheenjohtaja, myymäläpäällikkö, eläkeläinen Leena Mustonen
II varapuheenjohtaja, sairaanhoitaja, kättilö Liisa Siikaluoma

Jäsenet:

Kesk: Tuomo Hänninen, Liisa Siikaluoma, Heikki Kallunki, Elina Kemppainen, Mika Määttä 25.8.2014 asti, 1.9.2014 alkaen Veli Määttä, Ulla Parviainen, Jyrki Saarela

PS: Joukamo Kortesalmi, Vuokko Käsämä

Kok: Martti Turunen

SDP: Leena Mustonen

Vihr: Mika Flöjt

Kaupunginhallituksen kokoonpano 1.6.2017–31.12.2017:

Puheenjohtaja, agronomi Tuomo Hänninen
I varapuheenjohtaja, fysioterapeutti / yrittäjä Tuula Mustonen
II varapuheenjohtaja, yhteiskuntatieteiden yo. Elina Kemppainen

Jäsenet:

Kesk: Tuomo Hänninen, Hemmo Heiskanen, Heikki Kallunki, Elina Kemppainen,
Jukka Kihlman, Salme Sahi, Jarkko Tammi, Tiina Tiermas

Kok: Tuula Mustonen

SDP: Inka Hokkanen

Vihr: Mika Flöjt

Vas: Tarmo Raatikainen

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Jouko Manninen.
Sihteerinä on toiminut asianhallintasihteerinä Leena Tervo.

Kaupunginhallitus kokoontui 19 kertaa vuonna 2017 ja käsitteli 248 §:ää.

Toimialajohtajan katsaus

Kaupunginhallituksen ja keskushallinnon painopistealueina vuonna 2017 olivat;

Aktiivinen ja hyvinvoiva kuusamolainen

- kaupungin ateriapalveluiden tuottamille aterioille sydänmerkki –tunnuksen hakeminen

Toteutunut:

Kaupungin ateriapalveluiden tuottamille aterioille haettava sydänmerkki –tunnuksen käyttöönotto siirtyi vuodelle 2018. Uuden Aromin käyttöönotto tapahtuu vuoden 2018 aikana. Aromi tuotanto ohjausjärjestelmän Synkka -liittymän hankinta liitetään uuteen Aromiin. Liittymä mahdollistaa tuotetietojen sähköisen ylläpidon Synkka -tuotetietopankista. Tämä mahdollistaa ravintoainelaskelmat ja sydänmerkki -tunnuksen aterian käyttöönoton ateriapalveluissa vuonna 2018. Uusi Aromi antaa myös mahdollisuuden lähiruuan käytön näkymisen ruokalistailla.

Tasapainoinen väestörakenne

- nuorten osallisuuden lisääminen
- vapaa-ajan asukkaiden vakituinen osoite Kuusamoon
- tervetulo paketti paikkakunnalle muuttajille
- suvauskriteerien toimeenpano

Toteutunut:

Nuorten osallisuutta päätöksenteossa on lisätty ottamalla heidät mukaan kaupunki strategian suunnitteluun. Kaupunginhallitus nimesi 11.9.2017 § 178 nuorisovaltuuston nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kaikkien kunnan toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Nuorisovaltuustot edustavat kunnan nuoria kunnallisessa päätöksenteossa. Nuorisovaltuustojen tehtävänä on tuoda nuorten ääni kuuluviin, ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä tehdä aloitteita ja kannanottoja.

Vapaa-ajan asukkaiden asunnon käyttötarkoituksen muuttamista vakituiseksi asunnoksi tehtiin muutamia, ja kaikki ovat olleet määräaikaista muutoksia. Määräaika on viisi vuotta.

Perhekuntaakohtaisia tervetulo paketteja paikkakunnalle muuttajille toimitettiin yht. 386 kpl ajalla 1.1. - 31.12.2017. Tervetulo paketti jaetaan kaikille edellisen kuukauden aikana paikkakunnalle muuttaneille perhekohtaisesti. Kuusamon kaupungin yhteistyökumppaneina toimivat asiassa Kuusamon seurakunta ja Koillissanomat.

Kuusamon kaupungin työntekijöille toteutettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely marraskuussa 2017. Kysely oli tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017 - 2018 mukainen toimenpide.

Suvaitsevainen ja hyväksyvä ilmapiiri

- järjestöyhteistyön lisääminen
- kaupungin työilmapiirin kehittäminen

Toteutunut:

Järjestötilaselvitys tehtiin ja tilan toteutuksesta neuvotellaan järjestöjen sekä muiden osapuolien kanssa. Kumppanuushanke on käynnissä.

Työhyvinvointi on yksi Kuusamon kaupunkistrategian painopistealueista. Koko kaupungin työhyvinvointikysely on toteutettu, vastausprosentti oli 60 %. TYHY- 2017 - kyselyn vastaukset on käsitelty kaupungin johtoryhmässä, yhteistyöparlamentissa, työsuojelutoimikunnassa, työhyvinvointiryhmässä ja esimieskokouksissa. Työilmapiiriä kehitetään ja tulokset otetaan huomioon työhyvinvointiohjelmassa vv. 2018 – 2021, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 22.1.2018 § 17. Työhyvinvointiohjelma toimii myös työsuojelun toimintaohjelmana.

Työyksiköissä sovitaan v. 2018 seurattavat yksikkökohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet. Koko kaupungin henkilöstön yhteistyöelin (Yhteistyöparlamentti) kokoontuu säännöllisesti, samoin kuin keskushallinnon yhteistyötoimikunta. Hyvin toimiva aktiivisen tuen toimintatapa parantaa työhyvinvointia ja antaa tukea, kun työntekijän työkyky on heikentynyt. Terveiden lisäksi otetaan huomioon sopivat ja motivoivat työtehtävät, osaminen sekä töiden ja työprosessien sujuminen koko työyhteisössä.

Kuusamon kaupungin varhaisen tuen toimintamallia valmisteltiin Aktiivisen tuen toimintatavaksi syksyn 2017 aikana. Toimintatapa koostuu varhaisen, tehostetun ja työhön paluun tuen toimista. Samassa yhteydessä kaupungille valmistellaan korvaavan työn mallia. Kaupunginhallitus hyväksyi Aktiivisen tuen toimintatavan 22.1.2018 § 16.

Toimivat yhteisöt ja palvelut

- soteen valmistautuminen organisaation rakentaminen ”sote –asentoon”
- alueen kuntayhteistyön selvittäminen
- tietotekniikan toimivuus –koulutusta käyttämiseen
- digitalisaation hyödyntäminen – papereista luopuminen hallinnossa 1.8.2017

Toteutunut:

Sote-linjausten mukaisen organisaation sisäänajo on onnistunut, toimintojen ja toimintaprosessien käsittely jatkuu.

Uusi kunta 2019 - hankkeeseen osallistuttiin. Hankkeen loppuseminaari pidettiin marraskuussa 2017. Tulokset ovat valmistuneet ja hyödyntävissä.

Tietotekniikan toimivuus on ollut tarpeita vastaavalla, sopimuksien mukaisella tasolla muutamia ennakoimattomia poikkeamia lukuun ottamatta. Käyttäjätyytyväisyys tehtiin marraskuussa 2017. Henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvakoulutus sekä Office365 – koulutus järjestettiin. Asiakaspalvelutoimintojen ICT –valmiussuunnitelmat laadittiin. EU Tietosuoja-asetuksen siirtymäkauden päättymisen edellyttämät valmistelut käynnistettiin.

Kesällä 2016 on linjattu, että asianhallintajärjestelmän uusimista siirretään ja jokainen toimiala hoitaa oman toimialan toimielimen sihteeritehtävät itse. Tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laadintaa on jatkettu kuntayhteisenä tekemisenä.

Kaupunginhallitus päätti 22.5.2017 § 113 sähköiseen kokouskäytäntöön siirtymisestä elokuun v. 2017 loppuun mennessä. Käytännöksi otettiin yhdyskuntatekniikan lautakunnan käytäntö. Papereista luopuminen ei ole kokonaisuudessaan toteutunut; muutamille henkilöille kokousasiakirjat joudutaan toimittamaan paperisina. Kaupunginhallituksen käytössä olevasta Citrix -julkaisutavasta luovuttiin ja siirryttiin KtWeb -julkaisuun. Uudet toimielimet ovat pääosin siirtyneet paperittomaan esityslistakäytäntöön. Laajakaistapalvelujen tilannekatsaus esiteltiin kaupunginhallituksessa 23.10.2017 § 213. Kaupunginvaltuustosalin digivarustelu uudistettiin.

Asianhallintajärjestelmän uudistaminen edellyttää tekijäresurssien varmistamista.

Kuusamo –maineen hallinta

- elinvoimatoimialan yhteistyön tiivistäminen
- kaupungin aktiivinen someviestintä kaikilla toimialoilla
- kaupungin sisäisen ja ulkoisen viestinnän lisääminen sekä laadun kehittäminen
- nettisivujen kehittäminen

Toteutunut:

Sosiaalisen median periaatteet kaupungin toimialoille on tehty ja kaupungin johtoryhmä on ne hyväksynyt.

Kaupungin uusittua nettisivustoa on ylläpidetty aktiivisesti ja tuotettu uusia sisältöjä. Kuusamon kaupungin palvelut on kuvattu eSuomi.fi palvelutietovarantoon lain edellyttämällä tavalla 1.7.2017 mennessä.

Viestinnän tärkeyttä on painotettu toimialoilla.

Yrittäjyys ja työllisyyden nostaminen

- elinvoimatoimialan yhteistyön tiivistäminen
- tapahtumayhteistyö matkailuyhdistyksen kanssa
- työpaikkatavoite 7 000 kpl, uudet yritykset 60, neuvontakäynnit 300 kpl Kuusamosa

Verkostoyhteistyö työllistämisessä (mm. Askel, Työhype- hanke).

Vuoden 2017 aikana yrityksiin ja yksityishenkilöille työllistyneiden määrä kasvoi lähes 20 % ollen nyt 143 henkilöä. Työllistäneitä yhdistyksiä oli 12, jossa oli nousua edellisvuoteen 175 %. Yhdistyksiin työllistyneiden henkilöiden määrä nousi 75 % 21 henkilöön.

Kaupunki rahoittaa yhden henkilön palkkauskustannukset matkailuyhdistykselle.

Kuusamoon perustettu 70 kpl uusia yrityksiä. Neuvontatapahtumia 254 kpl, 105:n eri yrityksen kanssa.

Kestävä ja monipuolinen puhtaan luonnon ja luonnonvarojen hyödyntäminen

- uuden teollisuusalueen rakentamisen käynnistäminen
- mobiiliikaupan kehittäminen, tuotteet, matkailu
- Hossa kansallispuiston avajaisten järjestelyt ja kehittämishankkeet

Toteutunut:

Uuden teollisuusalueen osayleiskaavan konsultti valittiin ja työ on käynnissä.

Matkailun kehittämishankkeissa keskeisinä toimenpiteenä on yrittäjälähtöisyys.

Naturpolis Oy:n hallinnoima Hossan kansallispuistoa tukevan matkailuyhteistyön aktiivointihanke eli Hossa+ -hanke toteuttaminen.

Hyvät yhteydet ja kehittyvä toimintaympäristö

- tietohallinnon uudelleen organisointi
- tukipalvelujen kehittäminen
- emon ja tytäryhtiöiden toimintojen tarkastelu yhteishankintana ja paikallisen markkinan kehittäminen
- Maailmancup Lappi –yhteistyö ja cup -kuukausi

Toteutunut:

Tietohallinnon uudelleen organisoinnin osalta selvityksiä on tehty Uusi kunta 2019 – hankkeessa ja sote- ja maakuntauudistuksen ICT –valmistelussa. Tietohallinnon ja muiden vastaavien toimintojen tuleva järjestäminen ja myös yhteistyön organisointi tulevaisuuden kuntien kesken on riippuvainen em. isojen muutosten toteutustavoista maakunta- ja aluetasolla. Lopulliset linjaukset tehdään Uusi kunta 2019 –hankkeen tulosten ja sote- ja maakuntauudistuksen selvitysten valmistuttua.

Kuusamon kaupunki on ollut aktiivisesti mukana ICT-työryhmän lisäksi myös muiden tukipalvelujen (mm. hallinto, talous, henkilöstö, hankinnat) työryhmien selvitystyössä. Kuusamon edustajien aktiivista osallistumista työryhmien toimintaa ovat mahdollistaneet verkkokokousten laaja hyödyntäminen. Tietohallintojohtaja on toiminut osana aikaisena (60 %) Pohjois-Pohjanmaan maakuntauudistuksen ICT-muutoksen valmistelijana 23.10.2017 alkaen.

Konserniyhtiöiden kanssa valmisteltiin yhteistyön laajentamista tukipalvelujen kehittämisen osalta.

Paikallisen markkinavuoropuhelun kehittämistä jatkettiin Pohjois-Pohjanmaan yrittäjien hankinta-asiamies -projektissa. Otettiin käyttöön sähköinen kilpailuttamisjärjestelmä, jota voidaan hyödyntää emon lisäksi tytäryhtiöissä.

Maailmancup Lappi –yhteistyö ja cup –kuukausi valmistelu on kesken.

Kansainvälinen, kilpailukykyinen ja verkostoitunut seutukeskus

- maakuntarakennemuutoksen organisaatiovaihtoehdot
- matkailuyritysten yhteistyön vahvistaminen. Kansainvälisen markkinoinnin edistäminen ja yhteistyön tiivistäminen
- kuntatason yhteistyön lisääminen naapurikuntien kanssa

Toteutunut:

Viranhaltijat ovat aktiivisesti osallistuneet maakuntarakennemuutosta koskevien maakunta- ja sotetyöryhmiin ja selvityksiin.

Käynnissä useita matkailun kehittämishankkeita, joiden kautta kansainvälisen markkinoinnin edistämistä ja matkailuyritysten yhteistyön vahvistamista.

Kuntatason yhteistyön lisäämismahdollisuudet naapurikuntien kanssa linjataan Uusi Kunta 2019 -hankkeen sekä maakunta- ja soteuudistuksen selvitysten pohjalta.

Kaupunkikonsernin talouden tasapaino ja ohjaus

- konsernin talouden suunnittelun ja seurannan kehittäminen
- ennen velan ottamista panokset työpaikkojen luomiseen; suunnitelmallisuutta velan ottamiseen, velanmaksukyvyyn arviointi sotemuutoksen jälkeen

Toteutunut:

Konsernin talouden suunnittelun ja seurannan kehittämiseksi on otettu käyttöön johdon raportointijärjestelmä. Järjestelmän tavoitteena on tuottaa tietoa taloudesta sekä seurata ja ennakoita taloutta koko kaupungintasolla. Tavoitteena on myös kerätä kokemuksia talouden suunnittelun ja seurannan kehittämiseksi.

Talouden seurantaraportit ovat valmistuneet kuukausittain johdon käyttöön. Rahoituksen toimenpiteillä on ylläpidetty maksuvalmiutta sekä hallittu rahoituksen tuottoja ja kustannuksia; ylläpidetty ajantasaista kassabudjettia, hoidettu lainasalkkua (Operandi Oy:n kk-katsaukset) ja sijoitussalkkua (Op Varainhoito Oy, täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimus) suunnitelman mukaisesti. Saatavien perintätoimintaa ja konkurssipesien valvontaa on hoidettu yhteistyössä toimialojen ja Intrum Justitia Oy:n kanssa.

Tavoitteena on, että johdon raportointijärjestelmä otetaan koko konsernin käyttöön.

Kaupungin panostukset Naturpolikseen ja Askel projektiin ovat osaltaan vaikuttaneet Kuusamon työllisyystilanteen paranemiseen. Kuusamon työttömyysaste oli vuoden lopussa 11,8 % ja työttömiä oli 127 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Uutta velkaa ei otettu vuonna 2017 ja velkojen suojausmahdollisuudet selvitettiin. Kaupungin strategiapäivityksen yhteydessä käytiin kaupunginvaltuuston kanssa periaatekeskustelua kaupungin taloudesta ja velkamäärästä.

Uusiutuva ja innovatiivinen palvelukaupunki

- uuden valtuuston strategiatyö – koko kunta mukaan ja opiskelijat
- valtuuston työjärjestyksen päivittäminen
- Suomi 100 v. -juhlaohjelman toteuttaminen
- Kuusamon 150 v. -juhlien valmistelu

Toteutunut:

Uuden valtuuston strategiatyö käynnistyi Kuusamon kaupunginvaltuuston kokousmatkalla Kemiin ja Tornioon 16. – 18.8.2017. Suunnitelmat ja strategiat päivitetään. Valtuustolle järjestetään iltakouluja strategiatyöhön liittyen. Kaupungin henkilöstö osallistuu kaupunkistrategian valmisteluun. Lisäksi koko kaupungin henkilöstölle on toteutettu henkilöstökysely strategian valmisteluun liittyen. Kaupungin asukkaat on huomioitu ja huomioidaan strategian valmistelussa tekemällä kuntalaiskysely, jossa kuntalaiset saivat arvioida strategian painopisteitä ja esittää mahdollisia kehittämiskohteita.

Yritykset, yhdistykset ja strategiset kumppanit otettiin mukaan kaupunkistrategian valmisteluun.

Valtuuston työjärjestys päivitettiin uuden hallintosäännön tullessa voimaan 1.6.2017.

Suomi 100 v. -juhlaohjelmat toteutettiin laaditun ohjelman mukaisesti.

Kuusamo 150 v. –juhlavuoden työryhmä valmisteli juhlavuoden tapahtumista suunnitelman, joka esitettiin marraskuussa 2017 kaupunginvaltuuston ja – hallituksen puheenjohtajistolle.

Muutosjohtaminen ja tuottava henkilöstö

- tukipalvelujen kehittäminen sote- ja maakuntalinjaukset huomioiden (ateria- ja puhtaanapito, kiinteistöhuolto, talous- ja henkilöstöhallinto, ict)
- aktiivinen osallistuminen maakunnallisiin yhteistyöryhmiin
- määräaikaisten palvelussuhteiden perusteiden juridinen tarkastelu
- sairauspoissaolojen määrän väheneminen

Toteutunut:

Kuusamon kaupungin edustajat ovat olleet aktiivisesti mukana sote- ja maakuntauudistuksen työryhmissä. Kuusamon kaupunki on mukana Pohjois-Pohjanmaan liiton (vastuuviranomainen) ja kuntien rahoittamassa Uusi kunta 2019 -hankkeessa, jossa valmistellaan Pohjois-Pohjanmaan kunnille yhteisiä toimintamalleja kunnille jäljelle jäävien toimintojen sopeuttamiseksi sote- ja maakuntauudistuksen aiheuttamiin toimintaympäristön muutoksiin. Hankkeen tavoitteena oli ylläpitää ja vahvistaa osallistuvien kuntien vetovoimaa ja elinvoimaa sekä siten synnyttää kasvua. Hankkeen keskeisiä toimenpiteitä olivat:

- kuntien ja maakuntien yhdyspintatehtävien osalta määritellä kunnan rooleja, tehtäviä ja asemaa suhteessa perustettaviin maakuntiin
- selvittää tukipalvelujen toimintamalleja sekä löytää mahdollisia yhteisiä ratkaisuja
- selvittää kuntien näkökulmia väliaikaishallinnon aikana linjattaviin asioihin
- hankkeen toteutusaika oli 15.2.2017 – 31.12.2018 ja kustannusarvio 157.200 euroa

Linjataan Uusi kunta 2019 -hankkeen sekä maakunta- ja sote -uudistuksen pohjalta tukipalvelujen organisoitumisen vaihtoehdot, jonka pohjalta tehdään päätös.

Kaupungin edustajat ovat olleet aktiivisesti mukana eri ohjaus- ja työryhmissä. Tietohallintojohtaja ja perusturvajohtaja valittiin osa-aikaiseksi valmistelijaksi maakuntaan. Viranhaltijoita on osallistunut aktiivisesti maakunta- ja sote -työryhmiin ja selvityksien tekoon. Kuusamo ikäihmisten palveluista on mukana aktiivisia osanottajia maakunnallisessa kehittämistyössä, I&O-hankkeessa. Kuusamo on vastuorganisaatio Kuntouttavan kotihoidon maakunnallisen mallin kehittämisessä.

Määräaikaisuuksien tarkastelua toteutettiin toimialoilla johtoryhmä linjauksen mukaisesti.

Sairauspoissaolojen määrä vähentyi n. 9.4 % (kpv) vuodesta 2016.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut

Laitoshuolto- ja siivous sekä vaatehuoltopalvelut

Siivous- ja laitoshuollossa toiminnan laajuus on säilynyt edellisten vuosien tasolla. Henkilöstön kehittämistä on jatkettu edellisten vuosien malliin kouluttamalla henkilökuntaa työelämän eri osa-alueilta. Oppisopimuskoulutusta on myös jatkettu, vuonna 2017 on useita oppisopimussopimuksia, näin on saatu koulutettua henkilökuntaa työelämästä lähtevien tilalle. Vuonna 2017 on ollut monia muutoksia Terveyskeskuksen alueella, mm osastojen yhdistyminen on vaikuttanut laitosapulaisten toimintaan. Ruskarinteen toiminta on myös muuttunut aikaisemmasta, aikaisempina vuosina Ruskarinteelle ei toimitettu ruoanjakelupalvelua.

Pyykkikilojen määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta melkein 10 000 kg, 2017 pesytyjä kilojen määrä on 114 314 kg. Osastojen yhdistyminen ja toiminnan muutokset Terveyskeskuksessa vaikuttavat myös pesulan toimintaan. Leikkaustoiminnan supistuminen vähentää edelleen pestävien kilojen määrää.

Ostopalvelusopimukset muussa siivoustoiminnassa jatkuivat entisessä laajuudessa 2017 aikana.

Ateriapalvelut

Ateriapalvelujen tuotanto on pysynyt entisellä tasolla. Ateriapalveluissa on edelleen paneuduttu ruokalistojen ravitsemukselliseen laatuun ja paikallisuuteen. Toiminnassa on onnistuttu lisäämään paikallisten kalan, marjojen ja vihannesten käyttöä.

Vuoden 2017 aikana on edellisten vuosien tapaan panostettu koulutukseen, palvelun laadun parantamiseen ja työntekijöiden osaamisen ja työkyvyn parantamiseen.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelujen koko henkilökunnalle on järjestetty erilaisia koulutustilaisuuksia, mm. Tuula Suontamon koulutustilaisuus tilojen puhtaanapidosta. Koulutustilaisuuteen kutsuttiin myös naapurikuntien henkilökuntaa. Oys:sta saatiin videokoulutuksena sairaalasiivouksen opetusta ja ohjausta.

Lisäksi työterveyshuollon toimesta on järjestetty ergonomiakoulutusta, niin ikään, koko henkilöstölle.

Henkilöstö on myös kouluttautunut omaehtoisesti, yksi työntekijä on suorittanut esimiehen erikoisammattitutkinnon majoitus- ja ravitsemisalalta ja toinen tuotekehittäjän erikoisammattitutkinnon.

Vuoden 2017 aikana on myös jatkettu yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa mm kalamassan käytön lisääminen, erilaisia kalaruoka kokeiluja on myös ollut.

Määrärahaylitykset

Keskushallinnon investointien irtaimistohankintoihin oli v. 2017 varattu 100.000 euron määräraha. Toteutuma oli 118.950,45 euroa, joten ylitystä oli 18.950.45 euroa. Määräraha käytettiin valtuustosalin irtaimisto ja av-tekniikan hankintaan. Akukon Oy on toiminnut hankkeen konsulttina ja laatinut mm. suunnitelman valtuustosalin AV-laitteiston toteutuksesta. Suunnitelman ja kilpailutuksen valmistelun kustannukset olivat 11.324 euroa. Valtuustosalin AV-urakan kilpailutuksen voitti Caverion Suomi Oy, hinta 121.737 euroa (alv 0 %). Urakasta maksettiin vuoden 2017 aikana kolme maksuerää neljästä eli yhteensä 103.477 euroa. Neljättä maksuerää 18.260 euroa, ei ole vielä maksettu, koska jälkitarkastuksessa todettua kameroitten automaattiohjausta ei ole vielä saatu toteutettua. Vuodelle 2018 siirtyy myös yksi 1.575 euron lisälasku, koska urakassa oli joitakin suunniteltua pidempiä kaapelivetoja. Akukon Oy toteutti myös laitteiston vastaanototarkastukset vuonna 2017, joiden kustannukset olivat yhteensä 4.150 euroa.

Toteutuneet keskushallinnon henkilöstöresursoinnin muutokset

Keskushallinnon toimialajohtajana aloitti hallinto- ja talousjohtaja toukokuun alussa 2017. Henkilöstön vakinaistamisen osalta on palkattu kaksi vakituista varahenkilöä ateriapalveluihin ja kaksi puhtaanapitopalveluihin. Keskushallinnon toimisto- ja sihteeripalveluihin siirtyi perusturvan toimialalta yksi henkilö.

Talouden toteuma keskushallinnon toimialalla

Keskushallinnon ulkoinen toimintakate eli raami oli vuodelle 2017 talousarviossa -10.700.000 euroa. Toimiala alitti ulkoisen talousarvion 479.191,27 eurolla.

(sis.+ulk.)	TA 2017	TP 2017
Toimintatuotot	9.679.000	9.825.991,71
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-13.059.940	-12.583.952,74
Toimintakate	-3.380.940	-2.757.961,03
Toimintamenot €/asukas	839	818

Perusturva

Visio

Kuusamon perusturva on innovatiivinen edelläkävijä laadukkaiden ja vaikuttavien perusturvan palveluiden järjestäjä.

Toiminta-ajatus

Perusturva luo edellytyksiä kuntalaisten ja perheiden itsenäiselle selviytymiselle ja kotona asumiselle sekä järjestää terveyttä ja elämässä pärjäämistä edistäviä palveluja alueellisesti ja yhteistoiminnallisesti.

Perusturvan toimialalla sosiaali- ja terveydenhuolto muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, joka jakautuu Sote –linjausten mukaisesti Sosiaalipalveluiden, Ikäihmisten palveluiden ja Terveyspalveluiden tulosalueisiin. Edellä mainittujen tulosalueiden työtä tukee Hallintopalveluiden tulosalue.

Toimialajohtajan katsaus

Vuoden 2017 talousarvioon tehtiin useita toiminnallisia muutoksia valmistautumalla tulevaan maakuntaorganisaatioon siirtymiseen. Hoiva- ja kuntoutuksen tulosalue jaettiin sosiaalipalvelujen ja ikäihmisten palvelujen tulosalueeksi. Kehitysvammaisten palvelut siirtyivät ikäihmisten palveluista sosiaalipalveluihin. Päihde- ja mielenterveyspalvelut siirtyivät sosiaalipalvelujen puolelle terveyspalveluista.

Lastensuojelu ja lapsiperheiden palvelut, perheneuvola ja neuvola siirtyivät kasvatus- ja sivistystoimen puolelta perusturvaan. Askeleen toiminta siirtyi yhdyskuntatekniikan toimialalle. Tukipalvelujen tulosalue muuttui hallintopalvelujen tulosalueeksi.

Toiminnoissa alettiin valmistautumaan toimitilojen käytössä myös sellaisiin ratkaisuihin, millä turvataan sote-palveluille toimivat toimitilat jatkossakin. Kuuselaan perustettiin päihde- ja mielenterveyspalveluille avopalvelukeskus. Terveyskeskuksen vuodeosasto ja alettiin organisoimaan yhdeksi osastoksi samaan kerrokseen. Päivystykselle rakennetaan itsenäiset toimitilat vapautuvan osaston tiloihin. Neuvolan muutosta terveysterveyskeskuksen tiloihin erillisestä rakennuksesta päätettiin syksyllä.

Muutoksilla haettiin myös vaikuttavuutta toimintoihin uusien käytäntöjen ja kehittämistyön kautta. Moniammatillista yhteistyötä ja esimiestyötä on kehitetty. Henkilöstöresursseja on kohdennettu tarkoituksenmukaisemmin ja integraatiota viety eteenpäin.

Talouden toteuma on ollut erinomainen. Henkilöstöresurssien käytössä on kehitytty ja talouden seuranta on lisännyt vastuuta kustannusten seurantaan. Toimintatuotot kasvoivat noin 1,1 miljoonaa euroa, suurimmalta osin terveysterveyskeskuksen toimintatuottojen kautta. Kokonaisuutena ostopalvelut toteutuivat talousarvion puitteissa. Henkilöstökuiluissa toteutui selkeä alitus.

Sairaanhoitopiirin kustannuksissa toteutui noin 1,4 miljoonan euron alitus, jota kuitenkin heikensi huomattavasti oman erikoissairaanhoidon kustannusten ylitykset.

Talousarvion toteuma

Toimintakate 31.12.2017 on 97,7 %. Ylijäämää on kertynyt 1.328.654 €.

Toimintatuotot

- Toimintatuotot ovat talousarvioon nähden toteutuneet erinomaisesti, 112,0 %. Ylitystä on 1.120.005 €. Tuottojen kasvu on tullut pääasiallisesti perusterveydenhuollon ja perustason erikoissairaanhoidon myynti- ja maksutuloista.

Palvelujen ostot

- Asiakaspalvelujen ostot ovat toteutuneet talousarvion puitteissa. Terveyspalveluissa sairaanhoitopiirin toiminnasta tulleet säästöt, 1.425.000 euroa, kattavat hyvin Kuusamoon ostetun erikoissairaanhoidon sekä terveyskeskuslääkäritoiminnan kustannusten ylitykset.

Henkilöstömenot

- Vuoden 2017 aikana on vakinaistettu 13 määräaikaista työntekijää. Henkilöstömenot ovat toteutuneet suunnitellusti, alitusta budjetoituun tuli runsaat 190.000 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

- Aine- ja tavaraostoissa on noin 130.000 euron ylitys, joka on syntynyt terveyspalvelujen lääke- ja hoitotarvikekustannusten kasvusta.

Vuokramenot

- Vuokrakuluissa on vajaan 200.000 euron alitus, joka on syntynyt Porkkapirtin ja terveyskeskuksen remonteista, jolloin tiloja on ollut poissa käytöstä.

	TA 2017	toteuma
Toimintatuotot	9 356 833	10 476 838
Toimintakulut	-67 617 194	-67 408 545
Toimintakate/jäämä	-58 260 361	-56 931 707

Irtaimistomääräraha

Investointiosaan on vuodelle 2017 varattu perusturvan irtaimistomäärärahaa 100.000 euroa, josta 40.000 euroa Toimintakeskus Otavan kalustohankintoihin, 40.000 euroa Terveyspalveluiden ja 20.000 euroa Ikäihmisten palveluiden tulosalueiden kiireellisiin tutkimus- ja hoitolaitteiden uusimiseen sekä apuvälineiden hankintaan.

Irtaimistohankintoja on tehty yhteensä 48.021,55 eurolla, josta Otavaan 35.074,02 euron ja Ikäihmisten palveluihin 12.947,53 euron edestä. Terveyspalveluiden laitehankinnat on tehty leasing sopimuksilla, jolloin kustannukset on kirjattu käyttötalouden puolelle.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TP2016	TA 2017	TP 2017
Henkilöstön lkm (vakainainen henkilöstö)			
Henkilötyövuodet * ilman poissaoloja			
Henkilöstömenot €	22 170 217	21 882 603	21 689 751
Henkilöstömenot, % ulkoisista menoista	35,9	35,5	35,5
Palvelujen ostot €	33 122 185	36 501 350	36 981 634
Palvelujen ostot, % ulkoisista menoista	53,7	59,3	60,5
Toimintakate (sis+ulk) €/asukas (15350)	-3 630	- 3 778	-3 709
Vuodeosastojen paikkaluku	57	45	45
Asiantuntijasairaanhoidajalla käynnit		12 000	24 745
Hammashuollon asiakaskäynnit	16 649	17 500	17 331
Tutkimukset röntgenissä	18 885	18 000	20 060
Fysioterapian yksilökäynnit	8 480	7 500	7 988
Ikäihmisten kuntoutus:			
-kuntoutusryhmäkäynnit		1 400	1419
-päiväkuntoutuskäynnit		1 400	1593
Ikäihmisten terveys- ja hyvinv.tapaamiset			
-75 v terveystapaamiset		90 % (105)	60 % (63)
-85 v hyvinvointikotikäynnit		90 % (103)	45,6 % (47)
-omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystapaamiset (joka 2. vuosi)		80	50
Yli 75-vuotiaiden asuminen			
-kotona		93 %	91,6%/1656
-tehostettu palveluasuminen		7 %	8,4%/153
Lautakunnan kokousten määrä	11	11	10
Käsittellyt asiat	120	120	103

Hallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Perusturvalautakunta yhdessä toimialajohtajan ja toimialan johtoryhmän kanssa vastaa toimialan strategisesta johtamisesta. Lautakunta vastaa lainsäädännön ja kaupungin hallintosäännön mukaisista palveluista ja päätöksenteosta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Hallintopalveluiden johdolla perusturvan toimiala on saanut talouden tasapainoon. Talousseurantaa on edelleen kehitetty ja tehostettu. Toiminnassa ja sen muutoksissa on painotettu taloudenseurantaa. Henkilöstön rekrytoinneissa on myös aina tarkistettu, että talousarvioon on kyseessä olevalle vakanssille tehty määrärahavaraus. Laskujen tiliointiä on tarkennettu esimerkiksi vähentämällä laskuja käsitteleviä työntekijöitä.

Perusturvan toimialalla on jatkettu onnistuneesti palveluorganisaation muutosprosessia tulevaa maakunta- ja sote -uudistusta varten. Toimialan henkilöstöstä on osallistuttu aktiivisesti uudistusten valmistelutyöhön. Vuoden lopulla saatiin tieto, että perusturva-johtaja on valittu osa-aikaiseksi valmistelijaksi maakuntaan.

Vuoden 2017 kesäkuun alussa aloitti toimintansa uusi perusturvalautakunta ja sen alaisuuteen nimettiin yksilöjaosto. Jaosto käsittelee etupäässä ei-julkisia muutoksenhakuasioita. Lautakunnan kokouksia pidettiin vuoden aikana 10 ja niissä käsiteltiin yhteensä 103 pykälää. Yksilöjaosto piti 2 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 3 muutoksenhakuasiaa.

Talouden toteutuminen

	TA 2017	toteuma
Toimintatuotot	10 224	55 574
Toimintakulut	-1 125 870	-927 458
Toimintakate/jäämä	-1 115 646	-871 884

Terveyspalvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

Kuusamon terveyskeskus eli terveyspalvelut -tulosalue on terveyspalveluiden tuottaja ja järjestäjä. Tulosalue edistää väestön terveyttä, ohjaa väestöä sairauksien ennaltaehkäisyyn ja omahoitoon sekä järjestää perusterveydenhuollon ja sitä tukevien perustason erikoissairaanhoidon palveluja. Vaativa ja kiireellinen erikoissairaanhoido toteutetaan pääasiassa Oulun yliopistollisessa sairaalassa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Terveyspalvelujen tulosalueen tavoitteiden mukaisesti on tarjottu kuntalaisille ja ulko- paikkakuntalaisille laadukasta perusterveydenhuoltoa ja perustason erikoissairaanhoidoa tukien mm. kotona asumista.

Terveyskeskuslääkäreiden hoitokontakteja on ollut edellisvuotta enemmän. Vastaanottoaikoja on tarjottu 2-3 vuorokauden sisällä nopeasti hoidettaviin, ei päivystyksellisiin terveysongelmiin. Konsulttilääkäritoimintaa on vakiinnutettu. Terveyskeskuksen akuutiosaston lääkäriyöpanos on turvattu 2-3 terveyskeskuslääkärin työpanoksella. Kotihoidosta ja kuntoutusosastojen lääkärikonsultaatioista on vastannut oma lääkäri. Oma geriatri on vastannut pääasiassa ikäihmisten tehostetun palveluasumisen ja hoivakotien konsultaatioista, saattohoidosta sekä muistipoliklinikkatoiminnasta.

Asiantuntijahoitajat ovat hoitaneet kokonaisvaltaisesti potilaansa ja uusia toimintoja on otettu käyttöön. Päivystävän sairaanhoitajan käyntejä on ollut 1800 ja huomattava määrä puhelinkontakteja. Takaisinsoittojärjestelmä on käytössä. Sairaanhoitajan tekemä hoidon tarpeen arvio on ollut vaihtelevasti käytössä ajanvarausvastaanotolla. Itseilmoittautuminen toteutui terveyskeskuslääkärin, erikoislääkärin, hammaslääkärin, asiantuntijahoitajan, sairaanhoitajan ja röntgenin vastaanotoille. Terveyskeskuksessa aloitti toimessa myös kokopäiväinen ravitsemusterapeutti.

Perustason, ei kiireellisen erikoissairaanhoidon palvelun tuottaa Coronaria hoitoketju Oy 14 erikoisalalla, mm. sisätautien, kardiologian, keuhkotautien, gastroenterologian, gastrokirurgian, ortopedian, urologian, naistentautien, korva-, nenä- ja kurkkutautien, neurologian, reumatautien, silmätautien ja radiologian alalla sekä suun erikoissairaanhoidon. Perustason erikoissairaanhoidon palveluita on järjestetty myös Kemijärven, Taivalkosken, Posion, Pudasjärven ja Sallan kunnille erillisen sopimuksen mukaisesti.

Terveyskeskuksessa on omana erikoislääkäritoimintana virassa anestesia- ja geriatrinen, osa-aikainen psykiatri ja osa-aikainen lastenlääkäri. Ostopalveluna on hankittu li-

säksi lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatrin työpanosta sekä silmänpohjakuvauksia, neurofysiologian ja kliinisen fysiologian tutkimuksia.

Leikkausosaston toimintaa tehostettiin päiväkirurgisia toimenpiteitä lisäämällä. Leikkauksalissa tehtiin yhteensä 1604 toimenpidettä hoitotakuun puitteissa (asiakkaita 1031). Toimenpiteistä 77 % oli päiväkirurgisia. Ulkopaikkakuntalaisten osuus lisääntyi.

Akuuttiosaston vuodepaikkamäärää oli alkuvuodesta 45 paikkaa. Uuden yhteisen akuuttiosaston remontti käynnistyi kesällä. Remontin aikana akuuttiosastolla on ollut käytössä 30 paikkaa. Psykiatrisen osaston paikkalukua supistettiin ja väistötilana osastolta otettiin akuuttiosastolle käyttöön 10 paikkaa.

Laboratoriotoiminnot siirtyivät 1.1.2017 liikkeenluovutuksena NordLab Oy:lle. Laboratorio siirtyminen ajanvaraustoimintaan aiheutti alkuvaiheessa totuttelua asiakkailta ja henkilökunnalta. Loppusyksystä toteutettu keskitetty puhelin- ja internet-ajanvaraus on lähtenyt hyvin käyntiin.

Lääkekeskuksen yhteistyö on jatkunut Posion, Puolangan ja Taivalkosken kuntien sekä Coronaria Hoitoketju Oy:n kanssa.

Talouden toteuma

Omaa palvelutuotantoa tehostettiin ja kehitettiin. Asiakasmaksutuottoja ja myyntituloja kunnilta saimme ennakoitua paremmin. Menot ylittyivät erikoislääkäreiden ja terveyskeskuslääkäreiden toiminnan osalta. Toimintakulut alittuivat vaativan erikoissairaanhoidon PPSHP:n ostojen osalta.

	TA 2017	toteuma
Toimintatuotot	3 898 510	4 807 634
Toimintakulut	-35 840 506	-36 137 456
Toimintakate/jäämä	-31 941 996	-31 329 822

Ikäihmisten palvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

"Hyvä arki omassa kodissa ja lähiyhteisössä." Ikäihmisten palvelujen tulosalueen tehtävänä on järjestää ja osaltaan tuottaa laadukkaita palveluja ikääntyneen henkilön tai perheen päivittäisen pärjäämisen tueksi.

Arvot ja eettiset periaatteet: Työtä ja toimintaa ohjaa ihmisen kunnioittaminen ja luottamus, oikeudenmukaisuus, asiakaslähtöisyys, osallisuus ja kumppanuus.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vanhustyön asiakastarpeisiin on pystytty vastaamaan hyvin. Palvelunohjaus ja kotisairaala tekevät tiivistä yhteistyötä akuuttiosaston kanssa, käytössä on vakiintunut hoitoneuvottelukäytäntö. Yli 75-vuotiaiden kuntalaisten määrän kasvaessa, 1809 henkilöä, on pystytty vähentämään "raskaimpien" säännöllisten palveluiden käyttäjien määrää ja lisäämään ryhmäkäyntejä ja kontakteja kevyemmissä, ennakoivissa palveluissa. Uutena palveluna on aloitettu yleinen neuvonta – ja palvelunohjausnumero, josta tavoittaa palvelunohjaajan aina arkisin aamupäivisin. Kotikuntoutuksen/kotisairaalan käyntimäärätavoite on ylitetty. Arviointi- ja kuntoutusjaksoja on toteutettu loppuun saakka 83 asiakkaan kanssa. Näistä asiakkaista 50,6 % pystyy jatkamaan kotona asumista ilman säännöllisiä palveluja, 30,1 % siirtyi säännöllisten kotihoidon asiakkaaksi ja 19,3 %:lla

asiakkaista kuntoutusjakso keskeytyi useasta eri syystä johtuen tai he siirtyivät asumispalveluiden piiriin.

Yli 75-vuotiaista asui vuoden viimeisenä päivänä kotona 91,6 % ja tehostetussa palveluasumisessa 8,4 %. Tavoitetta ei siis saavutettu. Säännöllisen kotihoidon (+kuntouttava arviointijakso) palvelujen piirissä oli 10,8 % yli 75-vuotiaista. Säännöllisten kotihoidon asiakkaiden määrä on laskenut huomattavasti, nyt 232 asiakasta, joista 196 yli 75-vuotiaita. Väheneminen on ollut helmikuussa 2017 aloitettujen kuntouttavien arviointijaksojen tavoitteenakin. Pohdittavaa on se, ”lähdetäänkö” asumispalvelujen piiriin vieläkin liian varhaisessa vaiheessa, voitaisiinko siis tukea kotona asumista vielä pidempään? Kotihoidossa on pilotoitu Evondos lääkeautomaattirobotteja 10 asiakkaalle käyttöön, kokemukset ovat olleet myönteisiä.

Omaishoidon piirissä on tällä hetkellä 135 asiakasta, joista yli 75-vuotiaita on 112 henkilöä. Seniorineuvola on lähettänyt hyvinvointi- ja terveystapaamiseen kutsun omaishoitajille tammikuussa ja elokuussa 2016. Tavoitteena on ollut toteuttaa omaishoitajille 80 hyvinvointi- ja terveystapaamista, joista on vuonna 2017 toteutunut 50 kpl. Rintamaveteraanien kuntoutus- ja kotona asumista tukevien palvelujen palvelusetelit otettiin käyttöön.

Talouden toteuma

Tulosalueen toimintatuotot jäivät hieman alle talousarvioon kirjatuista, mutta toimintakuluista henkilöstökulujen jäädessä budjetoitua pienemmiksi, tulosalueen toimintakate alitti reilusti budjetoidun.

	mTA 2017	toteuma
Toimintatuotot	4 046 103	3 964 357
Toimintakulut	-17 553 862	-16 886 356
Toimintakate/jäämä	-13 507 759	-12 921 999

Sosiaalipalvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

Sosiaalipalvelut –tulosalue luo edellytyksiä kuusamolaisten lapsiperheiden ja työikäisten arjessa pärjäämiseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Lapsiperheiden sosiaali- ja neuvolapalvelut siirtyivät 1.1.2017 kasvatus- ja sivistystoimesta perusturvaan. Organisaatorakenne noudattaa sosiaalihuollon palvelutehtäväluokitusta ja tukee asiakaslähtöistä työskentelyä. Samaan aikaan perustoimeentulotuki siirtyi kunnalta Kelan vastuulle, mikä lisäsi harkinnanvaraisen tuen tarvetta muutostilanteessa useamman kuukauden ajan. Kuntien vastuulle jäivät täydentävä ja ennalta ehkäisevä toimeentulotuki, joista on tehty yhteensä 1290 päätöstä.

Neuvola muutti vuoden 2017 lopussa terveyskeskukseen. Lasten toimintaterapian ostopalveluista luovuttiin, kun toimintaterapeutin työaika muuttui 50 %:sta 100 %:iin.

Sosiaalityön henkilöstörakenne koki murroksen, kun sosiaalityöntekijöiden määrä väheni. Sosiaalityöntekijöiden, sosiaaliohjaajien ja muiden ammattiryhmien työtehtävien ja työnjaon uudistaminen alkoi syksyllä ja jatkuu edelleen. Tavoitteena on lisätä työpari- ja verkostotyöskentelyä siten, että eri ammattilaisten osaaminen kohdentuu sinne, mis-

sä sitä tarvitaan. Sosiaalipalveluissa on tehty 304 palvelutarpeen arviointi, joista 108 alle 18-vuotiaille.

Maakunnallinen perhekeskustoiminnan valmistelu ja lastensuojelun sisällöllinen kehittäminen käynnistyi osana hallituksen Lape-kärkihanketta. Lastensuojelun laitoshuolto on vähentynyt edelleen ja perhehoidon osuus sijaishuollosta on kasvanut.

Päihdeyksikkö ja toimintakeskus Riihi muuttivat saman katon alle Avopalvelukeskus Kuuselaan. Kuuselassa oli 125 eri asiakasta. Ruskarinne toimi ensimmäisen kokonaisen vuoden uusissa toimitiloissa, ja ryhmäkotiin tuli pysyvän asumisen rinnalle vuoro- ja tilapäishoitoa. Päihdetyössä asiakkaita on ollut 140. Työssäkäyvien asiakkaiden omaehtoinen hoitoon hakeutuminen on lisääntynyt. Päihdeyksikköön ei ole jonoja. Ennaltaehkäisevän päihdetyön roolista ja organisoinnista on syytä keskustella koko kaupungin tasolla.

Vammaispalveluissa toiminta jatkui edellisten vuosien mukaisena. Rantalan toiminta muuttui ostopalvelusta palveluseteliin vuoden 2017 alusta, mutta asiakkaille toiminnan muutoksesta ei tullut vaikutuksia.

Kehitysvammaisten palveluissa siirryttiin osittain uuteen toimintaympäristöön Toimintakeskus Otavan valmistuttua toukokuussa. Syksyn aikana käynnistettiin uusia ryhmiä, jotka tukevat asiakkaiden päivittäistä elämää. Suunnitteluihin otettiin mukaan myös kehittäjäasiakkaita. Yhteistyötä tehdään tiiviisti kaupungin eri yksiköiden sekä muiden toimijoiden kanssa, esimerkiksi Kuusamon seurakunnan diakonissa käy Otavassa pitämässä serkkutuokiota kahden kuukauden välein ja koirakaverit käyvät lemmikkiensä kanssa ilahduttamassa Otavan asiakkaita kerran kuukaudessa.

Ruijanmutkan ryhmäkodin asiakkaissa on haastavia asiakkaita, mutta toimintaa monipuolistetaan mahdollisuuksien mukaan. Aukkaat pääsivät osallistumaan hyvin eri tahtumiin, harrastuksiin ja retkiin. Aukkaiden ulkoiluun on kiinnitetty enemmän huomioita ja asukkaat pääsevät ulos päivittäin vointinsa mukaan. Viidellä asukkaalla on henkilökohtainen avustaja.

Ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitajien ennakkovalmennus ja koulutus toteutettiin yhteistyössä ympäristökuntien (Posio, Taivalkoski ja Kuusamo) kanssa. Valmennukseen osallistui 14 henkilöä.

Talouden toteuma

Mielenterveys- ja päihdetyö siirtyivät vuoden alusta sosiaalipalveluihin ja Avopalvelukeskus Kuuselan toiminta käynnistyi maaliskuussa. Toimintojen uudistamisesta johtuen kustannukset ovat ylittäneet budjetoidun. Samoin vammaispalveluissa palvelujen ostot ovat olleet budjetoitua suuremmat. Kehitysvammatyön osalta on noudatettu tiukkaa talouskuria ja budjetti on alitettu noin 200.000 eurolla. Koko sosiaalipalvelujen tulosalueen talousarvio ylitettiin hieman, runsaalla 100.000 eurolla.

	mTA 2017	toteuma
Toimintatuotot	1 401 996	1 649 273
Toimintakulut	-13 096 956	-13 457 274
Toimintakate/jäämä	-11 694 960	-11 808 002

Kasvatus- ja sivistys

Visio

Rinnalla kulki yhteiseen kasvuun - elämän eväitä ja elämisen sisältöjä joustavasti ja vahvasti verkostoituneena.

Toiminta-ajatus

Kasvatus- ja sivistystoimiala antaa mahdollisuuksia jatkuvaan itsensä kehittämiseen ja hyvinvointiin ja tukee perheiden omaa selviytymistä joustavasti, yhteisöllisesti ja ympäristöään arvostavasti.

Toimialajohtajan katsaus 2017

Varhaiskasvatuksessa otettiin syksyllä 2017 käyttöön uusi varhaiskasvatussuunnitelma. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuksesta tulee entistä suunnitelmallisempaa ja tavoitteellisempaa toimintaa, joka muodostaa kiinteän kasvatusjärjestelmän kokonaisuuden yhdessä esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa. Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti, että Kuusamossa otetaan käyttöön varhaiskasvatuksen palveluseteli. Päätöksen pohjalta käynnistettiin toimenpiteet yksityisen palvelutuottajan saamiseksi Kuusamoon. Tavoitteena on, että yksityinen palvelutuottaja investoisi Kuusamoon yhden noin 80-paikkaisen päiväkodin kaupungin esittämälle vuokratontille.

Esi- ja perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien sisäanjoua jatkettiin vuoden 2017 aikana. Opettajien täydennyskoulutusvelvoitetta lisättiin siten, että KIKY-sopimukseen sisältyneestä työajan pidennyksestä osa suunnattiin täydennyskoulutusajan lisäämiseen. Koulujen digitalisaatiota tuettiin koulujen laitekantaa lisäämällä ja opettajien osaamisen kehittämistä tukemalla. Kuusamon koululaitoksessa jatkettiin päätoimisen ”digi-tutor” toimintaa. Lisäksi perusopetus sai OKM:n erillisen määrärahan tutortoiminnan laajentamiseen. Rahalla palkattiin kaksi sivutoimista digi-tutoria tukemaan koulujen toimintaa.

Koulujen sisäilmaongelmat keskusteluttivat vuoden 2017 aikana. Nilon koululla käynnistettiin mittava saneerausohjelma ongelman ratkaisemiseksi. Määttälän koulun sisäilmaongelmiin haetaan ratkaisu hankkimalla koululle lautakunnan päätöksen mukaisesti siirtokelpoinen vuokratila.

Kuusamon alppikoulun toiminta laajeni syksyllä 2017. Koulun toimintaa lisättiin yhteistyössä Ski Sporti Finlandin kanssa ns. alppiakatemia toiminta, jossa on mukana 19 maan parasta nuorta maajoukkuelaskijaa. Samalla Kuusamosta tuli freestyle ohella alppilajien valmennuskeskus. Yhteensä järjestelmässä on mukana yli 60 urheilijaa. Ammatillisen koulutuksen määrärahaileikkaukset ja opiskelijamäärän pieneneminen näkyivät Kajaanin koulutusliikelaitoksen Kuusamon toimipisteen taloudessa. Kaupunginvaltuuston tekemän linjauksen mukaisesti Kuusamossa pidetään tärkeänä, että alueella on monialainen ammatillinen koulutustarjonta, jolla turvataan peruskoulunsa päättävälle jatkokoulutuspaikka. Tämän linjauksen mukaisesti kaupunki joutui omalta osaltaan osallistumaan ammatillisen koulutuksen rahoitukseen.

Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa käynnistettiin suunnittelu matkailuelinkeinoja tukevan tradenomikoulutuksen käynnistämisestä Kuusamossa. Koulutus tulee yhteisvalintaan vuoden 2018 syksyllä ja käynnistyy 2019 vuoden alussa.

Ely-keskus rahoitti koko vuoden 2017 aikana kahta seitsemänpaikkaista turvapaikan saaneiden ilman huoltajaa olevien alaikäisten pakolaisten perheryhmäkoti-toimintaa ja yhtä tukiasumisyksikön toimintaa. Paikkoja näissä palveluissa oli 27 ja palvelun tuotti KSAK Oy.

Uusi nuorisovaltuusto käynnisti aktiivisesti toimintansa. Tavoitteena on, että nuorisovaltuustosta tulee entistä aktiivisempi vaikuttaja nuorten asioista päätettäessä. Nuorisoval-

tuusto toimii osana kaupungin nuorisotoimea. Kulttuuritarjontaa lisättiin erilaisten ja eri ikäisille suunnattujen kulttuuritapahtumien muodossa. Tämä näkyi kävijämäärien kasvuna. Kuusamo-opiston saliin rakennettu pieni teatterisali otettiin käyttöön syksyllä 2017. Liikuntapalvelujen kävijämäärät kasvoivat myös edelliseen vuoteen verrattuna. Tähän vaikutti remontoidun uimahallin käyttöönotto. Uuden jäähallin ja liikuntakeskuksen laajennuksen rakennustyöt käynnistyivät keväällä 2017. Uudet tilat otetaan käyttöön vuoden 2018 keväällä.

Kasvatus- ja sivistystoimi huomioi monella eri tavalla vuoden 2017 aikana Suomen itsenäisyyden juhlavuoden – yhdessä.

Määrärahaylitykset

Koulutuspalveluiden määräraha ylittyi 376 575 eurolla, koska sinne on kirjattu kuluja joihin ei etukäteen tiedetty varautua, kuten ylimääräisiä parakkikouluista johtuvia kuluja sekä ennakoitua suurempi yhteistoimintakorvaus Kajaanin kaupungin koulutusliiketoimintalle Kuusamon kaupungin maksuosuuskorvaus valtionosuuden ylittävistä kustannuksista vuoden 2017 osalta. Muuten kasvatus- ja sivistystoimiala on pysynyt budjetissa ja kokonaisbudjetti ei ylity.

Irtaimistoinvestointien määräraha ylittyi 21.724,88 euroa, koska Kuusamotalon äänentoistolaitteiden remonttiin meni hieman arvioitua enemmän kuluja.

Keskeisimmät tunnusluvut

	Ta 2017	Tp 2017
Henkilöstömenot €	-17 665 713	-17 663 778
Toimintakate €/asukas	-1 934	-1 929
Kotihoidontuki ja yksityisen hoidontuki	1 250 000	1 106 333
Kotihoidon piirissä lapsia	220	207
Kunnallisen päivähoiton hoitopäivät	98000	101 364
Peruskoulujen oppilasmäärä	1 553	1 522
Lukio oppilasmäärä	230	245
Kirjasto/lainoja/vuosi	288 000	247 206
Kirjasto/lainoja/asukas	18	16
Kulttuuritilaisuuksissa kävijöitä	46 000	78 635
Kulttuuritilaisuudet kpl	350	1 027
Liikuntakeskus kävijämäärä	185 000	242 807
Liikuntakeskus kävijät/asukas	11,6	15,7
Nuorisopalvelujen kävijämäärä	12 000	14 557

(Kulttuuritilaisuuksien kävijämäärissä mukana Kuusamotalon kaikki kävijät)

Hallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan tehtävänä on linjata kasvatus- ja sivistystoimialan kehittämistä. Kasvatus- ja sivistyslautakunta vastaa lainsäädännön ja kaupungin hallintosäännön määrittämästä päätöksenteosta ja tukee kasvatus- ja sivistystoimialan johtamista.

Toimistopalvelut

Toimistopalveluiden tehtävänä on vastata tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti tulosyksiköiden tukipalveluiden kysyntään.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Koululaitoksen digitalisaatiota jatkettu, laitehankintoja toteuttamalla ja digitutortointia laajentamalla.
2. Uusi opetussuunnitelma otettu käyttöön
3. Kulttuurikasvatussuunnitelma hyväksytty
4. Nuorisovaltuusto perustettu
5. Teatteritila otettu käyttöön
6. Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa käynnistetty tradenomikoulutuksen suunnittelu.
7. Soveltavan kuvataiteen ja luontovalokuvauksen maisteriohjelma käynnistetty yhteistyössä Lapin yliopiston ja Kuusamo-opiston kanssa.
8. Kaikille peruskoulun päättäneille löytyi 2. asteen koulutuspaikka.
9. Määräaikaisia työntekijöitä vakinaistettiin 6 henkilöä.

Varhaiskasvatuksen tulosalue

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään järjestämällä vaihtoehtoisia varhaiskasvatuspalveluja sekä tarjoamalla lapsen kehitystä ja hyvinvointia tukevaa toimintaa yhdessä eri tahojen kanssa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Lapsi- ja perhetyön organisaatiomuutos toteutui suunnitelman mukaisesti lukuun ottamatta vammaisten lasten intervallihoitoa.
2. Lasten ja nuorten palveluiden yhteistyön jatkamiseksi on henkilöstöä edelleen koulutettu Lapset puheeksi - toimintamallin perus- ja neuvonpito-osaajiksi.
3. Varhaiskasvatus osallistui hallitusohjelman mukaiseen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan (LAPE).
4. Valtakunnallisten varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiseksi päivitetty kaupunkivasu otettiin käyttöön 1.9.2017
5. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelimallin käyttöönotosta tehtiin päätös marraskuussa ja yksityisen päiväkotitoimijan ja -investorin haku käynnistettiin joulukuussa.
6. Ergonomian kehittämishanke toteutui vuodelle 2017 tehdyn suunnitelman mukaisesti. Hanke jatkuu vuonna 2018.

Koulutuspalvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

Perusopetus

Kuusamon yhtenäisen perusopetuksen tehtävänä on turvata tasapuolinen ja ajanmukainen opetus ja kasvatustyö sekä vahvistaa edellytyksiä jatkuvaan itsensä kehittämiseen.

Perusopetus toimii yhteistyössä kotien ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Alppikoulu

Kuusamon alppihiihdon koulutus- ja valmennuskeskuksen, Rukan alppikoulun tavoitteena on yhdistää koulunkäynti ja alppilajien huippuvalmennus.

Lukio

Lukio on jatkuvasti uudistuva oppimiskeskus, jossa kasvaa monipuolisesti sivistyneitä nuoria ja aikuisia.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston toiminta-ajatuksena on tarjota lapsille ja nuorille laadukasta ja monipuolista musiikkitaiteen perusopetusta ja tukea alueen asukkaiden musiikin harrastamista.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Oppilasryhmäkoot säilytetty vuoden 2016 tasolla.
2. Maahanmuuttajien aikuisten perusopetus käynnistetty.
3. Koululaitoksen digitalisaatiota jatkettu, laitehankintoja toteuttamalla ja digitutortointia laajentamalla.
4. Maakunnallista yrittäjyyskasvatusstrategiaa toteutettu.
5. Suomi 100-vuotta teemaa toteutettu kaikilla kouluasteilla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut tuottaa laatua ja hyvinvointia elämään ja vapaa-aikaan tarjoamalla väestölle henkisiä virikkeitä ja tukemalla niiden saantia. Kulttuuripalvelut edistää taiteen harjoittamista ja harrastamista, paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista sekä tasavertaista pääsyä tiedon lähteille yhteistyössä Koillis-Suomen alueen kuntien kanssa.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut tuottaa laatua ja hyvinvointia lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyvien ja erityisryhmien elämään yhteistyössä Koillis-Suomen alueen kuntien kanssa tarjoamalla asiakaslähtöisiä ja monipuolisia palveluja ja huolehtimalla tarvittavasta liikuntapaikkarakentamisesta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kirjastotoimi

Tammikuun alussa otettiin käyttöön Koha-kirjastojärjestelmä ja liitettiin OUTI-kirjastoihin. Kirjastokortteja tehtiin tai uusittiin 5400 asiakkaalle, samalla annettiin tunnukset OUTI-kirjastojen verkkopalveluun. Työntekijöitä oli mukana alueellisissa työryhmissä testaamassa järjestelmänpäivityksiä ja kehittämässä uutta verkkosivustoa sekä luetteloimassa aineistoa Täti-yhteistietokantaan.

Suomi100-vuoden merkeissä jaettiin asiakkaille lukupasseja kotimaiseen kirjallisuuteen sekä järjestettiin itsenäisyyspäivän etkot 5.12. Osallistuttiin myös Taiteiden yöhön ja Kirjallisuusseminaarin järjestelyihin sekä järjestettiin Elävä kulttuuri- ja uskontokirjasto. Kirjaston eri tilaisuuksiin osallistui kaikkiaan 2350 henkeä.

AVI:n myöntämällä avustuksella hankittiin omatoimikirjastojärjestelmä, aloitus siirtyi vuodelle 2018.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi on kehittänyt yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa ja osallistunut Suomi100 -juhlavuoteen liittyvien kulttuuritapahtumien suunnitteluun ja koordinointiin. Kuusamotalossa oli lukuisia Suomi100 –valtakunnalliseen ohjelmaan hyväksytyjä tapahtumia. Kulttuuritoimi vastasi Salpalinja-päivän tapahtuman järjestelystä 6.8., oli mukana Kansallispuisto-päivässä 16.6. ja Loistava Pohjois-Pohjanmaa valotaidekiertueessa 9.-10.11. Lisäksi kulttuuritoimi, kirjasto ja Kuusamo-opisto järjestivät yhdessä Juuret-kirjallisuusseminaarin 10.-11.11. Kuusamon ensimmäinen Taiteiden yö järjestettiin 16.8.

Kuusamotalon tiloja kunnostettiin vuoden aikana ja Oulankasaliin hankittiin uusi kaiutinjärjestelmä. Kuusamotalon kävijöiden ja tilaisuuksien määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna, mihin vaikutti tilojen käyttöasteen kasvu ja mm. se että yksi tila oli koulun opetuskäytössä. - Museoaluetta kunnostettiin ja museovirastolta saadulla 5 600 euron avustuksella uusittiin kotiseutumuseon näyttelyitä.

Kaupungin uusi kulttuurikasvatussuunnitelma saatiin valmiiksi ja avustussäännöt uudistettiin.

Liikuntapalvelut

Jäähallin käyttö päättyi maaliskuussa ja halli purettiin pois toukokuussa. Uuden jäähallin ja liikuntahallin laajennuksen rakentaminen aloitettiin kesän aikana.

Ohjatussa liikunnassa ja tapahtumissa oli 22 652 kävijää. Liikuntakeskuksen kokonaiskävijämäärä oli 242 807 kävijää, mikä on selvästi enemmän kuin edellisinä vuosina. Uimahalli-kuntosalin kävijämäärä nousi remontin myötä 19 000 hlöä. Liikuntahallissa otettiin käyttöön uusi kävijämäärälaskuri.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut on kehittänyt verkkonuorisotyötä, nuorisopalveluiden nettisivuja ja etsivää nuorisotyötä saamallaan valtionavustuksella. Koulujen ja nuorisotoimen yhteisen nuoriso-ohjaajan avulla osallisuustyö on aktivoitunut laaja-alaisesti ala- ja yläkouluasteilla. Nuorten vaikuttajaryhmän toimintaa ja vaikuttavuutta tehostettiin (Nuorten edustajisto muuttui Nuorisovaltuustoksi).

Tapahtumien ja toimintojen määrät kirjattiin tulostavoitteiden mukaisesti.

Monikulttuurisuuskasvatus ja kotouttaminen on luonteva osa työntekoa. Kansainvälinen nuorisotyö / Nuorisovaihdot käynnistyivät Erasmus+ -ohjelmien kautta.

Yhdyskuntatekniikka

Visio

Yhdyskuntatekniikan toimiala turvaa monimuotoisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön sekä hyvän toimintaympäristön yritystoiminnalle kustannustehokkaalla tavalla.

Toiminta-ajatus

Yhdyskuntatekniikan lautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on vastata kestävästä kehityksen vaatimusten mukaisesti yhdyskuntasuunnittelusta ja -rakentamisesta niin, että niillä turvataan ja taataan monimuotoinen, viihtyisä ja turvallinen elinympäristö. Lisäksi lautakunta vastaa hyvästä rakentamistavasta ja mm. luonnon monimuotoisuuden turvaavasta ympäristönsuojelusta.

Toimialajohtajan katsaus

Vuosi 2017 toteutui talousarviossa asetettujen tavoitteiden ja painopisteiden osalta pääosin suunnitellusti. Toimiala alitti sitovan toimintakatteen noin 64 800 eurolla. Yhdyskuntatekniikan lautakunnan saamiset ovat 31.12.2017 tilanteen mukaan 230 474 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 186 965 euroa. Toimialalla on jatkettu toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Vuonna 2014 hyväksytyn toimialan kehittämissuunnitelman toteuttamista jatkettiin.

Toimialalle siirtyi Askeleen myötä iso kokonaisuus, ja sen toiminnot organisoitiin uudella tavalla. Työllistäminen on kasvanut vuoden 2017 aikana yli 6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yrityksiin ja yhteisöihin työllistyneiden määrä kasvoi 19 %. Kelalle maksettavien työmarkkinatukien kuntaosuuksia on maksettu elokuun loppuun mennessä 15 % vähemmän kuin edellisellä vuotena. Kuntavertailussa Kuusamo on edullisissa asemissa, keskimääräinen kuukausittain maksettu passiivitukimaksu on 2,78 euroa/asukas.

Yritystilojen vuokrausaste on edelleen lähes 100 %. Lautakunta on käsitellyt tyhjiä tilojen selvityksen. Suunnitellut linjaukset ovat menneet eri toimialoille lausunnoille. Maankuntauudistukseen liittyen on tehty erilaisia selvityksiä tiloista ja henkilöstöstä.

Investointiohjelman toteutuma-aste on 94 %. Monitoimihallin (jäähalli ja liikuntahallin laajennus) rakentaminen aloitettiin heinäkuussa, kesäkuussa tehtyjen purkutoimenpiteiden jälkeen. Terveyskeskuksen osasto- ja päivystystilojen muutostyöt aloitettiin heinäkuussa. Porkkatörmän palvelukeskuksen sprinklaus toteutettiin vuoden loppuun mennessä ja kaupungintalon valtuustosalin otettiin käyttöön marraskuussa. Nilon koulun peruskorjaus aloitettiin syksyllä ja remontin ajaksi koululle tilattiin parakkitiloja väistötiloiksi. Eläinlääkärin edellyttämät muutostyöt kauppaoppilaitokselle valmistuivat syksyllä, samoin Oivangin varastot ja Nilonkankaan koulun liikuntasalin lattian peruskorjaus sekä jäteaseman palavan jätteen varastohalli. Vilelän asunto saatiin palovainkorjausten jälkeen käyttöön syksyllä. Määttälän koululle hankittiin väistötiloja vanhan koulurakennusosan huonokuntoisuuden ja sisäilmaongelmien vuoksi. Kuntotutkimuksia tehtiin mm. Nilonkankaalla ja Porkkatörmän näyttelytilassa ja työ jatkuu vuoden 2018 aikana, lautakunnan päätösten mukaisesti. Kuusamon kaupungin ja Holiday Club Resorts Oy:n väliseen puitesopimukseen liittyen perustetun yhtiön hirsirakenteinen avantouintikeskus otettiin käyttöön. Ns gondolihanke ei toteutunut talousarviovuoden aikana, ja sen toteuttamiseen löydettiin uusi ratkaisumalli.

Maankäytön tulosityksikössä on aktiivisesti vireillä Rukan asemakaavan päivitys. Lisäksi laadittavana on Kirkonkylän ajantasakaava sekä asemakaavan muutoshankkeita ja ranta-asemakaavoja. Merkittävä Rukan Itäkylän kaavamuutos asetettiin nähtäville.

Myönnettyjen rakennuslupien määrä on edellisvuoteen verrattuna noin 7 % pienempi. Rakennusten kerrosala on kuitenkin 33 % suurempi ja tilavuus samoin kasvanut 70 %. Tulosta on pidettävä hyvänä. Rakennusjärjestys on ollut hyväksymismenettelyssä.

Ympäristötulosalueella on panostettu sähköisiin palveluihin. Maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alueelta sähköisesti jätettyjen hakemusten osuus oli 83,11 % (Kuusamo 85,95 %). Sähköiseen tukihakuun järjestettiin hakijoille koulutusta ja opastusta sekä asiakastilat tietokoneineen ja nettiyhteyksineen. Tuet saatiin maksukäsiteltyä määräaikaan 30.6.2017 mennessä, ml v. 2016 tukien loppumaksatus. Maa-aineslain mukaisen valvonnan järjestäminen sekä lupien käsittely ja laskutus toivat haasteita toiminnan järjestämiseen. Vesilaitosten valvontasuunnitelmien päivittäminen pystyttiin aloittamaan vasta marraskuussa. Eläinlääkintähuollon käyttöön saatiin saneeratut tilat Kuusamon entisen kauppaoppilaitoksen kiinteistössä. Saneeraus koettiin hyvin onnistuneeksi ja tilat toimiviksi.

Eriytettyjen yksiköiden (pysäköintilaitos ja maankäyttösopimusyksikkö) toiminta ja talous etenivät jokseenkin ennakkoidusti ja viime vuoden volyyminä. Maankäyttösopimusyksikölle kirjattiin sopimussakkoon liittynyt luottotappio. Rukan kehittämiseen liittyvä kehittämissopimus sekä maankäyttösopimukset hyväksyttiin. Osapuolet maksavat kaupungille kaavan/ infran toteuttamiskustannuksia ja ylläpitokustannuksien kattamiseksi maankäyttökorvauksia yhteensä n 4,38 M€. Kokonaisuus käynnistää mittavat investoinnit Rukalla.

Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin (oppisopimus, erikoisammattitutkinnot, lyhytkurssit) tarpeen mukaan. Henkilöstö on osallistunut myös asianhallinnan prosessien kehitystyöhön. Toimialalla on vakinaistettu 10 määräaikaista työsuhdetta, eläköityneitä on 9 henkilöä. Yksi toimi on muutettu viraksi. Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut 53 % edellisvuoteen verrattuna. Työhyvinvointi on kuitenkin kyselyn mukaan keskimääräistä parempi. Henkilöstön riskikartoitukset on saatu valmiiksi ja toimenpiteet riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi ovat käynnissä. Lisäksi on tehty työpaikkaselvityksiä.

Talousarvion toteutuma

Sitova toimintakate	-2 316 965
Talousarvion toteutuma	-2 252 204
Talousarvion alitus	64 761

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Toimintamenot euroa/asukas	1304	1394

Painopisteiden toteutuminen

Toimialan kehittämissuunnitelman toimeenpano ja seuranta

- uusi organisaatorakenne 1.1.2017, toimialalla neljä tulosaluetta: kaupunginjohtajan viranhaltijapäätös 8.12.2016, § 24: toiminta käynnistetty uuden organisaatiomallin mukaisena, muutokset delegointeihin tehty
- jäteaseman eriytetyn yksikön perustamiselvitys (muutos 1.1.2018): selvitystyö on tehty ja eriytetyn yksikön perustamisesta on kaupunginvaltuuston päätös 13.11.2017 § 53.

Kestävä ja monipuolinen luonnon ja luonnonvarojen hyödyntäminen

- biojalostamohankkeen maanhankinta ja maankäytön suunnittelun laatimisen aloittaminen: maanhankinta käynnissä (4 maakauppaa on tehty), osayleiskaavoitus on aloitettu
- uuden teollisuusalueen rakentamisen käynnistäminen: Osayleiskaavoitus on käynnissä ja teollisuusalueen rakentamisvaihtoehtojen selvittely on käynnistetty

Hyvät yhteydet ja kehittyvä toimintaympäristö

- katuverkoston peruskorjausohjelman laatiminen tehtyjen kuntoinventointien perusteella: Peruskorjausohjelmaa laaditaan näiden tulosten valmistuttua. Vuoden aikana toteutettiin Nuottatien, Kievarintien ja Siulakaarten peruskorjaustyöt.
- Kitkantie-Ouluntaival – yhteishankkeen rakennussuunnittelun aloittaminen: Suunnittelua on jatkettu yhteistyössä ELY:n kanssa. Tiesuunnitelma valmistuu maaliskuuhun 2018 mennessä.
- lähiliikuntapaikkojen kehittäminen: Lähireitistöjen parantamistoimia tehtiin suunnitellusti. (Tolpanniemi, Munakka, Kirkkolahden ja Torangin ympärysreitit). Tekojäärata tehtiin monitoimihallin rakennustöiden ajaksi ulkokaukalolle. Ensilumenladun lumi tehtiin varastoon vuoden alussa ja latu avattiin 10/2017.

Investointiohjelman toteuttaminen

- kaupungin omarahoitteisten sekä ulkoisten osarahoitusta saavien hankkeiden valmistelu ja toteuttaminen: toteutuma-aste on 94 %
- investointien priorisointi- ja vaikuttavuus selvitysmallin luominen (kriteeristö; tarpeelliset/työllisyys/ympäristö/asiakkuudet/terveysliikunta/käyttömäärät/talous/vaikutus ylläpitokustannuksiin): työtä ei ehditty aloittamaan vuonna 2017

Hallinto ja talous

Hallinto ja talous aloitti toimintansa virallisena tulosalueena 1.1.2017. Tulosalueeseen on liitetty kaksi tulosyksikköä, joista työllistämisen tulosyksikköön siirretty Askeleen toiminta on koko toimialalle uusi tehtävä.

Hallinnon tulosyksikkö on keskittynyt perustehtäväänsä yhdyskuntatekniikan lautakunnan toiminnan tukemiseen ja resurssien kohdentamiseen mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Sisäisen valvonnan osalta on tyydytty vähäisessä määrin ns ”pistokokein” tehtäviin tarkastuksiin osana normaalia talouden seurantaa. Niissä ei ole tullut esille seikoja, joiden perusteella tarkastustoimintaa olisi tullut laajentaa. Yksittäinen toimivallan ylitys on käsitelty viemällä ko viranhaltijapäätös päätettäväksi uudelleen lautakunnassa.

Vuoden 2017 aikana yleinen työmarkkinatilanne kääntyi parempaan suuntaan Pohjois-Pohjanmaallakin. Osin tämän ja osin Askeleen omien toimien, kuten aktiivisen työmarkkinatuen kuntaosuudella työllistämisen, yhdistysten kanssa tehdyn aktiivisen yhteistyön ja toimintojen uudelleen organisoinnin ansiosta Askeleen asiakkaiden työllistyminen parani vuoden 2017 aikana verrattuna aiempaan. Samalla tarve kuntouttavan työtoiminnan palveluille kääntyi laskuun. Osittain kuntouttavan työtoiminnan palvelujen käytön väheneminen liittyi myös palveluiden sisältöön tehtyihin muutoksiin. Ryhmäpalveluiden lisäämisellä pyrittiin palveluiden vaikuttavuuden parantamiseen, jonka arvioidaan jatkossa parantavan asiakkaiden edellytyksiä työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Askeleen asiakkaista työllistyi erimittaisiin työsuhteisiin vuoden 2017 aikana 234 henkilöä. Kasvua edelliseen vuoteen oli 6 %. Yrityksiin ja yksityishenkilöille työllistyminen

kasvoi edellisvuodesta 19 %, ollen nyt 143 henkilöä. Yhdistyksiin työllistyneiden määrä kasvoi 75 %, 21 henkilöön. Kaupungille työllistyi 10 % vähemmän kuin vuonna 2016 eli 79 henkilöä.

Kelalle maksettavien työmarkkinatukien kuntaosuuksia maksettiin vuonna 2017 15,3 % vähemmän kuin vuonna 2016, yhteensä 513 438 €. Kuntavertailussa Kuusamo on edullisissa asemissa, keskimääräinen kuukausittain maksettu passiivitukimaksu oli 2,78 euroa/asukas (koko Pohjois-Pohjanmaalla 6,77 euroa, Oulussa 10,04 euroa, Kemijärvellä 5,45 ja Pudasjärvellä 2,24 euroa/asukas). Hyvin pitkään eli yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden työttömien osuus on valtakunnallisestikin alhaisimmasta päästä ollen Kuusamossa 21,1 % kun se esimerkiksi koko Pohjois-Pohjanmaan alueella on 35,2 % ja koko maassa 38,6 %.

Työtoimintaan osallistui vuoden aikana 327 eri asiakasta, jossa oli laskua edellisvuodesta 15 %. Työtoimintapäiviä kertyi 24 423 kpl, laskua 18 %.

Toimialan saamiset ovat 31.12.2017 tilanteen mukaan 230 474 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 186 965 euroa.

Toimialan ”Navico” –kehittämissuunnitelman toimeenpano ja seuranta on keskittynyt lähiajan (vuosien 2017 ja 2018) rekrytointeihin. Suunnitelman päivitys on myös aloitettu. Askeleen henkilöstöstä on vakinaistettu 4 henkilöä. Teknisten palveluiden tulosaluetta ja ympäristö-tulosaluetta on avustettu rekrytoinneissa.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Toimintamenot euroa/asukas	274	256

Maankäyttö ja rakennusvalvonta TA

Vuonna 2017 on Rukan asemakaavan muutoksia hyväksytty 4 kpl, joista 3 kpl on saanut myös lainvoiman. Vuonna 2016 hyväksytyistä kaavahankkeista on 4 asemakaavanmuutosta saanut lainvoiman.

Ranta-asemakaavoja on hyväksytty 5 kpl ja ne ovat saaneet lainvoiman. Vuonna 2016 hyväksytyistä ranta-asemakaavahankkeista on 2 saanut lainvoiman. Lisäksi Kantojärven ranta-asemakaavan osittaisesta muutoksesta (hyv. 2016) jätetty valitus on edelleen käsiteltävänä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa.

Maankäytön tulosityksikössä on aktiivisesti eri vaiheissa vireillä osissa toteutettavan Rukan asemakaavan päivityksen ja Kirkonkylän ajantasakaavan laatimisen lisäksi 7 asemakaavan muutoshanketta ja 7 ranta-asemakaavaa.

Kaupungin omana työnä laadittavan Muojärven rantayleiskaavan luonnoksen palaute on työstettävänä. Ely-keskuksen lausunnon perusteella on laadittu Natura-arvioinnin tarveselvitys. Selvityksen perusteella Ely-keskus on edellyttänyt myös varsinaisen Natura-arvioinnin laatimista, jonka laatiminen on aloitettu. Lisäksi vireillä ovat luonnoksena nähtävillä ollut Maaningan tuulivoimaosayleiskaava, joka edetäkseen tarvitsee 3. vaihemaakuntakaavassa osoitetun aluevarauksen tuulivoimalle (tulossa ehdotuksena nähtävillä). Ehdotuksena jo kahdesti nähtävillä ollut Ruka-Kuusamo matkailualueen osayleiskaava odottaa oikeusasteiden ratkaisua koskien Kuusamon strategisen yleiskaavassa osoitettua matkailun ydinaluetta (rm-1) koskevaa merkintää. Merkintä kattaisi

laajan osan matkailualueen osayleiskaavasta. Kuusamon strategisesta yleiskaavasta (hyv. 2016) jätetty valitus on edelleen käsiteltävänä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa.

Vuoden loppuun mennessä maankäyttö on tehnyt yhteensä 44 poikkeamispäätöstä, joista 29 on koskenut haja-alueen rantapoikkeamisia. Johtava rakennustarkastaja on tehnyt 15 poikkeamispäätöstä ja 2 suunnittelutarveratkaisua.

Vuoden lopussa rakennuslupien määrä on edellisvuoteen verrattuna noin 7 % pienempi. Rakennusten kerrosala on kuitenkin 33 % suurempi ja tilavuus samoin kasvanut 70 %. Rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa. Lupapiste.fi on käytössä ja sen kautta luvista kulkee nyt 100 %. Neuvontaa ja opastusta luvan hakijoille on järjestetty aina tarvittaessa. Uusi rakennustarkastaja valittiin siten, että otti viran vuoden 2018 alussa.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Toimintamenot euroa/asukas	52	57

Ympäristö TA

Maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alueelta jätettiin yhteensä 357:lta tilalta tukihakemuksia, joista sähköisesti jätettyjen hakemusten osuus oli 83,11 % (Kuusamo 85,95 %). Yhteistoiminta-alueen kunnissa panostettiin sähköiseen tukihakuun järjestämällä hakijoille koulutusta ja opastusta sekä asiakastilat tietokoneineen ja nettiyhteyksineen. Työpainetta hakuajana aiheutti yhtä aikaa tapahtuva v. 2016 tukien loppumaksatus. Tuet saatiin maksukäsiteltyä määräaikaan 30.6.2017 mennessä. Tukihakemuksia ja niihin liittyviä asiakirjoja otettiin vastaan 2115 kpl koko yhteistoiminta-alueella.

Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaisten viranomaistoimintojen lisäksi on maksettu käyttösuunnitelman mukaisesti tukea mm. maksulliseen lomitukseen, eläinlääkinnän matkasubventioon ja maatilojen sukupolvenvaihdoksiin.

Maaseutuasiamiehen irtisanouduttua uusi viranhaltija aloitti toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa 1.2.2017.

Ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa tapahtui henkilöstömuutoksia johtuen eri syistä toteutuneista poissaoloista, työaikajärjestelyistä sekä toimialan sisäisistä työjärjestelyistä. Työvoimaresurssien varmistamiseen ja perehdytykseen jouduttiin panostamaan tavallista enemmän. Tulosalueelle perustettiin ympäristönsuojelun ympäristötarkastajan virka. Rekrytointi siirtyi seuraavalle vuodelle.

Eläinlääkintähuollon käyttöön saatiin saneeratut tilat Kuusamon entisen kauppaoppilaitoksen kiinteistössä. Saneeraus koettiin hyvin onnistuneeksi ja tilat toimiviksi. Posion toimipisteen kaupungineläinlääkäri irtisanoutui tehtävästään ja virkaan valittiin uusi henkilö, joka aloitti tehtävässään lokakuun alussa.

Kesäkuun alussa keskustan vedenjakelualueen verkostovedestä löytyi vähäinen määrä ulostesaastutukseen viittaavia bakteereita. Vesilaitoksen kanssa tehdyn riittävän aikaisen ja tehokkaan tiedottamisen ansiosta asiakkaat saivat hyvin tietoa tilanteesta ja suuremmilta ongelmilta vältyttiin. Tilanteessa ei raportoitu yhtään sairastumista.

Toimintavuoden yhdeksi tavoitteeksi asetettu maa-aineslain mukaisen valvonnan järjestäminen sekä lupien käsittely ja laskutusmenettelyn toteuttaminen toivat haasteita toiminnan järjestämiseen. Tältä osin tulosalueella on järjestelty toimintoja ja pyritty vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

Toimintavuoden toiseksi tavoitteeksi asetettu vesilaitosten valvontasuunnitelmien päivittäminen Kuusamossa ja Taivalkoskella viivästy ja varsinainen päivitystyö pystyttiin aloittamaan vasta loppuvuodesta marraskuussa. Työ etenee suunnitelmien mukaisesti.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Tarkastukset	700	717
Toimintamenot eu-roa/asukas	62	61

Tekniset palvelut TA

Kiinteistöt TY

Tuloskortin tavoitteen mukaisesti tehtiin tyhjiä tilojen selvitys. Maakuntauudistukseen liittyen on tehty erilaisia selvityksiä tiloista ja henkilöstöstä.

Kunnossapito- sekä kiinteistönhoidon palveluiden myyminen konsernin yhtiöille on jatkunut suunnitellusti sekä määrällisesti että laadullisesti.

Kunnossapitotoimia on tehty eri kiinteistöillä. Investointiohjelmaa on toteutettu suunnitellusti valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa. Monitoimihallin (jäähalli ja liikuntahallin laajennus) rakentaminen aloitettiin kesäkuussa. Terveyskeskuksen osasto- ja päivystystilojen muutostyöt aloitettiin heinäkuussa. Porkkatörmän palvelukeskuksen sprinklaus toteutettiin vuoden loppuun mennessä ja kaupungintalon valtuustosalin otettiin käyttöön joulukuussa. Nilon koulun peruskorjaus aloitettiin syksyllä ja remontin ajaksi koululle tilattiin parakitiloja väistötiloiksi.

Eläinlääkäritilojen edellyttämät muutostyöt kauppaoppilaitokselle valmistuivat syksyllä, samoin Oivangin varastot ja Nilonkankaan koulun liikuntasalin lattian peruskorjaus sekä jäteaseman palavan jätteen varastohalli. Villedän asunto saatiin palovahinkokorjauksen jälkeen käyttöön syksyllä. Määttälän koululle hankittiin väistötiloja vanhan koulurakennuksen osan huonokuntoisuuden ja sisäilmaongelmien vuoksi. Kuntotutkimuksia tehtiin mm. Nilonkankaalla, Porkkatörmän päiväkodilla ja Porkkatörmän näyttelytilassa ja työ jatkuu vuoden 2018 aikana, lautakunnan päätösten mukaisesti.

Kirkkokedon koulun punatiilisiiven purkaminen siirtyi vuodelle 2018. Kitkantien 10-12 sekä 66-68 kiinteistöt purettiin raportointivuoden aikana.

Tulosyksikön henkilöstöstä eläköityi viisi henkilöä. Yksikköön vakinaistettiin lvi-asentaja ja kaksi korjausrakentajaa.

Kunnallistekniikka TY

Jäteasemalle on toimitettu jätettä vuoden 2017 aikana yhteensä noin 12 200 tonnia, josta Oulun Energialle on toimitettu polttokelpoisena jätteenä noin 8 000 tonnia (kasvua 7 % edelliseen vuoteen). Muutaman vuoden kestäneen tauon jälkeen löydettiin jäteasemalle toimitetulle biopolttoaineelle (puujäte) uusia vastaanottajia. Biopolttoainetta toimitettiin jäteasemalta yhteensä noin 850 tonnia.

Jäteasemalle loppusijoitettu jätemäärä oli noin 1400 tonnia. Jätteenkäsittelymaksutulo laski lähes 6 % edellisvuodesta tuodun jätemäärän vähentymisestä johtuen. Polttokelpoisen jätteen välivarasto otettiin käyttöön syyskuussa.

Puukaupat on tehty talousarvion mukaisesti. Metsätilojen myyntiin asettamista on päätetty lautakunnassa. Metsäsuunnitelman laatiminen ja metsäpalvelut on kilpailutettu.

Investointiohjelman hankkeet valmistuivat pääosin suunnitellun aikataulun mukaisesti. Kaavatiesaneeraukset Nuottatiellä, Kievarintiellä ja Siulakaarteella ovat valmistuneet suunnitellusti. Nuottatien saneerausta jatketaan 2018 investointiohjelman mukaisesti. Päälylystystöitä on tehty sekä tie- että kiinteistöpuolella keväällä kilpailutetun urakan puitteissa.

Valaistusta on rakennettu Torankijärven ympärysreitillä. Munakan ja Erkki Mäki-Petäjänpolulla on tehty peruskorjaustöitä ja uusittu valaistus. Omajohtoisena työnä toteutettujen rakentamiskohteiden työt valmistuivat suunnitellusti.

Salpalinjan entisöintityöt ovat valmiit. Avajaiset pidettiin 14.8.2017. Hanke osallistui lautakunnan päätöksen mukaisesti vuoden maisemateko –kilpailuun. Kohde voitti kilpailun Pohjois-Pohjanmaalla.

Reitistöjen kehittämissuunnitelman laatiminen on aloitettu. Kunnostussuunnitelmia on laadittu tarpeen mukaisesti.

Ruka Nordic-tapahtumaan liittyviä järjestelyjä kehitetään yhdessä eri osapuolten kesken (mm. kaupunki, KEV, Hiihtoliitto, Ruka-Kuusamo matkailuyhdistys). Samassa yhteydessä tarkastellaan ja kehitetään myös stadionin toimintaa ja järjestelyjä.

Kaupunki on solminut yhteistyösopimuksen osallistumisesta Metsähallituksen hallinnoimaan Land of National Parks North- hankkeeseen. Hankkeelle on haettu rahoitusta. Hanke toteutetaan vuosina 2018 – 2019, mikäli haettu rahoitus myönnetään.

Vuosselin ympärysreitin ulkoilureittisuunnitelma on ollut nähtävillä ja toimitettu ELY-keskuksen hyväksyttäväksi. Latujen-, kelkkareittien ja kiinteistöjen piha-alueiden kunnossapidossa on käytössä seurantajärjestelmä.

Rukan pysäköintilaitoksen pysäköintijärjestelmä on päivitetty. Sähköautojen latauspiste on valmistunut ja kaupungille on hankittu sähköauto.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Rakennusten		
- lämmin tilavuus (m ³)	526 300	526 000
- kylmä tilavuus (m ³)	73 800	74 600
Huoneistoneliöt (htm ²)	138 500	133 300
Valm./ostetut/ laaj. rak. (htm ²)	330	330
Poistetut rakennukset (htm ²)	3535	3053
Toimintamenot euroa/asukas	884	988

Laskennallisesti eriytetyt yksiköt

Maankäyttösopimusyksikkö

Toiminta-ajatus

Maankäyttösopimusten perusteella tulleiden velvoitteiden ja kaupunkiympäristön kehittäminen maankäyttösopimuksilla tulleilla varoilla. Sopimusten velvoitteet ja varat seurataan kaava-alueittain erikseen; Länsi-Ruka, Ruka, Kirkonkylä.

Talous ja tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Toimintamenot (ulkoiset)	70 000	0
Toimintamenot (sisäiset)	15 000	15 000
Toimintatulot (ulkoiset)	100 000	46 032
Toimintatulot (sisäiset)	0	0
Toimintakate (ulkoiset)	30 000	46 032
Toimintakate (yhteensä)	15 000	31 032

Rukan pysäköintilaitos

Toiminta-ajatus

Rukan Pysäköintilaitos tarjoaa pysäköintipalveluita Länsi-Rukan kävelykylän asiakkaille, majoitus- ja muille kaupallisille kävijöille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Pysäköintilaitokseen on sijoitettu vuokraamalla yläpuolisten kiinteistöjen velvoitepysäköintipaikat. Laitoksen toteuttajana ja ylläpitäjänä kaupunki järjestää alueen asiakkaille maksullisia pysäköintipalveluita.

Yksikön talous muodostuu hallirakennuksesta, sen ylläpito- ja hoitomenoista, kannen yläpuolisten tonttien 104/4, 104/3, 99/1, 118/2 ja 120/1 (50 %) maanvuokrista, pysäköinti sekä velvoitepaikkatuloista sekä hallin toteuttamista varten otetuista lainoista ja niiden hoitomenoista.

Pysäköintihallin kävijämäärä oli vuonna 2017 yhteensä n. 41 500 ajoneuvoa. Kävijämäärä on noussut edellisvuodesta 12 %. Täyttöaste oli keskimäärin n.20 % (kuukausittaisen täyttöasteen vaihteluväli 3 – 45 %).

Talous ja tunnusluvut

	TA 2017 (muutettu)	TP 2017
Toimintamenot (ulkoiset)	100 000	102 547
Toimintamenot (sisäiset)	0	4 320
Toimintatulot (ulkoiset)	670 000	676 527
Toimintatulot (sisäiset)	0	2 486
Toimintakate (ulkoiset)	570 000	573 980
Toimintakate (yhteensä)	570 000	572 146

Investointimäärärahojen ylitykset

Talousarvion investointiosassa kohteille myönnetyt määrärahat ovat irtaimistomäärärahojen osalta toimialakohtaisesti sitovia, rakentamismäärärahojen osalta hankeryhmittäin sitovia. Yli 200 000 euron hankkeiden osalta määrärahat ovat hankekohtaisesti sitovia. Kun hanke ajoittuu useammalle vuodelle, sitovuustasona on hankkeen kokonaiskustannusarvio.

Investointien toteutumisaste oli 94 % (tilanne 12.2.2018). Määräraha (muutettu) vuodelle 2017 oli nettomenoina 8 125 000 euroa. Investointiryhmittäin eriteltynä ylitykset vuoden 2017 talousarvioon ja siihen valtuuston päätöksin tehtyihin muutoksiin nähdessä:

PERUSTEHTÄVIIN LIITTYVÄT INVESTOINNIT

Kaupungin peruspalvelutuotantoa tukevat investoinnit -hankeryhmä on alittunut 163 365 euroa (toteutumisaste 94 %), mutta siihen sisältyy hankekohtaisesti sitovia ylityksiä vuoden 2017 osalta seuraavasti:

	TA 2017	Toteutuma	Ylitys
Terveyskeskuksen vuodeos- ja päivystyksen muutostyöt	600 000	644 103	44 103

Hanke ajoittuu useammalle vuodelle, jolloin sitovuustaso on hankkeen kokonaiskustannus-arvio. Hanke ennakoidaan toteutuvan kokonaisuudessaan kustannusarvion puitteissa.

	TA 2017	Toteutuma	Ylitys
Porkkatörmän toimintakeskuksen muutostyöt	250 000	262 791	12 791

Hanke ajoittuu useammalle vuodelle, jolloin sitovuustaso on hankkeen kokonaiskustannus-arvio. Hanke ennakoidaan toteutuvan kokonaisuudessaan kustannusarvion puitteissa.

KULTTUURIIN JA VAPAA-AIKAAN LIITTYVÄT INVESTOINNIT

Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit -hankeryhmä on ylittynyt 110 713 euroa (toteutumisaste 103 %), mutta siihen sisältyy hankekohtaisesti sitovia ylityksiä vuoden 2017 osalta seuraavasti:

	TA 2017	Toteutuma	Ylitys
Jäähalli/monitoimihalli	2 475 000	2 894 761	419 761

Hanke ajoittuu useammalle vuodelle, jolloin sitovuustaso on hankkeen kokonaiskustannusarvio.

MUUT INVESTOINNIT

Muut investoinnit -hankeryhmä on alittunut 321 353 euroa (toteutumisaste 78 %), mutta siihen sisältyy hankekohtaisesti sitovia ylityksiä vuoden 2017 osalta seuraavasti:

	TA 2017	Toteutuma	Ylitys
Kaavateiden saneeraus	491 000	499 987	8 987

Kustannusten ylitys johtui Siulakaarten sv-viemäriin muutoksesta, joka jouduttiin tekemään työn aikana tietoon tulleiden Carunan 20 kV kaapeleiden sijainnin takia. Sv-viemäri jouduttiin sijoittamaan tierakenteisiin.

Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot

Asunnot

Yhtiön tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja kuntalaisten vuokra-asuntotarpeen tyydyttämiseksi huomioiden taloudelliset ja toiminnalliset vaatimukset.

Yhtiön omistuksessa on 45 kohteessa yhteensä 888 huoneistoa ja 60 paikkainen tehostetun palveluasumisen yksikkö. Nuottatie 20-22:ssa sijainneet opiskelija-asunnot (24 huoneistoa) myytiin 8.8.2017 tehdyllä kaupalla. Kaikkien kohteiden yhteenlaskettu huoneistoala on 54 153 m².

Toimintakatsaus

Asukkaiden vaihtuvuus on jatkunut edelleen voimakkaana. Noin 34 %:iin yhtiön asunnoista vaihtui vuokralaiset vuoden aikana. Hakijamäärä laski 10 % edellisestä vuodesta. Kysyntä kohdistui pääosin pieniin asuntoihin. Sijainnin osalta kysyntä painottuu keskustan alueella oleviin asuntoihin.

Kuusamon Vuokratalot on jo usean vuoden ajan suorittanut toimenpiteitä, jotka tähtäävät energian säästöön. Energiatehokkuusprojektiä jatkettiin Shneider Electric Oy:n kanssa.

Yhtiölle laadittua talouden tervehdyttämissuunnitelmaa täydennettiin laaditulla kiinteistöselvityksellä, jossa määriteltiin ylläpidettävät, peruskorjattavat, purettavat ja mahdollisesti myytävät kiinteistöt.

Investointipuolella valmistui Myllypalontie 1:n rivitalokohteen ulkopuolisen peruskorjaushankkeen suunnitelmat. Varsinaiset työt päätettiin rakentamisen suhdannetilanteesta johtuen siirtää aloitettavaksi keväällä 2018.

Henkilökunta

Yhtiö hoitaa isännöinnin ja pääosan kiinteistönhoitotehtävistä omalla henkilöstöllä. Ostopalveluina hoidetaan kiinteistöjen korjaustoiminta ja taloushallinnon palvelut Kuusamon kaupungilta. Keskustassa, Rukalla ja Käylässä kiinteistönhoitotyöt ostetaan Kuusamon kaupungilta. Vastaavasti kaupunki ostaa kiinteistönhoitopalvelut yhtiöltä Tolpanniemen koulun ja Kolvangintien ryhmäperhepäiväkodin osalta. Vakinaisia siivoojia on yksi.

Kaikki työsuhteet kokoaikaiseksi muutettuna oli taloyhtiön palveluksessa vuoden aikana keskimäärin 13 henkeä. Vakinaisia työntekijöitä on 10 henkeä.

Korjaus- ja uudisrakennustoiminta

Uudisrakentamista ei toimintavuoden aikana ollut. Huoneistojen vuosikorjauksiin käytettiin n. 602.100 €. Korjaustoiminta kasvoi n. 107.000 € edelliseen vuoteen verrattuna.

Asuntomarkkinaselvitys

Vuokra-asuntoa haki vuoden 2017 aikana yhteensä 559 ruokakuntaa. Hakijamäärä laski 10 % edellisestä vuodesta. Hakijoista 70 % oli yhden hengen talouksia. Nuorten (alle 25 v.) osuus hakijoista oli n. 30 %.

Vaihtuvuus on pysynyt korkeana jo usean vuoden ajan. Vuoden 2017 aikana yhtiön vuokra-asunnoista n. 34%:iin vaihtui asukkaat.

Taloudesta

Vuoden 2017 liikevaihto oli 5.606.633,07 €. Taseen loppusumma 33.172.655,39 €. Keskimääräinen neliövuokra oli 9,77 €/m²/kk. Lainoja lyhennettiin 1.837.184,46 €. Lyhennykset toteutuivat lainanlyhennysohjelman mukaisesti.

Taseen mukaista rahoitusasemaa saatiin parannettua 194.071,43 €.

Tilinpäätössiirtona tehtiin asuintalo-varaus 293.500,00 €. Tilikauden tulos näytti voittoa 235.472,61 €.

Tulevaisuuden toimintänäkömät

Hakijakunnan rakenne on edelleen painottunut yhden hengen talouksiin. Nykyinen asuntokanta ei vastaa kysyntään. Pienistä asunnoista on pula ja suurempiin ei välttämättä saada uusia vuokralaisia.

Paikkakunnalta muutetaan pois kuitenkin koko ajan työn, opiskelun ja sosiaalisten suhteiden vuoksi. Tehokkain keino pysyvään käyttöasteen parantamiseen olisikin paikkakunnan myönteinen työpaikkakehitys.

Korkotaso on viime vuosien aikana pysynyt matalana. Yhtiön ns. vanha aravalainakanta on maksettu loppuun, mikä parantaa näiden kohteiden korjausedellytyksiä taloudellisessa mielessä. Taseen rahoitusasemaa on pystytty parantamaan ja pääomamenojen pienentyminen antaa jatkossakin siihen hyvät mahdollisuudet.

Talouden tervehdyttämissuunnitelman täydennykseksi laadittua kiinteistöselvitystä pidetään pohjaselvityksenä, kun mietitään mitkä kohteet ylläpidetään, peruskorjataan, puretaan tai mahdollisesti myydään. Purettujen kohteiden tilalle voitaisiin tarvittaessa rakentaa uusia, paremmin kysyntää vastaavia asuntoja. Kokonaisuasuntomäärän kasvattaminen ei näillä näkymin ole järkevää.

Yhden erityiskohteen osalta on ilmennyt ostohalukkuutta. Myyntiin tarvitaan ARA:n suostumus. Hakemus käyttö- ja luovutusrajoituksista vapauttamiseksi on tehty. Purettavaksi on jo sovittu Katekeetantie 3:ssa sijaitsevassa kohteessa E-talo.

Konserniyhteistyötä korjaustoiminnan ja taloushallinnon (kirjanpito ja palkanlaskenta) osalta päätettiin jatkaa Kuusamon kaupungin kanssa. Kiinteistönhoidon osalta palvelut ostetaan keskustan, Rukan ja Käylän kiinteistöjen osalta. Kevään 2018 aikana tehdään selvitys kiinteistönhoidon osalta mahdollisesta yhteistoiminnan laajentamisesta ja toimintamallista.

Osittainen verovapaus mahdollistaa voiton tekemisen tilinpäätöksessä ja näin vahvistaa taseen omia pääomia/omavaraisuusastetta.

Toiminnan tunnuslukuja

Toteutunut vuokra	8,34 €/m ² /kk
Toteutunut käyttöaste	90,00 %
Vuokrasaamiset/vuokratuotot	2,54 %
Vieras pääoma, kaikki	473,59 €/m ²
Vieras pääoma, ARA	138,88 "
Omavaraisuusaste	12,74 %
Quick ratio, arava	0,20

Talous

	TP2016	TA2017	TP2017
Liikevaihto	6 101 681	6 459 000	5 715 858
(lähinnä hankkeet)			

(Käyttökate) Liikevoitto	1 000 074	1 597 000	871 709
Tilikauden tulos	282 523	277 000	235 472

Oma pääoma	1 090 740	1 367 740	1 326 213
Vieras pääoma	30 989 113	29 139 100	28 947 604

Tunnusluvut

	TP2016	TA 2016	TP 2016
Henkilöstön lkm	13	13	13
EUR/henkilö	43 159	45 450	43 952
Käyttöaste	93,00	91,00	90,00
Vaihtuvuus	37,00	38,00	34,00
Saamiset/liikevaihto	2,29	3,00	2,54

Yleistä

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisenä yhteisönä harjoittaa kaikenlaista laillista liiketoimintaa, joka tukee elinkeinotoimintaa ja työmarkkinoita sekä edistää yksilöiden integroitumista yhteiskuntaan, heidän hyvinvointiaan, toimintakykyä ja työllistymistä. Näissä tarkoituksissa yhtiö voi ylläpitää ammatillista koulutusta, kehittämistoimintaa ja erilaisia palveluyksiköitä, jotka tuottavat toimintaa tukevia palveluita. Toimintaa varten yhtiö voi omistaa tai hallita kiinteää omaisuutta ja osakkeita.

KSAK Oy:ssä toimii kaksi aputoiminimeä. Koillis-Suomen Aikuiskoulutus aputoiminimen alla yhtiö jatkaa perinteistä toimintaansa eli ammatillista koulutusta ja valmennuspalveluja. Oksakoti aputoiminimen alla yhtiö tuottaa sosiaalihuollon avo- ja laitospalveluita kuten perheryhmäkotipalvelut ja siihen liittyvät tuetut asumispalvelut Kuusamon kaupungille.

Yhtiön omistavat Kuusamon kaupunki, Pudasjärven kaupunki ja Taivalkosken kunta. Yhtiön tarjoamat koulutus ja elinkeinoelämän kehittämisspalvelut tukevat yhtiön osakuntien yhteistä aluekehitystyötä sekä koulutus- ja elinkeinopolitiikkaa. Yhtiö on voimakkaasti mukana edistämässä alueen elinvoimaisuutta kartoittamalla ja kehittämällä uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä kouluttamalla osaajia työnantajien tarpeisiin. Lisäksi yhtiö pyrkii tuottamaan erilaisia innovatiivisia ratkaisuja ja tehokkaita toimintaprosesseja, jotka perustuvat työ- ja elinkeinoelämän lähtökohdista syntyvien tarpeiden tyydyttämiseen. Yhtiössä kehitettyjä koulutus- ja valmennuspalveluja tuotetaan ja tarjotaan koko Pohjois-Suomen alueelle.

Yhtiön liikevaihto vuonna 2017 oli 2 549 557 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli noin 12 %. Toimintavuoden 2017 nettotulos ennen veroja oli 141 516 euroa. Vuoden 2017 toiminnalliseen tulokseen vaikuttivat tarjouskilpailuissa voitettujen koulutusten peruuntuminen ja vajaat opiskelijaryhmät, sillä tilaaja ei kyennyt ohjaamaan asiakkaita kilpailuttamiinsa palveluihin. Lisäksi tulokseen vaikutti hyvä hanketilanne, mutta tehokkaampi toteutus olisi johtanut vielä parempaan tulokseen.

Yhtiön toiminnan riskit ja epävarmuustekijät

- Kilpailuilla markkinoilla menestyminen ja kilpailuissa voitettujen palvelujen toteutuminen.
- Yhtiön ammatillisen koulutuksen reformissa 1.1.2018 saadun järjestämisluvan mukaisten opiskelijavuosien toteutuminen ja koulutusten kannattavuus.
- Perheryhmäkotitoiminnan pysyvyys, ja palveluihin ohjautuvien henkilöiden riittävyys.
- Sote- ja maakuntauudistuksen myötä sosiaalisen työllistämisen kenttään liittyvien palvelujen kysynnän kehittyminen, ja yhtiön mahdollisuudet toimia palvelujen tuottajana.

Talous

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikevaihto	2 269 631	2 000 000	2 549 557
Liiketoiminnan muut tuotot	610 972	500 000	898 213
Liikevoitto	-8 554	2 000	104 967
Tilikauden tulos	973	0	98 870
Oma pääoma	3 110 135	3 050 000	3 209 006
Vieras pääoma	639 972	450 000	618 958
Tunnusluvut			
Henkilöstön lukumäärä	39	35	41
Quick ratio	2,6	2,5	2,6
Omavaraisuusaste	88 %	86 %	86 %

Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy

Vuosi 2017 oli Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n kolmas toimintavuosi. Nuorisokäytön osuus majoitusvuorokausien käytöstä oli 87 % ja elinkeinon osuus 13 %. Vuoden 2017 aikana Oivangissa vieraili 52 leirikoulua ja 100 muuta nuorten leiriä, yhteensä 2286 nuorta. Keskimääräinen viipymisaika 4 pv / ryhmä. Ohjelmien sisältöä kehitettiin uutta opetussuunnitelmaa vastaavaksi. Ohjelmien sisältöä on kehitetty opetussuunnitelmaa vastaavaksi. Teemallinen leirikoulu ja luontokuvaus on suunniteltu houkuttelemaan leirikouluja Oivankiin. Yhteistyötä jatkettiin alueen yrittäjien kanssa, joilla on osaltaan turvallisuus- ja laatuajattelu kohdallaan. Nuorisoleiritoimintaan kehitettiin uusia ohjelmasisältöjä sekä etsittiin aktiivisesti uusia asiakkuuksia ympärivuotisen toiminnan lisäämiseksi.

Nuotta-valmennus tarjoaa nuorelle mahdollisuuden haastaa itseään kokeilemaan uutta toimintaa, jossa jokainen määrittää omat rajansa ja kantaa vastuun toiminnasta. Nuotta-valmentajan tehtävä on kannustaa, antaa positiivista palautetta ja auttaa nuoria käsittelemään koettuja asioita, jolloin nuorten usko omaan pärjäämiseen kasvaa, kun he ratkovat haasteita yhdessä ja saavat onnistumisen kokemuksia. Valmennukset suunnitellaan nuorten ja lähettävien tahojen tarpeista lähtöisin. Myös nuorille annetaan mahdollisuus vaikuttaa valmennuksen sisältöihin. (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2017). Rahoituskaudella 2017 valmennuksiin osallistui 20 ryhmää, joissa oli 190 osallistujaa, näistä 139 oli nuoria ja 51 nuorien rinnalla kulkevia aikuisia.

Camera obscura on suurin Oivangissa järjestettävä alueellisen nuorisotyön yhteinen tapahtuma, toimintaan osallistui 176 Kuusamon sekä Posion seitsemäsluokkalaista ja heidän opettajansa, tapahtuman järjestelyihin osallistui Kuusamosta nuorisotoimen henkilöstöä mukaan lukien etsivänuorisotyö, seurakunnan nuorisotyö sekä kouluilta kuraattorit ja koulunkäyntiavustaja. Posiolta järjestelyihin osallistui kuraattori ja sosiaalialan henkilöitä.

Oivangissa vieraili vuonna 2017 yhteensä 13 kansainvälistä nuorisoryhmää, joissa oli 196 nuorta ja 44 aikuista. Ohjausta nämä henkilöt saivat Oivangissa 95 % toiminnastaan. Kansainvälinen toiminta vuonna 2017:

- Tuettiin Suomussalmen ja Kuusamon nuorisotoimien Erasmus+ -nuorisovaihdon valmisteluja ja toteutusta
- Lähialueyhteistyö: Rock, Dance & Karelia – Tour 2017 on kiertue nuorten kanssa Karjalan tasavallan kylissä; Louhi, Kalevala, Sortavala (Taiteen ja kulttuurin venäjä-ohjelma, suomalaisten nuorten kulttuurinen esiintymismatka
- Leiriyhteistyötä, Kiinan ryhmä
- Venäläisten lasten leiri
- Alueellisen kansainvälisen nuorisotoiminnan työryhmän Koordinaatio- ja yhteistyötaapaaminen
- Alueellisen työryhmän hankkeiden valmistelu ja toimeenpano Erasmus+ -hanke haakuun 02/2017 – hakukierrokselle: HAETTIIN KOULUTUSSEMINAARI How to Fight and Forestall Extremism, heinäkuulle 2017 tehtäväksi! Läpi meni.
- Vuoden 2016 hankeraportointia
- Boost your possibilities – SNK:n yhteinen Strateginen kumppanuushanke: Levitettiin vuoden 2016 tuloksia verkostoissa
- Rajalta Rajalle – hiihtotapahtuman käytännön järjestelyt (Oivanki kansainvälinen lähtöpaikka)
- Alueellisen työryhmän kv-hankkeiden viimeistely yhdessä nuorten kanssa
- Lähialueyhteistyön arviointi kumppanien kanssa ja uuden suunnittelu
- Kehitystyö: ohjelmat

- ACT GREENER" – koulutusseminaarin valmistelua nuorten kanssa toimiville: a 7-day training course that aims to support youth workers promoting eco-lifestyle in their working process with children
- Haettiin AVI:ta kehittämishanke EVS ja Nuorisotyön kansainvälistyminen
- Rock, Dance & Karelia – Tour 2017 on kiertue nuorten kanssa Karjalan tasavallan kylissä; Louhi, Kalevala, Sortavala (Taiteen ja kulttuurin venäjä-ohjelma, suomalaisten nuorten kulttuurinen esiintymismatka, Rundattiin viikko Venäjän Karjalassa keikkailen. Todennetusti Pedagogista nuorisotoimintaa.
- Erasmus + hakukierroksella 02/2017 Haettiin hanke ”iExpress, tehtäväksi joulukuussa 2017. Kansainvälinen koulutusseminaari nuorten kanssa toimiville. Läpi meni.
- Valmentautuminen nuorten kanssa kesän hankkeiden toteutukseen
- Nuorisoyölliset toimet ja keskuksen kesäohjelmat asiakasryhmien kanssa
- Nuorisovaihtojen ja koulutusseminaarin toteutus. Toteutettavat hankkeet ovat riippuvaisia sitä, mitä tarpeita kumppaneilta ja alueellisista ryhmistä tulee esiin ja mitä rahoituksia sen pohjalta haetaan. Tänä vuonna haettiin koulutusseminareja ja valmisteltiin EVS-toimintaa.
- Yhteistyökumppanien nuorisovaihdot ja leirit Oivangissa
- Kehitystyö, käytännön testaus : ohjelmat Kiinan ja Suomen lapsille
- Leirikoulujen ja Kiina—ja Kiina-Suomi- lastenleirien ohessa valmisteltiin ERASMUS+ -hakukierrokselle 03/2017 Hanke nimeltä EVS in Kuusamo, tehtäväksi helmikuussa 2018, hanke on Partnership building Activity, jossa valmistellaan EVS:n aloittamista paikallisten koulujen ja nuorisoalan toimijoiden kanssa
- Nuorisovaihto: perinteinen lähialueyhteistyöleirin valmistelut Venäjälle mentäväksi vuonna 2018 -Camera Obscura – viikon kansainvälisyys-pajat marraskuu 2018.
- Iexpress- koulutus jossa mukana 7 maata, nuorten kanssa toimiville MEDIATYÖKALUJA JA DIGIOSAAMISTA KÄYTETTÄVÄKSI NUORISOTYÖSSÄ.

Ravintolatoiminta liittyy majoitustoiminnan rinnalla kaikkeen nuorisomatkailuun Oivangissa. Leirikoulutoiminta, valmentava nuorisotoiminta sekä kansainvälinen toiminta suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä Oivangin majoitus- ja ravitsemispalvelujen edustajien kanssa. Majoitusvuorokausia kertyi 12 075 kpl.

Osallistuimme villiruokahankkeen koulutustilaisuuksiin ja tapahtumiin. Mm. kesällä olimme Kelan rannassa nuorisoteemalla maistattamassa villiruokaherkkuja ja samalla järjestimme tapahtuman aikana ohjelmaa lapsille ja nuorille.

Vuonna 2017 kiinteistöpalvelun hoidettavaksi tuli uusi rakennus, varasto kiinteistöpalvelun koneille ja laitteille. Varasto rakennettiin kaupungin Opetus- ja kulttuuriministeriltä hakemalla avustusrahalta ja se päätti samalla suunnittelutyön rannassa olevan rakennuksen muuntamisen varastoksi. Vuonna 2017 parannuksia tehtiin ranta-alueeseen. Tähän asiaan pohjautuen rantatie päätettiin aurauttaa talvellakin. Latuverkostoja pidettiin talvisin kunnossa arkisin. Valaistus ohjattiin 5 kilometrin ladulle päivittäin klo 16 – 21 (pl päivät jolloin -18 astetta). Kiinteistöpalvelu huolehti yhteistyössä ohjauspalvelun kanssa Oivangin liikuntapaikkojen välineistöstä ja kunnosta.

Kesällä kiinteistöpalvelu hoiti nurmikentät. Lumen tulon jälkeen kiinteistöpalvelu huolehti ulkopuolisen lumiaurauspalvelun rinnalla käsityönä tehtävät portaikot ja kapeat väylät, jonne aurasurakoitsijan kalusto ei yltänyt. Valojen ja kuluvalvonnon ohjaus tietokoneella kuului kiinteistöhoitajan tehtäviin. Pellettilaitoksen pellettien tilaukset, öljyn tilaukset. Erilaisten työkoneiden huoltoon saattaminen ja paikalliset huoltotyöt työllistivät kiinteistöhuoltoa. Tänä kesänä korjautettiin lautan perämoottori. Kiinteistöpalvelu seuraa toimintoja tietotekniikan avulla.

Oivanki tekee yhteistyötä valtakunnallisen Suomen nuorisokeskukset ry:n markkinointitiimin kanssa. Oivangin markkinointisuunnitelma sisältää SNK:n markkinoinnissa esitettyjä toimintoja ja tapahtumia. Vuonna 2017 olimme mm. Educa – messuilla ja kirkon nuorisotyön messuilla.

Hostel järjestön ja villiruokahankkeen kautta Oivanki osallistui mm. Matkamessuille 2017.

Myyntissä ja markkinoinnissa hyödynnettiin digitaalista varausjärjestelmää eri markkinointikanavissa: Booking.com, GoFinland, ProLomat, Hostels, näiden järjestelmien välillä on rajapinta virheiden välttämiseksi. Majoitustilamme näkyvät näin mm. Tripadvisorissa ja Momondo – portaaleissa. Järjestelmän avulla hallinnoidaan kaikkia asiakaskontakteja. Booking.com markkinointikanava toi eniten yksittäisiä elinkeinomatkaajia Oivankiin.

Yhtiön talouden kolmas vuosi keräsi suoraan myynnistä saatua liikevaihtoa 724 514 euroa. Kasvua oli 15 % (ed. vuosi 629 419 euroa). Liiketoiminnan muita tuloja ovat rahoittajalta saatu toiminta-avustus 310 000 euroa sekä hankkeista ja projektirahoista saatu tuotto yhteensä 424 529 euroa.

TILI	EUROA
Liikevaihto	724 514
Liiketoiminnan muut tuotot	424 529
Materiaalit ja palvelut	273 970
Henkilöstökulut	516 589
Poistot ja arvonalennukset	46 765
Liiketoiminnan muut kulut	337 477
= Liikevoitto	-25 759
- Rahoitustuotot ja kulut	+421
- Tuloverot	-538
= Tilikauden voitto	-25 876

Tiedot vahvistamatta 1.3.2018

Vuonna 2017 kiinteistä kuluista kasvoivat taloushallinto, sähkö, vakuutus, yhteensä 18 000 euroa edellisvuoteen verrattuna.

Kaupungin kanssa tehtiin yhteistyötä keittiöremontin sekä varastorakennusten suunnittelussa. Oivanki budjetoit 10 000 euroa keittiön palautuspisteen remonttiin (yhteensä 25 000 euroa) ja haki rahoituksen keittiön uuniin ja vitriiniin, joiden hankinta tapahtui tammikuussa 2017 (15 000 euroa). Samaan aikaan budjetoitiin 10 000 euroa kylmävarastoon (yhteensä 50 000 euroa). Varastoremontin yhteydessä yhdestä Tikka-rakennuksen tilasta eristettiin lämminvarasto. Siihen sijoitettiin siististi mm. lumikengät. Näin saatiin nikkarointiin tarvittava paja erotettua asiakastilasta.

Vuonna 2017 loppuun saatettiin Opetus- ja kulttuuriministeriön tukema junioripurjehdushanke (15 000 euroa, josta omarahoitus 5 000 euroa). Hankkeen avulla hankittiin purjehdukseen tarvittava kalusto ja aktivoitiin junioripurjehdustoiminta Oivangin vene-seuran junioripurjehtijoiden voimin. Toimintaa varten palkattiin kaksi junnuohjaajaa. Kerhotoiminnan avulla ja aktivoitiin alueen lapsia ja nuoria kokeilemaan uutta lajia. Toimintaa on tarkoitus jatkaa tulevina purjehduskausina.

Uimarannan turvallisuuteen liittyvä hanke (17 500 euroa, 80 % tuki OKM:ltä) aktivoitiin vuonna 2017. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa seuraavalle vuodelle, sillä projektista jäi

vielä kylttien pystytys ja hankitun turvallisuusvälineistön asettelu oikeille paikoille (3500 euroa). Työ on helpompi lopettaa sulan aikaan.

Talous

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikevaihto	629 419	620 000	724 514
Liiketoiminnan muut tuotot ja avustukset	467 083	25 000	424 529
(Käyttökate) Liikevoitto	2 374	1	-25 759
Tilikauden tulos	2 431	1	-25 876
Oma pääoma	617 696	60 000	591 821
Vieras pääoma	120 416	150 000	148 059

Käyttöomaisuus

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Arvo 1.1.	64 266	40 000	91 339
Lisäykset	57 519		36 392
Vähennykset			
Poistot (sumu)	30 446	10 000	46 765
Arvo 31.12.	91 339	30 000	80 966

Tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Henkilöstön lkm	10	10	10
Nuorisokäyttöpäivät	9 583	9 130	10 000
Muut käyttöpäivät	1 551	1 870	2 000
Majoitusvuorokaudet	11 134	11 000	12 000

Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy

Yleistä

Naturpolis Oy:n tehtävänä on kehittää yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä Koillis-Suomessa sekä edistää kuntien ja elinkeinoelämän keskinäistä yhteistoimintaa. Yrityskehityspalvelut, aluekehityspalvelut ja aluemarkkinointi tukevat yhtiön osakaskuntien sekä alueen muiden kuntien yhteistä aluekehitystyötä, elinkeinopolitiikkaa sekä vahvistavat alueen kilpailukykyä ja vetovoimaa. Naturpolis Oy:n vuosien 2017 - 20 strategiana oli tarjota alueen toimialojen ja yritysten eri elinkaarivaiheisiin parhaita kokonaisratkaisuja sisältäviä elinkeino- ja aluekehityspalveluita. Toiminnan tavoitteena on yritysten kasvun tukeminen, toimialojen kilpailukykyyn vahvistaminen ja alueen vetovoiman lisääminen. Yhtiön strategia on linjassa Koillis-Suomen elinkeinostrategian ja Kuusamon kaupunkistrategian ja Taivalkosken elinvoimaohjelman kanssa.

Vuoden 2017 toiminta perustui toimintaympäristössä tapahtuviin yrityskehityspalveluita, aluekehitystä ja alueen markkinointia ohjaaviin tekijöihin. Yrityskehityspalveluiden tavoitteena on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen sekä palveluvalikoiman laajentaminen yrityksen eri elinkaarivaiheita tukeviksi. Aluemarkkinoinnilla parannetaan alueen imagoa, tunnettuutta ja vetovoimaa.

Koillismaan elinvoimaohjelmalla toteutetaan osaltaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaa tuomalla esiin alueellisen kilpailukykyyn keskeiset tekijät ja niiden kehittämiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ohjelman teemoissa korostuvat erityisesti kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen, julkisen ja yksityisen sektorin välisen yhteistyön kehittäminen, nuoriin panostaminen sekä yrittäjyysilmapiirin kokonaisvaltainen kehittäminen kunnissa.

Operatiivinen toiminta

Vuoden 2017 toiminta perustui toimintaympäristössä tapahtuviin yrityskehityspalveluita, aluekehitystä ja alueen markkinointia ohjaaviin tekijöihin. Yrityskehityspalveluiden tavoitteena on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen sekä palveluvalikoiman laajentaminen yrityksen eri elinkaarivaiheita tukeviksi. Aluekehityspalveluiden osalta on tavoitteena muodostaa ohjelmallinen kokonaisuus. Aluemarkkinoinnilla parannetaan alueen imagoa, tunnettuutta ja vetovoimaa.

Yrityskehityspalvelut

Yrityskehityspalveluiden neuvontapalvelut kattoivat kaikki yritystoiminnan elinkaaren mukaiset tehtävät: aloittavat yrittäjät, kasvavat yritykset ja yritysten muutostilanteet. Yrityskehitykseen liittyvissä tehtävissä on hyödynnetty myös Koillismaan seudullisten yrityskehityspalveluiden tarjoamia palveluita.

Naturpolis Oy:n asiakastietojärjestelmään kirjattiin yhteensä 392 yrityskehityspalveluiden neuvontatapaamista (Kuusamo 255, Taivalkoski 137). TE-toimisto teki yhteensä 22 myönteistä starttirahapäätöstä alueelle, ja ELY-keskus myönsi Koillismaalle viisi yritystukea, joiden yhteenlaskettu arvo oli 2,45 M€. Koillismaan Leader myönsi Kuusamoon viisi investointitukea ja kolme yrityksen perustamistukea, sekä Taivalkoskelle yhden yrityksen perustamistuen. Finnveran lainalausuntoja annettiin kolme.

Yrityskehityspalveluita tukeva Uusia Liikeideoita ja Työpaikkoja -hanke päättyi vuoden 2017 aikana. Hankkeen myötä syntyi viisi yrityskehityspalveluiden avulla eteenpäin vietävää yrityskehityshanketta.

Aluekehityspalvelut

Aluekehityspalveluilla vahvistettiin seudun elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä edistämällä ja koordinoimalla Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelman sekä omistajakuntien toimintasuunnitelmien toimeenpanoa. Elinvoiman kehitystä seurattiin kuukausittain laatimalla aluekehityksen ajankohtaiskatsaus, joka toimitettiin yhtiön hallitukselle ja seudulliselle kehittämistyöryhmälle. Katsauksessa seurattiin työvoimatilastoja, asukaslukuja sekä hanketoimintaa. Elinvoimatoimenpiteiden valmistelun ja seurannan lisäksi keskityttiin verkostoyhteistyön ja hanketoiminnan kehittämiseen. Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin mm. kuntien, rahoittajien, tutkimuslaitosten, kehittämisorganisaatioiden, TE-hallinnon, yrittäjäjärjestöjen, matkailuyhdistysten, oppilaitosten ja Metsähallituksen kanssa.

Vuonna 2017 käynnissä olleet kehittämishankkeet:

- Adventure Tourism in Vocational Education and Training
- Arctic Image - Aluemarkkinointi AV-sisältöjä hyödyntäen
- Bioproduct Investments in Kuusamo Region
- Elintarvikkeista ja luonnosta elinvoimaa Koillismaalle
- Flavours of Kuusamo Lapland
- Hossan kansallispuistoa tukevan matkailuyhteistyön aktivointi
- Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto
- Kansainvälistyvän Ruka-Kuusamo matkailualueen kilpailukykyyn kehittäminen
- Katuruokatapahtuman järjestelyhanke
- Luonnonvaratuotannon kehittämiselvitys
- Oulunkaaren ja Koillismaan kasvu- ja vientikokeiluverkosto
- Sirpaleista kokonaisuuksia työmarkkinoille
- Slow Adventure in Northern Territories
- Särkikalojen kustannustehokas kalastaminen ja alkutuotannon käsittely
- Taivalvaara osaksi urheilu- ja liikuntaekosysteemiä
- Tilalle uudistuva yrittäjyys
- Uusia liikeideoita ja työpaikkoja
- Vähempiarvoisen kalan arvoketjun kehittäminen Koillismaalla
- Älykäs loma-asuntoalue puurakentamisen vauhdittajaksi

Muut kehittämistoimenpiteet, joille myönnettiin rahoitusta seudullisesta kehittämisrahastosta vuonna 2017:

- Business Forum Ruka 2017- tapahtuman rahoitus
- DigiLeap - Hallittu digiloikka -hanke
- Gastro Week Kuusamo 2018 -tapahtuma
- Hossa + -hanke
- Kehittämistuki Hotelplan - charterlentosarjan markkinointiin
- Kehittämistuki laajennettun Voigt-charterlentosarjaan
- Kehittämistukihakemus KV-toiminnan tehostamiseen
- Kehittämistukihakemus uusien Catai- charterlentojen markkinointiin
- Kuusamon ja Taivalkosken muuttajatutkimus
- Kuusamon kansanparannuspäivien rahoitus
- Lapin matkailun yhteismarkkinoinnin rahoitus
- Nuorten aikuisten työllistämishankkeen valmistelu
- Oman elämänsä sankari - vaikuttajaverkosto
- Pohjavesien kestävä ja monipuolinen hyödyntäminen (POSIBILITI) -hanke
- Polar Night Light -valofestivaalin rahoitus
- Restartup - vaihtoehto yrittäjyydelle –hanke
- Sirpaleista kokonaisuuksia työmarkkinoille -hanke

- Taivalvaara osaksi urheilu- ja liikuntaekosysteemiä -hanke
- Työelämän digitaitojen kehittäminen -hanke
- Uusi kunta 2019 –hanke
- Valtiontukisääntelyn soveltamisen selvitys kehittämisrahastosta myönnettyissä rahoituksissa
- Vesirutto järvestä kiertoon –hanke

Älykäs loma-asuntoalue puurakentamisen vauhdittajaksi -hanke

Aluemarkkinointi

Aluemarkkinoinnilla tuetaan yrittäjyyttä ja toimintaympäristön kehittämistä sekä lisätään alueen houkuttelevuutta yritysten, investointien ja uusien asukkaiden saamiseksi Koillismaalle. Tärkeimmät markkinointivälineet ovat olleet internet-sivut, sähköinen uutiskirje sekä sosiaalinen media. Lukuisat alueella järjestetyt tapahtumat tukevat aluemarkkinointia niiden saaman medianäkyvyyden kautta. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin pääasiassa lehdistötiedottein sekä sähköisiä medioita hyödyntämällä. Paikallislehdet uutisoivat yhtiön toiminnasta säännöllisesti (hankkeet, tapahtumat ym.), ja yksittäisiä tapahtumia markkinoitiin myös lehti-ilmoituksin. Kuusamo Region – sähköinen uutiskirje julkaistiin kuusi kertaa vuoden aikana.

Huhtikuussa osallistuttiin Suomen Maaseutumatkailuyrittäjien valtakunnallisen seminaarin järjestämiseen. Yhteistyössä Kuusamon Yrittäjät ry:n ja Oulun kauppakamarin kanssa toteutettiin Ruka Business Forum –tapahtuma, joka pidettiin Ruka Nordicin yhteydessä 23.11.2017. Aluemarkkinoinnissa hyödynnettiin yhtiössä käynnissä olevia hankkeita ja niiden markkinointitoimenpiteitä. Tiedottajan työajasta käytettiin osa Arctic Image - aluemarkkinointi AV-sisältöjä hyödyntäen –hankkeeseen, josta saatiin lisäresurssia alueen markkinointiin.

Talouden tunnusluvut

Talous

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikevaihto	1 078 642	751 113	1 104 996
Liiketoiminnan muut tuotot, (lähinnä hankkeet)	677 787	1 212 349	977 785
(Käyttökate) Liikevoitto	-11 469	0	-5 212
Tilikauden tulos	-12 684	0	-7 863

Oma pääoma	510 091	505 000	502 196
Vieras pääoma	392 841	350 000	510 699

Tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Henkilöstön lkm	14	17	17
Palkat/€ / henkilö	57 474	52 000	50 068
Asiakaskontaktit	2000		2000

Käyttötalouden toteutumavertailu

(€)	Talousarvio	Muutos	Ta-yht.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Kaupunginhallitus/Keskushallinto						
Tulot, ulkoiset	791 400		791 400	752 112	39 288	95,0
Tulot, sisäiset	8 887 600		8 887 600	9 073 880	-186 280	102,1
Tulot, yht.	9 679 000		9 679 000	9 825 992	-146 992	101,5
Valm. omaan käyttöön						
Menot, ulkoiset	-11 491 400		-11 491 400	-10 972 921	-518 479	95,5
Menot, sisäiset	-1 568 540		-1 568 540	-1 611 032	42 492	102,7
Menot, yht.	-13 059 940		-13 059 940	-12 583 953	-475 987	96,4
Toimintajäämä	-3 380 940		-3 380 940	-2 757 961	-622 979	81,6
Perusturvalautakunta						
Tulot, ulkoiset	9 291 833		9 291 833	10 284 177	-992 344	110,7
Tulot, sisäiset	65 000		65 000	192 661	-127 661	296,4
Tulot, yht.	9 356 833		9 356 833	10 476 838	-1 120 005	112,0
Valm. omaan käyttöön						
Menot, ulkoiset	-61 556 696		-61 556 696	-61 103 156	-453 540	99,3
Menot, sisäiset	-6 060 498		-6 060 498	-6 305 390	244 892	104,0
Menot, yht.	-67 617 194		-67 617 194	-67 408 545	-208 649	99,7
Toimintajäämä	-58 260 361		-58 260 361	-56 931 708	-1 328 653	97,7
Kasvatus- ja sivistyslautakunta						
Tulot, ulkoiset	2 587 200		2 587 200	3 423 924	-836 724	132,3
Tulot, sisäiset	77 600		77 600	254 051	-176 451	327,4
Tulot, yht.	2 664 800		2 664 800	3 677 975	-1 013 175	138,0
Valm. omaan käyttöön						
Menot, ulkoiset	-23 961 200		-23 961 200	-24 857 894	896 694	103,7
Menot, sisäiset	-8 391 100		-8 391 100	-8 433 610	42 510	100,5
Menot, yht.	-32 352 300		-32 352 300	-33 291 504	939 204	102,9
Toimintajäämä	-29 687 500		-29 687 500	-29 613 529	-73 971	99,8
Yhdyskuntatekniikka						
Tulot, ulkoiset	5 508 498		5 508 498	6 067 147	-558 649	110,1
Tulot, sisäiset	11 738 840	50 000	11 788 840	12 489 184	-700 344	105,9
Tulot, yht.	17 247 338	50 000	17 297 338	18 556 331	-1 258 993	107,3
Valm. omaan käyttöön						
Menot, ulkoiset	-14 930 401	-300 000	-15 230 401	-15 771 499	541 098	103,6
Menot, sisäiset	-4 733 902	-50 000	-4 783 902	-5 620 193	836 291	117,5
Menot, yht.	-19 664 303	-350 000	-20 014 303	-21 391 692	1 377 389	106,9
Toimintakate	-2 016 965	-300 000	-2 316 965	-2 252 204	-64 761	97,2

(€)	Talousarvio	Muutos	Ta-yht.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Maankäyttösopimukset						
Tulot, ulkoiset	100 000		100 000	46 032	53 968	46,0
Tulot, sisäiset						
Tulot, yht.	100 000		100 000	46 032	53 968	46,0
Menot, ulkoiset	-70 000		-70 000	-329 034	259 034	470,0
Menot, sisäiset	-15 000		-15 000	-15 000	0	100,0
Menot, yht.	-85 000		-85 000	-344 034	259 034	404,7
Toimintakate	15 000		15 000	-298 002	313 002	-1986,7
Rukan pysäköintilaitos						
Tulot, ulkoiset	670 000		670 000	676 527	-6 527	101,0
Tulot, sisäiset			0	2 486	-2 486	
Tulot, yht.	670 000		670 000	679 013	-9 013	101,3
Menot, ulkoiset	-100 000		-100 000	-102 547	2 547	102,5
Menot, sisäiset				-4 320	4 320	
Menot, yht.	-100 000		-100 000	-106 867	6 867	106,9
Toimintakate	570 000		570 000	572 146	-2 146	100,4
Yhteiset erät						
Tulot, ulkoiset	210 000		210 000	375 826	-165 826	179,0
Tulot, sisäiset				0		
Tulot, yht.	210 000		210 000	375 826	-165 826	179,0
Menot, ulkoiset	-28 000		-28 000	-91 721	63 721	327,6
Menot, sisäiset				-22 717	22 717	
Menot, yht.	-28 000		-28 000	-114 438	86 438	408,7
Toimintajäämä	182 000		182 000	261 389	-79 389	143,6

(€)	Talousarvio	Muutos	Ta-yht.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Yhteensä						
Tulot, ulkoiset	19 158 931		19 158 931	21 625 746	-2 466 815	112,9
Tulot, sisäiset	20 769 040	50 000	20 819 040	22 012 261	-1 193 221	105,7
Tulot, yht.	39 927 971	50 000	39 977 971	43 638 006	-3 660 035	109,2
Valm. omaan käyttöön	400 000		400 000	583 157	-183 157	145,8
Menot, ulkoiset	-112 137 697	-300 000	-112 437 697	-113 228 771	791 074	100,7
Menot, sisäiset	-20 769 040	-50 000	-20 819 040	-22 012 261	1 193 221	105,7
Menot, yht.	-132 906 737	-350 000	-133 256 737	-135 241 032	1 984 295	101,5
Toimintakate/-jäämä	-92 578 766	-300 000	-92 878 766	-91 019 869	-1 858 897	98,0

Tuloslaskelman toteutuminen

Ulkoinen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Tilinpäätös	Poikkeama	Tot-%
Toimintatuotot						
Myyntituotot	6 415 020		6 415 020	7 610 147	-1 195 127	118,6
Maksutuotot	6 395 423		6 395 423	6 889 460	-494 037	107,7
Tuet ja avustukset	1 999 988		1 999 988	2 758 646	-758 658	137,9
Vuokratuotot	4 173 400		4 173 400	4 068 798	104 602	97,5
Muut toimintatuotot	175 100		175 100	298 695	-123 595	170,6
Toimintatuotot	19 158 931		19 158 931	21 625 746	-2 466 815	112,9
Valmistus omaan käyttöön	400 000		400 000	583 157	-183 157	145,8
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-39 536 405	-82 000	-39 618 405	-39 236 880	-381 525	99,0
Henkilöstökorvaukset	304 000		304 000	588 793	-284 793	193,7
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-9 718 712	-14 000	-9 732 712	-9 806 952	74 240	100,8
Muut henkilösivukulut	-2 006 287	-4 000	-2 010 287	-1 963 603	-46 684	97,7
Henkilöstökulut	-50 957 404	-100 000	-51 057 404	-50 418 642	-638 762	98,7
Palvelujen ostot	-47 806 127	-60 800	-47 866 927	-49 377 899	1 510 972	103,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 593 820	-19 200	-6 613 020	-7 006 587	393 567	106,0
Avustukset	-4 752 156	-50 000	-4 802 156	-4 117 150	-685 006	85,7
Vuokramenot	-1 785 434	-70 000	-1 855 434	-1 670 535	-184 899	90,0
Muut toimintakulut	-242 756		-242 756	-637 958	395 202	262,8
Toimintakulut	-112 137 697	-300 000	-112 437 697	-113 228 771	791 074	100,7
Toimintakate	-92 578 766	-300 000	-92 878 766	-91 019 869	-1 858 897	98,0
Verotulot	50 934 000		50 934 000	52 585 471	-1 651 471	103,2
Valtionosuudet	45 787 000		45 787 000	46 187 141	-400 141	100,9
Rahoitustuotot ja kulut						
Korkotuotot	30 000		30 000	15 740	14 260	52,5
Muut rahoitustuotot	1 069 766		1 069 766	945 801	123 965	88,4
Korkokulut	-500 000		-500 000	-511 406	11 406	102,3
Muut rahoituskulut	-100 000		-100 000	-148 816	48 816	148,8
Rahoitustuotot ja -kulut	499 766		499 766	301 320	198 446	60,3
Vuosikate	4 642 000	-300 000	4 342 000	8 054 063	-3 712 063	185,5
Poistot ja arvonalentumiset	-5 200 000		-5 200 000	-7 050 778	1 850 778	135,6
Tilikauden tulos	-558 000	-300 000	-858 000	1 003 286	-1 861 286	-116,9
Rahastojen vähennys	438 000		438 000	413 999	24 001	94,5
Tilikauden ylijäämä	-120 000	-300 000	-420 000	1 417 284	-1 837 284	-337,4

Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

	Talousarvio		Toteutuma	Poikkeama	Tot. %
	Talousarvio	Talousarvio- muutokset jälkeen			
Verotulot	52 068 000	52 068 000	51 794 401,15	-273 598,85	99,5
Kunnan tulovero	42 149 000	42 149 000	41 661 755,89	-487 244,11	98,8
Kiinteistövero	7 007 000	7 007 000	6 828 307,00	-178 693,00	97,4
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 912 000	2 912 000	3 304 338,26	392 338,26	113,5
Valtionosuudet	45 438 000	45 438 000	46 600 341,00	1 162 341,00	102,6
Kunnan peruspalv. vo (ilman tas.)	36 540 000	36 540 000	37 434 324,00	894 324,00	102,4
Verotuloihin perustuva vo	10 600 000	10 600 000	10 663 052,00	63 052,00	100,6
Opetus- ja kultt. valtionosuus	-1 702 000	-1 702 000	-1 497 035,00	204 965,00	88,0
			Verotettavat ansio- ja pääomatulot		
	Tulovero-%			Muutos-%	
Verovuosi 1998	18,00		142 349 173,61		
Verovuosi 1999	18,00		144 057 046,82	1,20	
Verovuosi 2000	18,00		149 488 972,09	3,80	
Verovuosi 2001	18,00		154 914 859,78	3,63	
Verovuosi 2002	18,00		159 110 334,11	2,71	
Verovuosi 2003	18,00		163 416 300,00	2,71	
Verovuosi 2004	18,00		166 489 206,94	1,88	
Verovuosi 2005	18,00		169 974 705,28	2,09	
Verovuosi 2006	18,75		177 142 526,45	4,22	
Verovuosi 2007	18,75		188 738 742,77	6,55	
Verovuosi 2008	18,75		198 219 982,35	5,02	
Verovuosi 2009	18,75		195 125 866,67	-1,56	
Verovuosi 2010	19,50		195 671 717,95	0,28	
Verovuosi 2011	19,50		199 226 092,31	1,82	
Verovuosi 2012	19,50		202 425 107,69	1,61	
Verovuosi 2013	19,50		209 616 661,54	3,55	
Verovuosi 2014	20,00		211 044 960,00	0,68	
Verovuosi 2015	20,00		209 381 005,00	-0,79	
Verovuosi 2016	20,00		209 551 100,00	0,08	
Verovuosi 2017	20,00				
Kiinteistöveroprosentit					
Yleinen	1,10 %				
Vakituinen asuinrakennus	0,50 %				
Muu asuinrakennus	1,10 %				
Voimalaitokset	2,50 %				
Yleishyödylliset yhteisöt	-				
Rakentamaton rakennuspaikka	-				

9.2. Investointiosan toteutuminen

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto investointien toteutumasta, jonka nettomääräinen loppusumma on 7,7 miljoonaa euroa. Nettoinvestointien toteutumaprosentti oli 94,4 muutettuun talousarvioon nähden, joten nettomääräisesti investoinnit toteutuivat alle talousarvion, euromääräinen alitus 456.431,34 euroa.

Investointiosan toteutumisvertailu

	Kustanusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust.arv käyt. %
INVESTOINNIT									
IRTAIMISTO									
Keskushallinto/ Irtaimisto/Valtuustosali									
Menot	384 400		-100 000		-100 000	-118 950	18 950	119	
Tulot									
Nettomeno	384 400		-100 000		-100 000	-118 950	18 950	119	
Perusturva/ Irtaimisto									
Menot	248 000		-100 000		-100 000	-48 022	-51 978	48	
Tulot									
Nettomeno	248 000		-100 000		-100 000	-48 022	-51 978	48	
Sivistys/ Irtaimisto									
Menot	682 000		-200 000		-200 000	-221 725	21 725	111	
Tulot	30 000								
Nettomeno	652 000		-200 000		-200 000	-221 725	21 725	111	
Yhdyskuntatekniikka/ Irtaimisto									
Menot	272 800		-80 000		-80 000	-79 435	-565	99	
Tulot									
Nettomeno	272 800		-80 000		-80 000	-79 435	-565	99	
IRTAIMISTO									
Menot	-1 587 200		-480 000	0	-480 000	-468 132	-11 868	98	
Tulot	30 000								
Nettomeno	-1 557 200		-480 000	0	-480 000	-468 132	-11 868	98	
PERUSTEHTÄVIIN LIITTYVÄT INVESTOINNIT									
PERUSKORJAUS									
Kaupungintalon peruskorjaus									
Menot	-806 000		-350 000		-350 000	-173 734	-176 266	50	27
Tulot									
Nettomeno	-806 000	0	-350 000		-350 000	-173 734	-176 266	50	27
Terveyskeskuksen tilojen muutokset ja saneeraukset									
Menot	-3 509 200	-30 000	-600 000		-600 000	-644 103	44 103	107	24
Tulot									
Nettomeno	-3 509 200	-30 000	-600 000		-600 000	-644 103	44 103	107	24
Keva -keskuksen laajennus 2015-2017									
Menot	-979 600	-300 000	-490 000		-490 000	-453 814	-36 186	93	95
Tulot									
Netto	-979 600	-300 000	-490 000		-490 000	-453 814	-36 186	93	95

	Kustanusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust.arv käyt. %
Porkkatörmän palvelukeskus									
Menot	-930 000		-250 000		-250 000	-262 791	12 791	105	35
Tulot									
Netto	-930 000		-250 000		-250 000	-262 791	12 791	105	35
Päiväk. ja koulujen piha-al. ja leikkiv.pk									
Menot	-148 800		-30 000		-30 000	-11 430	-18 570	38	10
Tulot									
Nettomeno	-148 800		-30 000		-30 000	-11 430	-18 570	38	10
Valmiussuunnitteluun liittyvät työt									
Menot						-336	336		
Tulot									
Nettomeno						-336	336		
Valmiussuunnittelu 2017									
Menot	-558 000		-150 000		-150 000	-36 814	-113 186	25	8
Tulot									
Nettomeno	-558 000		-150 000		-150 000	-36 814	-113 186	25	8
Vesikattojen peruskorjaukset									
Menot	-1 054 000		-100 000		-100 000	-109 942	9 942	110	13
Tulot									
Nettomeno	-1 054 000		-100 000		-100 000	-109 942	9 942	110	13
Jäteaseman palavan jätteen varasto									
Menot	-124 000		-100 000		-100 000	-99 971	-29	100	100
Tulot									
Nettomeno	-124 000		-100 000		-100 000	-99 971	-29	100	100
Kiinteistöjen peruskorjaus + takuuajan työt (yhdyskuntatekniikka)									
Menot	-1 860 000		-500 000	-200 000	-700 000	-848 700	148 700	121	57
Tulot	35 000					35 000	-35 000		
Nettomeno	-1 825 000		-500 000	-200 000	-700 000	-813 700	113 700	116	55
Perusturva/ kohdentamaton			-50 000		-50 000				
Terv. kesk.hammashoitolan sähköluukku						-3 062			
Porkkatörmän palv.k.vesijohdot ja ulko-ovet						-33 728			
Kohdentamattomat, koulutus			-182 000		-182 000	0			
Nuoriso- ja luontomat. Oivangin varastot						-12 801			
Sisäverkkojen rakentaminen			-5 000		-5 000	0			
Kiinteistöjen valvonta ja automatiikka			-24 000		-24 000	-44 575			
Kiint.energiansäästösop. Ja selvitykset/615			-12 000		-12 000	-59 565			
Vesikattojen ym. saneeraus/616			-17 000		-17 000	-1 589			
Kiinteistöjen muutos ja saneeraustyöt			-15 000		-15 000	0			
Kiinteistöjen energiasaneeraukset/700			-40 000		-40 000	0			
Porkkatörmän päiväkodin ulko-ov. Uusinta/807						-23 683			
Eläinlääkintätilojen muutostyöt/825						-97 458			
Rukan koulun ilmanvaihdon nuohous/826						-34 545			
Kuuselan muutostyöt 2016-2017/820						-31 137			
Kaupungintalon valaistus						-72 531			
Paloaseman kmp. Ja iv-muutostyöt						-7 462			
Kuusamotalon muutostyöt						-3 056			
Kaupungintalon pihatyöt						-15 658			
Tekninen/kohdentamattomat saneeraus + te			-13 000		-13 000	-11 351			
Yhdyskuntatekniikan kohdentamaton			-142 000		-142 000	0			
Lukion paikoitusalueen muutos						-732			

	Kustanusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust.arv käyt. %
Nilon ja Nilonkankaan koulun aita						-100			
Nilon ja Nilonkankaan koulun ulko-ovet						-39 192			
Nilonkankaan koulun liikuntas.latt.perusk.						-103 864			
Nilon koulun ikkunat ja pk 2017-2018						-217 610			
Kiinteistöjen muutostyöt ja suunnittelu				-200 000	-200 000	0			
Kaupungin perustehtäviin liittyvät investoinnit									
Menot	-9 969 600	-330 000	-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 641 635	-128 365	95	37
Tulot	35 000	0	0	0	0	35 000	-35 000		124
Nettomeno	-9 934 600	-330 000	-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 606 635	-163 365	94	37
KULTTUURIIN JA VAPAA-AIKAAN LIITTYVÄT INVESTOINNIT									
Jäähalli/ monitoimihalli									
Menot	-6 782 800	-70 000	-2 700 000		-2 700 000	-3 164 761	464 761	117	59
Tulot	750 000		225 000		225 000	270 000	-45 000		
Nettomeno	-6 032 800	-70 000	-2 475 000		-2 475 000	-2 894 761	419 761	117	61
Liikuntakeskus peruskorjaus ja muutostyöt									
Menot	-372 000		-200 000		-200 000	-2 197	-197 804	1	1
Tulot	60 000		40 000		40 000		40 000		0
Nettomeno	-312 000		-160 000		-160 000	-2 197	157 804	1	1
Kuusamotalon kunnostustyöt									
Menot	-124 000		-100 000		-100 000	-36 853	-63 147	37	37
Tulot									
Nettomeno	-124 000		-100 000		-100 000	-36 853	-63 147	37	37
Matkailukeskus Karhuntassu, historiakeskus									
Menot	-496 000		-200 000		-200 000	-11 902	-188 098	6	3
Tulot	200 000		100 000		100 000		100 000		
Nettomeno	-296 000		-100 000		-100 000	-11 902	-88 098	12	5
Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit									
Menot	-7 774 800	-70 000	-3 200 000		-3 200 000	-3 215 713	15 713	100	52
Tulot	1 010 000		365 000		365 000	270 000	95 000	74	
Nettomeno	-6 764 800	-70 000	-2 835 000		2 835 000	-2 945 713	-110 713	-104	55
ELINVOIMAINVESTOINNIT									
MATKAILUINVESTOINNIT									
Rukan alueen investoinnit									
Länsi-Ruka (Maankäyttösopimukset)/677									
Menot	0	0	-4 500 000		-4 500 000	-56 700	-4 443 300	1	
Tulot			4 500 000		4 500 000	56 700	4 443 300	1	
Nettomeno	0	0	0		0	0	0		
Maankäyttösop. Rakenn. Rukan tiet/678									
Menot	0	0	0		0	-1 086	1 086		
Tulot						1 086	-1 086		
Nettomeno	0	0	0		0	0	0		

	Kustanusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust.arv käyt. %
Rukan pysäköintihallin pysäköintijärj. päivittäminen									
Menot	0	0	0		0	-98 310	98 310		
Tulot						98 310	-98 310		
Nettomeno	0	0	0		0	0	0		
Keskustan kaupunkiympäristön kehittäminen									
Menot	-248 000		-100 000		-100 000	-14 870	-85 130	15	7
Tulot									
Nettomeno	-248 000		-100 000		-100 000	-14 870	-85 130	15	7
Rukan hiihtostadionin muutostyöt									
Menot	-49 600		-40 000		-40 000	-94 536	54 536	236	236
Tulot									
Nettomeno	-49 600		-40 000		-40 000	-94 536	54 536	236	236
ELINVOIMAINVESTOINNIT									
TEOLLISUUSINVESTOINNIT									
Omaisuuksien hankinta									
Menot	-1 200 000		-800 000		-800 000	-542 805	-257 195	68	56
Tulot						2 638	-2 638		
Nettomeno	-1 200 000		-800 000		-800 000	-540 167	-259 833	68	56
Menot	-1 497 600	0	-5 440 000		-5 440 000	-808 306	-4 631 694	15	67
Tulot			4 500 000		4 500 000	158 734	4 341 266		
Nettomeno	-1 497 600	0	-940 000		940 000	-649 572	-290 428	-69	54
PERUSINFRASTRUKTUURI									
Viherrakentaminen									
Menot	-161 200		-50 000		-50 000	-50 184	184	100	39
Tulot									
Nettomeno	-161 200		-50 000		-50 000	-50 184	184	100	39
Reitistöt									
Menot	-1 116 000		-300 000		-300 000	-266 698	-33 302	89	30
Tulot									
Nettomeno	-1 116 000		-300 000		-300 000	-266 698	-33 302	89	30
Yksityisteiden sillat + perusparantaminen									
Menot			-500 000		-500 000	-242 690	-257 310	49	
Tulot			250 000		250 000	107 069	142 931		
Nettomeno			-250 000		-250 000	-135 621	-114 379	54	
Torankijärven ympärysreitti									
Menot			0		0	-65 561	65 561		
Tulot									
Nettomeno			0		0	-65 561	65 561		
Torankijärven ymp.reitti Tolpanniemen puolen valaistus									
Menot			-55 000		-55 000	0	-55 000	0	
Tulot									
Nettomeno			-55 000		-55 000	0	-55 000	0	
Torankijärven ymp.reitti talviajan käyt.par.									
Menot			-50 000		-50 000	0	-50 000	0	
Tulot									
Nettomeno			-50 000		-50 000	0	-50 000	0	
Kirkkolahden itäp.val. ja talviajan käyt.parantaminen									
Menot			-30 000		-30 000	-21 826	-8 175	73	
Tulot									
Nettomeno			-30 000		-30 000	-21 826	-8 175	73	

	Kustannusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust.arv käyt. %
Tolpanniemen pururadan kunnostus									
Menot			-65 000		-65 000	-61 795	-3 205	95	
Tulot									
Nettomeno			-65 000		-65 000	-61 795	-3 205	95	
Kuituverkon kehittäminen									
Menot	-248 000		-100 000		-100 000	0	-100 000	0	
Tulot									
Nettomeno	-248 000		-100 000		-100 000	0	-100 000	0	
Kitkantie-Ouluntaival peruskorjaus									
Menot	-1 085 000		-50 000		-50 000	-22 048	-27 952	44	3
Tulot									
Nettomeno	-1 085 000		-50 000		-50 000	-22 048	-27 952	44	3
Kaavateiden rakentaminen									
Menot			0		0	-13 996	13 996		
Tulot									
Nettomeno			0		0	-13 996	13 996		
Liikenneturvallisuuskohteet									
Menot			-9 000		-9 000	0	-9 000	0	
Tulot									
Nettomeno			-9 000		-9 000	0	-9 000	0	
Kaavateiden liik.järj. Juhannuskall.kohdalla									
Menot			0		0		0		
Tulot						9 273	-9 273		
Nettomeno			0		0	9 273	-9 273		
Kaavateiden san. (kantav.parant. ja pääll.) 827									
Menot			-491 000		-491 000	-499 987	8 987	102	
Tulot									
Nettomeno			-491 000		-491 000	-499 987	8 987	102	
Yht.hankkeet P-P Liikenneviraston kanssa									
Menot			0		0	-205	205		
Tulot									
Nettomeno			0		0	-205	205		
Liikenneväylät ja -alueet sekä yht. hankkeet									
Menot	-2 610 200		-1 700 000		-1 700 000	-1 244 989	-455 011	73	59
Tulot			250 000		250 000	116 342	133 658		
Nettomeno	-2 610 200		-1 450 000		-1 450 000	-1 128 647	-321 353	78	54
Käyttöomaisuuden myynti									
Menot									
Tulot	150 000		350 000		350 000	130 130	219 870	37	108
Nettomeno	150 000		350 000		350 000	130 130	219 870	37	108
IRTAIMISTO JA RAKENTAMINEN YHTEENSÄ									
Menot	-23 439 400	-400 000	-13 390 000	-200 000	-13 590 000	-8 378 774	-5 211 226	62	46
Tulot	1 075 000		5 465 000	0	5 465 000	710 206	4 754 794	13	82
Nettomeno	-22 364 400	-400 000	-7 925 000	-200 000	-8 125 000	-7 668 568	-456 432	94	45

9.3. Rahoitusosan toteutuminen

Tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen esiintyvistä mahdollisista satunnaisista eristä. Lisäksi otetaan huomioon tulorahoituksen korjauserät. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat 8,4 miljoonaa euroa, joihin saatiin rahoitusosuuksia 0,6 miljoonaa euroa sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja 0,2 miljoonaa. Toiminnan ja investointien rahavirraksi jäi 0,6 miljoonaa euroa.

Uutta lainaa ei nostettu vuonna 2017. Vuoden 2017 lopussa ei ollut käytössä kuntarahoitusluottoa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin tai maksettiin pois 4,2 miljoonalla eurola.

Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat						
		Kustannus- arvio sis.alv	Talousarvio/ Kustannusarvio ei sis.alv	TA- muutos	TA muutn jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot %
KÄYTTÖTALOUSOSA								
Kaupunginhallitus	N		-3 380 940		-3 380 940	-2 757 961	622 979	81,6
Perusturvalautakunta	N		-58 260 361		-58 260 361	-56 931 708	1 328 653	97,7
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	N		-29 687 500		-29 687 500	-29 613 529	73 971	99,8
Yhdyskuntatekniikka	N		-2 016 965	-300 000	-2 316 965	-2 252 204	64 761	97,2
Yhteiset erät	N		182 000		182 000	261 389	79 389	143,6
Maankäyttö- ja rakennuslupamääräykset	*)		1 541 488		1 541 488	2 797 326	1 255 838	181,5
Rukan pysäköintilaitos	**)		234 806		234 806	244 084	9 278	104,0
INVESTOINTIOSA								
Irtaimisto								
Keskushallinto/irtaimisto	N		-100 000		-100 000	-118 950	-18 950	119,0
Perusturva/irtaimisto	N		-100 000		-100 000	-48 022	51 978	48,0
Kasvatus- ja sivistyslautakunta/irtaimisto	N		-200 000		-200 000	-221 725	-21 725	110,9
Yhdyskuntatekniikan lautakunta/irtaimisto	N		-80 000		-80 000	-79 435	565	99,3
Perustehtäviin liittyvät investoinnit	N		-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 606 635	163 365	94,1
* Terveyskeskuksen tilojen muutokset ja saneeraukset 2017-2018	KA	-3 509 200	-2 830 000		-2 830 000	-650 583	2 179 417	23,0
* Kaupungintalon peruskorjaus 2017-2018	KA	-806 000	-650 000		-650 000	-173 734	476 266	26,7
* Porkkatörmän palvelukeskus 2017-2018	KA	-930 000	-750 000		-750 000	-270 463	479 537	36,1
* Keva-keskuksen laajennus 2015-2017	KA	-979 600	-790 000		-790 000	-767 729	22 271	97,2
* Kiinteistöjen peruskorjaus ja takuajan työt	N		-500 000	-200 000	-700 000	-813 699	-113 699	116,2
Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit	N		-2 835 000		-2 835 000	-2 945 713	-110 713	103,9
* Liikuntakeskuksen laajennus, jäähalli/monitoimihalli 2015-2018	KA	-6 032 800	-4 865 161		-4 865 161	-3 045 732	1 819 429	62,6
Perusinfrastruktuuri	N		-1 450 000		-1 450 000	-1 128 647	321 353	77,8
* Reitistöt	N		-300 000		-300 000	-266 698	33 302	88,9
* Yksitystiet	N		-250 000		-250 000	-135 621	114 379	54,2
* Liikenneväylät ja alueet sekä yhteishankkeet	N		-500 000		-500 000	-504 915	-4 915	101,0
Käyttöomaisuuden myynti	N		350 000		350 000	130 130	-219 870	37,2
Elinvoimainvestoinnit	N		-940 000		-940 000	-649 572	290 428	69,1
Matkailuinvestoinnit	N		-140 000		-140 000	-109 406	30 594	78,1
Teollisuusinvestoinnit								
* Omaisuuden hankinta	N		-800 000		-800 000	-540 167	259 833	67,5

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio

KA = Kun hankkeen toteutus ajoittuu useammalle vuodelle, on sitovuustasona hankkeen kokonaiskustannusarvio, alv 0 %.

*) Laskennallisia rahavaroja ei saa ylittää.

***) Tilikauden yli-/alijäämä.

Tilinpäätöslaskelmat

10. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

KUUSAMON KAUPUNKI

Sivu 1
15.03.2018

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
10002013 KAUPUNGINHALLITUS/2013						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	791 400		791 400	752 111,86	39 288,14	95,0
1516 Tulot, sisäiset	8 887 600		8 887 600	9 073 879,85	-186 279,85	102,1
1501 Tulot, yht.	9 679 000		9 679 000	9 825 991,71	-146 991,71	101,5
1550 Menot, yht.						
1525 Menot, ulkoiset	-11 491 400		-11 491 400	-10 972 920,59	-518 479,41	95,5
1526 Menot, sisäiset	-1 568 540		-1 568 540	-1 611 032,15	42 492,15	102,7
1550 Menot, yht.	-13 059 940		-13 059 940	-12 583 952,74	-475 987,26	96,4
1555 Toimintakate/-jäämä	-3 380 940	0	-3 380 940	-2 757 961,03	-622 978,97	81,6
30002017 PERUSTURVA/2017						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	9 291 833		9 291 833	10 284 177,14	-992 344,14	110,7
1516 Tulot, sisäiset	65 000		65 000	192 660,77	-127 660,77	296,4
1501 Tulot, yht.	9 356 833		9 356 833	10 476 837,91	-1 120 004,91	112,0
1550 Menot, yht.						
1525 Menot, ulkoiset	-61 556 696		-61 556 696	-61 103 155,66	-453 540,34	99,3
1526 Menot, sisäiset	-6 060 498		-6 060 498	-6 305 389,80	244 891,80	104,0
1550 Menot, yht.	-67 617 194		-67 617 194	-67 408 545,46	-208 648,54	99,7
1555 Toimintakate/-jäämä	-58 260 361	0	-58 260 361	-56 931 707,55	-1 328 653,45	97,7
40002017 KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA 2017						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	2 587 200		2 587 200	3 423 924,09	-836 724,09	132,3
1516 Tulot, sisäiset	77 600		77 600	254 050,86	-176 450,86	327,4
1501 Tulot, yht.	2 664 800		2 664 800	3 677 974,95	-1 013 174,95	138,0
1550 Menot, yht.						
1525 Menot, ulkoiset	-23 961 200		-23 961 200	-24 857 894,18	896 694,18	103,7
1526 Menot, sisäiset	-8 391 100		-8 391 100	-8 433 609,84	42 509,84	100,5
1550 Menot, yht.	-32 352 300		-32 352 300	-33 291 504,02	939 204,02	102,9
1555 Toimintakate/-jäämä	-29 687 500	0	-29 687 500	-29 613 529,07	-73 970,93	99,8
70002017 YHDYSKUNTATEKNIikka/2017						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	5 508 498		5 508 498	6 067 147,21	-558 649,21	110,1
1516 Tulot, sisäiset	11 738 840	50 000	11 788 840	12 489 183,55	-700 343,55	105,9
1501 Tulot, yht.	17 247 338	50 000	17 297 338	18 556 330,76	-1 258 992,76	107,3
1520 Valmistus omaan käyttöön	400 000		400 000	583 156,82	-183 156,82	145,8
1550 Menot, yht.						
1525 Menot, ulkoiset	-14 930 401	-300 000	-15 230 401	-15 771 499,05	541 098,05	103,6
1526 Menot, sisäiset	-4 733 902	-50 000	-4 783 902	-5 620 192,50	836 290,50	117,5
1550 Menot, yht.	-19 664 303	-350 000	-20 014 303	-21 391 691,55	1 377 388,55	106,9
1555 Toimintakate/-jäämä	-2 016 965	-300 000	-2 316 965	-2 252 203,97	-64 761,03	97,2
79002007 MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	100 000		100 000	46 032,02	53 967,98	46,0
1501 Tulot, yht.	100 000		100 000	46 032,02	53 967,98	46,0
1550 Menot, yht.						
1525 Menot, ulkoiset	-70 000		-70 000	-329 034,00	259 034,00	470,0
1526 Menot, sisäiset	-15 000		-15 000	-15 000,00		100,0
1550 Menot, yht.	-85 000		-85 000	-344 034,00	259 034,00	404,7

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoisen/Sisäinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
1555 Toimintakate/-jäämä	15 000	0	15 000	-298 001,98	313 001,98	-1986,7
79102008 RUKAN PYSÄKÖINTILAITOS						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	670 000		670 000	676 526,87	-6 526,87	101,0
1516 Tulot, sisäiset				2 485,80	-2 485,80	-100,0
1501 Tulot, yht.	670 000		670 000	679 012,67	-9 012,67	101,3
1550 Menot, yht						
1525 Menot, ulkoiset	-100 000		-100 000	-102 547,01	2 547,01	102,5
1526 Menot, sisäiset				-4 319,58	4 319,58	-100,0
1550 Menot, yht	-100 000		-100 000	-106 866,59	6 866,59	106,9
1555 Toimintakate/-jäämä	570 000	0	570 000	572 146,08	-2 146,08	100,4
89000000 YHTEISET ERÄT						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	210 000		210 000	375 826,40	-165 826,40	179,0
1501 Tulot, yht.	210 000		210 000	375 826,40	-165 826,40	179,0
1550 Menot, yht						
1525 Menot, ulkoiset	-28 000		-28 000	-91 720,57	63 720,57	327,6
1526 Menot, sisäiset				-22 716,96	22 716,96	-100,0
1550 Menot, yht	-28 000		-28 000	-114 437,53	86 437,53	408,7
1555 Toimintakate/-jäämä	182 000	0	182 000	261 388,87	-79 388,87	143,6
00002017 KUUSAMON KAUPUNKI/2017						
1501 Tulot, yht.						
1515 Tulot, ulkoiset	19 158 931		19 158 931	21 625 745,59	-2 466 814,59	112,9
1516 Tulot, sisäiset	20 769 040	50 000	20 819 040	22 012 260,83	-1 193 220,83	105,7
1501 Tulot, yht.	39 927 971	50 000	39 977 971	43 638 006,42	-3 660 035,42	109,2
1520 Valmistus omaan käyttöön	400 000		400 000	583 156,82	-183 156,82	145,8
1550 Menot, yht						
1525 Menot, ulkoiset	-112 137 697	-300 000	-112 437 697	-113 228 771,06	791 074,06	100,7
1526 Menot, sisäiset	-20 769 040	-50 000	-20 819 040	-22 012 260,83	1 193 220,83	105,7
1550 Menot, yht	-132 906 737	-350 000	-133 256 737	-135 241 031,89	1 984 294,89	101,5
1555 Toimintakate/-jäämä	-92 578 766	-300 000	-92 878 766	-91 019 868,65	-1 858 897,35	98,0

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
910100 Irtaimisto, kaupunginhallitus						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000		-100 000,00	
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	0	-100 000,00	
910101 Valtuustosalin irtaimisto						
INVESTOINTIMENOT				-118 950,45	118 950,45	-100,0
NETTOMENO	0	0		-118 950,45	118 950,45	-100,0
91000010 Irtaimisto, keskushallinto						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-118 950,45	18 950,45	119,0
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-118 950,45	18 950,45	119,0
930100 Irtaimisto, perusturva						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-48 021,55	-51 978,45	48,0
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-48 021,55	-51 978,45	48,0
93000010 Perusturva, irtaimisto						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-48 021,55	-51 978,45	48,0
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-48 021,55	-51 978,45	48,0
940100 Irtaimisto, sivistys						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-221 724,88	21 724,88	110,9
NETTOMENO	-200 000	0	-200 000	-221 724,88	21 724,88	110,9
94000011 Irtaimisto, sivistystoimi						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-221 724,88	21 724,88	110,9
NETTOMENO	-200 000	0	-200 000	-221 724,88	21 724,88	110,9
961005 Konekeskus/tekninen						
INVESTOINTIMENOT	-80 000		-80 000	-79 434,73	-565,27	99,3
NETTOMENO	-80 000	0	-80 000	-79 434,73	-565,27	99,3
96000009 Irtaimisto, yhdyskuntateknikka						
INVESTOINTIMENOT	-80 000		-80 000	-79 434,73	-565,27	99,3
NETTOMENO	-80 000	0	-80 000	-79 434,73	-565,27	99,3
91000017 IRTAIMISTO 2017						
INVESTOINTIMENOT	-480 000		-480 000	-468 131,61	-11 868,39	97,5
NETTOMENO	-480 000	0	-480 000	-468 131,61	-11 868,39	97,5
910060 Kaupungintalon peruskorjaus 828						
INVESTOINTIMENOT	-350 000		-350 000	-173 734,49	-176 265,51	49,6
NETTOMENO	-350 000	0	-350 000	-173 734,49	-176 265,51	49,6
91000050 Kaupungintalon peruskorjaus						
INVESTOINTIMENOT	-350 000		-350 000	-173 734,49	-176 265,51	49,6
NETTOMENO	-350 000	0	-350 000	-173 734,49	-176 265,51	49,6
930067 Tk:n vuodeos. ja päivystyksen muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT	-600 000		-600 000	-644 102,64	44 102,64	107,4
NETTOMENO	-600 000	0	-600 000	-644 102,64	44 102,64	107,4
93000038 Terveyskesk. tilojen muutokset ja san.						
INVESTOINTIMENOT	-600 000		-600 000	-644 102,64	44 102,64	107,4
NETTOMENO	-600 000	0	-600 000	-644 102,64	44 102,64	107,4
930065 KeVa-keskuksen laajennus 2015-2017						

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
INVESTOINTIMENOT	-490 000		-490 000	-453 813,89	-36 186,11	92,6
NETTOMENO	-490 000	0	-490 000	-453 813,89	-36 186,11	92,6
93000039 KeVa-keskuksen laajennus 2015-2017						
INVESTOINTIMENOT	-490 000		-490 000	-453 813,89	-36 186,11	92,6
NETTOMENO	-490 000	0	-490 000	-453 813,89	-36 186,11	92,6
960440 Porkkat. toimintakesk muutost/804						
INVESTOINTIMENOT	-250 000		-250 000	-262 791,32	12 791,32	105,1
NETTOMENO	-250 000	0	-250 000	-262 791,32	12 791,32	105,1
93000040 Porkkatörmän palvelukeskus						
INVESTOINTIMENOT	-250 000		-250 000	-262 791,32	12 791,32	105,1
NETTOMENO	-250 000	0	-250 000	-262 791,32	12 791,32	105,1
940090 Päiväkot ja koul piha-al ja leikkiv pk						
INVESTOINTIMENOT	-30 000		-30 000	-11 430,17	-18 569,83	38,1
NETTOMENO	-30 000	0	-30 000	-11 430,17	-18 569,83	38,1
94000050 Päiväkot. ja koul.piha-al. ja leikkiv.pk						
INVESTOINTIMENOT	-30 000		-30 000	-11 430,17	-18 569,83	38,1
NETTOMENO	-30 000	0	-30 000	-11 430,17	-18 569,83	38,1
960043 Valmiussuunnitteluun liittyvät työt						
INVESTOINTIMENOT				-336,31	336,31	-100,0
NETTOMENO	0	0		-336,31	336,31	-100,0
960044 Valmiussuunnittelu 2017						
INVESTOINTIMENOT	-150 000		-150 000	-36 813,66	-113 186,34	24,5
NETTOMENO	-150 000	0	-150 000	-36 813,66	-113 186,34	24,5
96000077 Valmiussuunnitteluun liittyvät työt						
INVESTOINTIMENOT	-150 000		-150 000	-37 149,97	-112 850,03	24,8
NETTOMENO	-150 000	0	-150 000	-37 149,97	-112 850,03	24,8
960083 Vesikattojen peruskorjaukset						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-109 941,79	9 941,79	109,9
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-109 941,79	9 941,79	109,9
96000088 Vesikattojen peruskorjaukset						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-109 941,79	9 941,79	109,9
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-109 941,79	9 941,79	109,9
960153 Jäteaseman palavan jätteen välivarasto						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-99 971,10	-28,90	100,0
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-99 971,10	-28,90	100,0
96000095 Jäteaseman palavan jätteen välivarasto						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-99 971,10	-28,90	100,0
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-99 971,10	-28,90	100,0
930090 Perusturva/kohdentamattomat						
INVESTOINTIMENOT	-50 000		-50 000		-50 000,00	
NETTOMENO	-50 000	0	-50 000	0	-50 000,00	
931003 Terv. kesk. hammashoitolan sähköluukku						
INVESTOINTIMENOT				-3 062,33	3 062,33	-100,0

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
NETTOMENO	0	0		-3 062,33	3 062,33	-100,0
931004 Porkkatörmän palv.k vesijohd ja ulko-ove						
INVESTOINTIMENOT				-33 727,54	33 727,54	-100,0
NETTOMENO	0	0		-33 727,54	33 727,54	-100,0
940030 Kohdentamattomat, koulutus						
INVESTOINTIMENOT	-182 000		-182 000		-182 000,00	
NETTOMENO	-182 000	0	-182 000	0	-182 000,00	
950037 Nuoriso- ja luontomatk Oivangin varastot						
INVESTOINTIMENOT				-47 800,83	47 800,83	-100,0
INVESTOINTITULOT				35 000,00	-35 000,00	-100,0
NETTOMENO	0	0		-12 800,83	12 800,83	-100,0
960300 Sisäverkkojen rakentaminen						
INVESTOINTIMENOT	-5 000		-5 000		-5 000,00	
NETTOMENO	-5 000	0	-5 000	0	-5 000,00	
960350 Kiinteistöjen valvonta ja automaattit/614						
INVESTOINTIMENOT	-24 000		-24 000	-44 575,32	20 575,32	185,7
NETTOMENO	-24 000	0	-24 000	-44 575,32	20 575,32	185,7
960352 Kiint. energiansäästötp ja selvityks/615						
INVESTOINTIMENOT	-12 000		-12 000	-59 564,86	47 564,86	496,4
NETTOMENO	-12 000	0	-12 000	-59 564,86	47 564,86	496,4
960353 Vesikattojen ym. saneeraus/616						
INVESTOINTIMENOT	-17 000		-17 000	-1 588,77	-15 411,23	9,3
NETTOMENO	-17 000	0	-17 000	-1 588,77	-15 411,23	9,3
960362 Kiint. muutos ja saneeraustyöt/708						
INVESTOINTIMENOT	-15 000		-15 000		-15 000,00	
NETTOMENO	-15 000	0	-15 000	0	-15 000,00	
960369 Kiinteistöjen energiasaneeraukset/700						
INVESTOINTIMENOT	-40 000		-40 000		-40 000,00	
NETTOMENO	-40 000	0	-40 000	0	-40 000,00	
960443 Porkkat. pvakodin ulko-ov.uusinta/807						
INVESTOINTIMENOT				-23 683,42	23 683,42	-100,0
NETTOMENO	0	0		-23 683,42	23 683,42	-100,0
960448 Eläinlääkintätilojen muutostyöt 825						
INVESTOINTIMENOT				-97 458,15	97 458,15	-100,0
NETTOMENO	0	0		-97 458,15	97 458,15	-100,0
960449 Rukan koulun ilmanvaihdon nuohous 826						
INVESTOINTIMENOT				-34 545,00	34 545,00	-100,0
NETTOMENO	0	0		-34 545,00	34 545,00	-100,0
960459 Kuuselan muutostyöt 2016-2017/820						
INVESTOINTIMENOT				-31 136,66	31 136,66	-100,0
NETTOMENO	0	0		-31 136,66	31 136,66	-100,0
960460 Kaupungintalon valaistus/821						
INVESTOINTIMENOT				-72 531,08	72 531,08	-100,0

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
NETTOMENO	0	0		-72 531,08	72 531,08	-100,0
960461 Paloaseman komp. ja IV-muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT				-7 461,86	7 461,86	-100,0
NETTOMENO	0	0		-7 461,86	7 461,86	-100,0
960462 Kuusamotalon muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT				-3 055,91	3 055,91	-100,0
NETTOMENO	0	0		-3 055,91	3 055,91	-100,0
960463 Kaupungintalon pihatyöt						
INVESTOINTIMENOT				-15 658,35	15 658,35	-100,0
NETTOMENO	0	0		-15 658,35	15 658,35	-100,0
960500 Tekninen/kohdentamattomat saneeraus + ta						
INVESTOINTIMENOT	-13 000		-13 000	-11 351,00	-1 649,00	87,3
NETTOMENO	-13 000	0	-13 000	-11 351,00	-1 649,00	87,3
960501 Yhdyskuntatekniikan kohdentamaton						
INVESTOINTIMENOT	-142 000		-142 000		-142 000,00	
NETTOMENO	-142 000	0	-142 000	0	-142 000,00	
960503 Lukion paikoitusalueen muutos						
INVESTOINTIMENOT				-732,48	732,48	-100,0
NETTOMENO	0	0		-732,48	732,48	-100,0
960504 Nilon ja Nilonkankaan koulun kentän aita						
INVESTOINTIMENOT				-100,00	100,00	-100,0
NETTOMENO	0	0		-100,00	100,00	-100,0
960505 Nilon ja Nilonkankaan koulun ulko-ovet						
INVESTOINTIMENOT				-39 191,67	39 191,67	-100,0
NETTOMENO	0	0		-39 191,67	39 191,67	-100,0
960506 Nilonkankaan koulun liikuntas. latt. pk						
INVESTOINTIMENOT				-103 864,22	103 864,22	-100,0
NETTOMENO	0	0		-103 864,22	103 864,22	-100,0
960507 Nilon koulun ikkunat ja pk 2017-2018						
INVESTOINTIMENOT				-217 609,99	217 609,99	-100,0
NETTOMENO	0	0		-217 609,99	217 609,99	-100,0
960585 Kiinteistöjen muutostyöt ja suunnittelut						
INVESTOINTIMENOT		-200 000	-200 000		-200 000,00	
NETTOMENO	0	-200 000	-200 000	0	-200 000,00	
96000096 Kiinteistöjen pk ja takuajan työt						
INVESTOINTIMENOT	-500 000	-200 000	-700 000	-848 699,44	148 699,44	121,2
INVESTOINTITULOT				35 000,00	-35 000,00	-100,0
NETTOMENO	-500 000	-200 000	-700 000	-813 699,44	113 699,44	116,2
92100017 PERUSKORJAUS						
INVESTOINTIMENOT	-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 641 634,81	-128 365,19	95,4
INVESTOINTITULOT				35 000,00	-35 000,00	-100,0
NETTOMENO	-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 606 634,81	-163 365,19	94,1
92000017 PERUSTEHTÄVIIN LIITTYVÄT INVESTOINNIT						

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
INVESTOINTIMENOT	-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 641 634,81	-128 365,19	95,4
INVESTOINTITULOT				35 000,00	-35 000,00	-100,0
NETTOMENO	-2 570 000	-200 000	-2 770 000	-2 606 634,81	-163 365,19	94,1
950013 Jäähalli/monitoimihalli						
INVESTOINTIMENOT	-2 700 000		-2 700 000	-3 164 761,08	464 761,08	117,2
INVESTOINTITULOT	225 000		225 000	270 000,00	-45 000,00	120,0
NETTOMENO	-2 475 000	0	-2 475 000	-2 894 761,08	419 761,08	117,0
95000016 Jää/monitoimihallin rakentaminen						
INVESTOINTIMENOT	-2 700 000		-2 700 000	-3 164 761,08	464 761,08	117,2
INVESTOINTITULOT	225 000		225 000	270 000,00	-45 000,00	120,0
NETTOMENO	-2 475 000	0	-2 475 000	-2 894 761,08	419 761,08	117,0
950067 Liikuntakeskuksen perusk ja muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-2 196,50	-197 803,50	1,1
INVESTOINTITULOT	40 000		40 000	40 000,00	40 000,00	
NETTOMENO	-160 000	0	-160 000	-2 196,50	-157 803,50	1,4
95000038 Liikuntakeskuksen peruskorj ja muutost						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-2 196,50	-197 803,50	1,1
INVESTOINTITULOT	40 000		40 000	40 000,00	40 000,00	
NETTOMENO	-160 000	0	-160 000	-2 196,50	-157 803,50	1,4
951200 Kuusamotalon kunnostustyöt						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-36 853,32	-63 146,68	36,9
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-36 853,32	-63 146,68	36,9
95000039 Kuusamotalon kunnostustyöt						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-36 853,32	-63 146,68	36,9
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-36 853,32	-63 146,68	36,9
951201 Matkailukeskus Karhuntassu, historiakesk						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-11 902,02	-188 097,98	6,0
INVESTOINTITULOT	100 000		100 000	100 000,00	100 000,00	
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-11 902,02	-88 097,98	11,9
95000040 Matkailukeskus Karhuntassu, Historiakesk						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-11 902,02	-188 097,98	6,0
INVESTOINTITULOT	100 000		100 000	100 000,00	100 000,00	
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-11 902,02	-88 097,98	11,9
92200017 KULTTUURIIN JA VAPAA-AIKAAN LIITT INV						
INVESTOINTIMENOT	-3 200 000		-3 200 000	-3 215 712,92	15 712,92	100,5
INVESTOINTITULOT	365 000		365 000	270 000,00	95 000,00	74,0
NETTOMENO	-2 835 000	0	-2 835 000	-2 945 712,92	110 712,92	103,9
920700 Länsi-Ruka (Maankäyttösopimukset)/677						
INVESTOINTIMENOT	-4 500 000		-4 500 000	-56 700,00	-4 443 300,00	1,3
INVESTOINTITULOT	4 500 000		4 500 000	56 700,00	4 443 300,00	1,3
NETTOMENO	0	0	0	0	0	
920800 Maankäyttösop. rakenn Rukan tiet/678						
INVESTOINTIMENOT				-1 085,75	1 085,75	-100,0
INVESTOINTITULOT				1 085,75	-1 085,75	-100,0
NETTOMENO	0	0	0	0	0	

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
950063 Rukan pysäk.hallin pysäk.järj. päivittäm						
INVESTOINTIMENOT				-98 310,07	98 310,07	-100,0
INVESTOINTITULOT				98 310,07	-98 310,07	-100,0
NETTOMENO	0	0		0		
96000059 Rukan alueen investoinnit (maankäyttösoj)						
INVESTOINTIMENOT	-4 500 000		-4 500 000	-156 095,82	-4 343 904,18	3,5
INVESTOINTITULOT	4 500 000		4 500 000	156 095,82	4 343 904,18	3,5
NETTOMENO	0	0		0		
920518 Keskustan kaupunkiympäristön kehittämine						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-14 869,55	-85 130,45	14,9
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-14 869,55	-85 130,45	14,9
96000082 Keskustan kaupunkiympäristön kehittäm.						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000	-14 869,55	-85 130,45	14,9
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	-14 869,55	-85 130,45	14,9
920517 Rukan hiihtostadionin muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT				-94 536,19	94 536,19	-100,0
NETTOMENO	0	0		-94 536,19	94 536,19	-100,0
960028 Rukan hiihtostadionin muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT	-40 000		-40 000		-40 000,00	
NETTOMENO	-40 000	0	-40 000	0	-40 000,00	
96000097 Rukan hiihtostadionin muutostyöt						
INVESTOINTIMENOT	-40 000		-40 000	-94 536,19	54 536,19	236,3
NETTOMENO	-40 000	0	-40 000	-94 536,19	54 536,19	236,3
96100017 MATKAILUINVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT	-4 640 000		-4 640 000	-265 501,56	-4 374 498,44	5,7
INVESTOINTITULOT	4 500 000		4 500 000	156 095,82	4 343 904,18	3,5
NETTOMENO	-140 000	0	-140 000	-109 405,74	-30 594,26	78,1
910020 Omaisuuden hankinta						
INVESTOINTIMENOT	-800 000		-800 000	-542 804,64	-257 195,36	67,9
INVESTOINTITULOT				2 638,10	-2 638,10	-100,0
NETTOMENO	-800 000	0	-800 000	-540 166,54	-259 833,46	67,5
91000022 Omaisuuden hankinta						
INVESTOINTIMENOT	-800 000		-800 000	-542 804,64	-257 195,36	67,9
INVESTOINTITULOT				2 638,10	-2 638,10	-100,0
NETTOMENO	-800 000	0	-800 000	-540 166,54	-259 833,46	67,5
96100030 TEOLLISUUSINVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT	-800 000		-800 000	-542 804,64	-257 195,36	67,9
INVESTOINTITULOT				2 638,10	-2 638,10	-100,0
NETTOMENO	-800 000	0	-800 000	-540 166,54	-259 833,46	67,5
96000099 ELINVOIMAINVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT	-5 440 000		-5 440 000	-808 306,20	-4 631 693,80	14,9
INVESTOINTITULOT	4 500 000		4 500 000	158 733,92	4 341 266,08	3,5
NETTOMENO	-940 000	0	-940 000	-649 572,28	-290 427,72	69,1
960100 Viherrakentaminen/642						
INVESTOINTIMENOT	-50 000		-50 000	-50 183,92	183,92	100,4

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
NETTOMENO	-50 000	0	-50 000	-50 183,92	183,92	100,4
9600022 Viherrakentaminen						
INVESTOINTIMENOT	-50 000		-50 000	-50 183,92	183,92	100,4
NETTOMENO	-50 000	0	-50 000	-50 183,92	183,92	100,4
950030 Reitistöt/660						
INVESTOINTIMENOT	-300 000		-300 000	-266 697,72	-33 302,28	88,9
NETTOMENO	-300 000	0	-300 000	-266 697,72	-33 302,28	88,9
9600026 Reitistöt						
INVESTOINTIMENOT	-300 000		-300 000	-266 697,72	-33 302,28	88,9
NETTOMENO	-300 000	0	-300 000	-266 697,72	-33 302,28	88,9
960006 Yksityisteiden sillat + perusparant./643						
INVESTOINTIMENOT	-500 000		-500 000	-242 689,73	-257 310,27	48,5
INVESTOINTITULOT	250 000		250 000	107 069,00	142 931,00	42,8
NETTOMENO	-250 000	0	-250 000	-135 620,73	-114 379,27	54,2
9600030 Yksityistiet						
INVESTOINTIMENOT	-500 000		-500 000	-242 689,73	-257 310,27	48,5
INVESTOINTITULOT	250 000		250 000	107 069,00	142 931,00	42,8
NETTOMENO	-250 000	0	-250 000	-135 620,73	-114 379,27	54,2
960071 Torankijärven ympäryseitti/653						
INVESTOINTIMENOT				-65 560,93	65 560,93	-100,0
NETTOMENO	0	0		-65 560,93	65 560,93	-100,0
960090 Torankij ymp reitti Tolpann puolen valai						
INVESTOINTIMENOT	-55 000		-55 000		-55 000,00	
NETTOMENO	-55 000	0	-55 000	0	-55 000,00	
960091 Torankijärv ympreitti talviaj käytön par						
INVESTOINTIMENOT	-50 000		-50 000		-50 000,00	
NETTOMENO	-50 000	0	-50 000	0	-50 000,00	
960092 Kirkkolahden itäp val ja talviaj käyt pa						
INVESTOINTIMENOT	-30 000		-30 000	-21 825,50	-8 174,50	72,8
NETTOMENO	-30 000	0	-30 000	-21 825,50	-8 174,50	72,8
960093 Tolpanniemen pururadan kunnostus						
INVESTOINTIMENOT	-65 000		-65 000	-61 794,51	-3 205,49	95,1
NETTOMENO	-65 000	0	-65 000	-61 794,51	-3 205,49	95,1
9600058 Kuusamon kaupungin ympäristöhankeohjelma						
INVESTOINTIMENOT	-200 000		-200 000	-149 180,94	-50 819,06	74,6
NETTOMENO	-200 000	0	-200 000	-149 180,94	-50 819,06	74,6
960041 Kuituverkon kehittäminen						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000		-100 000,00	
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	0	-100 000,00	
9600075 Kuituverkon kehittäminen						
INVESTOINTIMENOT	-100 000		-100 000		-100 000,00	
NETTOMENO	-100 000	0	-100 000	0	-100 000,00	
960084 Kitkantie-Ouluntaival peruskorjaus						

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
INVESTOINTIMENOT	-50 000		-50 000	-22 048,44	-27 951,56	44,1
NETTOMENO	-50 000	0	-50 000	-22 048,44	-27 951,56	44,1
9600098 Kitkantie - Ouluntaival peruskorjaus						
INVESTOINTIMENOT	-50 000		-50 000	-22 048,44	-27 951,56	44,1
NETTOMENO	-50 000	0	-50 000	-22 048,44	-27 951,56	44,1
960001 Kaavateiden rakentaminen/644						
INVESTOINTIMENOT				-13 995,71	13 995,71	-100,0
NETTOMENO	0	0		-13 995,71	13 995,71	-100,0
960009 Liikenneturvallisuuskohteet/646						
INVESTOINTIMENOT	-9 000		-9 000		-9 000,00	
NETTOMENO	-9 000	0	-9 000	0	-9 000,00	
960011 Kaavateiden liik.järj. Juhannuskall. koh						
INVESTOINTITULOT				9 272,88	-9 272,88	-100,0
NETTOMENO	0	0		9 272,88	-9 272,88	-100,0
960013 Kaavat. san.(kantav.parant. ja pääl) 827						
INVESTOINTIMENOT	-491 000		-491 000	-499 987,44	8 987,44	101,8
NETTOMENO	-491 000	0	-491 000	-499 987,44	8 987,44	101,8
960030 Yht.hankkeet P-P Liikennevir.kanssa/649						
INVESTOINTIMENOT				-204,61	204,61	-100,0
NETTOMENO	0	0		-204,61	204,61	-100,0
96000101 Liikenneväylät ja -alueet sekä yht hankk						
INVESTOINTIMENOT	-500 000		-500 000	-514 187,76	14 187,76	102,8
INVESTOINTITULOT				9 272,88	-9 272,88	-100,0
NETTOMENO	-500 000	0	-500 000	-504 914,88	4 914,88	101,0
97100017 PERUSINFRASTRUKTUURI						
INVESTOINTIMENOT	-1 700 000		-1 700 000	-1 244 988,51	-455 011,49	73,2
INVESTOINTITULOT	250 000		250 000	116 341,88	133 658,12	46,5
NETTOMENO	-1 450 000	0	-1 450 000	-1 128 646,63	-321 353,37	77,8
97000070 MUUT INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT	-1 700 000		-1 700 000	-1 244 988,51	-455 011,49	73,2
INVESTOINTITULOT	250 000		250 000	116 341,88	133 658,12	46,5
NETTOMENO	-1 450 000	0	-1 450 000	-1 128 646,63	-321 353,37	77,8
900000 Käyttöomaisuuden myynti						
INVESTOINTITULOT	350 000		350 000	130 129,59	219 870,41	37,2
NETTOMENO	350 000	0	350 000	130 129,59	219 870,41	37,2
99000000 KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTI						
INVESTOINTITULOT	350 000		350 000	130 129,59	219 870,41	37,2
NETTOMENO	350 000	0	350 000	130 129,59	219 870,41	37,2
90000017 INVESTOINNIT 2017						
INVESTOINTIMENOT	-13 390 000	-200 000	-13 590 000	-8 378 774,05	-5 211 225,95	61,7
INVESTOINTITULOT	5 465 000		5 465 000	710 205,39	4 754 794,61	13,0
NETTOMENO	-7 925 000	-200 000	-8 125 000	-7 668 568,66	-456 431,34	94,4

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
90000017 INVESTOINNIT 2017						
OMA RAKENTAMINEN						
8115 Inv/Verottomat korvaukse				-3 390,86	3 390,86	-100,0
8120 Inv/Tarvikkeet, oma rake				-666 446,60	666 446,60	-100,0
8130 Inv/palvelut, oma rakent				-918 911,62	918 911,62	-100,0
8140 Inv/muut menot, oma rake	-7 470 000		-7 470 000	-3 129,52	-7 466 870,48	
8160 Inv/Valmistus omaan käyt				-583 156,82	583 156,82	-100,0
OMA RAKENTAMINEN	-7 470 000		-7 470 000	-2 175 035,42	-5 294 964,58	29,1
MUUT INVESTOINTIMENOT						
8220 Inv/käyttöomaisuuden ost	-1 280 000		-1 280 000	-706 270,33	-573 729,67	55,2
8230 Inv/rakennuttaminen, ura	-4 240 000		-4 240 000	-5 098 678,68	858 678,68	120,3
8240 Inv/muut menot	-400 000	-200 000	-600 000	-398 789,62	-201 210,38	66,5
MUUT INVESTOINTIMENOT	-5 920 000	-200 000	-6 120 000	-6 203 738,63	83 738,63	101,4
INVESTOINTIMENOT	-13 390 000	-200 000	-13 590 000	-8 378 774,05	-5 211 225,95	61,7
INVESTOINTITULOT						
KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTI						
8310 Inv/käyttöomaisuuden myy	350 000		350 000	130 129,59	219 870,41	37,2
KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTI	350 000		350 000	130 129,59	219 870,41	37,2
RAHOITUSOSUUDET INVESTONTEIHIN						
8410 Inv/rah.osuudet valtiolt	515 000		515 000	421 341,88	93 658,12	81,8
8430 Inv/rah.osuudet Euroopan	100 000		100 000		100 000,00	
RAHOITUSOSUUDET INVESTONTEIHIN	615 000		615 000	421 341,88	193 658,12	68,5
MUUT INVESTOINTITULOT						
8490 Inv/muut tulot	4 500 000		4 500 000	158 733,92	4 341 266,08	3,5
MUUT INVESTOINTITULOT	4 500 000		4 500 000	158 733,92	4 341 266,08	3,5
INVESTOINTITULOT	5 465 000		5 465 000	710 205,39	4 754 794,61	13,0
NETTOMENO	-7 925 000	-200 000	-8 125 000	-7 668 568,66	-456 431,34	94,4

T U L O S L A S K E L M A

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

EUR

	Toteutuma/ v.al.	Vert. %	Toteutuma/ ed.v.al.	Vert. %
9000 TULOSLASKELMA				
9010 TOIMINTATUOTOT				
9310 MYYNTITUOTOT	7.610.146,72		7.533.876,34	
9320 MAKSUTUOTOT	6.889.460,40		7.191.971,79	
9330 TUET JA AVUSTUKSET	2.758.645,76		2.693.956,81	
9340 VUOKRATUOTOT	4.068.798,13		4.151.659,11	
9350 MUUT TOIMINTATUOTOT	298.694,58		1.655.986,64	
9010 TOIMINTATUOTOT	21.625.745,59		23.227.450,69	
9370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	583.156,82		466.443,02	
9500 TOIMINTAKULUT				
9501 HENKILÖSTÖKULUT				
9502 PALKAT JA PALKKIOT	-39.236.879,98		-39.817.525,07	
9505 HENKILÖSTÖKORVAUKSET	588.792,83		640.603,26	
9510 HENKILÖSIVUKULUT				
9512 ELÄKEKULUT	-9.806.951,60		-10.654.881,31	
9513 MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1.963.602,86		-2.538.144,51	
9510 HENKILÖSIVUKULUT	-11.770.554,46		-13.193.025,82	
9501 HENKILÖSTÖKULUT	-50.418.641,61		-52.369.947,63	
9530 PALVELUJEN OSTOT				
9531 ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-31.663.829,44		-27.878.362,71	
9540 MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-17.714.069,33		-18.889.878,70	
9530 PALVELUJEN OSTOT	-49.377.898,77		-46.768.241,41	
9550 AINEET, TARVIKKEET JA TAVAR	-7.006.587,23		-6.967.965,88	
9585 AVUSTUKSET				
9586 AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-2.673.922,27		-5.691.718,98	
9587 AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-1.443.228,00		-1.416.276,68	
9585 AVUSTUKSET	-4.117.150,27		-7.107.995,66	
9590 VUOKRAMENOT	-1.670.534,84		-1.540.680,86	
9595 MUUT TOIMINTAKULUT	-637.958,34		-357.224,34	
9500 TOIMINTAKULUT	-113.228.771,06		-115.112.055,78	
9600 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-91.019.868,65		-91.418.162,07	
9601 VEROTULOT	52.585.471,01		51.794.401,15	
9610 VALTIONOSUDET	46.187.141,00		46.600.341,00	
9631 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
9632 KORKOTUOTOT	15.740,08		-35.475,29	
9633 MUUT RAHOITUSTUOTOT	945.800,96		1.700.818,58	
9640 KORKOKULUT	-511.405,50		-502.260,96	
9645 MUUT RAHOITUSKULUT	-148.815,67		-234.722,86	
9631 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	301.319,87		928.359,47	
9650 VUOSIKATE	8.054.063,23		7.904.939,55	
9651 POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
9652 SUUNNITELMAN MUKAISET POIST	-6.740.859,06		-6.250.789,29	
9659 ARVONALENTUMISET	-309.918,52			
9651 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7.050.777,58		-6.250.789,29	
9680 TILIKAUDEN TULOS	1.003.285,65		1.654.150,26	
9684 RAHASTOJEN LISÄYS/VÄHENNYS	413.998,81		539.741,09	
9699 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1.417.284,46		2.193.891,35	

T o t e u t u m a t

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

EUR

	Toteutuma 2017	Toteutuma 2016
--	-------------------	-------------------

6300 RAHOITUSLASKELMA**6310 TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RA**

6315 TOIMINNAN RAHAVIRTA		
6320 VUOSIKATE	8.054.063,23	7.904.939,55
6330 TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT		
6331 PAKOLLISTEN VARAUSTEN LISÄ	86.716,84	-11.116,89
6330 TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-30.065,84	-1.395.794,57
6315 TOIMINNAN RAHAVIRTA	8.023.997,39	6.509.144,98
6350 INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
6355 INVESTOINTIMENOT	-8.378.774,05	-8.054.726,01
6360 RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTE	580.075,80	753.374,44
6365 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. L		
6366 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD.	130.129,59	18.620,64
6370 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD.	116.782,68	1.384.677,68
6365 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. L	246.912,27	1.403.298,32
6350 INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7.551.785,98	-5.898.053,25
6310 TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RA	472.211,41	611.091,73

6400 RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

6410 ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
6415 ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYK	313.928,27	130.000,00
6410 ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	313.928,27	130.000,00
6460 LAINAKANNAN MUUTOKSET		
6461 PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS		6.500.000,00
6465 PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH	-4.193.954,79	-3.609.216,89
6460 LAINAKANNAN MUUTOKSET	-4.193.954,79	2.890.783,11
6470 OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		706.735,22
6480 MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSE		
6481 TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA	-6.654,05	1.103,84
6482 VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-24.362,58	32.869,77
6483 PITKÄAIKAISTEN SAAMISTEN MU	-129,12	71.958,41
6485 LYHYTAIKAISTEN SAAMISTEN MU	887.246,02	-598.348,98
6486 KOROTT. PITKÄ- JA LYH.AIK.	-184.322,99	-1.197.154,68
6480 MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSE	671.777,28	-1.689.571,64
6400 RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-3.208.249,24	2.037.946,69
6490 RAHAVAROJEN MUUTOS	-2.736.037,83	2.649.038,42
6500 RAHAVARAT 31.12.	27.215.881,38	29.951.919,21
6501 RAHAVARAT 1.1.	29.951.919,21	27.302.880,79
6502 RAHAVAROJEN MUUTOS	-2.736.037,83	2.649.038,42

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
9000 TULOSLASKELMA						
9010 TOIMINTATUOTOT						
9310 MYYNTITUOTOT	6 415 020		6 415 020	7 610 146,72	-1 195 126,72	118,6
9320 MAKSUTUOTOT	6 395 423		6 395 423	6 889 460,40	-494 037,40	107,7
9330 TUET JA AVUSTUKSET	1 999 988		1 999 988	2 758 645,76	-758 657,76	137,9
9340 VUOKRATUOTOT	4 173 400		4 173 400	4 068 798,13	104 601,87	97,5
9350 MUUT TOIMINTATUOTOT	175 100		175 100	298 694,58	-123 594,58	170,6
9010 TOIMINTATUOTOT	19 158 931		19 158 931	21 625 745,59	-2 466 814,59	112,9
9370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	400 000		400 000	583 156,82	-183 156,82	145,8
9500 TOIMINTAKULUT						
9501 HENKILÖSTÖKULUT						
9502 PALKAT JA PALKKIOT	-39 536 405	-82 000	-39 618 405	-39 236 879,98	-381 525,02	99,0
9505 HENKILÖSTÖKORVAUKSET	304 000		304 000	588 792,83	-284 792,83	193,7
9510 HENKILÖSIVUKULUT						
9512 ELÄKEKULUT	-9 718 712	-14 000	-9 732 712	-9 806 951,60	74 239,60	100,8
9513 MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 006 287	-4 000	-2 010 287	-1 963 602,86	-46 684,14	97,7
9510 HENKILÖSIVUKULUT	-11 724 999	-18 000	-11 742 999	-11 770 554,46	27 555,46	100,2
9501 HENKILÖSTÖKULUT	-50 957 404	-100 000	-51 057 404	-50 418 641,61	-638 762,39	98,7
9530 PALVELUJEN OSTOT						
9531 ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-31 015 915		-31 015 915	-31 663 829,44	647 914,44	102,1
9540 MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-16 790 212	-60 800	-16 851 012	-17 714 069,33	863 057,33	105,1
9530 PALVELUJEN OSTOT	-47 806 127	-60 800	-47 866 927	-49 377 898,77	1 510 971,77	103,2
9550 AINEET, TARVIKKEET JA TA	-6 593 820	-19 200	-6 613 020	-7 006 587,23	393 567,23	106,0
9585 AVUSTUKSET						
9586 AVUSTUKSET KOTITALOUKSI	-3 400 500		-3 400 500	-2 673 922,27	-726 577,73	78,6
9587 AVUSTUKSET YHTISÖILLE	-1 351 656	-50 000	-1 401 656	-1 443 228,00	41 572,00	103,0
9585 AVUSTUKSET	-4 752 156	-50 000	-4 802 156	-4 117 150,27	-685 005,73	85,7
9590 VUOKRAMENOT	-1 785 434	-70 000	-1 855 434	-1 670 534,84	-184 899,16	90,0
9595 MUUT TOIMINTAKULUT	-242 756		-242 756	-637 958,34	395 202,34	262,8
9500 TOIMINTAKULUT	-112 137 697	-300 000	-112 437 697	-113 228 771,06	791 074,06	100,7
9600 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-92 578 766	-300 000	-92 878 766	-91 019 868,65	-1 858 897,35	98,0
9601 VEROTULOT	50 934 000		50 934 000	52 585 471,01	-1 651 471,01	103,2
9610 VALTIONOSUDET	45 787 000		45 787 000	46 187 141,00	-400 141,00	100,9
9631 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
9632 KORKOTUOTOT	30 000		30 000	15 740,08	14 259,92	52,5
9633 MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 069 766		1 069 766	945 800,96	123 965,04	88,4
9640 KORKOKULUT	-500 000		-500 000	-511 405,50	11 405,50	102,3
9645 MUUT RAHOITUSKULUT	-100 000		-100 000	-148 815,67	48 815,67	148,8
9631 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	499 766		499 766	301 319,87	198 446,13	60,3
9650 VUOSIKATE	4 642 000	-300 000	4 342 000	8 054 063,23	-3 712 063,23	185,5
9651 POISTOT JA ARVONALENTUMIS						
9652 SUUNNITELMAN MUKAISET PO	-5 200 000		-5 200 000	-6 740 859,06	1 540 859,06	129,6
9659 ARVONALENTUMISET				-309 918,52	309 918,52	-100,0
9651 POISTOT JA ARVONALENTUMIS	-5 200 000		-5 200 000	-7 050 777,58	1 850 777,58	135,6
9680 TILIKAUDEN TULOS	-558 000	-300 000	-858 000	1 003 285,65	-1 861 285,65	-116,9
9684 RAHASTOJEN LISÄYS/VÄHENNY	438 000		438 000	413 998,81	24 001,19	94,5
9699 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-120 000	-300 000	-420 000	1 417 284,46	-1 837 284,46	-337,4

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoisen/Sisäinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
00002017 KUUSAMON KAUPUNKI/2017						
9000 TULOSLASKELMA						
9010 TOIMINTATUOTOT						
9310 MYYNTITUOTOT						
3101 Myyntitulot valtiolta	752 400		752 400	732 664,33	19 735,67	97,4
3102 Myyntitulot kunnilta	1 281 060		1 281 060	1 970 969,03	-689 909,03	153,9
3103 Myyntitulot kuntayhtymi	375 000		375 000	391 622,52	-16 622,52	104,4
3105 Ulkomaal. sairaanhoidon	21 000		21 000	49 073,46	-28 073,46	233,7
3106 Myyntitulot kunn., ky:lt	150 000		150 000	151 191,00	-1 191,00	100,8
3107 Myyntitulot kunnilta al				14 778,66	-14 778,66	-100,0
3108 Myyntitulot valtiolta a				14,11	-14,11	-100,0
3110 Oppisopimuskoulutuskorv	5 500		5 500	17 425,00	-11 925,00	316,8
3111 Lääkäreiden koulutuskor	78 910		78 910	110 688,48	-31 778,48	140,3
3121 Aterioiden myynti, alv	437 000		437 000	310 521,54	126 478,46	71,1
3123 Aterioiden myynti, alv	224 570		224 570	220 818,66	3 751,34	98,3
3127 Jätteenkäsittelymaksut,	1 190 000		1 190 000	1 320 998,76	-130 998,76	111,0
3130 Työterveyshuollon maksu	35 000		35 000	9 268,84	25 731,16	26,5
3140 Täyskustannusmaksut pak	113 500		113 500	86 305,54	27 194,46	76,0
3187 Muut myyntitulot, alv 1	25 665		25 665	46 747,76	-21 082,76	182,1
3188 Muut myyntitulot, alv 2	878 375		878 375	1 281 378,39	-403 003,39	145,9
3190 Muut myyntitulot, verot	414 940		414 940	438 203,54	-23 263,54	105,6
3191 Muut myyntitulot, alv 1	184 500		184 500	194 946,30	-10 446,30	105,7
3197 Muut myyntitulot, alv 2	1 000		1 000	1 000,00		
3199 Sisäiset myyntitulot	9 506 800		9 506 800	10 704 170,15	-1 197 370,15	112,6
3257 Pysäköintimaksut, alv 2	246 600		246 600	262 530,80	-15 930,80	106,5
9310 MYYNTITUOTOT	15 921 820		15 921 820	18 314 316,87	-2 392 496,87	115,0
9320 MAKSUTUOTOT						
3201 Maksut lapsiperheiden k				2 749,66	-2 749,66	-100,0
3202 Muut kodinhoitoapumaksu	352 000		352 000	318 525,83	33 474,17	90,5
3206 Avohoidon terveyskeskus	1 113 000		1 113 000	1 181 209,29	-68 209,29	106,1
3207 Hoitopäivämaksut	635 000		635 000	592 371,01	42 628,99	93,3
3208 Ateriapalvelumaksut, al	1 202 993		1 202 993	1 169 927,60	33 065,40	97,3
3209 Sosiaalipalvelumaksut	1 280 710		1 280 710	1 285 758,91	-5 048,91	100,4
3210 Yhdyskuntapalvelujen ma	40 000		40 000	15 000,00	25 000,00	37,5
3220 Rakenmusvalvontamaksut	220 000		220 000	432 071,55	-212 071,55	196,4
3250 Päivähoitomaksut	646 700		646 700	673 977,54	-27 277,54	104,2
3260 Opintomaksut	178 050		178 050	207 416,30	-29 366,30	116,5
3266 Pääsymaksut, alv 10 %	283 270		283 270	293 103,68	-9 833,68	103,5
3270 Pääsymaksut, veroton	29 900		29 900	104 883,13	-74 983,13	350,8
3274 Käyttömaksut, alv 24 %	1 400		1 400	1 327,22	72,78	94,8
3290 Muut maksut, veroton	385 450		385 450	561 427,57	-175 977,57	145,7
3296 Muut maksut, alv 10 %	1 500		1 500	1 712,23	-212,23	114,1
3297 Muut maksut, alv 24 %	25 450		25 450	47 998,88	-22 548,88	188,6
3299 Sisäiset maksutuotot	150 040		150 040	200 070,65	-50 030,65	133,3
9320 MAKSUTUOTOT	6 545 463		6 545 463	7 089 531,05	-544 068,05	108,3
9330 TUET JA AVUSTUKSET						
3300 Työllistämistuet	242 230		242 230	290 829,27	-48 599,27	120,1
3301 Tuet ja avustukset valt	1 136 328		1 136 328	1 737 244,61	-600 916,61	152,9
3303 Valtion korvaus kuntout	285 000		285 000	267 951,63	17 048,37	94,0
3305 Valtionosuus toimeentul	100 000		100 000	-28 989,69	128 989,69	-29,0
3309 Tuet ja avustukset sosi	106 130		106 130	271 439,00	-165 309,00	255,8
3390 Muut tuet ja avustukset	130 300		130 300	220 170,94	-89 870,94	169,0
3395 Sis. avustukset				67 980,00	-67 980,00	-100,0
9330 TUET JA AVUSTUKSET	1 999 988		1 999 988	2 826 625,76	-826 637,76	141,3
9340 VUOKRATUOTOT						
3401 Asuntojen vuokratulot	1 371 080		1 371 080	1 295 323,17	75 756,83	94,5
3402 Muiden rakennusten vuok	219 500		219 500	195 044,33	24 455,67	88,9

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
3403 Sisäiset rakennusten vu	5 747 600	50 000	5 797 600	5 716 923,07	80 676,93	98,6
3404 Sis. rakennusten pääoma	5 364 600		5 364 600	5 300 400,00	64 200,00	98,8
3409 Muiden rak. vuokratulot	39 470		39 470	37 495,36	1 974,64	95,0
3410 Maa- ja vesialueiden vu	700 000		700 000	681 934,98	18 065,02	97,4
3411 Muiden rak. vuokratulot	1 697 100		1 697 100	1 672 998,72	24 101,28	98,6
3450 Koneiden- ja laitteiden	400		400	15,00	385,00	3,8
3454 Kon.ja laitt.vuokrat, a	10 200		10 200	13 008,99	-2 808,99	127,5
3490 Muut vuokratulot	135 650		135 650	172 977,58	-37 327,58	127,5
9340 VUOKRATUOTOT	15 285 600	50 000	15 335 600	15 086 121,20	249 478,80	98,4
9350 MUUT TOIMINTATUOTOT						
3204 Täydentävän toimeentulo				250,00	-250,00	-100,0
3205 Perustoimeentulotuen ta	5 000		5 000	14 562,90	-9 562,90	291,3
3585 Käyttöomaisuuden myynti	60 000		60 000	129 713,79	-69 713,79	216,2
3588 Sis.vakuutuskorvaukset				22 716,96	-22 716,96	-100,0
3590 Muut tuotot	74 200		74 200	62 420,17	11 779,83	84,1
3595 Muut tuotot, alv 10 %				1 942,19	-1 942,19	-100,0
3596 Muut tuotot, alv 24 %	35 900		35 900	56 543,70	-20 643,70	157,5
3597 Vakuutusyhtiöiden vahin				906,75	-906,75	-100,0
3598 Sakot ja uhkasakot				92,14	-92,14	-100,0
3600 Palautuneet luottotappi				32 262,94	-32 262,94	-100,0
9350 MUUT TOIMINTATUOTOT	175 100		175 100	321 411,54	-146 311,54	183,6
9010 TOIMINTATUOTOT	39 927 971	50 000	39 977 971	43 638 006,42	-3 660 035,42	109,2
9370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
3701 Valmistus omaan käyttöön	400 000		400 000	583 156,82	-183 156,82	145,8
9370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	400 000		400 000	583 156,82	-183 156,82	145,8
9500 TOIMINTAKULUT						
9501 HENKILÖSTÖKULUT						
9502 PALKAT JA PALKKIOT						
5000 Luottamushenkilöiden p	-225 800		-225 800	-232 932,61	7 132,61	103,2
5001 Viranhalt. ja työntek.	-28 600		-28 600	-24 130,00	-4 470,00	84,4
5005 Vakinaisten virkojen p	-11 263 378		-11 263 378	-8 275 428,43	-2 987 949,57	73,5
5007 C-palkat	-7 117 308		-7 117 308	-6 374 215,26	-743 092,74	89,6
5008 C-palkkaisten erillisk	-616 683		-616 683	-586 345,91	-30 337,09	95,1
5010 Työsuhteisten kauskusi	-13 858 413	-16 400	-13 874 813	-10 743 763,00	-3 131 050,00	77,4
5011 C-palkk. lyhytaik. sij	-221 000		-221 000	-542 656,05	321 656,05	245,5
5015 Brilliskorvaukset	-2 248 900		-2 248 900	-2 223 881,28	-25 018,72	98,9
5020 Sijaisten palkat	-2 186 484		-2 186 484	-3 453 824,24	1 267 340,24	158,0
5025 Tilapäisten palkat	-782 029		-782 029	-1 001 073,48	219 044,48	128,0
5030 Tunti- ja urakkapalkat	-520 110		-520 110	-195 585,08	-324 524,92	37,6
5035 Asiantuntijapalkkiot	-123 200		-123 200	-176 364,22	53 164,22	143,2
5050 Työllistämismäärärahoi	-344 500	-65 600	-410 100	-445 809,16	35 709,16	108,7
5070 Avustukset				-2 000,00	2 000,00	-100,0
5090 Jaksotetut palkat				-4 958 871,26	4 958 871,26	-100,0
9502 PALKAT JA PALKKIOT	-39 536 405	-82 000	-39 618 405	-39 236 879,98	-381 525,02	99,0
9505 HENKILÖSTÖKORVAUKSET						
5200 Sairausvakuutuskorvauk	299 000		299 000	456 926,94	-157 926,94	152,8
5201 Tapaturmavakuutuskorva				35 576,79	-35 576,79	-100,0
5205 Muut henkilöstömenojen	5 000		5 000	96 289,10	-91 289,10	1925,8
9505 HENKILÖSTÖKORVAUKSET	304 000		304 000	588 792,83	-284 792,83	193,7
9510 HENKILÖSIVUKULUT						
9512 ELÄKEKULUT						
5104 KuEL-maksut/Varhe-mak	-374 133		-374 133	-539 139,03	165 006,03	144,1
5105 KuEL-maksut	-5 690 491	-14 000	-5 704 491	-5 323 067,23	-381 423,77	93,3
5108 VEL-maksut	-1 274 851		-1 274 851	-722 431,16	-552 419,84	56,7
5109 KuEL-maksut/eläkemeno	-2 379 237		-2 379 237	-2 392 899,07	13 662,07	100,6
5120 Jaksotetut eläkevakuu				-829 415,11	829 415,11	-100,0
9512 ELÄKEKULUT	-9 718 712	-14 000	-9 732 712	-9 806 951,60	74 239,60	100,8

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoisen/Sisäinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
9513 MUUT HENKILÖSIVUKULUT						
5101 Kansaneläke- ja sv-ma	-463 974	-900	-464 874	-364 081,48	-100 792,52	78,3
5102 Työttömyysvakuutusmaks	-1 324 325	-2 700	-1 327 025	-1 078 304,89	-248 720,11	81,3
5110 Tapaturmavakuutusmaks	-217 988	-400	-218 388	-282 225,63	63 837,63	129,2
5150 Jaksotetut sosiaaliva				-238 990,86	238 990,86	-100,0
9513 MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 006 287	-4 000	-2 010 287	-1 963 602,86	-46 684,14	97,7
9510 HENKILÖSIVUKULUT	-11 724 999	-18 000	-11 742 999	-11 770 554,46	27 555,46	100,2
9501 HENKILÖSTÖKULUT	-50 957 404	-100 000	-51 057 404	-50 418 641,61	-638 762,39	98,7
9530 PALVELUJEN OSTOT						
9531 ASIAKASPALVELUJEN OSTOT						
5301 As.palv. osto valtiolt				-5 019,60	5 019,60	-100,0
5302 As.palv. osto kunnilta	-374 700		-374 700	-589 324,79	214 624,79	157,3
5303 As.palv. osto kyltä	-436 929		-436 929	-841 813,79	404 884,79	192,7
5304 As.palv. osto muilta	-14 628 125		-14 628 125	-16 202 806,08	1 574 681,08	110,8
5305 As.palv.osto P-P:n sai	-15 323 161		-15 323 161	-13 696 517,67	-1 626 643,33	89,4
5306 Perhehoitajien palkkio	-253 000		-253 000	-328 347,51	75 347,51	129,8
9531 ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-31 015 915		-31 015 915	-31 663 829,44	647 914,44	102,1
9540 MUIDEN PALVELUJEN OSTOT						
5307 Perhehoitajien korvauk	-208 000		-208 000	-263 020,94	55 020,94	126,5
5400 Toimistopalvelujen ost	-247 830		-247 830	-166 441,99	-81 388,01	67,2
5401 Sisäiset toimistopalve	-170 201		-170 201	-181 547,23	11 346,23	106,7
5402 Asiantuntijapalvelujen	-2 337 597		-2 337 597	-1 822 078,42	-515 518,58	77,9
5403 Sis. asiantuntijapalve	-102 000		-102 000	-269 159,84	167 159,84	263,9
5404 Sis. atk-palvelut	-1 710 000		-1 710 000	-1 710 072,00	72,00	100,0
5405 Sis. kirjanpito ja pal	-1 025 400		-1 025 400	-1 025 448,00	48,00	100,0
5406 Henkilöstövuokraus	-381 500		-381 500	-376 659,53	-4 840,47	98,7
5407 Työnohjaus	-81 200		-81 200	-17 103,47	-64 096,53	21,1
5408 ICT-palvelut	-2 156 488		-2 156 488	-2 082 970,42	-73 517,58	96,6
5409 Rahoitus- ja pankkipal	-23 160		-23 160	-26 377,85	3 217,85	113,9
5410 Painatukset ja ilmoitu	-101 201		-101 201	-145 541,53	44 340,53	143,8
5414 Postipalvelujen osto	-90 709		-90 709	-70 949,88	-19 759,12	78,2
5415 Telepalvelujen osto	-569 953		-569 953	-467 861,06	-102 091,94	82,1
5416 Sisäiset puhelinnmaksut	-33 998		-33 998	-33 924,00	-74,00	99,8
5420 Vakuutukset	-176 070		-176 070	-166 013,29	-10 056,71	94,3
5430 Puhtaanapitopalvelut	-1 341 300		-1 341 300	-1 658 759,35	317 459,35	123,7
5431 Sis. puhtaanapitopalve	-126 000		-126 000	-47 129,86	-78 870,14	37,4
5435 Pesulapalvelut	-24 480		-24 480	-14 382,07	-10 097,93	58,8
5436 Sis. pesulapalvelut	-404 800		-404 800	-452 828,15	48 028,15	111,9
5440 Rakennusten rakentamis	-304 500	-3 000	-307 500	-427 485,83	119 985,83	139,0
5441 Sisäiset rakennusten r				-348 089,01	348 089,01	-100,0
5445 Alueiden rakentamis- j	-1 113 390	-30 000	-1 143 390	-1 349 757,01	206 367,01	118,0
5446 Sisäiset alueiden rake	-15 000		-15 000	-411 999,45	396 999,45	2746,7
5448 Sisäiset ylläpitopalve	-2 204 400		-2 204 400	-2 204 400,00		100,0
5450 Koneiden ja laitt. kun	-299 664	-41 000	-340 664	-320 964,35	-19 699,65	94,2
5451 Sis. koneiden ja laitt				-28 142,60	28 142,60	-100,0
5460 Kuljetuspalvelut	-2 468 622		-2 468 622	-2 362 241,85	-106 380,15	95,7
5461 Sisäiset kuljetuspalve	-405 500		-405 500	-450 282,18	44 782,18	111,0
5462 Terveystieteiden täyde	-44 200		-44 200	-36 863,63	-7 336,37	83,4
5463 Matkakustannukset	-412 730	13 200	-399 530	-356 613,60	-42 916,40	89,3
5464 Koulutusmenot	-273 354		-273 354	-257 101,03	-16 252,97	94,1
5466 Majoitus- ja ravitsemu	-105 080		-105 080	-171 841,75	66 761,75	163,5
5467 Sisäinen ruokahuolto	-2 891 000		-2 891 000	-2 995 589,14	104 589,14	103,6
5468 Sis. majoitus- ja ravi	-60 000		-60 000	-91 254,10	31 254,10	152,1
5470 Sosiaali- ja terveyspa	-704 355		-704 355	-574 027,55	-130 327,45	81,5
5471 Sisäinen sosiaali- ja				-2 805,00	2 805,00	-100,0
5472 Koulutus-, kulttuuri-	-266 920		-266 920	-262 804,80	-4 115,20	98,5
5473 Sis. koulutus- ja kult				-6 422,16	6 422,16	-100,0

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2017 - 31.12.2017

EUR

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
5474 Sis. liikuntapalvelut	-150 040		-150 040	-157 282,50	7 242,50	104,8
5475 Sähkön siirto	-554 000		-554 000	-692 929,85	138 929,85	125,1
5480 Osuus verotuskustannukset	-365 000		-365 000	-345 372,39	-19 627,61	94,6
5481 Muut yhteistoimintaosuudet	-1 744 670		-1 744 670	-2 590 037,08	845 367,08	148,5
5485 Muut palvelut	-386 389		-386 389	-678 165,95	291 776,95	175,5
5486 Sisäiset muut palvelut	-166 400		-166 400	-199 202,58	32 802,58	119,7
5487 Sis. käyttäjäpalvelut	-65 700		-65 700	-66 768,82	1 068,82	101,6
5490 Aktivoidut palvelujen	-300		-300		-300,00	
5493 Henkilökunnan muistami	-7 550		-7 550	-9 702,86	2 152,86	128,5
9540 MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-26 320 651	-60 800	-26 381 451	-28 396 415,95	2 014 964,95	107,6
9530 PALVELUJEN OSTOT	-57 336 566	-60 800	-57 397 366	-60 060 245,39	2 662 879,39	104,6
9550 AINEET, TARVIKKEET JA TA						
5500 Toimisto- yms. tarvikkeet	-89 613		-89 613	-104 439,02	14 826,02	116,5
5501 Koulutarvikkeet	-105 763		-105 763	-118 832,12	13 069,12	112,4
5510 Oppikirjat	-213 970		-213 970	-244 876,29	30 906,29	114,4
5511 Kirjallisuus	-99 015		-99 015	-87 760,13	-11 254,87	88,6
5512 Lehdet	-45 724		-45 724	-37 160,54	-8 563,46	81,3
5513 Av-aineisto	-14 980		-14 980	-15 760,41	780,41	105,2
5514 Kirjojen sidonta ja muo	-4 000		-4 000	-1 864,18	-2 135,82	46,6
5516 Kartat, muutit yms.	-750		-750	-5 777,32	5 027,32	770,3
5517 Kirjaston atk-menot	-24 000		-24 000	-27 449,85	3 449,85	114,4
5520 Elintarvikkeet	-1 333 814		-1 333 814	-1 153 658,60	-180 155,40	86,5
5521 Sisäiset elintarvikkeet	-216 400		-216 400	-218 100,59	1 700,59	100,8
5525 Työaineet, tekstiili	-1 500		-1 500	-10 559,45	9 059,45	704,0
5526 Työaineet, tekninen	-11 200		-11 200	-27 482,09	16 282,09	245,4
5527 Työaineet, kotitalous	-500		-500	-18 449,41	17 949,41	3689,9
5528 Työaineet, muu	-62 865		-62 865	-3 117,33	-59 747,67	5,0
5530 Vaatteisto	-55 631		-55 631	-70 840,99	15 209,99	127,3
5540 Lääkkeet ja hoitotarvik	-23 775		-23 775		-23 775,00	
5541 Lääkkeet	-554 850		-554 850	-668 217,28	113 367,28	120,4
5542 Hoitotarvikkeet	-944 150		-944 150	-1 063 541,75	119 391,75	112,6
5550 Puhdistusaineet ja -tar	-152 996		-152 996	-148 142,74	-4 853,26	96,8
5560 Poltto- ja voiteluainee	-119 344	-3 700	-123 044	-118 765,15	-4 278,85	96,5
5570 Lämmitys	-838 000		-838 000	-926 083,47	88 083,47	110,5
5571 Sähkö	-523 000		-523 000	-434 375,13	-88 624,87	83,1
5572 Vesi	-56 900		-56 900	-56 907,72	7,72	100,0
5573 Sähkötarvikkeet	-26 850		-26 850	-30 201,40	3 351,40	112,5
5575 Varaosat	-63 700		-63 700	-114 516,51	50 816,51	179,8
5577 Tietokoneohjelmat ja so	-6 000		-6 000		-6 000,00	
5578 ATK- ja puhelinlaiteost	-28 750		-28 750	-107 957,55	79 207,55	375,5
5580 Kalusto	-384 705	-8 500	-393 205	-421 362,37	28 157,37	107,2
5581 Apuvälineet	-224 050		-224 050	-235 117,00	11 067,00	104,9
5590 Rakennusmateriaali	-134 900		-134 900	-247 406,47	112 506,47	183,4
5591 Muu materiaali	-224 425	-7 000	-231 425	-288 826,75	57 401,75	124,8
5592 Varaston hankinnat/käyt	-205 000		-205 000	-208 556,86	3 556,86	101,7
5593 Henkilökunnan muistamis	-19 100		-19 100	-33 198,03	14 098,03	173,8
5595 Sis. materiaalin ostot				-1 440,96	1 440,96	-100,0
5800 Varastojen lisäys/vähenn				24 616,68	-24 616,68	-100,0
9550 AINEET, TARVIKKEET JA TA	-6 810 220	-19 200	-6 829 420	-7 226 128,78	396 708,78	105,8
9585 AVUSTUKSET						
9586 AVUSTUKSET KOTITALOUKSI						
5850 Avustukset kotitalouks	-1 399 600		-1 399 600	-1 028 872,40	-370 727,60	73,5
5853 Omaishoidon tuki	-1 002 000		-1 002 000	-1 035 618,96	33 618,96	103,4
5856 Yksityisen hoidon tuen	-270 000		-270 000	-276 468,22	6 468,22	102,4
5858 Toimeentulotuki	-155 000		-155 000	-15 983,46	-139 016,54	10,3
5859 Vammaisille annetut av				-534,55	534,55	-100,0
5861 Koulumatkatuki				-2 231,20	2 231,20	-100,0

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoisen/Sisäinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
5862 Toimintaraha, kuntoutt	-6 400		-6 400		-6 400,00	
5863 Matkakorvaukset toimee	-1 500		-1 500		-1 500,00	
5864 Matkakorvaukset työmar	-96 000		-96 000	-64 347,60	-31 652,40	67,0
5866 Tarveharkintainen toim	-220 000		-220 000	-187 643,06	-32 356,94	85,3
5867 Ennaltaehkäisevä toime	-60 000		-60 000	-62 055,32	2 055,32	103,4
5868 Palveluseteli	-190 000		-190 000	-167,50	-189 832,50	0,1
9586 AVUSTUKSET KOTITALOUKSI	-3 400 500		-3 400 500	-2 673 922,27	-726 577,73	78,6
9587 AVUSTUKSET YHTIISÖILLE						
5860 Avustukset muille	-901 656	-50 000	-951 656	-929 790,43	-21 865,57	97,7
5865 Sisäiset avustukset mu				-67 980,00	67 980,00	-100,0
5870 Työmarkkinatuen kuntao	-450 000		-450 000	-513 437,57	63 437,57	114,1
9587 AVUSTUKSET YHTIISÖILLE	-1 351 656	-50 000	-1 401 656	-1 511 208,00	109 552,00	107,8
9585 AVUSTUKSET	-4 752 156	-50 000	-4 802 156	-4 185 130,27	-617 025,73	87,2
9590 VUOKRAMENOT						
5900 Rakennusten ja huoneist	-1 229 255		-1 229 255	-1 121 011,30	-108 243,70	91,2
5901 Sisäiset rakennusten ja	-5 657 616	-50 000	-5 707 616	-5 690 356,24	-17 259,76	99,7
5902 Maa- ja vesialueiden vu	-5 100		-5 100	-5 213,56	113,56	102,2
5903 Sis. vuokrien pääomaosu	-5 364 585		-5 364 585	-5 328 312,00	-36 273,00	99,3
5910 Koneiden ja laitt. vuok	-268 124	-30 000	-298 124	-324 605,06	26 481,06	108,9
5911 Sis. koneiden ja laitt.				-124,06	124,06	-100,0
5912 ATK-laittevuokrat	-256 955		-256 955	-206 037,92	-50 917,08	80,2
5919 Muut vuokramenot	-26 000	-40 000	-66 000	-13 667,00	-52 333,00	20,7
9590 VUOKRAMENOT	-12 807 635	-120 000	-12 927 635	-12 689 327,14	-238 307,86	98,2
9595 MUUT TOIMINTAKULUT						
5920 Vahingonkorvaukset				-1 717,94	1 717,94	-100,0
5949 Jätevero	-190 000		-190 000	-84 490,00	-105 510,00	44,5
5950 Välilliset verot	-43 300		-43 300	-53 542,40	10 242,40	123,7
5951 Välittömät verot				-27,87	27,87	-100,0
5955 Käyttöomaisuuden myynti				-12 931,11	12 931,11	-100,0
5990 Muut kulut	-9 456		-9 456	-6 865,42	-2 590,58	72,6
5992 Sis. muut kulut				-23 600,36	23 600,36	-100,0
5995 Luottotappiot				-478 383,60	478 383,60	-100,0
9595 MUUT TOIMINTAKULUT	-242 756		-242 756	-661 558,70	418 802,70	272,5
9500 TOIMINTAKULUT	-132 906 737	-350 000	-133 256 737	-135 241 031,89	1 984 294,89	101,5
9600 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-92 578 766	-300 000	-92 878 766	-91 019 868,65	-1 858 897,35	98,0
9601 VEROTULOT						
6000 Kunnan tulovero	40 751 000		40 751 000	41 781 307,43	-1 030 307,43	102,5
6010 Kiinteistövero	6 858 000		6 858 000	6 737 320,15	120 679,85	98,2
6020 Osuus yhteisöverosta	3 325 000		3 325 000	4 066 843,43	-741 843,43	122,3
9601 VEROTULOT	50 934 000		50 934 000	52 585 471,01	-1 651 471,01	103,2
9610 VALTIONOSUDET						
6150 Muut valtionosuudet				105 110,00	-105 110,00	-100,0
6160 Kunnan peruspälv. vo (il	36 135 000		36 135 000	36 144 076,00	-9 076,00	100,0
6161 Verotuloihin perustuva v	10 808 000		10 808 000	10 818 302,00	-10 302,00	100,1
6163 Opetus- ja kultt.toimen	-1 156 000		-1 156 000	-880 347,00	-275 653,00	76,2
9610 VALTIONOSUDET	45 787 000		45 787 000	46 187 141,00	-400 141,00	100,9
9631 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
9632 KORKOTUOTOT						
6301 Korkotuotot antolainois	10 000		10 000	7 688,12	2 311,88	76,9
6304 Muut korkotuotot	20 000		20 000	8 486,08	11 513,92	42,4
6305 Sisäiset korkotuotot				42 360,00	-42 360,00	-100,0
6335 Maksuliikemetilien kor				-434,12	434,12	-100,0
9632 KORKOTUOTOT	30 000		30 000	58 100,08	-28 100,08	193,7
9633 MUUT RAHOITUSTUOTOT						
6315 Osingot ja osuus pääoman	60 000		60 000	101 845,50	-41 845,50	169,7
6320 Verontilityskorkotulot				1 661,70	-1 661,70	-100,0
6325 Sijoitusarvopaperiden m	929 766		929 766	689 743,21	240 022,79	74,2

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoisen/Sisäinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Budjetti 2017	Bu-muutos 2017	Budjetti + muutos	Toteutuma 2017 01-12	Poikkeama	Käyttö %
6330 Viivästyskorkotulot	20 000		20 000	27 533,44	-7 533,44	137,7
6340 Muut rahoitustuotot	60 000		60 000	69 547,17	-9 547,17	115,9
6341 Arvonalentumisten palau				55 469,94	-55 469,94	-100,0
9633 MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 069 766		1 069 766	945 800,96	123 965,04	88,4
9640 KORKOKULUT						
6400 Lainojen korkokulut	-500 000		-500 000	-511 405,50	11 405,50	102,3
6405 Sisäiset korkokulut				-42 360,00	42 360,00	-100,0
9640 KORKOKULUT	-500 000		-500 000	-553 765,50	53 765,50	110,8
9645 MUUT RAHOITUSKULUT						
6450 Verotilityskorkomenot j				-853,62	853,62	-100,0
6455 Viivästyskorkomenot	-5 000		-5 000	-2 393,93	-2 606,17	47,9
6465 Sijoitusarvopapereiden	-88 000		-88 000	-55 578,33	-32 421,67	63,2
6470 Luottovero ja provisiot	-5 000		-5 000	-7 127,60	2 127,60	142,6
6471 Arvonalentumiset vaiht.				-42 518,93	42 518,93	-100,0
6474 Koronvaihtosop korkokul				-39 819,00	39 819,00	-100,0
6475 Muut rahoituskulut	-2 000		-2 000	-524,40	-1 475,60	26,2
6490 Euro-pyöritykset				0,04	-0,04	-100,0
9645 MUUT RAHOITUSKULUT	-100 000		-100 000	-148 815,67	48 815,67	148,8
9631 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	499 766		499 766	301 319,87	198 446,13	60,3
9650 VUOSIKATE	4 642 000	-300 000	4 342 000	8 054 063,23	-3 712 063,23	185,5
9651 POISTOT JA ARVONALENTUMIS						
9652 SUUNNITELMAN MUKAISET PO						
6510 Poistot aineettomista o	-97 000		-97 000	-78 490,13	-18 509,87	80,9
6511 Poistot muista pitkävai	-174 000		-174 000	-87 964,78	-86 035,22	50,6
6512 Poistot rakennuksista	-2 969 000		-2 969 000	-3 959 255,69	990 255,69	133,4
6513 Poistot kiinteistä rak.	-1 295 000		-1 295 000	-1 845 065,09	550 065,09	142,5
6514 Poistot koneista ja kal	-665 000		-665 000	-629 604,17	-35 395,83	94,7
6518 Muut kertaluonteiset po				-140 479,20	140 479,20	-100,0
9652 SUUNNITELMAN MUKAISET PO	-5 200 000		-5 200 000	-6 740 859,06	1 540 859,06	129,6
9659 ARVONALENTUMISET						
6520 Pysyvien vastaavien arv				-309 918,52	309 918,52	-100,0
9659 ARVONALENTUMISET				-309 918,52	309 918,52	-100,0
9651 POISTOT JA ARVONALENTUMIS	-5 200 000		-5 200 000	-7 050 777,58	1 850 777,58	135,6
9680 TILIKAUDEN TULOS	-558 000	-300 000	-858 000	1 003 285,65	-1 861 285,65	-116,9
9684 RAHASTOJEN LISÄYS/VÄHENNY						
6850 Rahastojen vähennys	438 000		438 000	413 998,81	24 001,19	94,5
9684 RAHASTOJEN LISÄYS/VÄHENNY	438 000		438 000	413 998,81	24 001,19	94,5
9699 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-120 000	-300 000	-420 000	1 417 284,46	-1 837 284,46	-337,4

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
0004 TASE			
4000 VASTAAVAA			
4001 PYSYVÄT VASTAAVAT			
4002 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
4003 AINEETTOMAT OIKEUDET	2.261,47	8.298,60	-72,7
4004 MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MEN	655.898,60	752.585,63	-12,8
4002 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	658.160,07	760.884,23	-13,5
4100 AINEELLISET HYÖDYKKEET			
4101 MAA- JA VESIALUEET	17.147.229,36	16.623.826,86	3,1
4110 RAKENNUKSET	45.741.677,89	47.970.743,22	-4,6
4130 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAIT	9.004.022,26	9.707.736,22	-7,2
4160 KONEET JA KALUSTO	1.377.818,23	1.778.207,64	-22,5
4170 MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEE	52.144,68	52.144,68	
4180 ENNAKKOMAKS. JA KESKENERÄI	4.697.995,04	857.386,97	447,9
4100 AINEELLISET HYÖDYKKEET	78.020.887,46	76.990.045,59	1,3
4200 SIJOITUKSET			
4201 OSAKKEET JA OSUUDET	8.462.301,80	8.772.628,43	-3,5
4230 MUUT LAINASAAMISET	4.885.085,88	5.199.014,15	-6,0
4240 MUUT SAAMISET	240.977,57	240.977,57	
4200 SIJOITUKSET	13.588.365,25	14.212.620,15	-4,4
4001 PYSYVÄT VASTAAVAT	92.267.412,78	91.963.549,97	0,3
4400 TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
4401 VALTION TOIMEKSIANNOT	827,13	4.235,43	-80,5
4440 LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYSK	36.300,91	36.312,26	
4400 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	37.128,04	40.547,69	-8,4
4500 VAIHTUVAT VASTAAVAT			
4501 VAIHTO-OMAISUUS			
4502 AINEET JA TARVIKKEET	325.305,09	300.942,51	8,1
4550 VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	54.852,40	54.852,40	
4501 VAIHTO-OMAISUUS	380.157,49	355.794,91	6,8
4600 SAAMISET			
4601 PITKÄAIKAISET SAAMISET			
4602 MYYNTISAAMISET	853.654,18	930.351,77	-8,2
4660 MUUT SAAMISET	346.100,00	269.273,29	28,5
4601 PITKÄAIKAISET SAAMISET	1.199.754,18	1.199.625,06	
4720 LYHYTAIKAISET SAAMISET			
4721 MYYNTISAAMISET	2.252.077,08	1.960.483,09	14,9
4780 MUUT SAAMISET	479.923,50	974.922,52	-50,8
4815 SIIRTOSAAMISET	1.444.403,36	2.128.244,35	-32,1
4720 LYHYTAIKAISET SAAMISET	4.176.403,94	5.063.649,96	-17,5
4600 SAAMISET	5.376.158,12	6.263.275,02	-14,2
4830 RAHOITUSARVOPAPERIT			
4831 OSAKKEET JA OSUUDET	23.080.419,46	22.262.604,24	3,7
4890 MUUT ARVOPAPERIT	1.431,38	2.182,58	-34,4
4830 RAHOITUSARVOPAPERIT	23.081.850,84	22.264.786,82	3,7
4900 RAHAT JA PANKKISAAMISET	4.134.030,54	7.687.132,39	-46,2
4500 VAIHTUVAT VASTAAVAT	32.972.196,99	36.570.989,14	-9,8
4000 VASTAAVAA	125.276.737,81	128.575.086,80	-2,6

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
5000 VASTATTAVAA			
5001 OMA PÄÄOMA			
5002 PERUSPÄÄOMA	54.181.838,32	54.181.838,32	
5010 ARVONKOROTUSRAHASTO	2.425.000,00	2.425.000,00	
5015 MUUT OMAT RAHASTOT	8.516.128,41	8.930.127,22	-4,6
5040 EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-	14.581.565,92	12.387.674,57	17,7
5050 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1.417.284,46	2.193.891,35	-35,4
5001 OMA PÄÄOMA	81.121.817,11	80.118.531,46	1,3
5120 PAKOLLISET VARAUKSET			
5130 MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	631.560,63	544.843,79	15,9
5120 PAKOLLISET VARAUKSET	631.560,63	544.843,79	15,9
5300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
5301 VALTION TOIMEKSIANNOT		5.227,19	-100,0
5325 LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	108.535,03	109.546,38	-0,9
5330 MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	2.461,18	6.296,34	-60,9
5300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	110.996,21	121.069,91	-8,3
5400 VIERAS PÄÄOMA			
5401 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
5410 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT	23.890.487,00	28.013.309,00	-14,7
5420 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	46.586,61	52.383,50	-11,1
5401 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	23.937.073,61	28.065.692,50	-14,7
5500 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
5510 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT	4.122.822,00	4.188.450,70	-1,6
5520 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	5.796,89	5.504,09	5,3
5540 SAADUT ENNAKOT	1.739.245,84	1.782.397,93	-2,4
5545 OSTOVELAT	6.100.201,28	5.755.422,63	6,0
5550 MUUT VELAT	770.445,67	829.154,50	-7,1
5570 SIIRTOVELAT	6.736.778,57	7.164.019,29	-6,0
5500 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	19.475.290,25	19.724.949,14	-1,3
5400 VIERAS PÄÄOMA	43.412.363,86	47.790.641,64	-9,2
5000 VASTATTAVAA	125.276.737,81	128.575.086,80	-2,6

T A S E

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

EUR

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
0004 TASE			
4000 VASTAAVAA			
4001 PYSYVÄT VASTAAVAT			
4002 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
4003 AINEETTOMAT OIKEUDET			
1002 Tietokoneohjelmistot	2.261,47	8.298,60	-72,7
4003 AINEETTOMAT OIKEUDET	2.261,47	8.298,60	-72,7
4004 MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MEN			
1011 Muut pitkävaikutteiset me	655.898,60	752.585,63	-12,8
4004 MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MEN	655.898,60	752.585,63	-12,8
4002 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	658.160,07	760.884,23	-13,5
4100 AINEELLISET HYÖDYKKEET			
4101 MAA- JA VESIALUEET			
1100 Maa- ja vesialueet	12.614.125,24	12.117.009,23	4,1
1101 Keskeneräiset, Maa- ja ves	194.813,00	168.110,86	15,9
1102 Liittymismaksut/siirtokel	80.009,65	80.009,65	
1103 Maa-alueet ja liittymät/m	1.833.281,47	1.833.697,12	
1104 Maa-alueet/Pysäköintilait	2.425.000,00	2.425.000,00	
4101 MAA- JA VESIALUEET	17.147.229,36	16.623.826,86	3,1
4110 RAKENNUKSET			
1110 Hallinto- ja laitosrakenn	36.397.936,88	37.991.246,31	-4,2
1111 Tehdas- ja tuotantorakenn	1.752.096,06	1.908.155,13	-8,2
1112 Talousrakennukset	389.540,12	434.016,02	-10,2
1113 Vapaa-ajan rakennukset ja	863.161,81	987.730,54	-12,6
1114 Asuinrakennukset	346.543,43	479.808,27	-27,8
1115 Rukan pysäköintilaitos	5.992.399,59	6.169.786,95	-2,9
4110 RAKENNUKSET	45.741.677,89	47.970.743,22	-4,6
4130 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAIT			
1131 Kadut, tiet, torit ja pui	5.057.373,77	5.150.362,35	-1,8
1136 Muut maa- ja vesirakentee	2.722.890,77	2.957.621,29	-7,9
1140 Muut putki- ja kaapeliver	35.095,70	41.289,02	-15,0
1159 Muut kiint.koneet, laitte	1.188.662,02	1.558.463,56	-23,7
4130 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAIT	9.004.022,26	9.707.736,22	-7,2
4160 KONEET JA KALUSTO			
1161 Kuljetusvälineet	119.912,29	114.192,07	5,0
1162 Muut liikkuvat työkonet	205.562,39	235.533,15	-12,7
1166 Muut kevyet koneet	25.318,97	44.040,17	-42,5
1168 Sairaala- terveydenh. yms	583.612,03	902.137,58	-35,3
1170 Atk-laitteet	113.486,38	127.644,13	-11,1
1175 Muut laitteet ja kalustee	329.926,17	354.660,54	-7,0
4160 KONEET JA KALUSTO	1.377.818,23	1.778.207,64	-22,5
4170 MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEE			
1185 Arvo- ja taide-esineet	52.144,68	52.144,68	
4170 MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEE	52.144,68	52.144,68	
4180 ENNAKKOMAKS. JA KESKENERÄI			
1195 Keskeneräiset hankinnat	4.697.995,04	857.386,97	447,9
4180 ENNAKKOMAKS. JA KESKENERÄI	4.697.995,04	857.386,97	447,9
4100 AINEELLISET HYÖDYKKEET	78.020.887,46	76.990.045,59	1,3
4200 SIJOITUKSET			
4201 OSAKKEET JA OSUUDET			
1200 Kuntayhtymäosuudet	4.054.676,91	4.054.676,91	
1205 Tytäryhtymäosakkeet ja -o	1.776.534,53	1.776.534,53	
1206 Osakkuusyhteisöosakkeet j	524.500,00	524.500,00	
1209 Muut osakkeet ja osuudet	2.106.590,36	2.416.916,99	-12,8
4201 OSAKKEET JA OSUUDET	8.462.301,80	8.772.628,43	-3,5
4230 MUUT LAINASAAMISET			
1230 Lainasaamiset tytäryht./K	4.281.723,60	4.595.651,87	-6,8

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
1231 Lainasaamiset tytären./Kmo	63.238,66	63.238,66	
1234 Po-lainasaamiset/Kuusamo	462.000,00	462.000,00	
1243 Lainasaamiset/Kuusamon Va	78.123,62	78.123,62	
4230 MUUT LAINASAAMISET	4.885.085,88	5.199.014,15	-6,0
4240 MUUT SAAMISET			
1235 Liittymismaksut/palautusk	190.131,29	190.131,29	
1237 Liittymismaksut/pysäköint	50.846,28	50.846,28	
4240 MUUT SAAMISET	240.977,57	240.977,57	
4200 SIJOITUKSET	13.588.365,25	14.212.620,15	-4,4
4001 PYSYVÄT VASTAAVAT	92.267.412,78	91.963.549,97	0,3
4400 TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
4401 VALTION TOIMEKSIANNOT			
1311 Sampo 800018-2184474 korja	827,13	4.235,43	-80,5
4401 VALTION TOIMEKSIANNOT	827,13	4.235,43	-80,5
4440 LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYSK			
1361 U.A. Virranniemen rahasto	36.300,91	36.312,26	
4440 LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYSK	36.300,91	36.312,26	
4400 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	37.128,04	40.547,69	-8,4
4500 VAIHTUVAT VASTAAVAT			
4501 VAIHTO-OMAISUUS			
4502 AINEET JA TARVIKKEET			
1407 Terveyskeskuksen hoito- y	123.252,99	127.808,59	-3,6
1408 Terveyskeskuksen lääkevar	137.592,70	108.420,42	26,9
1416 Kuusamon historian teokse	64.459,40	64.713,50	-0,4
4502 AINEET JA TARVIKKEET	325.305,09	300.942,51	8,1
4550 VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT			
1442 Myytävät liittymät/EVO/Fo	54.852,40	54.852,40	
4550 VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	54.852,40	54.852,40	
4501 VAIHTO-OMAISUUS	380.157,49	355.794,91	6,8
4600 SAAMISET			
4601 PITKÄAIKAISET SAAMISET			
4602 MYYNTISAAMISET			
1258 Kitkawood Oy (Laptimber)	13.166,17	55.156,23	-76,1
1270 Kalatalo/Jalostajat (Kit	732.088,94	758.346,11	-3,5
1271 Kalatalo/Kalast(Koillism	108.399,07	116.849,43	-7,2
4602 MYYNTISAAMISET	853.654,18	930.351,77	-8,2
4660 MUUT SAAMISET			
1292 Maankäyttösoj.saatavat/M	121.200,00	38.373,29	215,8
1293 Maankäyttösoj.saatavat/L	224.900,00	224.900,00	
1294 Maankäyttösoj. saatavat/		6.000,00	-100,0
4660 MUUT SAAMISET	346.100,00	269.273,29	28,5
4601 PITKÄAIKAISET SAAMISET	1.199.754,18	1.199.625,06	
4720 LYHYTAIKAISET SAAMISET			
4721 MYYNTISAAMISET			
1471 Tukipalvelukeskuksen saa	72.836,87	69.293,81	5,1
1472 Lukion saamiset	380,00	4.173,93	-90,9
1476 Elinkeinotoimen saamiset	143.274,36	133.828,30	7,1
1480 Keskushallinnon saamiset	185.252,66	8.771,86	2011,9
1482 Yhdyskuntatekniikan saam	16.412,74	5.262,36	211,9
1483 Kotipalvelun saamiset	86.462,48	77.546,83	11,5
1484 Kasvatus- ja sivistystoi	50.883,86	42.762,02	19,0
1485 Kulttuuritoimen/kirjasto	1.344,20	7.937,62	-83,1
1486 Liikuntakeskuksen saamis	11.335,79	14.891,91	-23,9
1489 Musiikkiopiston/Kuusamot	4.206,47	28.441,20	-85,2
1493 Päivähoitosaamiset	140.295,31	137.082,06	2,3
1494 Rakennusvalvonnan saamis	10.035,07	4.994,06	100,9
1495 Sos. toimen saamiset/ker	49.009,85	36.400,80	34,6

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
1496 Sos.toimen saamiset/tois	325.510,12	241.555,91	34,8
1497 Yhdyskuntatekniikan saam	226.210,34	330.195,52	-31,5
1499 Terveyskeskuksen saamise	380.327,66	329.667,90	15,4
1501 Terveyskeskus/vastaanott	243.664,38	225.851,37	7,9
1502 Yhdyskuntatekniikan saam	102.149,88	66.930,63	52,6
1503 Tontinvuokrasaamiset	24.020,69	13.857,93	73,3
1504 Tukiasuntojen saamiset	56.054,17	41.297,78	35,7
1509 Datwin aravalainojen til	45.712,59	55.576,43	-17,7
1570 Lyhennykset muilta	76.697,59	84.162,86	-8,9
4721 MYYNTISAAMISET	2.252.077,08	1.960.483,09	14,9
4780 MUUT SAAMISET			
1680 Alv-saamiset/Lääninverov	476.758,15	969.847,39	-50,8
1734 Luottokorttisaatavat	1.897,90	2.212,33	-14,2
1736 Palvelukassojen välityst	40,50		100,0
1740 Tk:n kassan välitili	546,50	985,90	-44,6
1742 Kontin kassan välitystil	240,25	170,85	40,6
1743 Kaarnikan kassan välitys	226,90	330,00	-31,2
1744 Salvian kassa välitystil	213,30	1.376,05	-84,5
4780 MUUT SAAMISET	479.923,50	974.922,52	-50,8
4815 SIIRTOSAAMISET			
1600 Siirtosaamiset	1.406.460,32	2.128.073,12	-33,9
1602 Siirtyvät korot muilta	171,23	171,23	
1607 Siirtosaamiset/Varhe-mak	37.771,81		100,0
4815 SIIRTOSAAMISET	1.444.403,36	2.128.244,35	-32,1
4720 LYHYTAIKAISET SAAMISET	4.176.403,94	5.063.649,96	-17,5
4600 SAAMISET	5.376.158,12	6.263.275,02	-14,2
4830 RAHOITUSARVOPAPERIT			
4831 OSAKKEET JA OSUUDET			
1539 Rahasto-osuudet	23.080.419,46	22.262.604,24	3,7
4831 OSAKKEET JA OSUUDET	23.080.419,46	22.262.604,24	3,7
4890 MUUT ARVOPAPERIT			
1278 Pohjola Varainhoito Oy/50	1.431,38	2.182,58	-34,4
4890 MUUT ARVOPAPERIT	1.431,38	2.182,58	-34,4
4830 RAHOITUSARVOPAPERIT	23.081.850,84	22.264.786,82	3,7
4900 RAHAT JA PANKKISAAMISET			
1801 Karhuntassun kassatili	1.262,40	1.351,80	-6,6
1802 KeVa-keskuksen kassatili	100,00	100,00	
1803 Henkilöstöravintola	60,00	63,20	-5,1
1804 Kirjaston kassatili	666,85	540,55	23,4
1805 Liikuntakeskuksen kassatil	9.262,81	11.764,45	-21,3
1808 Porkkatörmän palvelukeskuk	1.289,60	786,97	63,9
1810 Kaatopaikan kassatili	378,05	523,80	-27,8
1812 Yhteispalvelupisteen kassa	85,00	85,00	
1813 Walkers-kahvilan tili	73,40		100,0
1814 Sinuhe-kassatili	211,00	345,60	-38,9
1815 Terveyskeskuksen palveluka	100,00	100,00	
1816 Kuusamotalon kassatili	3.026,40	4.975,80	-39,2
1819 Tk:n keittön kassatili	80,00	80,00	
1820 Sh-tili Nordea 211338-3620	69.396,44	34.734,47	99,8
1821 Sh-tili OP-Kuusamo 519407-	942.593,19	264.599,38	256,2
1822 Sh-tili OP-Käylä, 520609-1	30.264,27	10.247,85	195,3
1830 Sampo,800018-861016	2.933.058,69	7.340.662,84	-60,0
1832 Säästöpankki Optia 460000-	128.887,24	10.622,95	1113,3
1842 Pikkukassat	5.500,10	535,00	928,1
1843 ON Kmo kierr.toiminnan kas	450,00	45,83	881,9
1844 Tulevaisuuskioski		466,27	-100,0
1845 Kuntouttava työtoiminta/ke	608,60	107,13	468,1

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
1850 Ravintola Salvian kassatil	70,00	70,00	
1851 Pysäköintilaitoksen kassat	6.606,50	4.323,50	52,8
4900 RAHAT JA PANKKISAAMISET	4.134.030,54	7.687.132,39	-46,2
4500 VAIHTUVAT VASTAAVAT	32.972.196,99	36.570.989,14	-9,8
4000 VASTAAVAA	125.276.737,81	128.575.086,80	-2,6

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
5000 VASTATTAVAA			
5001 OMA PÄÄOMA			
5002 PERUSPÄÄOMA			
2000 Peruspääoma	54.181.838,32	54.181.838,32	
5002 PERUSPÄÄOMA	54.181.838,32	54.181.838,32	
5010 ARVONKOROTUSRAHASTO			
2010 Arvonkorotusrahasto	2.425.000,00	2.425.000,00	
5010 ARVONKOROTUSRAHASTO	2.425.000,00	2.425.000,00	
5015 MUUT OMAT RAHASTOT			
2011 Kuusamon kehittämis- ja inv	7.937.159,51	8.324.318,76	-4,7
2012 Vakuutusrahasto	366.784,37	389.501,33	-5,8
2016 Henkilöstön kehittämisraha	212.184,53	216.307,13	-1,9
5015 MUUT OMAT RAHASTOT	8.516.128,41	8.930.127,22	-4,6
5040 EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-			
2040 Edellisen tilikauden yli/a	14.581.565,92	12.387.674,57	17,7
5040 EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-	14.581.565,92	12.387.674,57	17,7
5050 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ			
2050 Tilikauden yli/alijäämä	1.417.284,46	2.193.891,35	-35,4
5050 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1.417.284,46	2.193.891,35	-35,4
5001 OMA PÄÄOMA	81.121.817,11	80.118.531,46	1,3
5120 PAKOLLISET VARAUKSET			
5130 MUUT PAKOLLISET VARAUKSET			
2084 Kaatopaikan sulkemisvaraus	508.000,00	485.000,00	4,7
2085 Muut pakolliset varaukset	83.741,63	59.843,79	39,9
2087 Koronvaihtosopimus (ei-suo	39.819,00		100,0
5130 MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	631.560,63	544.843,79	15,9
5120 PAKOLLISET VARAUKSET	631.560,63	544.843,79	15,9
5300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
5301 VALTION TOIMEKSIANNOT			
2101 Korjausavustukset		5.227,19	-100,0
5301 VALTION TOIMEKSIANNOT		5.227,19	-100,0
5325 LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT			
2114 L.Muhosen rahasto	51.684,34	52.684,34	-1,9
2118 U.A. Virranniemen rahasto	56.850,69	56.862,04	
5325 LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	108.535,03	109.546,38	-0,9
5330 MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA			
2121 Muut toimeksiannot	2.461,18	4.966,34	-50,4
2122 Lahjoitukset		1.330,00	-100,0
5330 MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	2.461,18	6.296,34	-60,9
5300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	110.996,21	121.069,91	-8,3
5400 VIERAS PÄÄOMA			
5401 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
5410 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT			
2210 Kotimaisilta pankeilta	4.735.000,00	5.705.000,00	-17,0
2212 Kuntarahoitukselta	17.259.342,00	20.281.394,00	-14,9
2215 Kuntarahoitus/Pysäköintil	1.896.145,00	2.026.915,00	-6,5
5410 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT	23.890.487,00	28.013.309,00	-14,7
5420 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ			
2220 Valtiolta	46.586,61	52.383,50	-11,1
5420 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	46.586,61	52.383,50	-11,1
5401 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	23.937.073,61	28.065.692,50	-14,7
5500 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
5510 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT			
2310 Kotimaisilta talletuspank	970.000,00	970.000,00	
2312 Kuntarahoitukselta	3.022.052,00	3.087.680,70	-2,1
2315 Kuntarahoitus/Pysäköintil	130.770,00	130.770,00	

T A S E

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma/ v.al.	Toteutuma/ ed.v.al.	Muutos %
5510 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT	4.122.822,00	4.188.450,70	-1,6
5520 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ			
2320 Valtiolta	5.796,89	5.504,09	5,3
5520 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	5.796,89	5.504,09	5,3
2350 Saadut ennakot	1.258,10	65.418,40	-98,1
2351 Maankäyttö Sopimukset/Ruka	150.114,25		100,0
2353 Maankäyttö Sopimukset/Kirk	321.065,67	321.065,67	
2354 Maankäyttö Sopimukset/Läns	1.110.892,41	1.265.902,48	-12,2
2355 Teiden kunnossapitokorvau	128.568,07	105.494,62	21,9
2356 Kunnossapitokorvaukset/Lä	27.347,34	24.516,76	11,5
5540 SAADUT ENNAKOT	1.739.245,84	1.782.397,93	-2,4
5545 OSTOVELAT			
2386 Muut ostovelat	203.986,24	148.396,97	37,5
2390 Rondo ostoreskontra	5.414.271,78	5.437.939,22	-0,4
2391 PSOP Ostoreskontra	481.943,26	169.086,44	185,0
5545 OSTOVELAT	6.100.201,28	5.755.422,63	6,0
5550 MUUT VELAT			
2500 Ennakonpidätykset	736.011,35	762.257,44	-3,4
2502 Työnantajan sosiaaliturva	34.434,32	66.897,06	-48,5
5550 MUUT VELAT	770.445,67	829.154,50	-7,1
5570 SIIRTOVELAT			
1745 Matkalaskujen välitystili	16.061,98	13.048,73	23,1
2352 Saadut vuokratakuut	405,40	405,40	
2400 Ammattiliit. jäsenmaksut	27.330,50	28.166,37	-3,0
2503 Tapaturmavakuutusmaksut	27.889,43	39.638,99	-29,6
2505 KuEL-maksut	509.257,97	502.236,79	1,4
2508 VEL-maksut	60.453,54	68.789,63	-12,1
2509 KuEL-eläkeperusteinen	11.891,48	45.587,49	-73,9
2510 TEL-maksut/KuEL (työnteki	199.610,66	184.990,35	7,9
2511 TEL-maksut/VEL	24.804,72	24.244,39	2,3
2516 Taloudellinen tuki/Kuntie	16.441,33	16.780,36	-2,0
2519 KuEL-maksut/varhe-maksu		52.119,80	-100,0
2525 Korkojaksotus	82.710,60	98.277,94	-15,8
2527 Lomapalkkavarau	5.383.322,53	5.791.690,96	-7,1
2562 Kuusamotalon lahjakortit	380,00	230,00	65,2
2695 Muut siirtovelat	375.088,43	297.202,09	26,2
2696 Tk:n panttimaksut	1.130,00	610,00	85,2
5570 SIIRTOVELAT	6.736.778,57	7.164.019,29	-6,0
5500 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	19.475.290,25	19.724.949,14	-1,3
5400 VIERAS PÄÄOMA	43.412.363,86	47.790.641,64	-9,2
5000 VASTATTAVAA	125.276.737,81	128.575.086,80	-2,6

Ulkoinen	Konsernitulos Eliminoitu 01.01.2017 - 31.12.2017		EUR
	2017	2016	
3000 TULOSLASKELMA			
3010 TOIMINTATUOTOT	47 965 280,08	49 234 439,03	
3500 TOIMINTAKULUT	-135 461 009,59	-136 667 091,36	
3590 OSUUS OSAKUUSSYHTEISÖJEN VOI	2 369,86	947,42	
3600 TOIMINTAKATE	-87 493 359,65	-87 431 704,91	
3601 VEROTULOT	52 585 471,01	51 794 401,15	
3610 VALTIONOSUUDET	46 187 141,00	46 600 341,00	
3631 RAHOITUSTUOTOT JA KULUT			
3632 KORKOTUOTOT	20 048,90	-29 661,97	
3633 MUUT RAHOITUSTUOTOT	993 424,44	1 725 760,92	
3640 KORKOKULUT	-914 388,85	-953 659,93	
3645 MUUT RAHOITUSKULUT	-109 586,18	-236 817,32	
3631 RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-10 501,69	505 621,70	
3650 VUOSIKATE	11 268 750,67	11 468 658,94	
3652 POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
3653 SUUNNITELMAN MUKAISET POIS	-8 887 797,05	-8 406 701,51	
3655 ARVONALENTUMISET	-333 611,42		
3652 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 221 408,47	-8 406 701,51	
3680 TILIKAUDEN TULOS	2 047 342,20	3 061 957,43	
3682 TILINPÄÄTÖSSIIRROT	413 834,51	538 374,30	
3683 VÄHEMMISTÖOSUUDET	-39 410,49	1 563,48	
3685 TILIKAUDEN VEROT	-45 701,17	-14 615,43	
3686 LASKENNALLISET VEROT	-65 580,89	-146 979,91	
3699 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	2 310 484,16	3 440 299,87	

Konsernin rahoituslaskelma

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 268 750,67	11 468 658,94
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-45 701,17	-14 615,43
Tulorahoituksen korjauserät	-70 698,55	-1 141 817,42
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 976 067,50	-9 326 228,92
Rahoitusosuudet investointimenoihin	580 075,80	753 374,44
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	674 142,48	1 404 835,66
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 430 501,73	3 144 207,27
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-6 953,97
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 049 307,81	7 169 841,44
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 993 462,42	-5 938 230,21
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-450 000,00	-312 761,27
Oman pääoman muutokset	-32,28	849 986,33
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 627,38	989,36
Vaihto-omaisuuden muutos	-32 584,04	16 898,40
Saamisten muutos	419 910,03	-711 217,32
Korottomien velkojen muutos	276 548,07	-1 214 076,03
Rahoituksen rahavirta	-4 736 940,21	-145 523,27
Rahavarojen muutos	-2 306 438,48	2 998 684,00
Rahavarojen muutos	-2 306 438,48	2 998 684,00
Rahavarat 31.12.	31 133 932,54	33 440 371,02
Rahavarat 1.1.	33 440 371,02	30 441 687,02

Konsernitase
Eliminoitu
- 31.12.2017

EUR

Ulkoinen	2017	2016
0004 TASE		
4000 VASTAAVAA		
4001 PYSYVÄT VASTAAVAT		
4002 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
4003 AINEETTOMAT OIKEUDET	150 252,49	197 186,42
4004 MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MEN	699 864,49	798 466,51
4005 ENNAKKOMAKSUT	71 683,69	45 905,79
4002 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	921 800,67	1 041 558,72
4100 AINEELLISET HYÖDYKKEET		
4101 MAA- JA VESIALUEET	16 600 884,08	15 966 682,31
4110 RAKENNUKSET	84 836 354,38	88 371 199,37
4130 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAIT	9 043 367,42	9 753 737,96
4160 KONEET JA KALUSTO	2 865 175,05	3 352 829,82
4170 MUU AINEELLISET HYÖDYKKEET	87 131,44	105 019,85
4180 ENNAKKOMAKS. JA KESKENERÄI	5 716 615,91	1 408 529,66
4100 AINEELLISET HYÖDYKKEET	119 149 528,28	118 957 998,97
4200 SIJOITUKSET		
4199 OSAKKUUSYHTEISÖOSUDET	628 755,23	610 050,43
4201 MUUT OSAKKEET JA OSUDET	2 507 086,98	2 688 960,86
4215 JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMI		25 798,03
4230 MUUT LAINASAAMISET	546 459,57	546 459,62
4240 MUUT SAAMISET	243 600,17	243 600,17
4200 SIJOITUKSET	3 925 901,95	4 114 869,11
4001 PYSYVÄT VASTAAVAT	123 997 230,90	124 114 426,80
4400 TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
4401 VALTION TOIMEKSIANNOT	318 407,12	271 292,38
4440 LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYIS	36 300,91	36 312,26
4460 MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	326 743,38	98 535,50
4400 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	681 451,41	406 140,14
4500 VAIHTUVAT VASTAAVAT		
4501 VAIHTO-OMAISSUUS		
4502 AINEET JA TARVIKKEET	506 834,62	474 250,58
4550 VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	54 852,40	54 852,40
4501 VAIHTO-OMAISSUUS	561 687,02	529 102,98
4600 SAAMISET		
4601 PITKÄAIKAISET SAAMISET		
4602 MYYNTISAAMISET	853 654,18	930 351,77
4660 MUUT SAAMISET	346 100,00	269 273,29
4601 PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 199 754,18	1 199 625,06
4720 LYHYTAIKAISET SAAMISET		
4721 MYYNTISAAMISET	4 058 409,74	3 846 419,80
4780 MUUT SAAMISET	841 778,85	1 212 532,36
4815 SIIRTOSAAMISET	2 833 909,34	3 095 182,57
4720 LYHYTAIKAISET SAAMISET	7 734 097,93	8 154 134,73
4600 SAAMISET	8 933 852,11	9 353 759,79
4830 RAHOITUSARVOPAPERIT		
4831 OSAKKEET JA OSUDET	23 132 591,58	22 294 578,32
4850 SIJOITUKSET RAHAMARKKINAIN	600 435,53	521 160,33
4890 MUUT ARVOPAPERIT	41 089,16	41 840,36
4830 RAHOITUSARVOPAPERIT	23 774 116,27	22 857 579,01
4900 RAHAT JA PANKKISAAMISET	7 359 816,27	10 582 786,47
4500 VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 629 471,67	43 323 228,25
4000 VASTAAVAA	165 308 153,98	167 843 795,19

Konsernitase
Eliminoitu
- 31.12.2017

EUR

Ulkoinen	2017	2016
5000 VASTATTAVAA		
5001 OMA PÄÄOMA		
5002 PERUSPÄÄOMA	54 181 838,32	54 181 838,32
5003 YHDISTYSTEN JA SÄÄTIÖIDEN P	4 578,90	4 578,90
5004 OSAKEPÄÄOMA		
5010 ARVONKOROTUSRAHASTO		
5015 MUUT OMAT RAHASTOT	10 011 929,61	10 467 231,23
5040 EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-	18 771 191,24	15 118 779,40
5050 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 310 484,16	3 440 299,87
5001 OMA PÄÄOMA	85 280 022,23	83 212 727,72
5060 VÄHEMMISTÖOSUUS	1 445 176,11	1 401 081,40
5100 POISTOERO JA VAPAAEHTOISET V		
5110 VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
5100 POISTOERO JA VAPAAEHTOISET V		
5120 PAKOLLISET VARAUKSET		
5130 MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 596 861,55	1 460 556,51
5120 PAKOLLISET VARAUKSET	1 596 861,55	1 460 556,51
5300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
5301 VALTION TOIMEKSIANNOT	317 579,99	272 284,14
5325 LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	108 755,27	109 806,22
5330 MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	331 446,15	107 007,01
5300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	757 781,41	489 097,37
5400 VIERAS PÄÄOMA		
5401 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
5410 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT	40 624 740,53	44 254 360,26
5420 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	8 416 621,34	9 704 952,26
5401 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	49 041 361,87	53 959 312,52
5500 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
5510 LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUT	5 045 262,48	5 519 259,92
5520 LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	1 288 702,87	1 290 909,43
5540 SAADUT ENNAKOT	1 941 526,06	2 103 164,32
5545 OSTOVELAT	7 283 736,52	6 531 801,34
5550 MUUT VELAT	1 520 636,57	1 655 720,77
5570 SIIRTOVELAT	9 509 439,14	9 688 097,60
5580 LASKENNALLISET VEROVELAT	597 647,17	532 066,29
5500 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	27 186 950,81	27 321 019,67
5400 VIERAS PÄÄOMA	76 228 312,68	81 280 332,19
5000 VASTATTAVAA	165 308 153,98	167 843 795,19

Tilinpäätöksen liitetiedot

11. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Maankäyttösovimusten perusteella saatujen rahojen tuloutus (156.095,82 euroa) on kirjattu vastoin Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoa (67/22.2.2005, 70/25.10.2005, 94/20.4.2010) investointien rahoitusosuuksiksi oikeamman kuvan antamiseksi.

Tuloslaskelmaan kirjaaminen parantaisi tulosta väärin perustein. Maankäyttösovimuksissa on sovittu siitä, että varat käytetään ko. kaava-alueen investointeihin.

Lisäksi on v. 2017 maankäyttösovimusyksikön taseesta tuloutettu tuloslaskelmaan kaavateiden kunnossapitoon 15.000 euroa.

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoritusperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaan ennen vuotta 2013 hankittujen

hyödykkeiden osalta käytetään pisimpiä poistoaikoja ja menojäännöspoistoissa pienimpiä prosentteja ja 1.1.2013 jälkeen hankittavilla hyödykkeillä käytetään

lyhimpiä poistoaikoja ja korkeimpia prosentteja.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitus-omaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaupungilla on kaksi turvavyöhyke-koronvaihtosopimusta. Muut koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisen lainan vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa 15.3.2021, 17.1.2024, 9.12.2024, 1.9.2025 ja 7.10.2026 asti. Irtisanottuja johdannaisopimuksia ei ole.

2) Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Ei ole muutettu.

3) Oikaisut edelliseltä tilikaudelta

Tilikaudella 2016 on oikaistu v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

4) Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudella 2016 on kirjattu suunnitelmapoistojen lisäksi lisäpoistoja yhteensä 1.123.940,47 euroa.

Tilikaudella 2017 on kirjattu suunnitelmapoistojen lisäksi lisäpoistoja yhteensä 1.000.480,29 euroa.

Henkilöstömenojen toteutumaa vähensi kilpailukyky sopimuksen mukainen tuleva lomarahaleikkaus, joka tuli huomioida lomapalkkavelan kirjaamisessa jo vuoden 2016 tilinpäätöstä laadittaessa. (Kirjanpitoltk:n kunjaoston lausunto 114). Lomarahaleikkauksen vaikutus tuloslaskelmaan oli n. 0,55 miljoonaa euroa henkilöstömenoja vähentävästä verrattuna edelliseen vuoteen.

Tilikaudella 2017 on oikaistu lomapalkka- ja sivukulujaksotuksia 211.796,64 eurolla.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat merkittävät tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tilikaudella 2016 on oikaistu v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen 2017 on yhdistelty kaikki yhteisöt joissa kaupungilla on määräämisvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on osakkaana.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhtiöiden ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuunottamatta.

Olennessa pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on eroteltu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisö

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Ei ole.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Tilikaudella 2016 on oikaistu kaupungin v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudella 2016 on oikaistu kaupungin v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

Tuloslaskelman liitetiedot

6) Toimintatuotot

(ulkoisista eristä)

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	752 111,86	778 068,33	1 432 276,73	901 225,23
Perusturva	10 284 177,14	11 293 408,76	27 761 207,50	28 614 170,15
Kasvatus- ja sivistys	3 423 924,09	2 876 827,68	6 777 697,96	6 198 062,05
Yhdyskuntateknikka	6 067 147,21	5 584 339,24	6 067 147,21	5 584 339,24
Muut palvelut	1 098 385,29	2 694 806,68	5 926 950,68	7 936 642,36
Toimintatuotot yhteensä	21 625 745,59	23 227 450,69	47 965 280,08	49 234 439,03

7) Verotulojen erittely

	Kaupunki	
	2017	2016
Kunnan tulovero	41 781 307,43	41 661 755,89
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 066 843,43	3 304 338,26
Kiinteistövero	6 737 320,15	6 828 307,00
Muut verotulot	0,00	0,00
Verotulot yhteensä	52 585 471,01	51 794 401,15

8) Valtionosuuksien erittely

	Kaupunki	
	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	46 962 378,00	48 097 376,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	10 818 302,00	10 663 052,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-880 347,00	-1 497 035,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Muut valtionosuudet	105 110,00	
Valtionosuudet yhteensä	46 187 141,00	46 600 341,00

9) Palvelujen ostojen erittely

	Kaupunki	
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	31 663 829,44	27 878 362,71
Muiden palvelujen ostot	17 714 069,33	18 889 878,70
Palvelujen ostot yhteensä	49 377 898,77	46 768 241,41

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

	Kaupunki	
	2017	2016
Ei ole	Ei ole	

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Ennen vuotta 2013 valmistuneilla investoinneilla:

Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto	20 %
Muut pitkävaikutteiset menot, lentoasema	20 vuotta	Tasapoisto	5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet		Menojäännöspoisto	7 - 20 %
Rakennukset ja rakennelmat	20 - 50 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 %
Koneet ja kalusto	5 - 20 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 %

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluksi.

Vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneet investoinnit:

Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto	50 %
Muut pitkävaikutteiset menot, lentoasema	20 vuotta	Tasapoisto	5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet		Menojäännöspoisto	10 - 25 %
Rakennukset ja rakennelmat	10 - 40 vuotta	Tasapoisto	2,5 - 10 %
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta	Tasapoisto	6,7 - 33,3 %

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluksi.

12) Pakollisten varausten muutokset

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Varaus kaatopaikan sulkemiseen 1.1.	485 000,00	445 000,00	485 000,00	445 000,00
Lisäykset tilikaudella	23 000,00	40 000,00	23 000,00	40 000,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Varaus kaatopaikan sulkemiseen 31.12.	508 000,00	485 000,00	508 000,00	485 000,00
Metsän uudistamiskustannukset 1.1.	59 843,79	87 546,77	59 843,79	87 546,77
Lisäykset tilikaudella	68 000,00		68 000,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	44 102,16	27 702,98	44 102,16	27 702,98
Metsän uudistamiskustannukset 31.12.	83 741,63	59 843,79	83 741,63	59 843,79
Koronvaihtosopimukset (ei-suojaavat) 1.1.			0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	39 819,00		39 819,00	0,00
Vähennykset tilikaudella			0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset (ei-suojaavat) 31.12.	39 819,00	0,00	39 819,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.			915 712,72	684 150,11
Lisäykset tilikaudella			165 922,38	348 576,32
Vähennykset tilikaudella			116 334,18	117 013,71
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.			965 300,92	915 712,72
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0,00	23 413,91		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		23 413,91		
Vastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muihin pakollisiin varauksiin v. 2016 kaupungilla kirjattu Shp:n alijäämästä tehty pakollinen varaus, konsernissa ko. varaus eliminoitu.				
Yhteensä	631 560,63	544 843,79	1 596 861,55	1 460 556,52

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	124 855,88	1 357 099,72	160 126,82	1 357 099,72
Rakennusten myyntivoitot	719,75		719,75	
Muut myyntivoitot	4 138,34	27 577,96	4 138,34	27 577,96
Myyntivoitot yhteensä	129 713,97	1 384 677,68	164 984,91	1 384 677,68
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntitappiot	12 931,11	0,00	12 939,44	0,00
	12 931,11	0,00	12 939,44	0,00

14) Satunnaiset tuotot ja kulut

Kaupunki	
2017	2016
Ei ole	Ei ole

15) Muut rahoitustuotot, jotka saatu osuuksista muista yhteisöistä

	Kaupunki	
	2017	2016
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	98 742,28	66 322,90
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Osuuspääoman korot	3 103,22	2 330,78
Yhteensä	101 845,50	68 653,68

16) Erittely poistoeron muutoksista

Kaupunki	
2017	2016
Ei ole	Ei ole

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Kaupunki	
2017	2016
Ei ole	Ei ole

18) Arvonkorotukset

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	2 425 000	2 425 000	0	0
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	2 425 000	2 425 000	0	0

Arvonkorotukset on peruttu konsernitilinpäätöksessä.

Rukan asemakaava-alueella kortteleissa 99, 104 ja 118 Kuusamon kaupungin omistamiin tontteihin tehty arvonkorotukset v. 2007. Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotus perustuu Länsi-Rukan asemakaava-alueella toteutuneiden kiinteistökauppojen hintatasoon, joka on ollut 250 €/k-m².

19) Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä pysyvien vastaavien sijoitukset

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	8 298,60	752 585,63	0,00	760 884,23
Lisäykset tilikauden aikana		242 689,73		242 689,73
Rahoitusosuudet tilikaudella		-107 069,00		-107 069,00
Vähennykset tilikauden aikana				0,00
Siirrot tase-erien välillä				0,00
Tilikauden poisto	-6 037,13	-232 307,76		-238 344,89
Arvonlennukset ja niiden palautukset				
Aktivoidut korkomenot				
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 261,47	655 898,60	0,00	658 160,07
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 261,47	655 898,60	0,00	658 160,07
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo- ja taidesiiteet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	14 198 826,86	47 970 743,22	9 707 736,22	1 778 207,64	52 144,68	857 386,97	74 565 045,59
Lisäykset tilikauden aikana	543 845,60	1 941 425,25	1 074 786,53	308 381,16		4 110 608,07	7 979 046,61
Rahoitusosuudet tilikaudella		-35 000,00	-9 272,88			-270 000,00	-314 272,88
Vähennykset tilikauden aikana	-18 595,70	-26 780,43	-13 334,34	-72 999,15			-131 709,62
Siirrot tase-erien välillä							
Tilikauden poisto	-1 847,40	-4 108 710,15	-1 755 893,27	-635 771,42			-6 502 222,24
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Aktivoidut korkomenot							
Poistamaton hankintameno 31.12.	14 722 229,36	45 741 677,89	9 004 022,26	1 377 818,23	52 144,68	4 697 995,04	75 595 887,46
Oikaisut							0,00
Arvonkorotukset	2 425 000,00						2 425 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 147 229,36	45 741 677,89	9 004 022,26	1 377 818,23	52 144,68	4 697 995,04	78 020 887,46
Olenneiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista, sis tilik poistoihin		1 090 140,88	49 806,41	720,27			

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, laina- ja muut saamiset		Yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistus-yht. yhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset muut yhteisöt, liittymismaksut	
Hankintameno 1.1.	1 776 534,53	524 500,00	4 054 676,91	2 416 916,99	5 120 890,53	319 101,19	14 212 620,15
Lisäykset				941,89	-313 928,27		-312 986,38
Vähennykset				-1 350,00			-1 350,00
Siirrot tase-erien välillä							0,00
Hankintameno 31.12.	1 776 534,53	524 500,00	4 054 676,91	2 416 508,88	4 806 962,26	319 101,19	13 898 283,77
Arvonlennukset				-309 918,52			-309 918,52
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 776 534,53	524 500,00	4 054 676,91	2 106 590,36	4 806 962,26	319 101,19	13 588 365,25

Maa- ja vesialueet erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	80 009,65	80 009,65	1 566 621,40	1 606 740,28
Muut maa- ja vesialueet	17 067 219,71	16 543 817,21	17 459 262,68	16 784 942,03
	17 147 229,36	16 623 826,86	19 025 884,08	18 391 682,31

Olenneiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

Ei ole

20-22) Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä

Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1.000 euroa)		tilikauden voitosta/ tappiosta
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratilat	Kuusamo	100 %	100 %	1 326	28 948	235
KSAK Oy	Kuusamo	60 %	60 %	1 925	371	59
YFK Valmennus Oy	Kuusamo	--	60 %	12	0	-2
Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy	Kuusamo	79 %	79 %	397	403	-6
Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy	Kuusamo	100 %	100 %	592	148	-26
Kuntayhtymät						
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Oulu	2,72 %	2,72 %	4 327	6 878	95
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	Oulu	4,88 %	4,88 %	64	166	16
Osakkuusyhteisöt						
Kuusamo Food Invest Oy	Kuusamo	48,00 %		461	462	-1
Tropiikin Rantasauna Oy	Kuusamo	50,00 %	50,00 %	62	70	-1

23) Vaihtuvien vastaavien saamisten erittely

	Kaupunki			
	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		399 809,94		116 481,40
Lainasaamiset (sijoitusten ryhmässä)	4 028 888,80	316 073,46	4 528 890,53	130 000,00
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		127 200,00		
Yhteensä	4 028 888,80	843 083,40	4 528 890,53	246 481,40
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		77 793,93		35 334,85
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	77 793,93	0,00	35 334,85
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	462 000,00		462 000,00	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	462 000,00	0,00	462 000,00	0,00
Saamiset yhteensä	4 490 888,80	920 877,33	4 990 890,53	281 816,25

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Siirtosaamiset				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	171,23	171,23	171,23	171,23
Kelan korvaus työterveyshuollosta	260 000,00	260 000,00	301 612,49	309 713,07
EU-tuet ja avustukset			376 723,58	128 355,06
Valtion avustukset ja korvaukset	528 744,52	713 887,34	528 744,52	713 887,34
Muut tulojäämät	655 487,61	1 154 185,78	1 626 657,52	1 943 055,87
Tulojäämät yhteensä	1 444 403,36	2 128 244,35	2 833 909,34	3 095 182,57
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 444 403,36	2 128 244,35	2 833 909,34	3 095 182,57

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oma pääoma

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.			4 578,90	4 578,90
Lisäykset				
Vähennykset				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0	0	4 578,90	4 578,90
Arvonkorotusrahas to 1.1.	2 425 000,00	2 425 000,00		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahas to 31.12.	2 425 000,00	2 425 000,00	0,00	0,00
Arvonkorotus peruttu konsernitilinpäätöksessä				
Muut omat rahastot				
Kuusamon kehittämis- ja inv.rahasto 1.1.	8 324 318,76	8 854 838,85	8 324 318,76	8 854 838,85
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-387 159,25	-530 520,09	-387 159,25	-530 520,09
Kehittämisrahaston pääoma 31.12.	7 937 159,51	8 324 318,76	7 937 159,51	8 324 318,76
Henkilöstön kehittämisrahasto 1.1.	216 307,13	225 528,13	216 307,13	225 528,13
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-4 122,60	-9 221,00	-4 122,60	-9 221,00
Henkilöstön kehittämisrah. pääoma 31.12.	212 184,53	216 307,13	212 184,53	216 307,13
Vakuutusrahasto 1.1.	389 501,33	389 501,33	389 501,33	389 501,33
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-22 716,96		-22 716,96	0,00
Vakuutusrahaston pääoma 31.12.	366 784,37	389 501,33	366 784,37	389 501,33
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	0,00	0,00	1 537 104,00	1 538 716,75
Siirrot rahastoon			356 041,62	341 198,26
Siirrot rahastosta			-397 344,43	-342 811,01
Muut omat rahastot 31.12.	0,00	0,00	1 495 801,19	1 537 104,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	14 581 565,92	11 680 939,35	18 559 079,27	14 412 647,44
Muutos		706 735,22	212 111,97	706 131,96
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	14 581 565,92	12 387 674,57	18 771 191,24	15 118 779,40
Tilikauden yli-/alijäämä	1 417 284,46	2 193 891,35	2 310 484,16	3 440 299,87
Oma pääoma yhteensä	81 121 817,11	80 118 531,46	85 280 022,23	83 212 727,72

26) Erittely poistoeroista

Kaupunki	
2017	2016
Ei ole	Ei ole

27) Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
Lainat julkisyhteisöiltä

Kaupunki	
2017	2016
7 243 088,00	9 797 021,00
35 314,08	41 143,79
<u>7 278 402,08</u>	<u>9 838 164,79</u>

28) Liikkeeseen lasketut joukko-velkakirjalainat

Kaupunki	
2017	2016
Ei ole	Ei ole

29) Pakollisiin varauksiin sisältyvät erät

Muut pakolliset varaukset
Kaatopaikan sulkeminen -varaus
Metsän uudistaminen
Shp pakollinen varaus, oikaistu konserntp:ssä
Potilasvakuutusmaksuvastuu
Muut pakolliset varaukset
Muut pakolliset varaukset yhteensä

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
508 000,00	485 000,00	508 000,00	485 000,00
83 741,63	59 843,79	83 741,63	59 843,79
		965 300,92	915 712,72
39 819,00		39 819,00	
<u>631 560,63</u>	<u>544 843,79</u>	<u>1 596 861,55</u>	<u>1 460 556,51</u>

30) Vieras pääoma

Velat tytäryhteisöille

Kaupunki			
2017		2016	
Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
	129 655,57		259 549,83
0,0	129 655,57	0,0	259 549,83

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

	1 051 437,27		1 435 462,29
0,0	1 051 437,27	0,0	1 435 462,29

Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

0	0	0	0

Vieras pääoma yhteensä 0,0 1 181 092,8 0,0 1 695 012,12

31) Sekkilim iitti

Kaupunki	
2017	2016
Ei ole	Ei ole

32) Muut velat

Muut velat

Liittymismaksut

Muut velat

Muut velat yhteensä

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
0,00	0,00	0,00	0,00
770 445,67	829 154,50	1 520 636,57	1 655 720,77
770 445,67	829 154,50	1 520 636,57	1 655 720,77

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtovelat

Tuloennakot

Menojäämät

Palkkojen, lomapalkkojen ja hlösivukulujen jaks.

Eläkevakuutusmaksut

Korkojaksotukset

Muut menojäämät

Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
405,40	405,40	335 162,23	97 541,25
5 411 211,96	5 831 329,95	7 238 639,07	7 602 592,25
822 459,70	894 748,81	855 866,74	925 346,20
82 710,60	98 277,94	84 076,83	99 545,86
419 990,91	339 257,19	995 694,28	963 072,05
6 736 778,57	7 164 019,29	9 509 439,14	9 688 097,60

Vakuuksia, vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot**34) Kiinnitykset, panttaukset tai muu omaisuus velkojen vakuutena****Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Vakuudeksi annetut kiinnitykset

Lainat julkisyhteisöiltä

Vakuudeksi annetut kiinnitykset

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
0,00	0,00	13 810 437,49	14 461 490,28
0,00	0,00	373 482,07	373 482,07
0,00	0,00	14 259 393,03	14 634 959,49
0,00	0,00	45 966 695,09	45 966 695,09

Velat, joiden vakuudeksi on annettu panttauksia

Pantatut tonttien vuokraoikeudet

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
0,00	0,00	30 604,35	30 604,35

Velat, joiden vakuudeksi on annettu osakkeita

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
Ei ole	Ei ole	Ei ole	Ei ole

35-37) Vakuudet

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
Ei ole	Ei ole	Ei ole	Ei ole

38) Vuokravastuut

Vuokravastuut yhteensä

Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus

Sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet

Leasingvastuut yhteensä

Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus

Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut

Yhteensä

Kaupunki		Konserni	
2017	2016	2017	2016
678 692,92	514 726,00	1 362 977,31	764 134,39
279 076,88	212 993,00	377 213,91	277 563,08
286 918,80	109 779,11	450 484,76	227 892,67
128 762,26	22 138,85	190 199,28	96 669,45
		0,00	6 828,09
965 611,72	624 505,11	1 813 462,07	992 027,06

39-40) Vastuusitoumukset

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	21 214 486,00	21 214 485,92	21 546 629,78	21 464 955,00
Jäljellä oleva pääoma	11 737 015,50	12 469 573,00	11 991 454,32	12 639 593,32
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 302 660,00	8 302 660,00	8 302 660,00	8 302 660,00
Jäljellä oleva pääoma	2 505 916,73	2 829 263,59	2 505 916,73	2 829 263,59

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	86 956 218,00	75 647 183,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	57 470,63	56 465,60

41) Muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Turvavyöhyke koronvaihtosopimus, Danske Bank, 25506666SA				
Tehostettu korkovyöhykesw ap				
Käypä arvo	-35 049,00	-39 413,00	-35 049,00	-39 413,00
Kohde-etuuden arvo	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00
Sopimus erääntyy 15.3.2021				
Kaupunki saa pankilta euribor 6 kk korkoa ja maksaa pankille euribor 12 kk korkoa tilanteessa missä 12 kk euriborkorko on alle 3,40%				
Turvavyöhyke koronvaihtosopimus, Danske Bank 25508786SA, 43677793SA				
Deflaatiosw ap				
Käypä arvo	-4 770,00	-12 016,00	-4 770,00	-12 016,00
Kohde-etuuden arvo	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00
Sopimus erääntyy 15.3.2021				
Kaupunki maksaa vuosi-inflaatiota 3 kuukauden viiveellä. Tämä on edelliseen lisämaksukomponentti.				
Koronvaihtosopimus, Pohjola Pankki Oyj, 397448				
Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan 15081/11 korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Sopimus erääntyy 15.3.2021				
Käypä arvo	-50 785,53	-70 527,19	-50 785,53	-70 527,19
Kohde-etuuden arvo	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00
Koronvaihtosopimus, Nordea 1606226/2219301				
Koronvaihtosopimus on tehty DanskeBankin lainan nro FI89 8119 9710 0200 27 korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Sopimus erääntyy 1.9.2025				
Käypä arvo	-42 111,00	-76 608,00	-42 111,00	-76 608,00
Kohde-etuuden arvo	4 000 000,00	4 500 000,00	4 000 000,00	4 500 000,00

Koronvaihtosopimus, Pohjola Pankki Oyj, 436190

Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan nro 17603/14 korkoriskin suojaamiseksi.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 9.12.2024

Käypä arvo	-13 411,70	-27 469,67	-13 411,70	-27 469,67
Kohde-etuuden arvo	1 750 000,00	2 000 000,00	1 750 000,00	2 000 000,00

Koronvaihtosopimus, Nordea 1701908/2536144

Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan nro 17157/14 korkoriskin suojaamiseksi.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 17.1.2024

Käypä arvo	26 733,00	25 140,00	26 733,00	25 140,00
Kohde-etuuden arvo	3 250 000,00	3 500 000,00	3 250 000,00	

Koronvaihtosopimus, Kuntarahoitus 55419

Koronvaihtosopimus on tehty puoleen Kuntarahoitus Oyj:n lainan nro 18475/16 korkoriskin suojaamiseksi.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 7.10.2026

Käypä arvo	4 489,66		4 489,66	
Kohde-etuuden arvo	2 925 000,00		2 925 000,00	

Koronvaihtosopimus, Pohjola Pankki Oyj, 2108934

Koronvaihtosopimus on tehty puoleen Kuntarahoitus Oyj:n lainan nro 18475/16 korkoriskin suojaamiseksi.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 7.10.2026

Käypä arvo	-7 961,00		-7 961,00	
Kohde-etuuden arvo	2 925 000,00		2 925 000,00	

Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj

Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu osa vaihtuvista koroista kiinteiksi. Koronvaihtosopimuksen pääoma suojaa osittain lainaa. Koronvaihtosopimus on kertalyhenteinen. Sopimus erääntyy 10.10.2021.

Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä		272 249,00	272 249,00	
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)		-9 706,28	-12 844,49	

Koronvaihtosopimus Handelsbanken

Koronvaihtosopimus on tehty Handelsbankenin yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Koronvaihtosopimukseen sisältyy myös korkokatto. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 15.7.2019.

Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä		42 538,91	127 616,72	
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)		-622,42	1 497,10	

Korkokattosopimus, SEB

Korkokattosopimus Skandinaviska Enskilda Bankenin yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Korkokattosopimuksella rajoitetaan lainasta maksettavaa korkoa. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma Sopimus erääntyy 15.7.2019.

Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä		85 077,81	127 616,72	
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)		365,66	2 218,69	

Koronvaihtosopimus DanskeBank

Koronvaihtosopimus Danske Bankin yksittäisen lainan korko-
riskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu
vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma,
eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.
Sopimus erääntyy 31.12.2019.

Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			435 598,40	435 598,40
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			-4 660,88	-7 120,84

Koron- ja valuutavaihtosopimus Nordea

Koron- ja valuutavaihtosopimus Nordean yksittäisen SEK-määräisen
lainan korko- ja valuutariskin suojaamiseksi.
Koron- ja valuutavaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot ja
valuutan muuntokurssi kiinteiseksi. Lainan sekä koron- ja valuutavaihto-
sopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat
toisiaan. Sopimus erääntyy 16.10.2020.

Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			64 547,52	73 167,46
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			-7 769,63	-6 670,75

Maankäyttö- ja rakennuslainasta aiheutuvat vastuut	n. 1,7 milj.	n. 1,7 milj.	n. 1,7 milj.	n. 1,7 milj.
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Yrityskorttien rahoitusvastuu	7 389,49			
Arvonlisäveron palautusvastuu	2 610 866,51	2 066 477,83	2 610 866,51	2 146 826,83
Sitoumus Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle (vanha jätteenkäsittelyalue)	1 447 000,00	1 447 000,00	1 447 000,00	1 447 000,00
Sitoumus Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle (uusi jätteenkäsittelyalue)	600 000,00	600 000,00	600 000,00	600 000,00
Hannu Hautala -säätiön sääntöjen 6 §:n mukaan Kuusamon kaupungilla on pääasiallinen vastuu ko. säätiön toiminnan käytännön järjestelyissä ja sen jatkuvuuden turvaamisessa (kaupunginhallitus 20.6.2007 § 151).				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	441 500,00	252 500,00	441 500,00	252 500,00
Potilasvakuutuksen vastuuvetäjä, vammaispalvelulain mukaisen tulevan tuetun asumisen vastuu			306 756,40	317 404,08
Eläkevastuut				22 298,56
Toiminta-avustukset	169 000,00	166 000,00	169 000,00	166 000,00

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kaupunki	
	2017	2016
Kaupunginhallitus	103	107
Perusturvalautakunta	488	495
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	424	457
Yhdyskuntatekniikan lautakunta	161	121
Yhteensä 31.12.	1 176	1 180
- josta määräaikaiset	269	257
Työllistetyt		
- hlöä/keskimäärin	31,6	38,6
- työpäiviä	6 674	7 942

43) Henkilöstökulut

	Kaupunki	
	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	50 418 641,61	52 369 947,63
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	312,02
Henkilöstökulut yhteensä	50 418 641,61	52 370 259,65

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kaupunki	
	2017	2016
Kuusamon keskusta	11 673,38	11 017,37
Kuusamon perussuomalaiset ry	1 174,50	2 792,00
Kuusamon kokoomus ry	1 879,50	2 108,63
Kuusamon sos.dem. työväenyhdistys ry	652,00	756,50
Kuusamon vihreät	133,95	1 625,69
Vasemmistoliitto	1 191,00	924,50
Yhteensä	16 704,33	19 224,69

45) Tilintarkastajan palkkiot

	Kaupunki	
	2017	2016
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	26 069,25	20 190,94
Tilintarkastajan lausunnot	8 883,36	1 717,40
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	10 154,15	9 275,13
Muut palkkiot	2 604,00	2 871,20
Palkkiot yhteensä	47 710,76	34 054,67

46) Kunnan ja intressitahojen liiketoimet

Kaupunki on antanut kokonaan omistamalleen Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokrataloille lainoja, joista 31.12.2017 on avoimena 4.344.962,26 euroa. Yhdestä lainasta peritään korkoa. Lainoille ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista.

Kunnanjohtajan kanssa on 2.11.2015 johtajasopimus, jossa on sovittu 8 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

Kuusamon Erä-Veikot ry ja Kuusamon kaupunki on tehnyt yhteistyösopimuksen vuosille 2017-2019 liittyen Ruka Nordic MC-tapahtumaan sekä continental-cup, SM- ja Suomen Cup ja FIS -kisojen järjestämiseen. Vuosittainen avustussumma on 260.000 euroa (alv 0%). Kaupungin ja Kuusamon Erä-Veikkojen välillä on tehty yhteistyösopimus tiloista ja toiminnoista ajalle 1.9.2017-31.8.2018.

Kaupunki on myöntänyt avustusta Kuusamon Pallo-Karhut, lentopallo ry:lle 27.000 euroa/ kausi kausina 2018- 2019 (kausi päättyy 31.3.2018) sekä 2019-2020 naisten edustusjoukkueelle. Mahdollisiin Eurocup-peleihin avustus on lisäksi 5.000 euroa/kausi. Yhteisavustuson 32.000 euroa kattaen kaikki Mestaruusliiga ja Eurocup-pelit.

47) Yhteenlaskettu arvo konsernitilinpäätökseen yhdisteltävän yhteisön ja säätiön antamista muista kuin edellä 34-35 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltynä

Ei ole.

Eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

12. ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET

Tuloslaskelma

Maankäyttösopimusyksikkö

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liikevaihto	46 032,02	46 597,37
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	329 034,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	-15 000,00	-15 000,00
Liiketoiminnan muut kulut	-329 034,00	0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-298 001,98	360 631,37
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	-54 999,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-298 001,98	305 632,37
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	-298 001,98	305 632,37
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-298 001,98	305 632,37

Rahoituslaskelma

Maankäyttösopimusyksikkö

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-298 001,98	360 631,37
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	-54 999,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-156 095,82	-22 028,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	156 095,82	22 028,36
Toiminnan ja investointien rahavirta	-298 001,98	305 632,37
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Pitkäaikaisten saamisten muutokset	-76 826,71	-6 000,00
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	329 034,00	152 906,00
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	21 008,21	-272 202,26
Rahoitustoiminnan netto	273 215,50	-125 296,26
Rahavarojen muutos	-24 786,48	180 336,11
Laskennalliset rahavarat 31.12.	2 797 326,20	2 822 112,68
Laskennalliset rahavarat 1.1.	2 822 112,68	2 641 776,57

Tase**Maankäyttösopimusyksikkö**

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016	VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Jäännöspääoma	147 487,62	147 487,62
Maa- ja vesialueet	133 010,12	133 010,12	Edellisten vuosien ylijäämä	1 743 815,34	1 438 182,97
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-298 001,98	305 632,37
Vaihto-omaisuus			VIERAS PÄÄOMA		
Muu vaihto-omaisuus	54 852,40	54 852,40	Pitkäaikainen		
Saamiset			Saadut ennakot	1 737 987,74	1 716 979,53
Pitkäaikaiset saamiset				<u>3 331 288,72</u>	<u>3 608 282,49</u>
Muut saamiset	346 100,00	269 273,29			
Lyhytaikaiset saamiset					
Siirtosaamiset	0,00	329 034,00			
	533 962,52	786 169,81			
Laskennalliset rahavarat	<u>2 797 326,20</u>	<u>2 822 112,68</u>			
	3 331 288,72	3 608 282,49			

Tuloslaskelma**Rukan pysäköintilaitos****1.1.-31.12.2017 1.1.-31.12.2016**

Liikevaihto	679 012,67	669 884,77
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-39 405,07	-40 080,90
Palvelujen ostot		
Muiden palvelujen ostot	-67 461,25	-66 037,98
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00	-729,43
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	0,00	-99,78
Muut henkilösivukulut	-0,27	-36,53
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-177 387,36	-177 531,36
Liiketoiminnan muut kulut		
Muut liiketoiminnan kulut	0,00	-230,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	394 758,72	385 138,79
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut	-148 303,78	-162 837,82
Muut rahoituskulut	-2 370,93	-400,49
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	244 084,01	221 900,48
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	244 084,01	221 900,48
Tilikauden ylijäämä	244 084,01	221 900,48

Rahoituslaskelma
Rukan pysäköintilaitos

1.1.-31.12.2017 1.1.-31.12.2016

Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	394 758,72	385 138,79
Poistot ja arvonalentumiset	177 387,36	177 531,36
Rahoitustuotot ja -kulut	-150 674,71	-163 238,31
Tulorahoituksen korjauserät, sisäinen korko	42 360,00	50 353,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot		
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	463 831,37	449 784,84
Rahoituksen rahavirta		
Lainankannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen muutos muilta	-130 770,00	-130 770,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	-820,47	-4 587,80
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	978,05	-9 052,05
Rahoituksen rahavirta	-130 612,42	-144 409,85
Rahavarojen muutos	333 218,95	305 374,99
Vaikutus kunnan kassavaroihin tilikaudella	333 218,95	305 374,99
Vaikutus kunnan kassavaroihin edell.tilinpäätös	-3 243 656,50	-3 549 031,49
Vaikutus kunnan kassavaroihin yhteensä	-2 910 437,55	-3 243 656,50

Tase
Rukan pysäköintilaitos

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016	VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Jäännöspääoma	1 072 273,93	1 029 913,93
Maa- ja vesialueet	2 425 000,00	2 425 000,00	Arvonkorotusrahasto	2 425 000,00	2 425 000,00
Rakennukset	5 992 399,59	6 169 786,95	Edellisten vuosien alijäämä	-216 180,13	-438 080,61
Osakkeet ja osuudet	555,50	555,50	Tilikauden ylijäämä	244 084,01	221 900,48
Muut saamiset	50 846,28	50 846,28	VIERAS PÄÄOMA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Pitkäaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 896 145,00	2 026 915,00
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	6 367,47	7 830,00	Sisäinen laina kaupungilta/rahoitusos	2 910 437,55	3 243 656,50
Rahat ja pankkisaamiset			Lyhytaikainen		
Pysäköintilaitoksen kassatili	6 606,50	4 323,50	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	130 770,00	130 770,00
	8 481 775,34	8 658 342,23	Ostovelat	10 842,97	7 969,96
			Muut velat	5 308,43	7 003,80
			Siirtovelat	3 093,58	3 293,17
				8 481 775,34	8 658 342,23

Allekirjoitukset ja merkinnät

Luettelot ja selvitykset

13. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Kuusamossa 27.3.2018

KUUSAMON KAUPUNKI

Tuomo Hänninen
Kaupunginhallituksen
puheenjohtaja

Pertti Ervasti
Hallituksen varajäsen

Liisa Pitkänen
Hallituksen varajäsen

Hannu Tuovila
Hallituksen varajäsen

Jukka Kihlman
Hallituksen jäsen

Tiina Tiermas
Hallituksen jäsen

Salme Sahi
Hallituksen jäsen

Heikki Kallunki
Hallituksen jäsen

Hemmo Heiskanen
Hallituksen jäsen

Mika Flöjt
Hallituksen jäsen

Inka Hokkanen
Hallituksen jäsen

Tarmo Raatikainen
Hallituksen jäsen

Jouko Manninen
Kaupunginjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kuusamossa   päivänä   kuuta 2018

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Juha Väärälä
JHTT, KHT

14. LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätöskirja, säilytetään sidottuna kirjana keskusarkistossa pysyvästi
Päiväkirja, atk-tuloste RONDO R8 järjestelmän Softco arkistointijärjestelmässä
Pääkirja, atk-tuloste RONDO R8 järjestelmän Softco arkistointijärjestelmässä
Palkanlaskennan palkkaluettelot ja tiliraportit paperitulosteena keskusarkistossa
Laskutusten laskutuslistat paperitulosteena hallintokunnittain
Myyntireskontran suorituspäiväkirjat ja suorituslistat paperitulosteena
Perhehuollon, elatusturvan, varastojen, palvelukassojen, käyttöomaisuus-
kirjanpidon ja konekeskuksen kirjanpitokirjat paperitulosteina hallintokunnittain

KÄYTETYT TOSITESARJAT

RONDO R8 järjestelmän Softco arkistointijärjestelmässä

Rondo-laskut	80	800002 -	832628
PSOP	85	760000 -	764431

Paperitulosteina kirjausjärjestyksessä

Kirjanpito	1	1 -	1476
Pegasos palkat	60	300000 -	300247
Myyntireskontrasuoritukset	3	030001 -	031948
Ostoreskontra/keskushallinto	8	200000 -	200000
Kassanhoito	10	240000 -	241243
Ostoreskontrasuoritukset	11	260000 -	260491
Yleislaskutus/terveyskeskus	13	400000 -	442157
Yleislaskutus/perusturva	14	480000 -	484812
Yleislaskutus/keskushallinto	15	500000 -	500147
Populus matkalaskut	23	220000 -	220025
Yleislaskutus/sivistystoimi	24	510000 -	516149
Palvelukassat, Ceepos	25	620000 -	620253
Yleislaskutus/kultt. ja vapaa-aika	29	530000 -	530742
Yleislaskutus/tukipalvelukeskus	34	540000 -	541381
Yleislaskutus/yhdyskuntatekniikka	35	550000 -	566400
Käyttöomaisuuskirjanpito	9	700000 -	700011
Konekeskus	50	750000 -	750011
Lääkekeskus	31	920200 -	920223
Tk:n tarivevarasto	32	920400 -	920423
Perhehuollot	40	5001 -	5060